



Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024

Sisällys

Hyvinvointialuejohtajan katsaus: Vuosi 2024 uudistamisen ja sopeuttamisen vuosi	4
Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
Olellaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa	14
Hyvinvointialueen henkilöstö	16
Henkilöstövoimavarat	16
Varhan henkilöstömäärä	16
Varhan tulosalueiden henkilöstömäärät	16
Virat ja toimet	17
Työajan rakenne	17
Sairauspoissaolot	18
Palkkaus ja palkitseminen	19
Virka- ja työehtosopimuksien palkankorotukset vuonna 2024	19
Osaava ja riittävä henkilöstö	21
Rekrytointi	22
Työhyvinvointi	22
Työturvallisuus, työtapaturmat ja ammattitaudit	23
Ympäristöasiat	24
Muut ei –taloudelliset asiat	25
Selonteko sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä	26
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	29
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	31
Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous	32
Tiedot hyvinvointialueen yhtiöomistuksista	32
Konsernin toiminnan ohjaus	32
Ohjauksen järjestäminen ja yhteisöjen toiminnan seurannan ja raportoinnin vastuutus Varhan toimielimille ja viranhaltijoille	32
Tytäryhteisöille asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden toteutuminen hyvinvointialuekonsernin toiminnassa	33

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	34
Tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan ja talouden kehittyminen	34
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	37
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	38
Strategisten tavoitteiden toteutuminen	39
Talouden tasapainottamistoimet ja tilikauden tuloksen käsittely	49
Käyttötalouden toteutuminen.....	51
Sote –palvelujen tulosalue.....	51
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	52
Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä	59
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	60
Tyks-sairaalapalvelujen tulosalue.....	63
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	64
Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä	67
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	68
Ikääntyneiden palvelujen tulosalue.....	70
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	71
Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä	76
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	76
Pelastuspalvelujen tulosalue	80
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	82
Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä	91
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	91
Järjestämisen palvelujen tulosalue.....	94
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	95
Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä	102
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	102
Konsernipalvelujen tulosalue.....	105
Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	106

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä	108
Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	108
Hyvinvointialueen johto ja toimitukset.....	111
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	112
Investointi- ja rahoitusosa	117
Tilinpäätöslaskelmat	129
Liitetiedot	137

Hyvinvointialuejohtajan katsaus: Vuosi 2024 uudistamisen ja sopeuttamisen vuosi

Varhan vuosi 2024 oli uudistamisen ja sopeuttamisen vuosi. Teimme paljon töitä talouden tasapainottamiseksi. Vielä paljon enemmän teimme kuitenkin asiakkaidemme ja potilaidemme hyvinvoinnin hyväksi: onnistuimme turvaamaan, parantamaan ja pelastamaan läpi vuoden lähes puolen miljoonan varsinaissuomalaisen hyvinvointia.

Vuoden 2024 taloutta ohjasi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, joka hyväksyttiin aluehallituksessa joulukuussa 2023. Ohjelman tavoitteena on tehostaa sekä yhdenmukaistaa toimintaamme. Talouden tasapainotuksessa olemme lähteneet vaatimuksesta, että hyvinvointialueiden talouden tulisi olla tasapainossa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vuoden 2024 talousarvio laadittiin hyvin tavoitteelliseksi. Vuoden puolivälissä talouden tilannekuva heikkeni, ja muun muassa päivitimme tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa. Kiristimme säästötavoitteita entisestään. Syksyllä 2024 taloustilanteen kehitys edellytti edelleen lisätoimia, ja päivitimme vuoden 2024 talousarviota.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmamme eteni pääosin suunnitellusti. Kustannustasoaamme pitivät kuitenkin korkealla erityisesti palvelujen käytön kasvu ja hinnankorotukset sekä se, että palvelurakenteen muutos entistä kevyempiin palveluihin on kesken.

Talouden näkymä muuttui hyvin vaikean alkuvuoden jälkeen hieman, ja tulosenuste parani kuukausi kuukaudelta vuoden loppua kohti. Vuoden 2024 alijäämä kaventui lopulta 118,6 miljoonaan euroon. Kumulatiivinen alijäämä vuoden lopussa oli 266 miljoonaa euroa.

Alijäämä on edelleen syvä, mutta uudistuksen hyödyt alkoivat näkyä ja kustannustason kasvu hidastua. Tänä vuonna 2025 tarkoituksena on kääntää taloutemme suunta. Kuitenkin talouden tasapainottaminen lain vaatimassa määräajassa on osoittautunut erittäin vaikeaksi tehtäväksi. Koko alijäämän kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä tulee olemaan äärimmäisen haastava työ. Erityisesti meitä haastaa hyvinvointialueita koskevaan rahoituslakiin sisältyvä siirtymätasausjärjestelmä, joka leikkaa Varhan tarvepohjaista rahoitusta tulevina vuosina noin 90 milj. euroa vuosittain.

Vuonna 2024 saimme uudistamisen käyntiin

Edistämme määrätietoisesti muutosta kohti entistä kevyempää palvelurakennetta. Monessa palvelussamme otettiin tässä hyvä askel. Hoitoon pääsy parantui perusterveydenhuollossa sekä suun terveydenhuollossa. Erikoissairaanhoidossa kiireettömään hoitoon jonottaneiden määrä kuitenkin kasvoi. Palveluissamme käytyään asiakkaamme olivat hyvin tyytyväisiä.

Ympäri vuorokautiseen asumiseen jonottavien ikääntyneiden määrä väheni niin kokonaisuutena kuin erityisesti yli 90 vuorokautta jonottaneissa. Samoin lastensuojelun tilanne eteni toivottuun suuntaan. Pelastustoiminnan kokonaistoimintavalmius parantui hieman vuodesta 2023.

Saimme vuonna 2024 käyntiin palvelurakenteen uudistamista kohti digitaalisia palveluita. Esimerkiksi avosairaanhoidossa etäkontaktien osuus sekä ikääntyneiden etäpalveluiden käyttö kasvoivat vuonna 2024. Syksyllä otimme käyttöön digitaalisen asiointipalvelun, Varha-sovelluksen ensimmäiset vaiheet. Tätä kirjoitettaessa kevättalvella 2025 sovellukseen on tutustunut jo lähes 30 000 varsinaissuomalaista. Sovellus palvelee myös alamme ammattilaisia.

Vuonna 2024 jatkoimme myös asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistämistä. Yhtenäistäminen helpottaa tiedonkulkua, työn tekemistä ja asiakasohjausta. Erikoissairaanhoidon yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2024 maalis-lokakuun aikana kaikkiaan 52 yksikössä ja 1 300 käyttäjälle. Perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa oli ennen Varhaa käytössä kuusi erilaista asiakas- ja

potilastietojärjestelmää, joista vuonna 2024 aloitetuissa ja keväällä 2025 valmistuvissa käyttöönotoissa siirrymme yhteen.

Tarkasteluvuoden aikana myös palveluverkon uudistaminen eteni. Vuoden aikana tehtiin useita päätöksiä, jotka ohjaavat palveluverkon tiivistämistä lähivuosina. Kaikkiin alueemme kuntiin jää vähintään sote-pisteen tasoiset palvelut.

Vie vielä kauan ennen kuin palvelurakenteemme, palveluverkkomme ja järjestelmämme on uudistettu ja talous tasapainossa. Hyvinvointialueuudistuksessa juuri uudistuminen ja sen edellyttämät muutokset ovat osa työtämme. Henkilöstömme on rakentanut muutosta ammattimaisesti. Työmme vaatii kykyä uudistua ja sopeutua muutokseen.

Henkilöstökyselymme mukaan yhteisöllisyys arjessa ja laadukas lähiesihenkilötyö ovat työyhteisömme vahvuuksia. Olen ilahtunut siitä, että työstä hyvin palautuvien osuus kasvoi ja kokemus omasta työkyvystä kehittyi myönteisesti. Huolta kuitenkin nostaa se, että kokemus varhalaisuudesta on laskenut.

Osa muutoksista ja talouden tasapainotuksen tarve kosketti henkilöstöä läheltä. Vuoden 2024 aikana tarkastimme henkilöstömitoitusta, uudistimme organisaatorakennetta sekä johtamisjärjestelmäämme. Näihin liittyen eri vaiheissa vuotta yhteistoimintaneuvottelujen jälkeiset päätökset koskettivat pääosin johto- ja päällikkö-, lähiesihenkilö- sekä muita hallinnollisia tehtäviä: Noin sata palvelussuhdetta päätettiin ja toisaalta yli 200:lle tarjottiin hyvinvointialueeltamme uusia tehtäviä. Avoimia tehtäviä jätettiin täyttämättä. Muutosten myötä toteutui noin 25 miljoonan euron pysyvät säästöt henkilöstökuluihin.

Henkilöstömme on erittäin sitoutunutta. Vuoden 2024 aikana vaihtuvuus pieneni ja sairaspöissaolot vähenivät. Organisaatiomme on suuri, ja vuosittain Varhasta eläköityy ja vaihtaa työtä yli tuhat työntekijää. Uudistumisessa pyrimme hyödyntämään nämä poistumat mahdollisimman hyvin.

Tuemme uudistumista vahvasti tehokkaiden hankintojen avulla. Palvelujen ostoista muodostuu noin kolmannes Varhan kuluista. Vuositasolla ostimme palveluita, tavaroita ja laitteita noin 1,1 miljardilla eurolla. Vuonna 2024 kilpailutusten ja sopimustenhallinnan myötä onnistuimme saamaan kaikkiaan noin viiden miljoonan euron säästöt.

Matkamme kohti yhtenäistä, yliopistollista ja vaikuttavasti toimivaa hyvinvointialuetta on vielä kesken. Mutta olemme hyvässä alussa.

Varhalaiset - niin henkilöstö kuin päättäjät - ovat tehneet lujasti töitä uudistuksen hyväksi. Tänä vuonna edessämme on edelleen merkittäviä päätöksiä, joita kevään aluevaaleissa valittavat uudet luottamushenkilöt jatkossa linjaavat. Etenemme yhdessä kumppaniemme kanssa, arvojemme mukaisesti, ammattilaisia arvostaen kohti hyvinvointialueuudistuksen tavoitteita.

Haluan kiittää kuluneesta vuodesta kaikkia yhteistyökumppaneitamme ja erityisesti kaikkia meillä Varhassa työskenteleviä - teidän ansiostanne olemme onnistuneet.

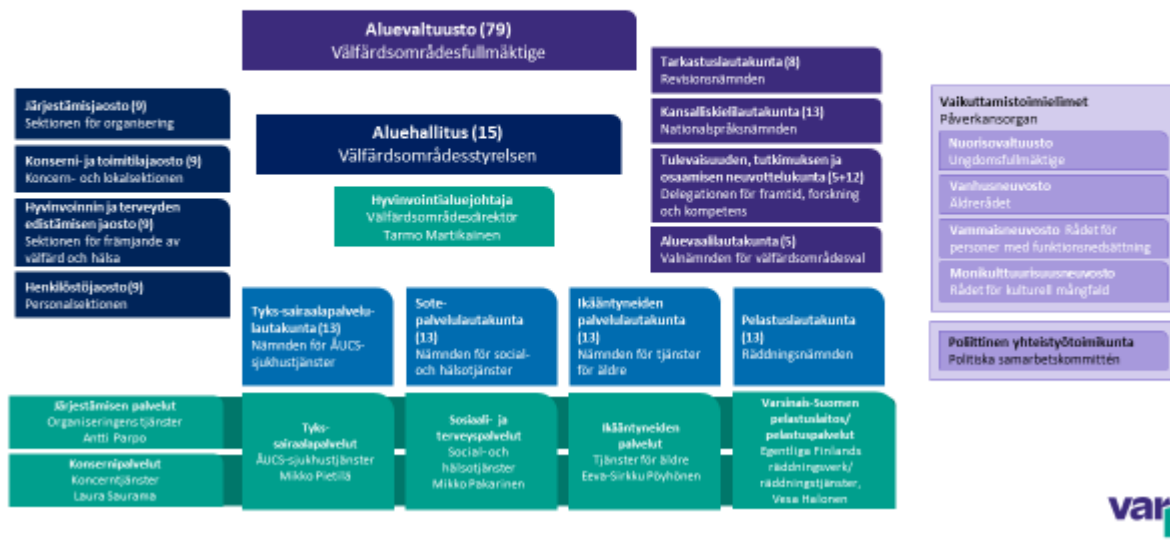
Turun Kärsämäessä maaliskuussa 2025

Tarmo Martikainen
hyvinvointialuejohtaja

Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuonna 2024 hyvinvointialueen organisaatio- ja toimielinrakenne oli alla olevan kaavion mukainen.

Ylätason organisaatio | Högsta ledningen



Vuonna 2022 vaalituloksen perusteella aluevaltuustopaikoista Kokoomuksella oli 23 %, SDP:llä 20 %, Keskustalla 15 %, Vasemmistoliitolla 13 %, Perussuomalaisilla 10 %, Vihreillä 9 %, RKP:llä 6 %, Kristillisdemokraateilla 3 % ja Liike Nyt:llä 1 %. Vuoden 2022 aikana Liike Nyt:n valtuutettu siirtyi Kokoomukseen ja vuoden 2024 aikana yksi RKP:n valtuutettu siirtyi Kokoomukseen. Aluehallituksessa ei tapahtunut vuoden aikana muutoksia poliittisiin voimasuhteisiin.

Toimielinten kokoonpanot olivat seuraavat:

Aluevaltuuston vaalilautakunta, - kokousta

Jäsen	Varajäsen
Pitkänen Sanna pj	Tiusanen Teija
Hagsberg Sirpa vpj	Wahlsten Aliisa
Välimäki Jari	Guseff Niklas
Koivisto Maarit	Lehikoinen Jouni
Tamminen Heikki	Mika Nummenpalo

Aluevaltuusto, 6 kokousta

Aluevaltuutetut	
Laura Kontu	Susanna Majasuo
Aki Lindén	Olavi Ala-Nissilä
Annika Saarikko	Janne Laulumaa

Aluevaltuutetut	
Niklas Guseff	Nina Söderlund
Li Andersson	Sini Ruohonen
Ville Tavio	Laura Kaarniharju
Saku Nikkanen	Laura Riski
Kaija Hartiala	Mari Lahti
Sofia Virta	Anna Jalkanen
Jari Välimäki	Esko Kiviranta
Ville Valkonen	Heidi Aaltonen
Niina Alho	Lotta Laaksonen
Johannes Yrttiaho	Hanna Gustafsson
Anu Perho	Piia Elo
Mikko Lundén	Lauri Heikkilä 24.4.2024 asti, Markus Ylis-Junttila 25.4.2024 alkaen
Jouni Mutanen	Merja Fredriksson
Janne Sjölund	Päivi Maisila
Regina Koskinen	Mika Maaskola
Elina Rantanen	Milla Lahdenperä
Timo Furuholm	Jukka Kärkkäinen
Toni Forsblom	Aliisa Wahlsten
Simo Paassilta	Teija Ek-Marjamäki
Jani Kurvinen	Elina Suonio-Peltosalu
Sanna Vauranoja	Niina Piippo
Heikki Tamminen	Jyrki Alastalo
Ari Korhonen	Janika Takatalo
Sauli Seittenranta	Katri Kapanen
Maarit Koivisto	Merja Laine
Janina Andersson	Marke Tissari
Reetta Tanila-Järvinen	Teija Tiusanen
Juhani Nummentalo	Lassi Laine
Kristiina Hellsten	Jouni Lehikoinen
Jukka-Pekka Kuokkanen	Sanna Pitkänen
Robert Paul	Sirpa Hagsberg
Sanna Paasikivi	Mikko Taavitsainen
Mauri Kontu	Tanja Raisto-Elo
Pirjo Rinne	Emma Lindqvist
Heli-Päivikki Laurén	Muhis Azizi
Åsa Gustafsson	Ali Alas
Konsta Nylander	

Varavaltuutetut	
Muhiadin Hersi	Viivu Seila
Eveliina Tyrskänen	Mika Scheinin

Varavaltuutetut	
Lauri Kouki	Erika Mäkeläinen
Timo Lähteenmäki	Simo Vesa
Mervi Uusitalo-Heikkinen	Merja Nurmio
Henna Jokinen	Tuula Toivonen
Leena Kaunislahti	Markus Ylis-Junttila 24.4.2024 asti
Harri Palomäki	Pasi Jokinen
Joonas Jormalainen	Pirjo Lampi
Hanna Erjanti	Markku Agge
Sofia Engblom	Mikko Kangasoja
Essi Lindberg	Mårten Kvist
Riina Lumme	Juha Anttila
Emmi Lehtinen 28.2.2024 asti	Sami Peltola
Janna-Riia Koivu	Ville Auvinen
Jaakko Kivisaari	Katriina Hiippavuori
Johannes Alaranta	Alvar Euro
Minna Hallanheimo	Marjatta Hyttinen
Jukka Alkio	Anne Heikkinen
Ulla Huittinen	Carita Backas
Heikki Pietilä	Lasse Lindholm
Juha Lehtinen	Sadri Beqiri
Marja Lampainen	Janne Aso
Antti Mattila	Raimo Löfstedt
Riitta Karjalainen	Kjell Wennström
Anna Kaskinen 3.11.2024 asti	Auli Hänninen
Henna Takatalo	Veera Granroth 12.6.2024 asti
Satu Paananen	Janne Väistö
Petra Peltonen	Sini Häkkinen
Anneli Kivijärvi	Jan Lindström
Riitta Lehtinen	Niko Aaltonen
Nina Kallio	Ulla-Riitta Arvola
Taru Pätäri 25.9.2024 asti	Viivi Laitinen
Mari-Elina Koivusalo	Anna-Leena Yli-Jama
Mikaela Luoma	Ulla-Maija Vierimaa
Päivi Pietari	Elisa Vuorinen
Tanja Valkonen	Anita Saksi
Tanja Valkonen	Heikki Laine 22.1.2024 alkaen
Sari Rannikko	Mika Nummenpalo 22.1.2024 alkaen
Virve Aho 22.1.2024 alkaen	Anni Ilvonen 22.1.2024-13.11.2024
Marja Ruokonen 22.1.2024 alkaen	Risto Murtosaari 9.9.2024 alkaen
Laura Rantanen 22.1.2024 alkaen	Virpi Hurula 4.11.2024 alkaen
Juha Wiskari 9.9.2024 alkaen	Satu Parttimaa 4.11.2024 alkaen

Aluehallitus, 26 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Sanna Vauranoja, pj.	Sini Ruohonen
Jani Kurvinen vpj.	Ulla Huittinen
Niina Alho, 2.vpj.	Marke Tissari
Toni Forsblom	Lasse Lindholm
Kaija Hartiala	Janika Takatalo
Ari Korhonen	Mika Maaskola
Kristiina Hellsten	Mari Lahti
Jouni Mutanen	Jukka-Pekka Kuokkanen
Teija Ek-Marjamäki	Mauri Kontu
Nina Söderlund	Emma Lindqvist
Jukka Kärkkäinen	Muhiadin Hersi
Sanna Paasikivi	Heikki Tamminen
Janina Andersson	Sofia Engblom
Niklas Guseff	Merja Fredriksson
Juhani Nummentalo	Raimo Löfstedt

Aluehallituksen konserni- ja toimitilajaosto, 9 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Ari Korhonen, pj.	Mika Maaskola
Sini Ruohonen, vpj.	Kaija Hartiala
Sanna Paasikivi	Heikki Tamminen
Lasse Lindholm	Janika Takatalo
Raimo Löfstedt	Juhani Nummentalo
Kristiina Hellsten	Niina Alho
Mauri Kontu	Teija Ek-Marjamäki
Emma Lindqvist	Muhiadin Hersi
Sofia Engblom	Janina Andersson

Aluehallituksen järjestämisjaosto, 12 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Kaija Hartiala, pj	Sanna Vauranoja
Ulla Huittinen, vpj	Jouni Mutanen
Janika Takatalo	Juhani Nummentalo
Niklas Guseff	Lasse Lindholm
Kristiina Hellsten	Niina Alho
Mika Maaskola	Ari Korhonen
Muhiadin Hersi	Emma Lindqvist
Heikki Tamminen	Sanna Paasikivi
Janina Andersson	Heidi Aaltonen

Aluehallituksen henkilöstöjaosto, 9 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Mari Lahti, pj	Iina Silkka
Muhiadin Hersi, vpj	Jukka Kärkkäinen
Petja Raaska	Pertti Pokki
Anna-Leena Yli-Jama	Juha Wiskari
Laura Yli-Arvela	Marjatta Hyttinen
Markku Tuuna	Sanna Pitkänen
Jukka Alkio	Marika Loponen
Pasi Jokinen	Juha Anttila
Heidi Aaltonen	Riina Lumme

Aluehallituksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto, 8 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Heikki Tamminen, pj	Sanna Paasikivi
Mika Maaskola, vpj	Miika Tiainen
Anna Jalkanen	Jan Lindström
Sami Elmeranta	Anu Perho
Muhis Azizi	Auli Hänninen
Erika Mäkeläinen	Satu Parttimaa
Merja Laine	Anne Seivästö
Lotta Laaksonen	Maarit Koivisto
Essi Lindberg	Miro Ilvonen 28.2.2024 asti, Anni Ilvonen 29.2.2024-13.11.2024 Thomas Karlsson 14.11.2024 alkaen

Tarkastuslautakunta, 9 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Lauri Heikkilä, pj. 24.4.2024 asti, Markus Ylis-Junttila, pj. 25.4.2024 alkaen	Markku Agge
Elina Rantanen, vpj.	Emmi Lehtinen 28.2.2024 asti, Laura Rantanen 29.2.2024 alkaen
Veera Granroth 12.6.2024 asti, Carita Backas 13.6.2024 alkaen	Carita Backas 12.6.2024 asti, Regina Koskinen 13.6.2024 alkaen
Katriina Hiippavuori	Ritva Seppälä
Jaakko Kivisaari	Mikko Vuolle
Raimo Nieminen	Reima Rantanen
Petra Peltonen 12.6.2024 asti, Viivu Seila 13.6.2024 alkaen	Viivu Seila 12.6.2024 asti, Maria Kumpuoja 13.6.2024 alkaen
Jussi Helesvirta	Jukka Hongisto

Kansalliskielilautakunta, 9 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Regina Koskinen, pj.	Carita Backas
Mårten Kvist, vpj	Satu Söderström
Janne Väistö	Johan Söderholm
Viivi Laitinen	Anna Filatoff
Santeri Vuori	Juha Wiskari
Mikaela Luoma	Jari Lehtovaara
Ingmar Forne	Carita Henriksson
Erica Helin	Gustav Wikström
Tommy Björkskog	Oscar Hättinen
Michelle Cedervik	Liisa Gunnelius
Joonas Jormalainen	Esko Antikainen
Kati Karlsson	Pilvi Rehn
Mikaela Sundqvist	Monika Ahtikainen

Tyks/sairaalapalvelulautakunta, 10 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Katri Kapanen, pj	Jenna Simola
Janne Aso, vpj	Jussi Helesvirta
Harri Palomäki	Lauri Kouki
Sanna Pitkänen	Teija Leino
Hanna Gustafsson	Niina Hemming
Pasi Björk	Jaakko Heininen
Jari Välimäki	Kimmo Hollmen
Reetta Tanila-Järvinen	Marja Lampainen 28.2.2024 asti, Marjaana Mänkäri 29.2.2024 alkaen
Joni Lähteenmäki	Juuso Ranne
Merja Nurmio	Iris Nordman
Riitta Lehtinen	Jutta Ekman
Markus Ylis-Junttila 12.6.2024 asti, Mårten Kvist 13.6.2024 alkaen	Mikko Kangasoja
Konsta Nylander	Janna-Riia Koivu

Sote-palvelulautakunta, 11 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Laura Kaarniharju, pj.	Maria Lahtinen
Janne Sjölund, vpj	Simo Virtanen
Susanna Majasuo	Sanni Kiviniemi

Jäsen	Varajäsen
Sadri Beqiri	Lauri Kuisma
Alvar Euro	Pasi Björk
Marke Tissari	Taru Pätäri 25.9.2024 asti, Kirsi Kauliomäki 26.9.2024 alkaen
Niina Piippo	Sari Rannikko
Tomi Nieminen	Timo Lähteenmäki 25.9.2024 asti, Matti Rajala 26.9.2024 alkaen
Lotta Laaksonen	Pipsa Vannemaa
Maija Kymäläinen	Anna Kaskinen 3.11.2024 asti, Åsa Gustafsson 4.11.2024 alkaen
Juha Lehtinen	Johannes Alaranta
Mikko Taavitsainen	Risto Murtosaari
Lassi Laine	Essi Lindberg

Ikääntyneiden palvelulautakunta, 12 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Päivi Maisila, pj	Mimmi Ruusunen
Pirjo Lampi, vpj	Sari Repo
Kalle Tekkala	Heikki Pietilä
Teija Tiusanen	Ulla-Riitta Arvola
Elina Suonio-Peltosalo	Anne Heikkinen
Jan Lindström	Jukka Hongisto
Antti Ääritalo	Pasi Jaakkola
Heli-Päivikki Lauren	Tuula Toivonen
Anneli Kivijärvi	Tuula Törnblom 28.2.2024 asti, Riikka Taina 29.2.2024 alkaen
Simo Paassilta	Simo Vesa
Johannes Yrttiaho	Esko Antikainen
Marja Ruokonen	Lennu Yläneva
Hanna Erjanti	Jonas Heikkilä

Pelastuslautakunta, 11 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Aliisa Wahlsten, pj	Anni Iivonen 13.11.2024 asti, Selinä Nera 14.11.2024 alkaen
Tanja Raisto-Elo, vpj	Riitta Karjalainen
Laura Riski	Virve Aho
Santeri Vuori	Sanni Kiviniemi
Niko Aaltonen	Rasmus Hakala
Janne Laulumaa	Jussi Rantanen

Jäsen	Varajäsen
Sirpa Hagsberg	Kaarlo Alanko
Mari-Elina Koivusalo	Sirpa Koskinen
Antti Mattila	Jukka Rantala
Jenni Kauppinen	Riikka Oksanen
Pentti Kallio	Tero Ahlgren
Jyrki Alastalo	Sami Peltola
Åsa Gustafsson 12.6.2024 asti, Merja Fredriksson 13.6.2024 alkaen	Kjell Wennström

Aluevaalilautakunta, 3 kokousta

Jäsen	Varajäsen (sijaantulojärjestyksessä)
Harry Nordqvist pj	Johanna Kuusenoja
Minna Holtlund vpj	Tommi Kippola
Kristina Karlsson	Mimosa Helander
Jorma Rand	Pasi Hautala
Taito Ylhäinen	Pauliina Tuusa

Tulevaisuuden, tutkimuksen ja osaamisen neuvottelukunta, 6 kokousta

Jäsen	Varajäsen
Sauli Seittenranta, pj.	Jyrki Sjöholm
Julia Koskinen, vpj.	Aappo Kontu
Nina Kallio	Päivi Pietari
Laura Kontu	Anita Saksi
Liisa Norontaus	Maarit Koivisto
Tiina Tarr	Kalle Ojanen
Anne Isotalo	Camilla Laaksonen
Janne Lahtiranta	Tero Piispanen
Kaisa Leiwo	Satu Lindén
Juha Kaskinen	Ira Ahokas
Riikka Korja	Johanna Kallio
Päivi Rautava	Pekka Hänninen
Sanna Salanterä	Anna Axelin
Hanna Münter	Jyrki Hakkarainen
Eva Juslin	Camilla Strandell-Laine
Reko Leino	Marko Joas

Hyvinvointialueen hallintosääntöä päivitettiin 1.3.2024 lukien ja muutokset liittyivät palveluverkkoa ja toimipaikkoja koskeviin toimivaltuuksiin aluevaltuuston, aluehallituksen ja lautakuntien välillä sekä lautakunnan toimivaltuuksiin koskien erityisesti tulosalueen talouden ja toiminnan suunnittelua, seurantaa ja muutoksia. Edelleen hallintosääntöön hyväksyttiin vuoden aikana muutos, jolla ensihoitopalvelun järjestämisen ja tuottamisen sekä yhteistoiminta-alueen ensihoitokeskuksen tehtävät siirrettiin 1.1.2025 lukien Tyks/Sairaalapalveluiden tulosalueelta Pelastuspalveluiden tulosalueelle.

Olellaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Varhan talousarvion 2023 oltua alijäämäinen ei valtioneuvosto myöntänyt hyvinvointialueelle lainanottovaltuutta vuosia 2024–2027 koskevan investointisuunnitelman toteuttamiseksi. Varha käynnisti välttämättömien investointien toteuttamiseksi lainanottovaltuuden muuttamista koskevan prosessin, jonka lopputuloksena valtioneuvosto muutti lainanottovaltuutta lokakuussa 2023. Muutettu lainanottovaltuus mahdollisti investointien valmistelun osana vuoden 2024 talousarviovalmistelua. Valtuus oli kuitenkin ehdollinen ja sen käyttämisen edellytyksenä oli valtiovarainministeriön hyväksymä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jolla tuli osoittaa riittävä lainanhoitokyky pitkällä aikavälillä ja turvata lakisääteiset palvelut. Talouden tasapainottamiseksi ja lainanhoitokyvyn osoittamiseksi laadittiin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jonka toimenpiteiden yhteismäärä vuosina 2024–2026 oli yhteensä 270,4 milj. euroa ja jonka aluehallitus hyväksyi joulukuussa 2023.

Talouden tasapainottamisohjelma kohdentuu hyvinvointialueen kaikkiin toimintoihin ja lähtökohtana on, että talous on tasapainossa vuoteen 2026 mennessä. Suunnitelma sisältää merkittäviä talouden sopeuttamistoimia. Hyvinvointialuetasoisina toimenpiteinä ohjelmassa ovat muutokset mm. palveluverkkoon, henkilöstörakenteeseen, tuottavuuteen ja digitalisaatioon sekä hankintojen tehostamiseen. Näihin toimenpiteisiin on esitetty tehostamiskeinoja yhteensä 214,6 milj. euroa vuosille 2024–2026. Palvelurakenteen keventämisen toimenpiteet kohdentuvat lähtökohtaisesti asiakas- ja potilastyöhön liittyvään palvelutuotantoon ja niillä tavoitellaan vuosina 2024–2026 yhteensä 55,8 milj. euron säästöjä. Tasapainottamisohjelman kustannussäästöt jakautuivat talousarvio ja -suunnitelmavuosille seuraavasti: 49,1 milj. euroa vuonna 2024, 77,7 milj. euroa vuonna 2025 ja 143,6 milj. euroa vuonna 2026.

Aluevaltuustossa 20.12.2023 hyväksytty vuoden 2024–2026 talousarvio- ja suunnitelma noudattaa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteitä ja talouden tasapainotusvaatimusta. Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion alijäämä oli 84,7 milj. euroa. Talousarvion ja -suunnitelman 2024–2026 investoinnit pohjautuvat sekä vuodelta 2023 jatkuviin investointeihin, joita toteutetaan lainanottovaltuudella 2023 että valtioneuvoston myöntämän poikkeavan lainanottovaltuuden 2024 mukaisiin investointeihin 2024. Lisäksi suunnitelmavuosina 2025–2027 on esitetty investoinnit, joita on valmisteltu lainanottovaltuuteen 2025 pohjautuen.

Talousarvioita laadittaessa ennakoitiin, että vuodelle 2023 muodostuisi alijäämää n. 121 milj. euroa, mutta tilivuoden 2023 tulos muodostui 147,4 milj. euroa alijäämäiseksi haastaen vuosille 2024–2026 hyväksytyyn talousarvioon ja -suunnitelmaan sisältyvien sopeutustoimien riittävän laajuuden. Vuoden ensimmäisen osavuosikatsauksen perusteella näytti siltä, että ennakoitu alijäämä vuodelle 2024 oli nousemassa talousarviossa hyväksytyä merkittävästi suuremmaksi. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteuma ensimmäisen vuosineljänneksen aikana sekä loppuvuodelle tehty toteumaennuste näyttivät lisäksi siltä, että vuodelle 2024 suunnitellut toimenpiteet eivät etene riittävän nopeasti asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Myös vuoden 2025 investointisuunnitelmaan sisältyvien välttämättömien investointien toteuttamiseksi tarvittava lainanottovaltuus edellytti hyvinvointialueelta riittävän lainanhoitokyvyn osoittamista. Näistä syistä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivitetty versio tuotiin jo kesäkuussa aluehallituksen päätöksentekoon. Päivitysten seurauksena vuoden 2025 säästötavoitetta nostettiin 78 milj. eurosta 82,5 milj. euroon, jolloin ohjelman kokonaissäästön määräksi muodostui 275 milj. euroa aiemman 270,4 milj. euron sijaan.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin kaksi tulosarviomuutosta. Aluevaltuusto hyväksyi 12.6.2024 talousarviomuutoksen Tyks-sairaalapalvelujen ja ikääntyneiden palvelujen välillä ja muutti samalla näiden tulosalueiden talousarvion sitovuustasoa muutosta vastaavasti. Muutoksen taustalla olivat kuntoutuksen arviointiyksikön perustamiseen liittyvät järjestelyt, eikä niillä ollut vaikutusta hyvinvointialueen tai muiden tulosalueiden lukuihin.

Vuoden 2024 toinen talousarviomuutos hyväksyttiin Aluevaltuustossa 13.11.2024. Muutoksen taustalla oli vuoden 2024 aikana kuukausiraportoinnissa ja osavuositarkastuksissa ennakoitu merkittävä poikkeama aluevaltuuston päättämään alkuperäiseen 2024 talousarvioon. Päätöksen myötä tulosalueiden talousarvioluvut ja talousarvion sitovuustasot muodostettiin tulosalueiden elokuun tulosten perusteella. Talousarvion sitovuustasoksi määritettiin ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen kautta johdettu toimintakate, alkuperäisen sitovuustason ollessa sisäiset erät sisältävä vuosikate. Muutetun talousarvion 2024 tilikauden alijäämä on 156,5 milj. euroa.

Valtiovarainministeriö teki talousarvion valmistumisen jälkeen 21.12.2023 päätöksen hyvinvointialueille maksettavasta vuoden 2024 rahoituksesta. Hyvinvointialueiden laskennallisessa rahoituksessa huomioitiin rahoituslain muutoksen mukaisesti uutena määräytymistekijänä yliopistosairaalisä. Siirtyvien kustannusten tarkentumisen myötä hyvinvointialueiden rahoituslaskelmaa päivitettiin kesäkuussa ja vuoden 2024 rahoituksen maksueriä muutettiin elokuun alusta alkaen. Valtion rahoitus asettui toteumaltaan 2 069 milj. euron tasolle kuten marraskuussa muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Kokonaisuutena valtionrahoitus vuodelle 2024 kasvoi 84,2 milj. euroa.

Osana hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa aluehallitus päätti 6.2.2024 noin 10,8 milj. euron pysyvistä säästöistä konserni- ja järjestämisen palvelujen henkilöstökuluihin. Tuotannollis-taloudellisista syistä tehtävät muutokset koskivat hallinnollisia johto-, päällikkö ja asiantuntijatasoista tehtäviä sekä tukitehtäviä konserni- ja järjestämisen palveluissa. Päätökset perustuivat joulutammikuussa käytyihin yhteistoimintaneuvotteluihin, joiden piirissä oli järjestämisen ja konsernipalvelujen henkilöstö.

Vuoden 2024 syksyllä käytyjen neljän tulosaluetta koskevien yhteistoimintaneuvottelujen piirissä oli kaikkiaan noin 21 000 henkilöä eli henkilöstö Tyks-sairaalapalveluissa, Sote-palveluissa, ikääntyneiden palveluissa sekä pelastuspalveluissa. Neuvottelujen taustalla olivat aluehallituksen kesällä 2024 päättämät organisaatiota koskevat uudistukset neljällä tulosalueella. Neuvotteluissa tavoiteltiin lisäksi säästöjä henkilöstökustannuksiin. Vuoden 2025 alusta voimaan tulleessa organisaatiomuutoksessa ensihoitopalvelut ja kiireelliset päivystysluontoiset kotiin vietävät palvelut keskitetään Tyks-sairaalapalveluista pelastuspalveluihin. Sote-palveluiden väliaikaiseksi tarkoitettua aluemallista luovuttiin. Lisäksi kaikkien neljän tulosalueen tulosryhmiä sekä johtamisjärjestelmää uudistettiin. Toimenpiteillä tavoitellaan henkilöstökustannuksiin vuositasolla 14,5 milj. euron pysyviä säästöjä vuodesta 2026 lukien. Johtamisjärjestelmän muutosta valmisteltiin syksyn 2024 aikana tavoitteena perustaa strategisen johdon yksikkö sekä vahvistaa hyvinvointialuetasosta muutos- ja palvelujen yhteensovittamisen johtamista ja selkeyttää matriisikohtaamista. Valmistelun tuloksena järjestämisen palvelut tulosyksikkö lakkasi ja sen organisaation pohjalta rakentuva strategisen johdon yksikkö aloitti toimintansa 1.3.2025.

Varha jatkaa vuonna 2024 aloitettuja uudistuksia palveluverkkoa tiivistämällä, henkilöstöressurssia yhdenmukaistamalla sekä organisoimalla konserni- ja järjestämisen palveluita uudelleen. Näihin vaiheittain eteneviin muutoksiin liittyen aluehallitus hyväksyi tammikuussa 2025 uudistusten mukaisesti etenevät yhteistoimintaneuvottelut. Etenevien yhteistoimintaneuvotteluiden aikana on vuoden 2025 aikana tarkoitus käsitellä henkilöstöön vaikuttavia muutoksia viipymättä ja samanaikaisesti suunnitelmien edetessä.

Tilikauden aikana kilpailutettiin merkittäviä hankintakokonaisuuksia ja jatkettiin hyvinvointialueelle siirtyneen sopimuskannan harmonisointia. Vuoden 2024 aikana kilpailutettujen hyvinvointialueen sopimuskokonaisuuksien arvo oli n. 366,2 miljoonaa euroa. Palvelukokonaisuuksista kilpailutettuja sopimuksia laadittiin mm. vammais- ja sosiaalihuoltolain alaisista kuljetuspalveluista, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ja muiden työikäisten asumis- ja vartiointipalveluista sekä vartiointipalveluista. Tarvikepuolella merkittävimmät hankintakokonaisuudet liittyivät diabetesarvikkeisiin, dialyysipaketteihin, käsineisiin sekä ambulansseihin. Osassa kilpailutetuista kokonaisuuksista markkinatilanne oli vakiintunut eikä toimittajavaihtoksia tapahtunut, mutta erityisesti palveluita koskien myös palveluntuottajien muutoksia tuli.

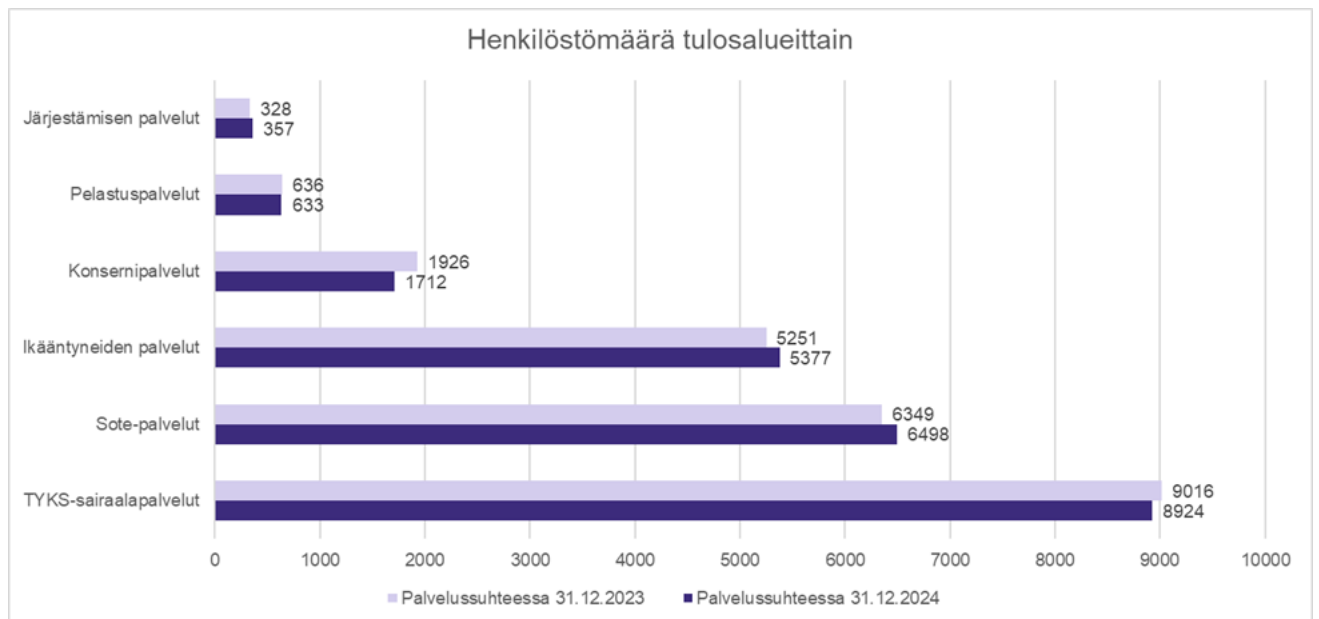
Hyvinvointialueen henkilöstö

Henkilöstövoimavarat

Varhan henkilöstömäärä

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella Varhassa oli vuoden 2024 lopussa 31.12. palvelussuhteessa yhteensä 23 493 työntekijää. Henkilöstömäärä pitää sisällään kaikki ne työntekijät, joilla oli 31.12.2024 voimassa oleva palvelujakso. Luvuissa on huomioitu poissaolevat tai erilaisilla vapailla olevat työntekijät. Vakinaista henkilöstöä oli kaikkiaan 18 940 työntekijää, joka on noin 80,2 % koko henkilöstömäärästä.

Varhan tulosalueiden henkilöstömäärät



Varhan suurin tulosalue on erikoissairaanhoidon TYKS-sairaalapalvelut noin 8 930 työntekijällään. Sote-palveluissa on lähes 6 500 työntekijää ja ikäntyneiden palveluissa 5 380 työntekijää. Konsernipalveluiden henkilöstömäärältään suurin tulosryhmä on tukipalvelut, jossa oli tilanpäivänä 1 130 työntekijää, joista laitoshuoltajia tai monipalvelutyöntekijöitä oli yli puolet.

Tulosalueiden sisällä tapahtui vuoden aikana muutoksia, kun tulosryhmiä tai palvelualueita siirrettiin toisiin tulosalueisiin. Konsernipalveluiden merkittävämpi muutos henkilöstömäärässä selittyi mm. hankintapalveluiden siirtymisellä konsernipalveluiden tulosalueelta järjestämisen palveluiden tulosalueelle.

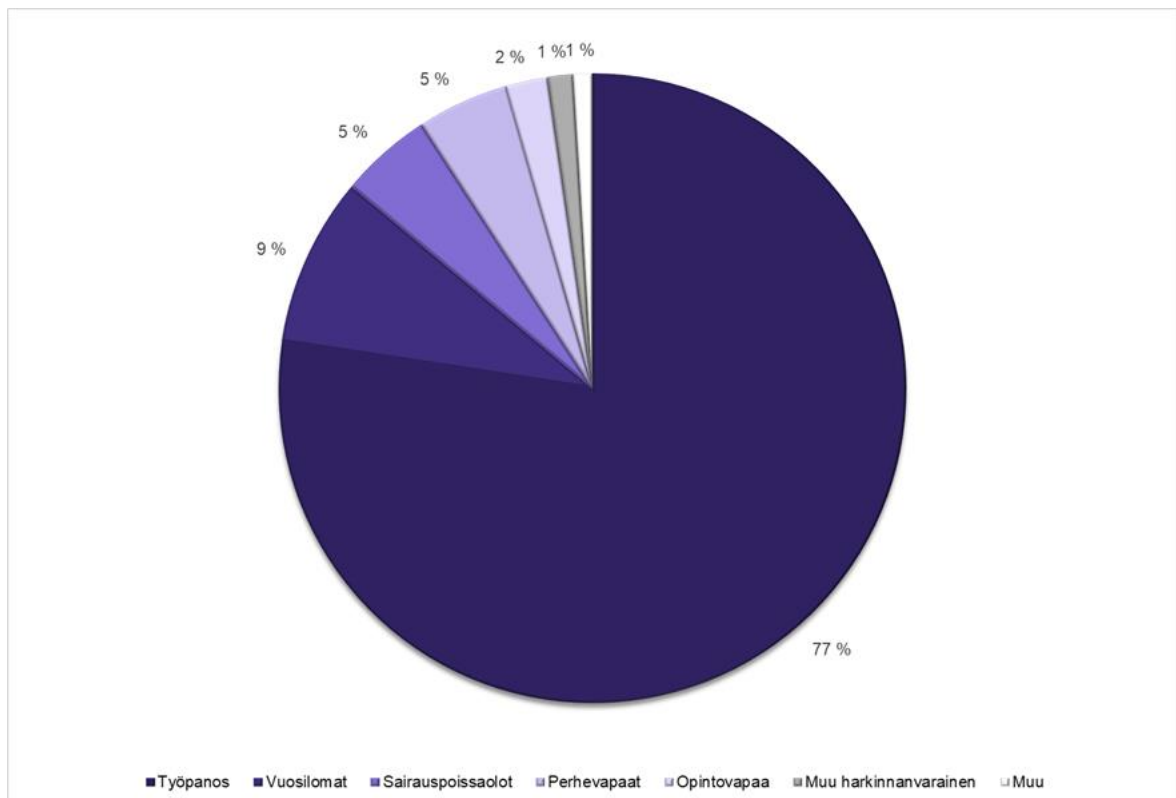
Mikäli työntekijällä on useampi palvelujakso eri tulosalueiden alla voimassa samanaikaisesti, esiintyy työntekijä luvuissa kertaalleen per tulosalue. Näin ollen eri työntekijöiden määrä yhteensä poikkeaa tulosalueittain tehtävästä tarkastelusta.

Virat ja toimet

Varhassa oli vuoden 2024 lopulla 23 493 palvelussuhdetta, joista 4 358 (18,5 %) oli virkoja ja 19 136 (81,5 %) työsuhteisia tehtäviä. Virkasuhteita on eniten Sote-palveluiden ja Tyks-sairaalapalveluiden tulosalueilla. Virkasuhteissa työskenteleviä lääkäreitä on noin 1 968 henkilöä vuoden 2024 lopun tilannepäivänä. Pelastuspalveluissa työskentelee noin 500 virkasuhteista henkilöä, mikä on suhteellisesti iso osuus kaikkien palvelussuhteiden määrästä samalla tulosalueella.

Työajan rakenne

Alla oleva kuvio työajan rakenteesta kertoo sen, miten vuosi on keskimäärin jakautunut työntöön ja erilaisten vapaiden kesken. Tilanteessa, jossa henkilöstöllä ei ole minkäänlaisia palkallisia tai palkattomia poissaoloja, eli ei lomiam, sairauspoissaoloja tai muita poissaoloja, työpanoksen osuus olisi 100 %. Tarkastelua tehdään niiden poissaolojen osalta, jotka ovat kokoaikaisia, osa-aikaisia poissaoloja ei huomioida. Poissaolojen tulee myös kohdistua työssä olevaan tai työpanosta tuottavaan henkilöstöön, jolloin yli vuoden kestäviä poissaoloja ei huomioida. Siten esimerkiksi pitkillä opintovapailla tai muilla työ- tai virkavapailla olevat jäävät tarkastelusta pois.



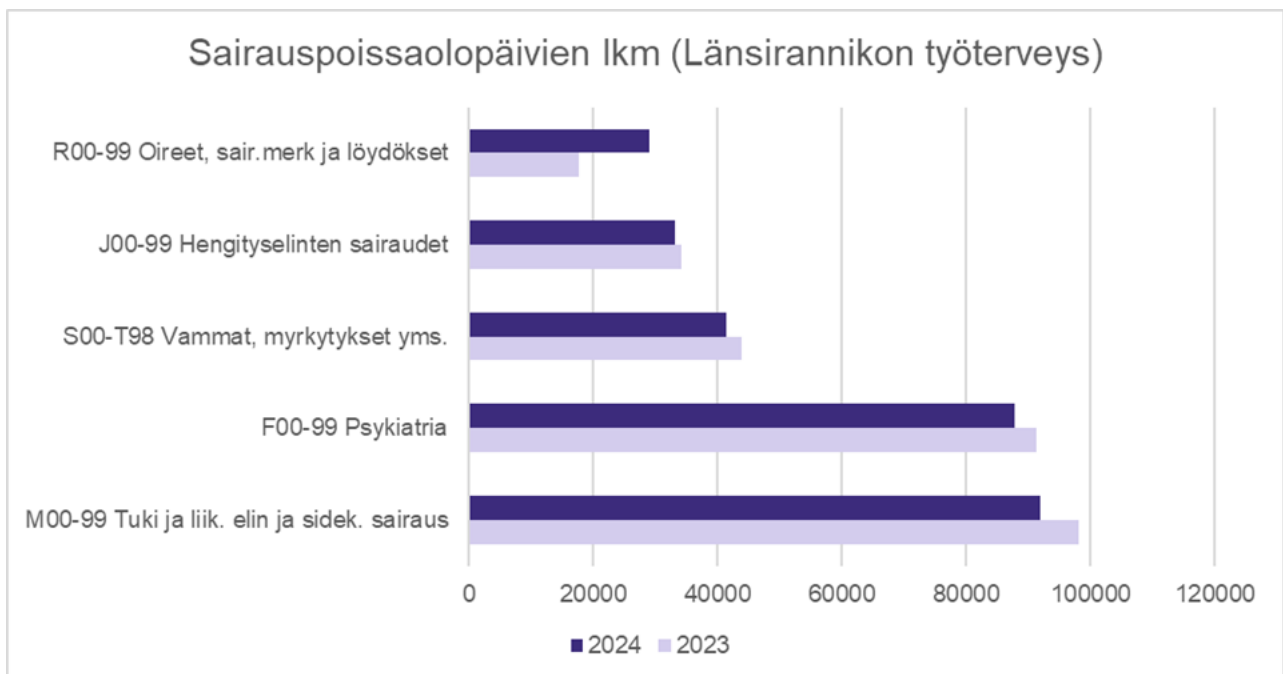
Varhassa työpanoksen osuus työajan rakenteesta on ollut 77,7 % vuonna 2024. Työajasta vuosilomien osuus oli 8,7 %, sairauspoissaolojen osuus 4,7 %, perhevapaiden osuus 4,7 %, opintovapaiden osuus 2,2 % ja muiden vapaiden osuus 2,3 %. Muut harkinnanvaraiset poissaolot sisältävät esimerkiksi palkattomat talkoovapaat. Sairauspoissaolojen laskentatapa ei ole verrannollinen sairauspoissaoloprosentin kanssa.

Sairauspoissaolot

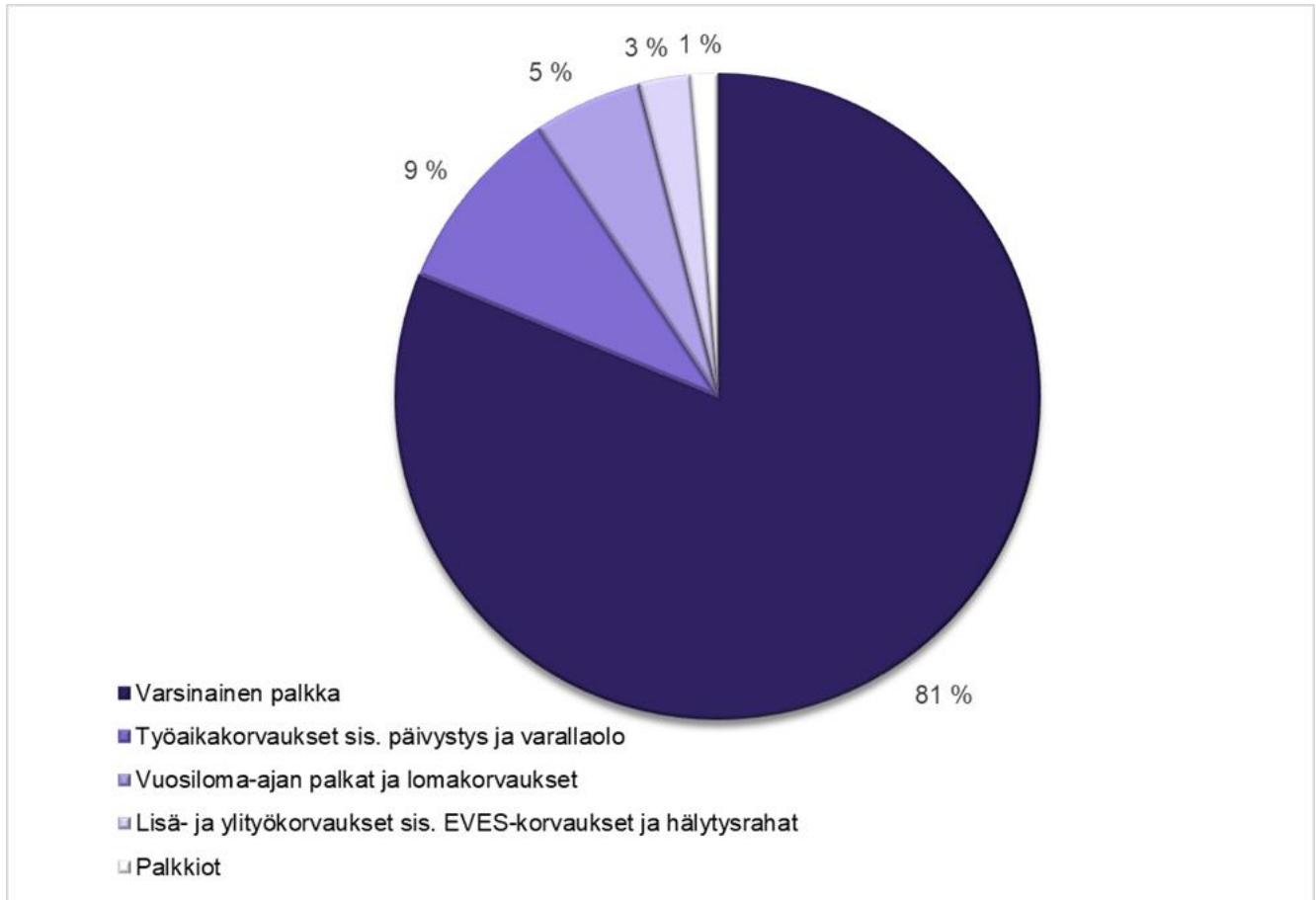
Vuonna 2024 työntekijöillä oli keskimäärin 18,4 sairauspäivää vuoden aikana.

Varhan sairauspoissaoloprosentti vuonna 2024 oli 4,99 %, joka on 0,27 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2023. Sairauspoissaoloista 23 % oli esihenkilön luvalla myönnettyjä lyhyitä poissaoloja.

Sairauspoissaaloista tuki- ja liikuntaelinsairaudet aiheuttivat eniten sairauspoissaoloja (25,9 %). Mielensterveydellisistä syistä myönnettyjen sairauspoissaolojen osuus oli toiseksi suurin (24,8 %). Lukumäärällisesti eniten sairauspoissaolojaksuja aiheuttivat hengityselinsairaudet, joiden osuus kaikista sairauspoissaolojaksosta oli neljännes. Hengityselinsairauksissa poissaolot ovat lyhyempiä, kun taas erityisesti mielensterveydellisistä syistä myönnetyissä sairauspoissaaloissa poissaolojaksot ovat pidempiä. Keskimäärin yhden sairauspoissaolon pituus vuonna 2024 oli 8,7 päivää.



Palkkaus ja palkitseminen



Varhan palkkakustannukset muodostuvat varsinaisista palkoista (81 %), jotka sisältävät tehtäväkohtaisen palkan lisineen, erilaisista työaikakorvauksista (9 %), loma-ajan palkasta tai -korvauksista (5 %), lisä- ja ylityöstä (3 %) ja palkkioista (1 %). Tarkastelussa ei huomioida sivukuluja. Varhan tilinpäätöksen mukaiset palkat ja palkkiot sivukuluineen olivat 1,290 miljardia euroa. Palkkakustannukset sivukuluineen alittivat aluevaltuuston päätöksellään 13.11.2024 § 100 muuttaman talousarvion 0,9 prosenttiyksiköllä, eli yli 11 miljoonalla eurolla.

Virka- ja työehtosopimuksien palkankorotukset vuonna 2024

Tehtäväkohtaisten palkkojen ja niiden määräytymisperusteiden yhdenmukaistaminen aloitettiin heti Varhan toiminnan käynnistyessä ja työ tulee näillä näkymin kestäämään useita vuosia. Suunnitelma tehtäväkohtaisten palkkojen harmonisoinnista on laadittu yhteistyössä henkilöstöä edustavien järjestöjen kanssa. Suunnitelmaa on tarkoitus täydentää sitä mukaa, kun valtakunnallisten palkkausjärjestelmä uudistusten aikataulu selviää ja virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkantarkistukset ovat tiedossa.

Palkkaharmonisaatioon vaikuttaa hyvinvointialueen syntymisen myötä syntyneiden palkkaerojen lisäksi myös hyvinvointialueella sovellettavat virka- ja työehtosopimukset sekä niiden mukaisten palkkausjärjestelmien kehittäminen. Lääkärisopimuksen palkkausjärjestelmä uudistus toteutettiin jo vuoden 2023 joulukuusta lukien, Sote-sopimuksen ja HYVTES:in osalta valtakunnalliset neuvottelut palkkausjärjestelmien uudistamiseksi ovat edelleen kesken.

Vuoden 2024 aikana hyvinvointialan virka- ja työehtosopimukseen sisältyi useita palkankorotuseriä, joiden työ- ja virkaehtosopimuksen mukainen kustannusvaikutus oli 5,53 %. Kaikilla sopimusaloilla maksettiin yleiskorotukset 1.6.2024, joiden suuruus oli Sote-sopimuksen ja HYVTES:in soveltamisaloilla 2,27 % ja Lääkärisopimuksessa sovellettavasta liitteestä riippuen 1,5 tai 1,92 %. Yleiskorotusten lisäksi kaikilla sopimusaloilla maksettiin sopimuksen mukaiset paikalliset järjestelyerät, jotka käytettiin kaikilla sopimusaloilla pääsääntöisesti tehtäväkohtaisten palkkojen harmonisointiin.

SOTE-sopimuksen soveltamisalalla palkkojen harmonisointia vei eteenpäin myös 1.2.2024 lukien toteutettu valtakunnalliseen sopimukseen perustuva palkkahinnoitteluliitteiden ja palkkahinnoittelukohtien uudistus. Muutoksen jälkeen palkkahinnoitteluliitteitä on jatkossa viisi aikaisemman kahden palkkahinnoitteluliitteen sijaan. Uudistuksen tarkoituksena on ollut tuoda näkyväksi terveyden ja sosiaalihuollon tehtäviä tekevien työssä kehittyminen ja luoda parempi näkymä mm. uralla etenemiselle. Palkkahinnoittelu-uudistuksessa määritettiin palkkahinnoittelukohtille uudet peruspalkat. Palkkahinnoittelu-uudistukseen käytettiin valtakunnallinen keskitetty erä, jonka suuruudeksi oli valtakunnan tasolla laskettu 0,4 % prosenttia. Tässä yhteydessä tehtäväkohtaisiin palkkoihin tuli verran ns. pakottavia palkantarkistuksia, jotka harmonisoivat Varhan palkkarakennetta sopimuksen soveltamisalalla. Palkkahinnoittelumuutosten kustannusvaikutukset Varhassa olivat n. 1,5 % johtuen Varhan keskimäärin matalammista palkkatasoista. Sote-sopimuksen alalla jaettiin 1.6.2024 lukien paikallinen järjestelyerä 0,73 % ja kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelman mukainen järjestelyerä 0,6 %. Varhassa päädyttiin paikallisen järjestelyerän 0,73 % osalta jakamaan osa erästä sopimuksen mahdollistamalla tavalla yleiskorotuksena, jolloin lopullinen jaettu yleiskorotus oli suuruudeltaan 2,44 % ja paikalliset erät 0,56 % ja 0,6 %. Paikalliset erät kohdennettiin tehtäväkohtaisten palkkojen yhdenmukaistamiseen.

Lääkärisopimuksen uusi palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön vuodenvaihteessa 2024 ja sopimusalan paikalliset järjestelyerät käytettiin pääsääntöisesti uraporraspalkkojen korotuksiin siten, että korotukset veivät eteenpäin palkkojen harmonisointia lääkärisopimuksen eri hinnoitteluliitteissä. Lääkärisopimuksen piirissä jaettiin 1.2.2024 0,4 %:n suuruinen erä, josta osa jaettiin valtakunnallisella ratkaisulla ja osa paikallisesti neuvotellen palkkojen yhdenmukaistamiseen. Lisäksi 1.6.2024 tuli jaettavasi paikallinen järjestelyerä 0,73 % ja kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelman keskitetty erä 0,4 %. Sairaalahammaslääkärien ja sairaalahammaslääkärien osalta päädyttiin paikallisen järjestelyerän 0,73% osalta jakamaan osa erästä sopimuksen mahdollistamalla tavalla yleiskorotuksena, jolloin sairaalahammaslääkärien ja sairaalahammaslääkärien yleiskorotuksena jaettu summa oli yhteensä 1,67 %. Lääkärisopimuksen piirissä jaettiin paikallinen erä myös 1.10.2024 lukien, sen suuruus oli 2,5 %.

Lääkärisopimuksen soveltamisalalla palkkojen harmonisointiin vaikuttaa myös omalta osaltaan 1.10.2024 lukien perusterveydenhuollon lääkäreiden (LS:n liite 1) osalta käyttöön otettu suoritepalkkajärjestelmä. Suoritepalkkaukseen siirtyivät kaikki vastaanottotyötä tekevät perusterveydenhuollon lääkärit. Suoritemallin ulkopuolelle jäivät vain sellaiset perusterveydenhuollon lääkärit, joiden kohdalla arvioitiin, että heidän kohdallaan suoriteosuus palkassa jäisi niin alhaiseksi, että suoritepalkkamalliin siirtyminen ei ollut perusteltua. Suurin yksittäinen ryhmä suoritepalkkamallin ulkopuolella jäävistä oli yleislääketieteen ja kuntoutuksen vuodeosastojen lääkärit. Aiemmin em. liitteessä olivat palkkarakenteet eri alueilla osin erilaiset. Suoritepalkkajärjestelmän käyttöönotto mahdollistaa jatkossa aiempaa suunnitelmallisemmän palkkojen harmonisoinnin, kun palkkarakenteet eri alueilla ovat toistensa kanssa vertailukelpoiset.

HYVTESin alalla jaettiin 1.6.2024 lukien paikallinen järjestelyerä 0,73 % ja kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä koskeva kehittämisohjelman mukainen järjestelyerä 1,0 %. Varhassa päädyttiin paikallisen järjestelyerän 0,73 % osalta jakamaan osa erästä sopimuksen mahdollistamalla tavalla yleiskorotuksena, jolloin yleiskorotuksen suuruus oli yhteensä 2,44 %:a, paitsi liitteen 7 osalta Pelastuspalvelujen tulosalueella koko 0,73 %:n erä jaettiin paikallisena järjestelyeränä. Paikalliset erät käytettiin tehtäväkohtaisten palkkojen yhdenmukaistamiseen.

SOTE-sopimuksen ja HYVTESin aloilla 1.10.2024 toteutettava palkkausjärjestelmän kehittämistä, palkkauksen kehittämistä ja palkkojen yhteensovittamista koskeva paikallinen erä sovittiin valtakunnallisten sopijapuolen kesken myöhennettäväksi ja toteutettavaksi 1.2.2025 lukien. Erän siirtyminen lokakuun 2024 – tammikuun 2025 ajalta kompensoitiin joului- ja helmikuun palkanmaksuissa prosentuaalisilla palkanlisillä. SOTE-sopimuksessa prosentuaalisen palkanlisän suuruus oli 2,5 % ja HYVTES:ssä 2,0 %. Joulukuussa maksettu palkanlisä laskettiin

loka-marraskuun 2024 maksetuista kokonaisansioista ja helmikuussa maksettava palkanlisä joulukuun 2024 – tammikuun 2025 maksetuista kokonaisansioista.

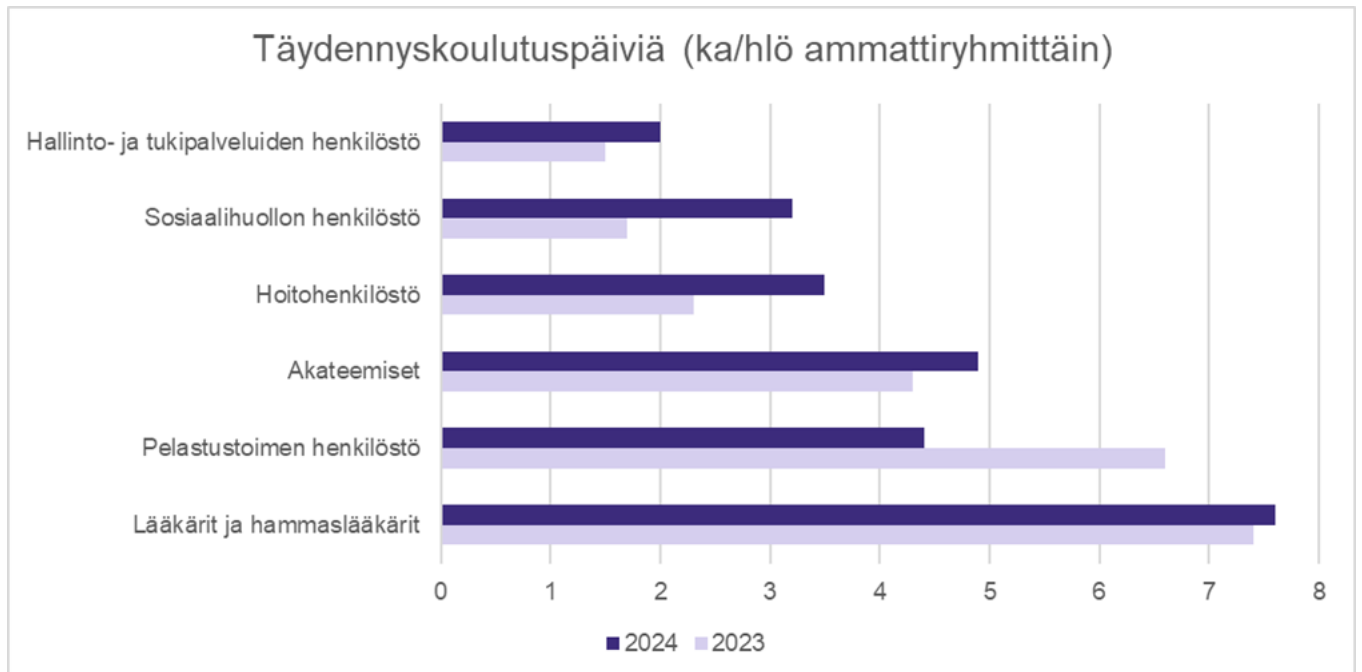
Osaava ja riittävä henkilöstö

Vuonna 2024 täydennyskoulutukseen käytettiin 6 milj. euroa, joka oli n. 0,5 % toteutuneista henkilöstömenoista. Työllisyysrahaston myöntämä koulutuskorvaus vuodelta 2024 on 865 000 €. Pääosa täydennyskoulutukseen käytetystä rahasta (n. 90 %), käytettiin tulosalueilla ammatillisen erityisosaamisen kehittämiseen. Tulosalueiden koulutusmäärärahaa käytettiin sekä työyksikön sisäisen koulutuksen järjestämiseen että henkilöstön lähettämiseen ulkopuolisten organisaatioiden järjestämään koulutukseen.

Yhteisellä koulutusmäärärahalla (n. 10 %) järjestettiin Varhan keskitettynä koulutuksena koko henkilökunnalle mm. esihenkilö- ja johtamiskoulutusta, turvallisuus-, kieli- ja it-koulutuksia. Yhteisellä koulutusmäärärahalla järjestettiin sisäisenä koulutuksena myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillista koulutusta, jonka kohderyhmät ylittivät organisaatio- ja/tai ammattiryhmärajat.

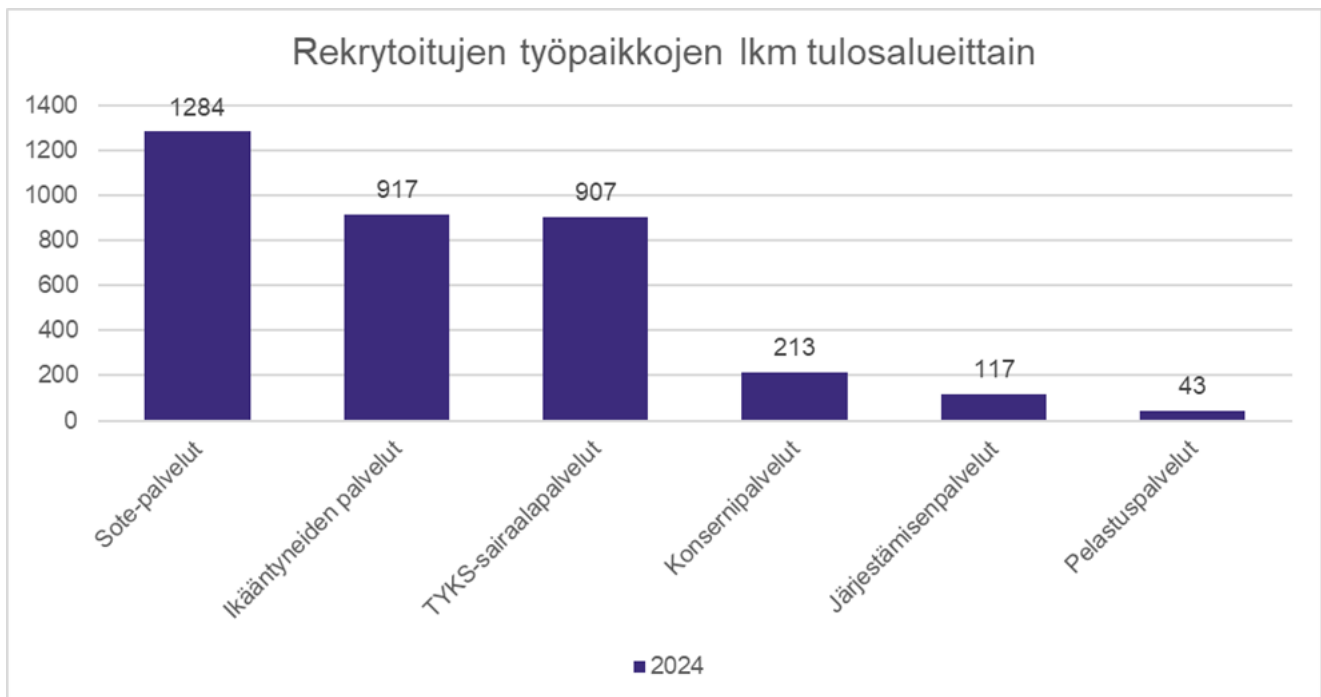
Joko sisäiseen tai ulkoiseen täydennyskoulutukseen osallistui vuoden 2024 aikana lähes 23 000 hyvinvointialueen työntekijää ja koulutuspäiviä (tehollinen kesto 6 h) kertyi noin 76 000.

Ammattiryhmäkohtaisesti koulutuspäiviä/hlö kertyi keskimäärin seuraavasti:



Rekrytointi

Vuoden 2024 rekrytointeihin vaikuttivat vuoden aikana käydyt yhteistoimintaneuvottelut sekä toukokuussa 2024 asetettu rekrytointikielto. Rekrytointikiellosta huolimatta rekrytointi välttämättömien tehtävien täyttämiseksi on ollut sallittua tulosaluejohtajan luvalla, jotta palvelutuotanto ei vaarannu. Vuonna 2024 Kuntarekryssä julkaistiin 1608 työpaikkailmoitusta, kun vuonna 2023 julkaistiin 3682 työpaikkailmoitusta. Luvut eivät pidä sisällään rekrytointi-ilmoitusten uudelleenjulkaisuja. Tulosaluekohtaisessa tarkastelussa on esitetty avoinna olleiden työpaikkojen määrät vuodelta 2024. Työpaikkojen määrissä ovat mukana myös ikääntyneiden palveluiden jatkuvassa haussa olleet työpaikat.



Työhyvinvointi

Varhan ensimmäinen laajempi Mitä kuuluu?-kysely toteutettiin syksyllä 2024. Kyselyssä vastausprosentiksi muodostui 54 %, kun valtakunnallisesti vastausprosentti oli 55 %.

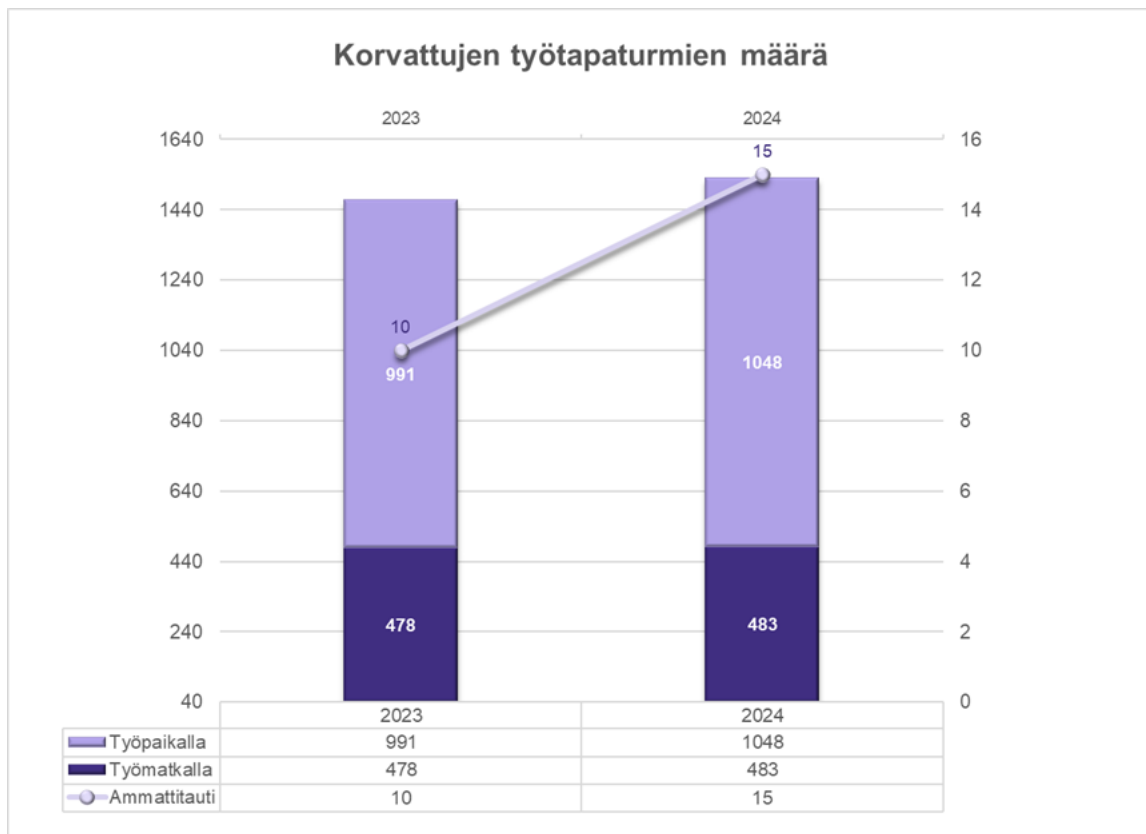
Kyselyn tulosten perusteella Varhan vahvuus on edelleen lähijohtaminen, jonka kokee hyväksi noin 70 % vastaajista. Myös työyhteisöjen yhteistyö koetaan toimivaksi ja siinä tulos on noussut vuodesta 2023. Lisäksi työstä palautumisen kokemus on noussut kyselyn perusteella 34 %:sta 39 %:iin. Samoin yhä harvempi kokee työkykynsä alentuneeksi (42 % vuonna 2023, 38 % vuonna 2024). Kuitenkin edelleen palautumisen kokemus on alhainen sekä lisäksi työkyvyn tuntee alentuneeksi huomattavan usea eli näiden osalta pitää jatkaa toimenpiteitä tilanteen kehittämiseksi edelleen positiivisempaan suuntaan.

Mitä kuuluu? -kyselyssä mitattiin ensimmäisen kerran hyvinvointialueen aikana työpaikkakiusaamisen sekä asiakasväkivallan kokemusta. Väkivaltaa on kokenut työssään 46 % vastaajista. Työpaikkakiusaamista on kokenut 17 % vastaajista. Asiakasväkivallan ja sen uhan hallinnan lisäämiseksi tehdään organisaatioissa jatkuvasti kehitystyötä, jota tulee jatkaa. Työpaikkakiusaamisen selvittämiseksi Varhassa on tehty ohje ja lisäksi HR:n työsuojelun palveluyksikkö toimii aktiivisesti esihenkilöiden tukena näissä tilanteissa.

Työturvallisuus, työtaturmat ja ammattitaudit

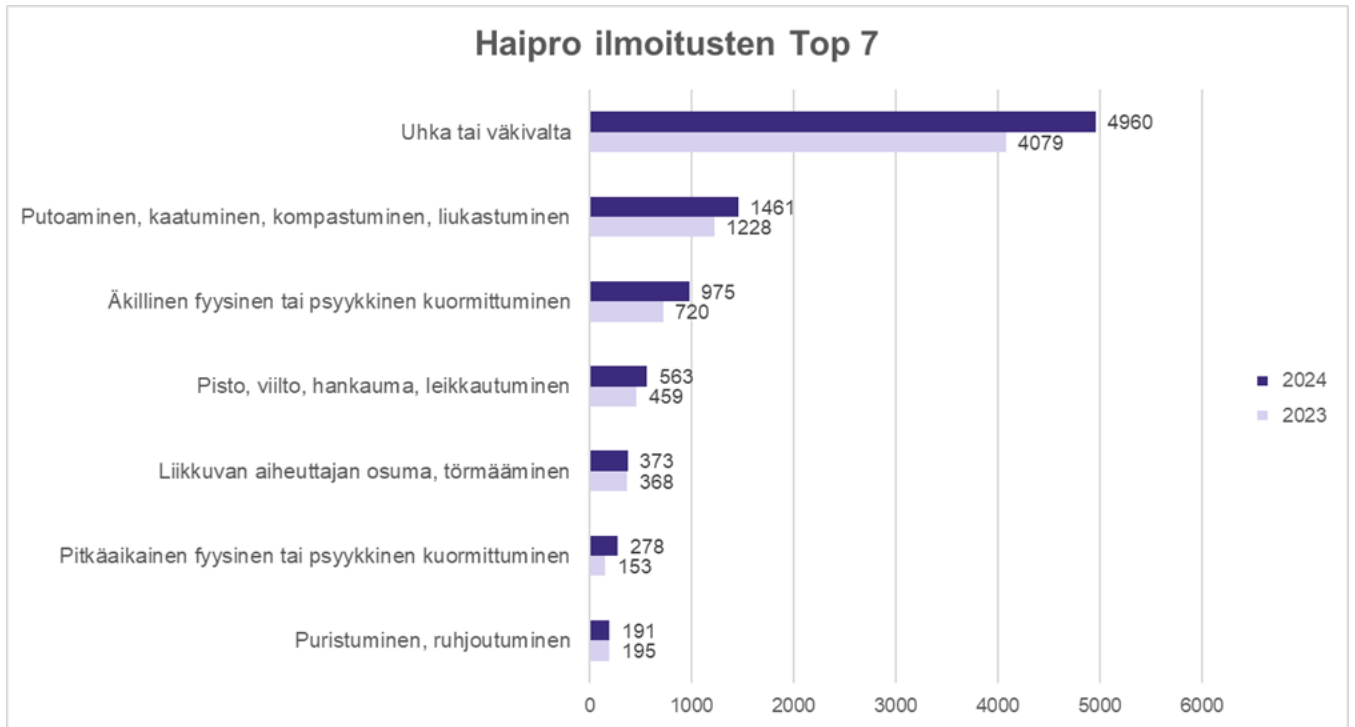
Työsuojelu on osa henkilöstövoimavarojen strategista johtamista. Sen tarkoituksena on kehittää työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta, edistää kestävästä kehitystä ja tuloksellisuutta tuottavaa työelämää ja henkilöstön kokemaa työhyvinvointia suunnitelmallisten henkilöstöstrategisten, turvallisuus- ja terveyspainotteisten johtamis- ja toimintatapojen avulla. Hyvinvoiva työntekijä, turvallinen työympäristö ja turvalliset työtavat takaavat sen, että pystymme tarjoamaan potilaillemme ja asiakkaillemme parasta mahdollista laadukasta hoitoa ja palvelua.

Vakuutusyhtiölle lähetettyjä sekä korvattuja työtaturma- ja ammattitautitapauksia oli vuonna 2024 yhteensä 1546 kappaletta. Näistä työtaturmia oli 1048, työmatkataturmia 483 ja ammattitauteja 15.



Varhassa on käytössä HaiPro-järjestelmä työturvallisuusilmoitusten tekemiseen ja niiden käsittelyyn. Järjestelmään tehdään työtaturmailmoitukset, läheltä piti-ilmoitukset, ammattitautiepäilyilmoitukset sekä myös työturvallisuuteen liittyvät kehitysehdotukset.

Ilmoituksia Varhan työturvallisuus HaiPro järjestelmään vuonna 2024 tuli yhteensä 9 301 kappaletta. Tapaturma tai väkivaltatilanne oli tapahtuman luonteena 6 001 ilmoituksessa. HaiPro-työturvallisuusilmoituksissa vaaratyyppinä yleisin vuonna 2024 oli uhka tai väkivalta (59,53 %).



Ympäristöasiat

Varhan strategiaa noudattava Kestävän kehityksen ohjelma 2025–2029 hyväksyttiin aluehallituksessa 19.11.2024. Ohjelma linjaa Varhan ympäristötavoitteiksi omien hiilidioksidipäästöjen aktiivisen vähentämisen, muiden ympäristövaikutusten minimoimisen sekä ekologisen kestävyuden edelläkävijyyden hyvinvointialueiden keskuudessa.

Vuoden 2024 aikana ympäristövastuullisuutta edistettiin kierrättämällä kalusteita suljettavista kohteista uusiin, jatkamalla ruokahävikin hallintaprojektia sekä laajentamalla ekotukihenkilötoimintaa. Kestävän kehityksen teemat sisällytettiin SHQS-laaturjestelmään ja esimieskoulutukseen sekä henkilöstön perehdytykseen (ekologisen kestävyuden verkkokoulutus). Ympäristöasioita edistivät ympäristöpalvelujen ja kehittämisspalvelujen työntekijät noin 3 henkilötyövuoden panoksella, mutta ympäristötyötä tehdään laajalti näiden yksiköiden ulkopuolellakin. Tarkemmin toimenpiteistä kerrotaan Varhan Kestävän kehityksen raportissa 2024.

Energian ja veden kulutukset Varhassa vuonna 2024

Hyödyke	Kulutus	Kustannus, €
Lämpö	79 584 MWh	6 289 927
Kylmä*	11 989 MWh	835 792
Sähkö	55 020 MWh	5 987 091
Vesi + jätevesi	227 267 m ³	461 363
Höyry**	5 546 t	694 601
Öljy***	472 870 l	507 496

* = Kaukokylmä, Turun alue

** = Tyks kantasairaalassa, keittiö+välinehuoltokeskus. Kustannus sisältää myös päästöoikeudet

*** = Halikon sairaala+Kärkulla+KTO

Energian ja veden kulutusta voidaan raportoida ainoastaan Varhan omistamista kiinteistöistä, jotka kattavat noin kolmanneksen Varhan kiinteistöalasta. Hankitusta sähköstä merkittävä osa on fossiilivapaata sairaanhoitopiirin vanhaan sopimukseen perustuen. Energian ja veden kulutusmäärät pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna, samoin kustannukset näistä vähenivät noin 475 000 euroa.

Muita ympäristökustannuksia aiheutti mm. ilmanvaihtosuodattimien hankinta 348 474 €.

Varhan ympäristöpalveluissa vuoden 2024 keskeisiä tehtäviä olivat jätehuolto-ohjeiden yhdenmukaistaminen ja jätehuollon kilpailutuksen valmistelu.

Keskeiset jätelajit ja määrät (tonnia) sekä kustannukset vuonna 2024

Kokonaisjätemäärä	2856 Tn
Polttokelpoinen jäte	1504
Pahvi ja kartonki	294
Terveydenhuollon erityisjäte	154
Vaarallinen jäte	152
Rakennusjäte ja puujäte	93
Biojäte	175
Metalliromu	129
Tietosuojamateriaali	108
Keräyspaperi	105
Pakkausmuovi	51
Sairaala- ja pakkauslasi	51
Sähkö- ja elektroniikkaromu	23
Muut	17
Jätehuoltokulut	1,7 milj, euroa

Jätetuotantoa voidaan seurata Varhan omistamissa kohteissa yllä olevan taulukon mukaisesti, sen sijaan vuokraohteissa tieto jätelmääristä jää vuokranantajille ja heidän sopimuskumppaneilleen. Jäteasetuksen (978/2021) mukaan tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään valtakunnallisesti kalenterivuositain vähintään 55 % vuonna 2025. Jätelajittelu ja kierrätys Varhassa on tehostunut vuoteen 2023 verrattuna, sillä viime vuonna jätteestä kierrätettiin 33 % (v. 2023 29 %), poltettiin 62 % (66 %) ja loppusijoitettiin 5 % (5 %). Vahvasti lisääntyneen paperin keräyksen (75 %) ja biojätteen keräyksen (58 %) lisäksi on uuden jätelain myötä voitu lisätä muovin erilliskeräystä noin 20 %.

Muut ei –taloudelliset asiat

Varhan organisaatio ja päätöksenteko vakiintui monin paikoin vuoden 2024 aikana. On kuitenkin todettava, että 34 organisaation fuusio poikkeuksellisen lyhyessä valmisteluajassa tarkoittaa sitä, että organisaation päättäjät ja henkilöstö kokee edelleen osan prosesseista vieraaksi ja että osaa prosesseista ei ole kyetty kuvaamaan riittävällä tarkkuudella. Siten toiminnan vakiintumista vahvistetaan edelleen koulutuksin ja prosessien kuvausten kautta.

Korruption ehkäisyssä ja torjunnassa on kolme toimijatahoa, johto, ohjeistava taho ja sisäinen tarkastus. Johdon rooli on vastata korruption torjunnasta. Ohjeistavana tahona Varhassa toimii niin hallintopalvelut, hankintapalvelut kuin riskienhallintapalvelut. Sisäisen tarkastuksen rooli on arvioida objektiivisesti hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tehokkuutta mm korruption torjunnan näkökulmasta. Sisäinen tarkastus tukee johtoa tarkastamalla em. asioita ja suosittelee ohjeistavalle taholle ja johdolle toimenpiteitä.

Varhan strategian tahotilana on toimia vastuullisen vaikuttavasti. Varhan tavoitteet ja menetelmät sosiaalisen kestävyuden edistämiseksi on kuvattu Kestävän kehityksen ohjelmassa (AH 19.11.2024). Ohjaavien dokumenttien tavoitteena sekä avoimella ja hyvällä hallinnolla on tavoitteena ennaltaehkäistä ja torjua korruptiota, jota saattaa tapahtua esimerkiksi virkanimityksissä, julkisissa hankinnoissa, päätöksenteossa ja tutkimus- ja kehitysrahoituksessa.

Palvelu- ja materiaaliostot muodostivat merkittävän osan hyvinvointialueen toimintamenoista ja myös näissä toteutetaan strategista tahotilaa olla vastuullinen ja siten ennaltaehkäistään ja torjutaan korruptiota. Aluevaltuusto hyväksyi 24.4.2024 Varhan hankintapolitiikan. Hyväksytyin toimintamallin mukaan hankintojen avulla tuetaan organisaation ja sen palveluiden uudistumista, huomioidaan varautumisen ja riskienhallinnan näkökulmat sekä vaikuttavuustekijät. Vaikuttavuuteen kuuluvat ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys, sekä elinvoiman ja innovaatioiden edistäminen. Hankintojen ja erityisesti sopimusaikaisen valvonnan roolina on varmistaa korruption ehkäisy ja torjunta huolehtimalla siitä, että sopimuskumppanimme noudattavat lainsäädäntöä sekä sopimuksella sovittuja ehtoja. Kilpailutuksissa huomioitujen kestävyysnäkökohtien ja erilaisten riskitekijöiden torjuminen toteutuu sopimuskaudella osana normaalia sopimusten valvontaa.

Yhtenä korruption torjunnan keinona on keskitetyt hankintavaltuudet. Varhan toiminnassa valtuudet on keskitettyjä ja niihin on tehty tarvittavin osin delegointipäätöksiä hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen toimesta. Erityyppisten hankintojen keskitettyjen hankintavaltuuksien avulla pystytään paremmin seuraamaan ja valvomaan tehtyjä päätöksiä ja siten torjumaan korruptiota.

Varhassa henkilöstövalintojen periaatteet on kirjattu hallintosääntöön. Periaatteiden noudattamista ohjeistetaan ja tuetaan henkilöstöpalvelujen ohjeiden ja koulutusten avulla. Myös keskitetyt rekrytointipalvelut tukevat läpinäkyvää rekrytointia, jolla torjutaan mahdollista korruptiota rekrytoinnin yhteydessä.

Hyvinvointialueilla huomattavia riskejä liittyy tietosuojaan ja tietoturvaan. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen tiedonhallintapolitiikka laadittiin vuoden alussa ja sen mukaisesti henkilökuntaa on koulutettu ja ohjeistettu toimimaan tietoturvallisesti. Varhan tiedonhallintamallin valmistelu on käynnissä. Järjestelmien uudistamisen ja konsolidoinnin ollessa erittäin suuressa muutoksessa vuonna 2024, todettiin, että realistinen aikataulu tiedonhallintamallin valmistumiselle on kevät 2025. Vaikka tiedonhallintamalli ja siitä rakentuvat tietoturvasuunnitelmat ovat kesken, on tietosuojaan liittyvät asiat ohjeistettu, koulutettu ja poikkeamat käsitelty asianmukaisesti. Henkilökunnalla on ilmoituskanava tietoturvaloukkauksiin ja niihin reagoidaan Varhassa nopeasti ja tarvittavilta osin tiiviissä yhteistyössä IT-palveluntuottajan 2M-IT:n kanssa.

Varhan toiminnassa keskeistä on asiakkaiden ja potilaiden pääsy riittäviin eli palvelu- ja hoidontarpeen arvion mukaisiin sosiaali- ja terveystalveluihin. Potilailla ja asiakkailla on mahdollisuus nostaa esiin tilanteita, joissa heidän oikeutensa riittäviin palveluihin ei ole toteutunut tai joissa heidän oikeuksiaan on jollain tavalla loukattu. Näitä keinoja ovat muistutukset Varhalle tai kantelu valvontaviranomaiselle. Varhan verkkosivuilla on kattava ohjeistus asiakkaille ja potilaille eri ilmoitustavoista. Henkilökunnalle on myös avattu ns. whistleblower-direktiivin mukainen ilmoituskanava väärinkäytösepäilyjen ilmoittamiseen.

Selonteko sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä

Hallintosäännön mukaan aluehallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat, sekä valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti.

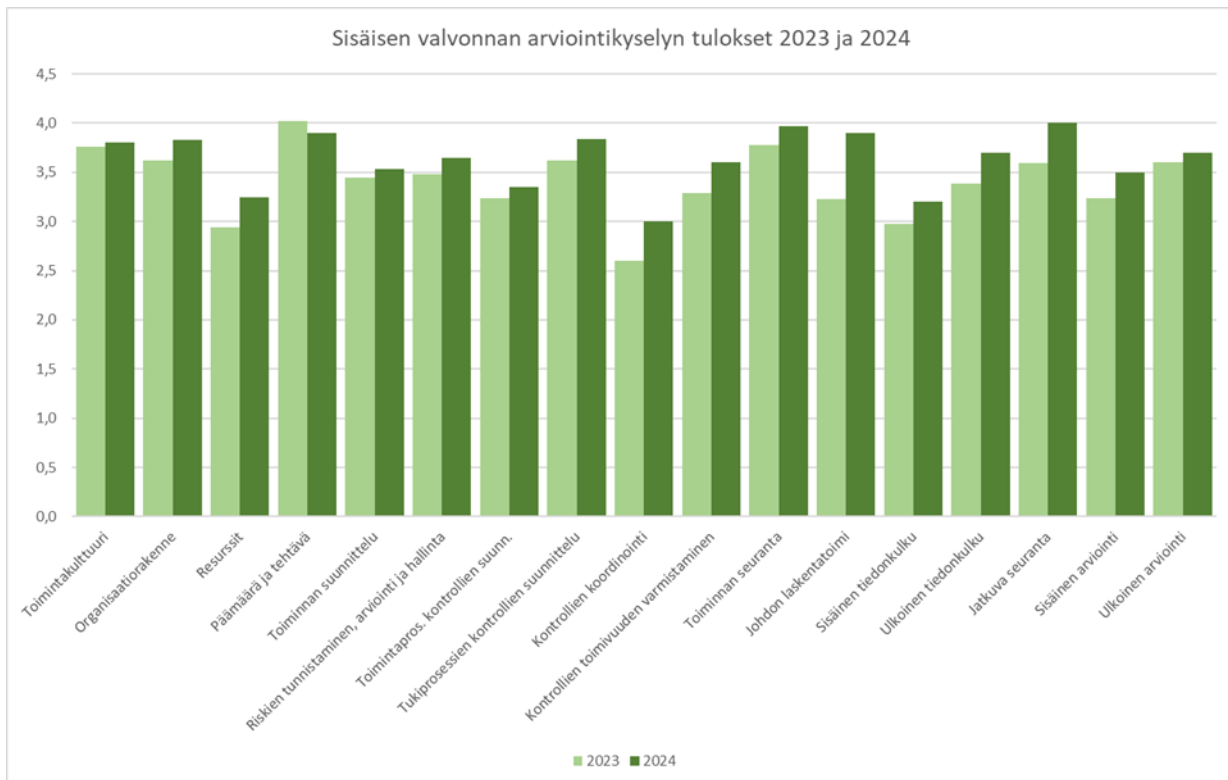
Hyvinvointialuejohtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että hyvinvointialueen toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan, sekä vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että hyvinvointialueen toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan sekä riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyydet ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.

Tulosaluejohtajat vastaavat siitä, että hyvinvointialueen sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä turvallisuus ja varautuminen on tulosalueellaan asianmukaisesti järjestetty. Henkilöstön tehtävänä on toimia hyväksytyjen tavoitteiden, määräysten ja ohjeiden mukaisesti, ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan jatkuvasti sekä raportoida havaitsemistaan riskeistä ja epäkohdista esimiehilleen.

Havainnot ja johdon itsearviointi

Johdolle ja esihenkilöille lähetettiin tammikuussa 2025 saman sisältöinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden kysely, joka oli lähetetty myös vuotta aiemmin. Saatujen tuloksien perusteella voitiin havaita hyvinvointialueen sisäisen valvonnan toiminnoissa tapahtuneen selkeää myönteistä kehitystä toisen toimintavuoden aikana.

Sisäisen valvonnan arviointikyselyn tulokset vuosilta 2023 ja 2024:



Arviointikyselyn havaintoja

Kyselyjen perusteella voidaan todeta arvioiden kautta linjan parantuneen edelliseen vuoteen verrattuna ja yleisarvosanan olevan hyvä.

Toimintakulttuuri, organisaatorakenne ja resurssit: Toimintakulttuuri ja organisaatorakenne ovat arvioiden mukaan selkiytyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Tosin vuoden 2025 alussa toteutuvat organisaatiomuutokset haastavat jälleen uusien muutosten muodossa. Kokonaistilannetta pidetään hyvänä lukuun ottamatta resursseja, joiden osalta arviot ovat edelleen viimevuotiseen tapaan koko kyselyssä alhaisimpia.

Päämäärä ja tehtävä sekä toiminnan suunnittelu: Kyselyn tulosten perusteella tulosalueilla on selkeä perustehtävä ja tehtävää tukevat strategiset tavoitteet, jotka on viestitetty sisäisesti eri yksiköille. Talouden tasapainotuspaineet ja samanaikainen vaatimus uudistaa palveluja, ottaa käyttöön uusia työkaluja ja muuttaa sekä yhdenmukaistaa toimintatapoja haastavat kuitenkin voimakkaasti erityisesti esihenkilöitä. Osittain annetut tavoitteet koetaan ristiriitaisina eli samanaikaisesti pitäisi parantaa palveluja, mutta toisaalta rahoitusta sille ei ole, koska on tarve kattaa hyvinvointialueen alijäämää. Säästöjen kohdistaminen on haastavaa, erityisesti toiminnoissa, joissa on lakisääteisydestä johtuen vaatimuksia joko henkilöstömitoituksen tai aikarajojen suhteen.

Toiminnan seuranta ja sisäinen tiedonkulku: Talouden ja toiminnan seurannan arviot ovat merkittävästi parantuneet viime vuoteen verrattuna. Tulosalueajat ylittävien prosessien osalta resurssiallokaatio on joissain tapauksissa haasteellista. Nykyinen taloustilanne johtaa helposti osaoptimointiin niin tulosalueiden kesken kuin tulosryhmien kesken tulosalueen sisällä. Häiriötilanteisiin varautuminen ei kaikilta osin ole riittävällä tasolla.

Hankinnat ja asiakaslaskutus: Viime vuoden kyselyssä useiden vastaajien mainitsemat ongelmat hankinnoissa on saatu paremmin hallintaan muun muassa uuden sopimushallinnan järjestelmän käyttöönoton ansiosta, minkä lisäksi asiakaslaskutuksessa esiintyneet ongelmat ovat vähentyneet eivätkä nämä kaksi asiaa nousseet enää erityisesti esille tämän vuoden kyselyssä.

Ilmoituskanava

Varhassa on käytössä Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) edellyttämä sisäinen whistleblower-ilmoituskanava. Sisäinen ilmoituskanava on tarkoitettu kaikille Varhan työntekijöille väärinkäytösten tai niiden epäilyjen ilmoittamiseen. Ilmoitusten käsittely toteutetaan luottamuksellisesti ja ilmoitustietoihin on pääsy vain niihin oikeutetuilla nimetyillä käsittelijöillä sisäisessä tarkastuksessa ja lakipalveluissa. Ilmoittajansuojelulain (1171/2022) alaan kuuluvista ilmoituksista tehdään selvitys niiden paikkansa pitävyyden selvittämiseksi ja tarvittaessa rikkomiseen puuttumiseksi.

Ilmoituskanavaan on vuoden 2024 aikana tehty vain muutamia ilmoituksia. Varhassa on käytössä myös oma tietosuojaa ja –turvaa koskeva HaiPro-järjestelmä, jonne kuuluvia ilmoituksia on tehty myös whistleblower-ilmoituskanavaan. Näissä tapauksissa on yhdessä tietosuojasta ja -turvasta vastaavien henkilöiden kanssa varmistettu ilmoitusten käsittely. Muita ilmoittajansuojelulain soveltamisaloihin kuuluvia ilmoituksia on ollut vähän eikä niiden osalta ole tullut esille koko organisaation kannalta merkittäviä väärinkäytöksiä.

Sisäisen tarkastuksen toiminta

Hyvinvointialueen sisäinen tarkastus toimii hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa. Hyvinvointialuejohtaja hyväksyy sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta. Sisäinen tarkastus raportoi havainnoistaan hyvinvointialuejohtajalle ja tarvittaessa aluehallitukselle.

Sisäinen tarkastus on vuoden 2024 aikana arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta, osaamista ja käytännön toteutustapoja muun muassa seuraavissa toiminnoissa:

- lääkintälaitetuollon toiminta: yksikön toiminnan arviointi
- lääkkeiden turvallinen säilyttäminen: prosessin arviointi
- asiakaslaskutuksen toiminnan ja perintätoimen valmistelun arviointi
- sopimusten hallintajärjestelmän käyttöönotto: hankkeen arviointi
- sosiaalihuollon muistutusten käsittely: prosessin arviointi
- lahjoitusvarojen hallinnoinnin toimintamallien yhtenäistäminen: arviointi
- sote-palvelujen kustannusten hillintä: toimenpiteiden arviointi

Edellä mainittujen lisäksi on ollut muita yksittäisiä pienempiä tarkastuskohteita.

Tarkastuksissa tehdyt havainnot on käsitelty hyvinvointialuejohtajan kanssa, minkä jälkeen suositeltavista toimenpiteistä on oltu yhteydessä tarkastuskohteiden vastuuhenkilöihin. Osassa tarkastuksista toimenpiteitä ja ohjeita muutettiin jo tarkastusten aikana, mm. lääkkeiden ohjeistus, muistutusten käsittelymalli ja lahjoitusvarojen hallinnointi. Yleisenä havaintona tarkastuksista voidaan todeta sisäisen valvonnan toiminnoissa, ohjeissa ja prosesseissa tapahtuneen selvää kehitystä toisen toimintavuoden aikana. Sama asia tuli esiin vuosittaisessa sisäisen valvonnan arviointikyselyssä.

Sisäinen tarkastus on lisäksi valmistellut keväällä 2024 yhdessä turvallisuus- ja riskienhallintajohtajan kanssa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet, jotka aluehallitus hyväksyi 21.5.2024. Ohjeilla tarkennettiin ja ohjeistettiin sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan toteuttamista ja käytännön menettelytapoja. Ohje on tarkoitettu kaikille esihenkilöille sekä työntekijöille noudatettavaksi omaan tehtävään ja vastuisiin soveltaen.

Vuoden 2024 aikana sisäinen tarkastus ja riskienhallinta ottivat molemmat käyttöönsä riskienhallintaan ja auditointeihin tarkoitetun Granite-järjestelmän. Riskienhallinnan käyttämän Granite ERM - Kokonaisvaltainen riskienhallinta -työkalun avulla tunnistetaan, arvioidaan ja seurataan riskejä sekä niiden käsittelyä. Graniten auditointityökalulla sisäinen tarkastus puolestaan suunnittelee, toteuttaa ja dokumentoi tarkastuksiaan. Sisäisellä tarkastuksella on näkyvyys riskienhallinnan käyttämään ERM-työkaluun, jonka avulla sisäinen tarkastus voi arvioida hyvinvointialueen riskienhallinnan toiminnan kehittymistä ja nostaa esiin mahdollisia tarkastuskohteita.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Vuoden 2024 aikana kehittämispalveluiden ja turvallisuus- ja riskienhallintayksikön yhteistyönä kehitettiin prosessi, jossa kuvataan riskienhallinnan sijoittumista johtamisjärjestelmään. Prosessin kuvauksen mukaan riskienhallintaa käsitellään organisaation kolmella tasolla: Varha-taso, tulosalue-taso sekä tulosryhmä-taso. Näiden tasojen kautta riskitieto kulkeutuu tasojen läpi molempiin suuntiin. Prosessi noudattaa talouden vuosikelloa, jolloin talousarvioon tehdään riskiarvio ja talousraamin selvittyä käyttötaloussuunnitelmaan. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan arvioitavat riskit jaetaan operatiivisiin riskeihin, vahinkoriskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä strategisiin riskeihin.

Vuonna 2024 riskienhallintaan saatiin Granite ERM -riskienhallintajärjestelmä, joka perustuu ISO31 000 standardiin sekä COSO ERM viitekehykseen. Järjestelmä pilotoitiin viime vuoden toimintakertomuksessa mainituilla toiminnan aloittamiseen liittyvillä kriittisillä riskeillä. Järjestelmäkoulutuksia pidettiin useita syksyn aikana.

Joka toinen viikko pidettyjä tulos- ja palvelualueita edustavan riskienhallintaryhmän kokouksia jatkettiin marraskuuhun asti ja muutettiin ensisijaiseksi käsittelykohteeksi kriittisiksi riskeiksi määriteltyjen riskien käsittely ja toissijaiseksi muut Varhaan kohdistuvat riskit. Näitä kokouksia tullaan pitämään kerran kuukaudessa ja osallistujina ovat riskien omistajat sekä riskien hallintakeinoihin määritellyt vastuuhenkilöt. Kokous tulee toimimaan alustana myös muulle riskienhallintakeskusteluille tarpeen mukaan.

Loppusyksystä turvallisuus- ja riskienhallintayksikkö sekä tulosalueet pitivät riskienhallintatilaisuuksia, joissa tulosaluetta koskevat riskit tunnistettiin, arvioitiin ja määriteltiin riskin omistajuus, kirjattiin riskeille hallintakeinoja sekä vastuutettiin niitä. Vuoden lopulla riskienhallintayksikkö järjesti riskienhallintaseminaarin, johon osallistui Varhan häiriötilannejohtoryhmä. Tilaisuudessa riskienhallintayksikkö esitteli havaintojaan, tunnistettiin Varha -tasoisia eli koko organisaatiota koskevia riskejä ja määriteltiin näille omistajat ja hallintakeinoille vastuuhenkilöt. Lisäksi tilaisuudessa määriteltiin Varhan kriittisimmät riskit.

Taloudelliset riskit liittyen säästötoimenpiteisiin jatkuivat vuoden 2024 ajan ja syvenivät hallitusohjelmaan kirjattujen säästötavoitteiden kiristymisen vuoksi. Riskin hallitsemiseksi Varhassa toteutetaan tuottavuus- ja

taloudellisuusohjelmaa, jolla pyritään talouden tasapainoon. Säästötavoitteiden lisäksi taloudellisiin riskeihin sisältyi myös ostopalveluiden volyymin kasvu.

Projektien hallinta tunnistettiin riskilähteeksi operatiivisissa riskeissä. Hallintakeinona näille riskeille tehdään palveluverkkosuunnitelman projektointia sekä sen toimeenpanoa kiinteistöjen ja henkilöstön osalta. Asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon liittyvät riskit nousivat lähdekategoriassa tietotekniikka ja turvallisuus. Näitä riskejä hallitaan yhteisten toimintatapojen ja kirjaamiskäytäntöjen edistämällä sekä tilannekuvatyoäkalun käyttöönotolla. Henkilöstön osalta tunnistettiin, että edellisistä organisaatioista nousevat henkilömitoituksien ja toimenkuvien erot sekä joidenkin ammattiryhmien työvoimapula nostavat henkilöstön riskiä uupumiseen, veto- ja pitovoiman vähenemiseen sekä ostopalveluiden volyymin kasvuun. Muita kuin kriittiseksi riskeiksi luokiteltuja riskejä tunnistettiin 25 kappaletta.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu edelleen ja sen seurannaisvaikutukset ovat hieman lieventyneet. Turvallisuusympäristö on kuitenkin edelleen kiristynyt erityisesti Itämeren alueella ja hybridivaikuttaminen tulee todennäköisesti jatkumaan aktiivisena myös tulevaisuudessa.

Hyvinvointialueiden varautumisvelvollisuus on lakisääteistä. Toiminnan jatkuminen tulee varmistaa mahdollisimman häiriöttömästi myös normaaliolojen häiriötilanteissa sekä valmiuslaissa määritellyissä poikkeusoloissa. Kansallisessa riskiarviossa (2023) on arvioitu ne uhkamallit ja häiriötilanteet, joihin tulee varautua. Poikkeusolojen neuvottelukunta (PONK) on nostanut kansallisen riskiarvion pohjalta seitsemän uhkaskenaariota, jotka tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelussa. PONK:in esille nostamat uhkaskenaariot ovat pandemia, terroristinen isku, kyberisku, voimahuollon häiriöt, sotilaallinen voimankäyttö, laajamittainen maantulo sekä CBRNE-uhat (kemikaali, biologinen, säteily, ydinvoima, räjähteet). Edellisten lisäksi on yhdeksi uhkaskenaarioksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueella nostettu merelliset suuronnettomuudet.

Aluehallitus hyväksyi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleisen osan 16.1.2024. Vuoden 2024 aikana sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmaa täydennettiin poikkeusolojen neuvottelukunnan nostamien uhkaskenaarioiden pohjalta. Pelastuslaitos on laatinut oman valmiussuunnitelmansa.

Vuoden 2024 aikana valmiussuunnitelmia on laadittu sosiaali- ja terveydenhuollon osalta kansallisessa käytössä olevaan VALSU-portaaliin, yhteistyössä eri tulosalueiden ja Länsi-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen kanssa. Turvallisuus- ja riskienhallintayksikön tehtävänä on ollut yhteensovittava ja koordinoitava varautumista ja valmiussuunnittelua. Vuoden 2024 aikana järjestettiin useita varautumiseen liittyviä työpajoja valmiussuunnittelun tueksi.

Valmiussuunnittelun tehostamiseksi laadittiin loppuvuodesta 2024 esitys varautumisen ylemmän ohjausryhmän nimeämiseksi. Ohjausryhmän tehtävänä on jatkossa linjata ja koordinoitava Varsinais-Suomen hyvinvointialueen varautumista ja valmiussuunnittelua. Valmiussuunnittelun kehittäminen ja eteenpäin vieminen edellyttää tulosalueiden vahvaa sitoutumista ja henkilöresurssien kohdentamista siihen.

Vuoden 2024 aikana valmiussuunnittelua valmisteltiin myös Länsi-Suomen yhteistyöalueella Länsi-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen johdolla.

Johdon raportointi on keskeinen osa kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Länsi-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus raportoi viikoittain Varhan johtoa valmiustason tilasta sekä toimintaympäristössä mahdollisesti havaituista poikkeamista. Valmiuskeskus informoi johtoa tarvittaessa myös välittömästi vakavista tai poikkeuksellista tilanteista, jotka voivat vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Pelastustoimen tilannekeskus informoi Varhan johtoa pelastustoimintaan liittyvistä häiriötilanteista ja onnettomuuksista. Turvallisuus ja riskienhallintayksikkö tuottaa Varhan johdolle turvallisuuskatsauksen kerran kuukaudessa turvallisuuden, riskienhallinnan ja varautumisen osalta. Katsaus sisältää myös yleiskatsauksen turvallisuusympäristöön laajemminkin. Lisäksi turvallisuus- ja riskienhallintajohtaja informoi Varhan johtoa aina, kun turvallisuusympäristössä havaitaan merkittäviä muutoksia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueen talous on toiminnan alkuvaiheesta alkaen ollut raskaasti alijäämäinen. Alijäämäisyyteen ovat vaikuttaneet erityisesti voimakas inflaatiokehitys, yleistä ansiotasoindeksiä korkeampi toimialan palkkaratkaisu sekä siirtyneen toiminnan kustannusten ja myönnetyn rahoituksen epäsuhta. Varhalle muodostettiin talouden tasapainottamiseksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma vuosille 2024–26 ja se hyväksyttiin aluehallituksessa 5.12.2023. Talousarvio ja suunnitelma 2024–26 perustui ko. ohjelmaan. Ohjelman toimeenpano ei kuitenkaan edennyt täysin suunnitellussa tahdissa, minkä takia aluehallitus päivitti osana talousarvion 2025 valmistelua tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa 25.6.2024.

Vuoden 2025 talousarvio perustuu aluehallituksen 25.6.2024 päivittämään tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan, syyskuun tulosennusteeseen vuodelle 2024, julkisen talouden suunnitelman arvioihin eri kustannustekijöiden kehityksestä, valtiovarainministeriön syyskuussa julkaisemiin valtiontalousarvioesitykseen perustuviin vuoden 2025 valtion rahoituslaskelmiin sekä edellisistä ja muista tekijöistä johdettuihin arvioihin tulevasta kehityksestä. Taloussuunnitelmavuodet 2026 ja 2027 jatkavat vuoden 2025 tavoitteita toteuttavaa talouden kehitysuraa, jonka tavoitteena on saavuttaa talouden tasapainottamisvaatimus vuoden 2026 loppuun mennessä.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden ajallisten vaikutusten arviointi kuukausitasolla on haasteellista. Tulosalueilla toteutetut lukuisat toimenpiteet ovat kuitenkin selkeästi vaikuttaneet ja kääntäneet hyvinvointialueen talouden kehityksen suuntaa. Niinpä lopullinen tilikauden alijäämä toteutui 38,0 milj. euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa 2024. Myös talousarvion 2025 perusteissa on tapahtunut joitain täsmentymisiä aluevaltuuston käsittelyn jälkeen. Joulukuussa vahvistuneiden tietojen perusteella työnantajan sivukulut olisivat 0,3 % -yksikköä talousarviovaraumaa pienemmät, mikä tarkoittaa n. 3,75 milj. pienempiä kustannuksia. Tämän lisäksi valtiovarainministeriöstä 30.12.2024 saapuneen lopullisen rahoituspäätöksen mukaan valtionrahoitus on 1,75 milj. euroa talousarviota enemmän. Inflaatiokehityksen vakautuminen, laskenut korkotaso sekä aikaisempaa maltillisemmat palkkaratkaisut yhdessä muiden kustannustekijöiden kehitysarvioiden tarkastelun kanssa eivät tässä vaiheessa osoita tarvetta päivittää tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa.

Valtioneuvosto muutti Varhan lainanottovaltuutta vuodelle 2025 päätöksellään 28.11.2024. Lainanottovaltuudelle asetettiin päätöksessä ehto, jonka mukaan hyvinvointialueen tulee päivittää talouden tasapainottamisohjelma, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Viimeisimpien talouden seurantatietojen perusteella päivitetty laskelma osoittavat, ettei tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman päivittämiselle ole tarvetta, vaan taseen alijäämä tulee katetuksi määräajassa vuoden 2026 loppuun mennessä. Voimassa olevat tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmat on jo aiemmin toimitettu valtiovarainministeriöön ja niiden toteutumisesta raportoidaan puolivuositain valtiovarainministeriölle.

Edellä kuvatun talouskehityksen yhdessä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman onnistuneen toteuttamisen kanssa odotetaan tasapainottavan hyvinvointialueen talouden vaaditussa ajassa eli vuoden 2026 loppuun mennessä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimeenpano ja toteuttaminen on vaativa kokonaisuus, joka vaatii paljon voimavaroja ja yhteistyötä päättäjien ja valmistelevien viranhaltijoiden kesken. Tilannetta on välttämätöntä seurata aktiivisesti ja tehdä tarvittaessa päivitys talousarviota 2026 laadittaessa, jolloin on vahvistunut tilinpäätöksen 2024 tulos ja kumulatiivisen alijäämän määrä vuoden lopussa. Lisäksi tuolloin on käytettävissä ensimmäiset tulosennusteet vuodelta 2025 sekä päivitetty tiedot vuoden 2026 valtion rahoituslaskelmista.

Toiminnan ja talouden sekäärkevien investointipäätösten pohjaksi tarvittava sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelma 2024–2026 hyväksyttiin aluehallituksessa 10.9.2024. Palveluverkkosuunnitelmaan sisältyvät linjaukset sekä digitaalisten palveluiden hyödyntäminen osana hyvinvointialueen palvelutarjoomaa tulevat olemaan merkityksellisiä henkilöstön riittävyyden ja palvelujen saatavuuden kannalta. Hyväksytty palveluverkkosuunnitelma sisältää vajaan kymmenen miljoonan euron suorat säästöt kiinteistöjen nykyisistä vuokratuloista vuoteen 2027 mennessä. Varhan käytössä oleva kiinteistöala pienenee noin 10 prosenttia nykytilanteesta. Pidemmän aikavälin suunnitelman valmistelu on käynnissä ja se on tarkoitus tuoda päätettäväksi seuraavan valtuustokauden aikana.

Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous

Tiedot hyvinvointialueen yhtiöomistuksista

Seuraavassa taulukossa kuvataan konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt. Tiedot yhteisöistä löytyvät tilinpäätöksen liitetiedoista liitteestä Omistukset muissa yhteisöissä.

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	<i>Yhdistelty (kpl)</i>	<i>Ei yhdistelty (kpl)</i>
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	4	
Yhdistykset		
Säätiöt	1	
Hyvinvointialueiden ja valtion yhteisessä määräysvallassa olevat yhteisöt		2
Osakkuusyhteisöt	7	
Muut omistusyhteisyhteisöt		11
Yhteensä	12	13

Konsernin toiminnan ohjaus

Ohjauksen järjestäminen ja yhteisöjen toiminnan seurannan ja raportoinnin vastuu Varhan toimielimille ja viranhaltijoille

Yhtiöomistusten hankinta ja niistä luopuminen sekä omistusten perusteet ja tavoitteet perustuvat Varsinais-Suomen hyvinvointialueella hyvinvointialueen strategiaan ja omistajaohjauksen periaatteisiin.

Omistajaohjauksen periaatteissa (aluevaltuusto 25.1.2023 § 6) määritellään periaatteet, joiden mukaan hyvinvointialue voi olla eri organisaatioissa ja yhteisöissä mukana omistajana, sijoittajana, rahoittajana tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pääperiaatteena on, että se voi omistaa osakkeita yhtiöistä, joita se tarvitsee palvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen järjestämisessä. Sidosyksikköyhteisöjen (inhouse) omistaminen on yksi keino organisoida omaa toimintaa yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Hyvinvointialue voi perustellusta syystä omistaa myös markkinoilla toimivia yhteisöjä.

Omistajaohjausta ja valvontaa koskevat toimivaltuudet ja toimintamallit on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännössä ja konserniohjeessa.

Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen konsernijohtoon kuuluvat aluehallitus, aluehallituksen konserni- ja toimitilajaosto sekä hyvinvointialuejohtaja. Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä hyvinvointialueella aluevaltuuston päätösten mukaisesti. Hallintosäännön

mukaan aluehallitus vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan.

Aluehallituksen konserni- ja toimitilajaosto ohjaa ja valvoo omistajana konserniyhteisöjä siten, että nämä toimivat hyvinvointialuekonsernin kokonaisedun, aluevaltuuston hyväksymien omistajaohjauksen periaatteiden ja aluevaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden mukaisesti sekä vastaa omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan täytäntöönpanosta.

Konserniohje (aluevaltuusto 25.1.2023 § 6) ohjaa hyvinvointialueen omia toimielimiä ja viranhaltijoita sekä hyvinvointialuekonserniin kuuluvia tytäryhteisöjä. Konserniohje määrittelee mm. hallitusjäsenten valintaa, hallitustyöskentelyä (ennakkonäkemysohjelmaa) sekä osavuositarkoitusten ja investointiesitysten toimittamista. Hyvinvointialueen tytäryhtiöt ovat hyväksyneet hyvinvointialueen konserniohjeen yhtiötään sitovaksi. Hyvinvointialuelain 49 §:n mukaan konserniohjetta sovelletaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Tytäryhteisöille asetetun toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden toteutuminen hyvinvointialuekonsernin toiminnassa

Aluevaltuusto on 20.12.2023 § 154 osana vuoden 2024 talousarviota asettanut tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteet. Alla on listattuna tytäryhteisöille asetetut tavoitteet ja selvitys tavoitteiden toteutumisesta.

Aluehallitus on 10.10.2023 § 336 päättänyt hyvinvointialueen omistajapolitiittisista linjauksista hyvinvointialueen tytäryhtiöiden osalta. Omistajapolitiittisiin linjauksiin ei ole tehty muutoksia vuoden 2024 aikana.

Länsirannikon Työterveys Oy

Tavoitteet vuodelle 2024:

1. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuvien toiminnallisten muutosten haltuunoton jatkaminen hallitusti siten, että palveluiden laatu, saavutettavuus ja toimintavarmuus toteutuvat
2. Yhtiö tarjoaa omistajilleen työkykyjohtamisen tueksi ohjelmiston, joka tukee esihenkilöiden tiedolla johtamista reaaliajassa
3. Tilikauden tulos on positiivinen

Toteuma:

Yhtiölle asetetut tavoitteet vuodelle 2024 ovat toteutuneet.

Kohdan 2 tavoitteen osalta (työkykyjohtamisen ohjelmiston kilpailutus) yhtiö on kilpailuttanut hankinnan, mutta hankinta on markkinaoikeudessa (MAO: 539/24) todettu hankintalain vastaiseksi ja markkinaoikeus on kumonnut hankintapäätöksen. Varhan ja Länsirannikon Työterveys Oy:n välisessä palvelusopimuksessa on sovittu Varhan palvelumaksuista seuraavaa: *"Asiakkaan edellyttäessä Toimittajalta kustannuksia aiheuttavia erityispalveluita tai tietojärjestelmiä, jotka liittyvät vain yksinomaan Asiakkaan tarpeisiin, vastaa Asiakas aiheutuvista kustannuksista täysimääräisesti. Mikäli edellä mainittuja erityispalveluita tai tietojärjestelmiä käyttävät myös muut Toimittajan asiakkaat, jaetaan kustannukset käyttäjämäärien suhteessa."*

Omistajat ovat markkinaoikeuden ratkaisun jälkeen osana säästötoimenpiteitä päättäneet, ettei yhtiölle anneta toimeksiantoa käynnistää uutta työkykyjohtamisen tietojärjestelmän käyttöoikeuden, ylläpidon ja tuen palveluhankintaa koskevaa kilpailutusta. Mikäli Varha olisi antanut yksin toimeksiannon kilpailutuksen toteuttamiseksi, Varha olisi vastannut palvelusopimuksen ehtojen nojalla kaikista kilpailutukseen, käyttöönottoon ja ylläpitoon liittyvistä kustannuksista yksin (noin 300.000 euroa vuodessa).

Ohjelmistohankinnan sijaan Varha kehittää yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa tiedolla johtamista jo olemassa olevilla keinoilla. Työkykyjohtamista koskevat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025 on jo laadittu ja ovat osana Varhan vuoden 2025 talousarviota.

Myllykoti Oy

Tavoitteet vuodelle 2024:

1. Yhtiö osallistuu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden palvelurakenteen kehittämistä koskevaan selvitystyöhön
2. Palveluhinnat ovat kilpailukykyiset
3. Tilikauden tulos on positiivinen.

Toteuma:

Yhtiölle asetetut tavoitteet vuodelle 2024 ovat toteutuneet.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Seuraavassa on kuvaus sellaisista konsernin tilan arviointia varten tärkeistä seikoista, jotka eivät käy suoraan ilmi konsernitilinpäätöksestä.

Hyvinvointialueen tytäryhtiön Myllykoti Oy:n nykyisten toimitilojen määräaikainen vuokrasopimus on päättymässä helmikuussa 2027. Aluevaltuuston 20.12.2023 § 155 hyväksymässä investointisuunnitelmassa vuosille 2025-2028 on huomioitu 18,7 miljoonan euron määräraha nykyisten Myllykoti Oy:n toimitilojen korvaamiseen tytäryhtiön suunnittelemana investointina. Määräraha on säilynyt muuttumattomana aluevaltuuston 13.11.2024 § 104 hyväksymässä investointisuunnitelman 2025-2028 lainanottovaltuuden muuttamista koskevassa päätöksessä.

Oy Vasso Ab:n liiketoiminta on siirretty osaksi hyvinvointialueen omaa tuotantoa 1.4.2024 ja yhtiö on asetettu selvitystilaan.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy on asetettu selvitystilaan 7.2.2024 ja yhtiön palveluliiketoiminta on siirretty osaksi hyvinvointialueen palvelutuotantoa 1.5.2024. Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy harjoittaa yhä toimitilojen vuokraustoimintaa vuokraamalla Lamminniemikodin tiloja Varhalle.

Aluehallitus on 17.12.2024 § 407 päättänyt ostaa Kaarea Oy:n osakkeita siten, että yhtiöstä muodostuu Varhan tytäryhtiö. Omistusjärjestelyllä Varhan omistusosuus saatetaan osakassopimuksen mukaisesti vastaamaan Varhan vuonna 2023 yhtiöön tuomaa liikevaihtoa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut sidosyksiköitä koskevan lainsäädännön muutoksia. Toteutuessaan lakimuutokset tulisivat aiheuttamaan omistusjärjestelyjä useisiin yhtiöihin, joissa Varha on osakkaana.

Tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan ja talouden kehittyminen

Alla on kuvattuna Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2024 ostovolyymit sen tytär- ja osakkuusyhteisöiltä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ostot tytäryhtiöiltään vuonna 2024 (alv 0 %)	
Länsirannikon Työterveys Oy	14,7 milj. euroa
Myllykoti Oy	5,4 milj. euroa
Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy	1,9 milj. euroa
Turun yliopistollisen keskussairaalan koulutus- ja vapaa-ajanviettokeskuksen säätiö sr	0 euroa
Yhteensä	22 milj. euroa

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ostot osakkuusyhteisöiltään vuonna 2024 (alv 0%)	
Laitilan Terveyskoti Oy	1,2 milj. euroa
2M-IT Oy	82,4 milj. euroa
Kaarea Oy	35,2 milj. euroa
Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy	10,1 milj. euroa
Suomen Keskinäinen Potilasvakuutusyhtiö	5,9 milj. euroa
Kiinteistö Oy Kuskinkuja (vastike)	0,04 milj. euroa
Kiinteistö Oy Malminselkä (vuokra)	0,1 milj. euroa
Yhteensä	135 milj. euroa

Seuraavassa on lyhyt kuvaus merkittävien tytä- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan, tuloksen ja rahoitusaseman kehitymisestä sekä niiden toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Länsirannikon Työterveys Oy

Yhtiön tulos vuodelta 2024 on positiivinen. Yhtiön talous on pysynyt vakaana ja toiminta on ollut suunnitelmien mukaista. Yhtiön liikevaihto oli noin 30 M€ ja siinä oli kasvua edellisvuoteen noin 2,3 M€. Yhtiö korotti oman palvelutuotantonsa hintoja vuodelle 2024 noin 2 %:lla. Yhtiö on velaton.

Yhtiö on siirtänyt osan alihankinnastaan omaksi toiminnaksi uuden alihankintakilpailutuksen myötä 1.4.2024 alkaen Varhalle tuotettavien työterveyspalveluiden osalta. Satakunnan hyvinvointialueen pyynnöstä yhtiö on lisäämässä omaa tuotantoa ja vähentämässä alihankintaa Satakunnassa.

Yhtiön toimintaan ja talouteen liittyvänä riskinä on tunnistettu yhtiön omistaja-asiakkaiden mahdolliset ennakoimattomat säästösyistä tehtävät rajoitukset palveluostoihin.

Myllykoti Oy

Yhtiön tulos vuodelta 2024 on positiivinen. Talous on pysynyt vakaana ja toiminta on ollut suunnitelmien mukaista. Yhtiö on velaton. Yhtiö korotti palveluhintoja vuonna 2023 kaksi kertaa. Yhtiö ei ole korottanut palveluhintoja vuonna 2024. Palveluhinnat ovat edelleen kilpailukykyiset markkinatoimijoiden hintoihin nähden.

Yhtiö toimii vuokratuissa tiloissa määräaikaisella sopimuksella, joka on päättymässä 28.2.2027. Sopimus jatkuu tämän jälkeen toistaiseksi voimassa olevana irtisanomisajan ollessa molemmin puolin 6 kuukautta. Yhtiön nykyiset tilat eivät enää täysin vastaa nykyisiä palvelutarpeita.

Konserni- ja toimitilajaosto on 12.6.2023 § 46 päättänyt, että yhtiön hallitukselle annetaan valtuutus käynnistää toimenpiteet Myllykoti Oy:n tulevaisuuden toimitiloista, kuitenkin siten, että ratkaisuja etsitään yhteistyössä hyvinvointialueen kiinteistöpalveluiden kanssa ja huomioidaan hyvinvointialueen myöhemmin tekemät päätökset palvelu- ja tilatarpeista. Aluevaltuuston 20.12.2023 § 155 hyväksymässä ja sittemmin 13.11.2024 § 104 muuttamassa investointisuunnitelmassa vuosille 2025-2028 on huomioitu Myllykoti Oy:n 18,7 miljoonan euron investointi.

Tilasuunnittelua koskevia asioita on käsitelty vuoden 2024 puolella ikääntyneiden palvelulautakunnassa 21.8.2024 § 83 ja järjestämisjaostossa 11.12.2024 § 109 ja käsittely jatkuu vuoden 2025 puolella.

Mikäli uudiskohteen tilasuunnittelu, kilpailutus ja rakentaminen etenee suunnitellussa aikataulussa, Myllykoti Oy:n uudisrakennuksen käyttöönotto olisi vuonna 2028. Uudisrakennuskohteen valmistumisaikatauluun sekä nykyisen vuokrasopimuksen päättymiseen liittyy aikatauluriski, joka voi vaikuttaa palvelutuotannon jatkuvuuteen.

Yhtiön omistuksen perusteena ja tavoitteena on, että "Varha saa yhtiön kustannusrakennetta ja kustannustasoa analysoiden vertailutietoa vastaavaa palvelua tuottavien markkinatoimijoiden hintoihin nähden" (aluehallitus 10.10.2023 § 336). Yhtiölle on asetettu vuodelle 2024 yhdeksi tavoitteeksi palveluhintojen kilpailukykyisyys. Vuodelle 2025 tavoitteena on "hoivapäivähinta on kilpailukykyinen markkinatoimijoiden hintoihin nähden". Yhtiö on

olemassa tätä tarkoitusta ja näitä tavoitteita varten. Riskinä voidaan nähdä, että mikäli vuokrasopimus on kustannuksiltaan kallis, yhtiön kyky tuottaa palveluita kilpailukykyiseen hintaan voi heiketä.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy

Yhtiö on 7.2.2024 osakkeenomistajan yksimielisellä päätöksellä asetettu selvitystilaan (konserni- ja toimitilajaoston päätös 7.2.2024 § 4).

Yhtiön palveluliiketoiminta on siirretty Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.5.2024 (aluehallitus 26.3.2024 § 99). Toiminnan siirto on perustunut aluehallituksen omistajapoliittisiin linjauksiin 10.10.2023 § 336. Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy harjoittaa yhä toimitilojen vuokraustoimintaa vuokraamalla Lamminniemikodin tiloja Varhalle.

Someron kaupunki on ennen hyvinvointialueuudistusta 28.2.2022 myynyt Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakkeensa Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle 4.000.000 eurolla. Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy on rahoittanut kiinteistöyhtiön osakekaupan kauppahinnan ja varainsiirtoveron lainalla, jonka pääoma oli 4.080.000 euroa. Laina on tasalyhenteinen ja se maksetaan erissä puolivuositain siten, että viimeinen erä 2.788.000 euroa erääntyy maksettavaksi 1.3.2032. Someron kaupunki on 18.3.2022 antanut 4.080.000 euron lainaa koskevan omavelkaisen takauksen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle. Tämä takausvastuu on siirretty hyvinvointialueelle sote-voimaanpanolain mukaisena siirtona.

Auktorisoitu kiinteistöarvioija on vuonna 2024 arvioinut Lamminniemikodin kokonaisarvoksi 400.000 euroa per 31.12.2023. Arviolausuntoon perustuen kiinteistöyhtiön osakekannan arvo on Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n vuoden 2023 tilinpäätöksessä 400.000 euroa aiemman 4.080.000 euron sijasta. Tämän alaskirjauksen johdosta yhtiön oma pääoma on negatiivinen.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy on 2.9.2024 jättänyt hakemuksen Keskuskauppakamarin välityslautakunnalle välitysmenettelyn aloittamiseksi Someron kaupunkia vastaan kiinteistöyhtiön osakekannan kauppaa koskevassa riidassa. Riita-asian käsittely on kesken välitysoikeudessa.

2M-IT Oy

Varsinais-Suomen hyvinvointialue on ostovolyymeiltään 2M-IT Oy:n suurin asiakas. Yhtiöllä on tällä hetkellä 22 omistajaa. Yhtiö ei ole kenenkään omistajansa tytäryhtiö. Länsi-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueet omistavat yhtiöstä yhteensä 66,01 %. 2M-IT Oy on Varsinais-Suomen hyvinvointialueen näkökulmasta toiminnallisesti erittäin merkittävä osakkuusyhtiö, koska se on Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ICT-kokonaispalveluntuottaja.

Yhtiön liikevaihto oli 189,5 M€ (vuonna 2023: 175,7 M€) ja tilikauden voitto 4,2 M€ (vuonna 2023: 3,6 M€). Varsinais-Suomen hyvinvointialueen intressissä on omistajana ohjata yhtiötä sen strategisissa valinnoissa sekä seurata ja valvoa yhtiön taloudellista tilannetta ja sen kykyä huolehtia vastuistaan ja riskeistään.

Yhtiö on arvioinut, että nykyisellä kannattavuudella yhtiö pystyy jatkossakin kattamaan tulorahoituksella palveluiden tuottamisen kustannukset ja toteuttamaan investoinnit. Lähitulevaisuuden merkittävimmät epävarmuudet kohdistuvat hyvinvointialueiden yhä kiristyvään taloudelliseen tilanteeseen, joka aiheuttaa painetta kustannustasojen alentamiseen ja tuottavuuden parantamiseen. Lisäksi mahdolliset hankintalakiin tehtävät muutokset voivat toteutuessaan vaikuttaa yhtiön tämänhetkisten omistajien määrään ja yhtiön toimintaan ja toimintaympäristöön sekä hintakehitykseen.

Kaarea Oy

Varsinais-Suomen hyvinvointialue on ostovolyymeiltään Kaarea Oy:n suurin asiakas.

Yhtiöllä on tällä hetkellä kuusi omistajaa. Yhtiö ei ole kenenkään omistajansa tytäryhtiö. Yhtiön liikevaihto oli 69,8 M€ (vuonna 2023: 69,3 M€) ja tilikauden voitto 0,9 M€ (vuonna 2023: 2,8 M€).

Yhtiön asiakassopimusten tilanne säilyy melko vakaana, koska merkittävin osa yhtiön liiketoiminnan palvelusopimuksista jatkuu myös vuoden 2025 aikana.

Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy

Varsinais-Suomen hyvinvointialue on ostovolyymeiltaan Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy:n toiseksi suurin asiakas.

Yhtiöllä on tällä hetkellä 24 omistajaa. Yhtiö on HUS-yhtymän tytäryhtiö. Yhtiön liikevaihto oli 41,5 M€ (vuonna 2023: 39,5 M€) ja liikevoitto 1,3 M€ (vuonna 2023: 1,2 M€).

Yhtiö on järjestäytynyt 1.1.2025 lukien Tekstiilihuoltoliitto ry:hyn. Keskeisenä perusteena järjestäytymiselle ovat olleet työehtosopimuksen kustannusvaikutus ja yhtiön kilpailukyvyn kehittäminen.

Vuoden 2024 aikana on aloitettu yhtiön toiminnan suuntaamista ja omistusrakenteen muuttamista koskevat neuvottelut. Muutoksessa tavoitellaan muiden kuin yhtiön sote-omistajien luopumista yhtiön palveluiden käyttämisestä ja omistuksesta. Muutoksen taustalla ovat osakassopimuksessa ja yhtiön yritysstrategiassa tehdyt linjaukset sekä pyrkimys varautua mahdollisiin hankintalain muutoksiin.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Tytäryhteisöjen konsernivalvonta koostuu yhteisöiltä neljännesvuosittain pyydetävistä osavuositiedoista ja vuoropuhelusta yhtiöiden johdon kanssa. Hyvinvointialuejohtajaa avustavat kaksi konsernilakimiestä. Konsernivalvonnan apuna on käytetty myös hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen yksikköä.

Konserni- ja toimitilajaostolle on neljännesvuosittain raportoitu yhteisöjen toiminnan ja talouden kehityksestä, mukaan lukien yhtiölle asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen sekä esitetty arvio toiminnan todennäköisestä kehityksestä ja riskeistä.

Lisäksi Varhan osakkuusyhteisöiltä on pyydetty katsaukset puolivuositietoina ja niistä on raportoitu konserni- ja toimitilajaostolle.

Yhtiökokousasiat ja yhtiöiden hallitusten ennakonäkemysoinnit on käsitelty konserni- ja toimitilajaostossa voimassa olevien sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanossa ja nimittämisessä on huomioitu konserniohjeessa määritellyt reunaehdot. Konserni- ja toimitilajaosto on antanut yhtiökokousedustajille omistajaohjauksen edellyttämät riittävät toimintaohjeet.

Tytäryhtiöiden tilintarkastusyhteisönä toimii konserniohjeen mukaisesti hyvinvointialueen tilintarkastusyhteisö yhtiökokouksissa päätetyn mukaisesti.

Tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2025 on käsitelty konserni- ja toimitilajaoston esityksestä aluehallituksessa ja hyväksytty sen jälkeen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 4.12.2024 § 119 osana hyvinvointialueen talousarviota.

Hyvinvointialueen konserniohjeen mukaan lähtökohtana on, että tytäryhteisöt hyödyntävät ensisijaisesti hyvinvointialuekonsernin omia tukipalveluita. Siltä osin kuin tytäryhteisöjen tarvitsemia tukipalveluita ei ole hyvinvointialueen sisäältä saatavissa tai kun niiden käyttöä ei ole arvioitu tarkoituksenmukaiseksi yhdessä omistajaohjauksen kanssa, yhteisöt hankkivat palvelut ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Varsinais-Suomen hyvinvointialue on pystynyt tarjoamaan tytäryhteisöjen käyttöön hyvinvointialuekonsernin omia tukipalveluita vain tietyiltä osin.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on hyväksytty aluehallituksessa 21.5.2024 § 178. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden ja toimintamallien toimeenpanoa edistetään yhteistyössä yhtiöiden kanssa.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhteisöjen merkitys konsernin taloudelliseen asemaan on vähäinen. Konsernin talouden kehitys on siten sidoksissa hyvinvointialueen talouden tasapainotustoimiin ja alijäämän kattamiseen. Niitä toimia kuvataan tarkemmin erillisessä osiossa. Taloudellisesti merkityksellisimpien konserniyhteisöjen tulevaa kehitystä on arvioitu edellä yhteisökohtaisesti.

Pääministeri Orpon hallitus valmistelee muutoksia sidosyksiköitä koskevaan sääntelyyn. Toteutuessaan lakimuutokset tulisivat aiheuttamaan omistusjärjestelyjä ja muutoksia palveluiden järjestämisen mekanismeihin useissa yhtiöissä, joissa Varha on osakkaana. Lakiluonnos on tarkoitus käsitellä eduskunnassa syksyllä 2025.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

VALTUUSTOTASON STRATEGISET TAVOITTEET JA MITTARIT				
	MITTARI/INDIKAATTORI	TAVOITE-TASO 2024	TOTEUMA 2024	TULKINTA
Asiakaslähtöiset vaikuttavat palvelut	NPS (kaikki vastanneet)	> 80	78	Suositteluindeksi eli asiakkaiden tyytyväisyys säilyi ennallaan verrattuna vuoden 2023 tasoon (77) ja jäi alle asetetun tavoitteen.
	NPS (ruotsin kielellä vastanneet)	> 80	83	Ruotsin kielellä vastanneiden asiakas-tyytyväisyys oli keskiarvoa korkeampi.
	Potilaat, joilla perusterveydenhuollon hoitoon pääsyaika ylittää 14 vrk (% käynneistä)	osuus puolittuu	17 %	Yli 14 vrk odottaneiden potilaiden osuus perusterveydenhuollossa pieneni mutta jäi alle tavoitteen (09/2023 osuus oli 28 %). Suun terveydenhuollossa asetettu tavoite saavutettiin (09/2023 osuus oli 18 %).
	Potilaat, joilla suun terveydenhuollon hoitoon pääsyaika ylittää 4 kk (% odottaneista)	osuus puolittuu	7 %	Erikoissairaanhoidossa yli 6 kk jonottaneiden määrä kasvoi huomattavasti (55,9/10 000 elokuussa 2023). Yli 6 kk jonottaneiden osuus kaikista jonossa olijoista oli vuoden 2024 lopussa 20,2 % (15,7 % syyskuussa 2023).
	Erikoissairaanhoidoa yli 6 kk odottaneet / 10 000 asukasta	määrä puolittuu	74,4	
	75 vuotta täyttäneiden asukkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen yleisyys (peittävyys, % samanikäisestä väestöstä).	< 6,8 %	6,27 %	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyys 75 vuotta täyttäneillä pieneni tavoitteen mukaisesti.
	Lastensuojelun sijoitukset kodin ulkopuolelle	määrä pienenee 16:lla	määrä kasvoi 57:llä	Kodin ulkopuolisten sijoitusten kokonaismäärä v. 2024 oli 898 eli suurempi kuin vuoden 2023 sijoitusten määrää (841).
Väestön terveys ja hyvinvointi	THL:n sairastavuusindeksi	Alle 98,0	102	Alueen sairastavuus oli vuonna 2023 maan keskiarvoa (100) vähän suurempi.
	THL:n työkyvyttömyysindeksi	Alle 103	103	Työkyvyttömyysindeksi v. 2022 oli hieman kansallista keskiarvoa (100) suurempi.
Turvallisuus	Pelastustoiminnan pelastetut omaisuusarvot suhteessa uhattuihin omaisuusarvoihin.	90 %	93 %	Rakennuspaloissa ja -vaaroissa pelastettujen omaisuusarvojen osuus uhatuista omaisuusarvoista ylitti tavoitteen ja kasvoi verrattuna vuoteen 2023 (91 %).
	Pelastustoimen valvontatoimenpiteiden määrä	Kasvaa	9141	Valvontatoimenpiteiden määrä kasvoi merkittävästi verrattuna vuoteen 2023 (7766).
Digitalisaatio	Etäasiointikäyntien osuus kaikista perusterveydenhuollon vastaanotoista	> 30 %	42 %	Reaaliaikaisten etäasiointikäyntien keskimääräinen osuus kasvoi verrattuna vuoteen 2023. Osuus vaihteli alueittain 35 %:sta 52 %:iin.
Ammattilaisen arvostama	Työntekijän halu suositella Varhaa työnantajana	> 60 %	51,40 %	Syksyn 2024 henkilöstötyytyväisyyskyselyssä suositelijoiden osuus jäi hieman alle tavoitteen.

	Sairauspoissaolojen keskimääräinen määrä/työntekijä	Pienenee > 0,2 %-yks	Pieneni 0,26 %	Sairauspoissaolojen osuus palvelujaksoissa oli 5,0 % vuonna 2024 ja 5,26 % vuonna 2023. Tavoite toteutui.
Yliopistolaisuus	Tutkimuslupien määrän kasvu (% ja lupien kokonaismäärä), terveystieteet*	Kasvavat	Kasvu 91 %	Vuoteen 2023 verrattuna tapahtui merkittävää kasvua sekä toimeksiantajalähtöisten että tutkijalähtöisten tutkimushankkeiden määrässä. Myös lääketutkimushankkeiden määrä kasvoi 88 %.
	Tutkimuslupien määrän kasvu (% ja lupien kokonaismäärä), muut tieteenalat*	Kasvavat	Kasvu 135 %	Sosiaalitieteiden yliopistotasoinen tutkimus vahvistui mm. yhteiskuntatieteiden kanssa tehdyn yhteistyön ansiosta
Talouden tasapaino	Tilikauden yli/alijäämä*	TA mukainen	Alijäämä suureni 118,6M€	Talouden tasapainotila on alkuperäistä talousarviota heikommalla tasolla, kuitenkin muutettuun 2024 talousarvioon nähden 38,0 M€ vahvempi








Strategisten hankkeiden toteuma

Strateginen hanke ja sen Osaprojekti	Hankkeen nykyinen vaihe	Kokonaistilanne			
		Q1	Q2	Q3	Q4
Keskeiset tuotokset vuoden 2024 viimeisellä kvartaalilla	Talousarviossa 2024 asetetut mittarit ja niiden tavoitetasot. Toteuman arviointi				
Hanke 01. Palveluiden ja hoidon saatavuus ja jatkuvuus - avoterveydenhuolto, suun terveydenhuolto ja toimintakykyä tukevat palvelut					
01.1. Sote-keskuksen hoitoon pääsyn ja hoidon jatkuvuuden turvaaminen	Toteutus				
Avosairaanhoidon hoitoonpääsy on syksyn mittaan heikentynyt. Hoidon jatkuvuus 24 kk mittausajanjaksolla on lääkärikäyntien osalta hieman heikentynyt loppuvuodesta (0,326) ja vahvistunut hoitajakäyntien osalta (0,21). Omatiimimallin väestöjako on edennyt ja omatiimimallin käsikirja valmistumassa. Apuväline-toiminnan suunnittelua on jatkettu ja muistikeskusten tilatarpeet ratkaistu. Toimintakykyä tukevia palveluja tarjotaan yli aluerajojen. Suun terveydenhuollossa hoitoonpääsy on hieman parantunut. Ajanvaraustoiminnot on yhtenäistetty ja suun terveydenhuollon chat-palvelu otettu käyttöön.	<i>Pth hoitotakuumittarit: aikarajat ylittävien määrä puolittuu</i> Vuoden 2024 aikana avoterveydenhuollon 14 vrk hoitotakuun ylittäneiden määrä pieneni 39 % ja suun terveydenhuollon 4 kk hoitotakuun ylittäneiden määrä pieneni 61 %.				
01.2. Sotekeskusten virka-ajan ulkopuolisen palvelun tuottaminen	Toteutus				
Avoterveydenhuollossa on virka-ajan ulkopuolista palvelua vain Naantalissa vanhojen käytäntöjen mukaisesti. Toimintakykyä tukevissa palveluissa ryhmätoimintaa paikallisesti ja vaihtelevasti klo 16-18 esim. painonhallintaryhmät, apuvälineyksiköt sekä yksittäisiä vastaanottoja. Henkilöstön halukkuutta muuhun virka-ajan ulkopuoliseen palveluun on kartoitettu. Suun terveydenhuollossa tarjotaan suuhygienistipalveluja ja Turussa ostopalveluna myös hammaslääkärin iltavastaanottoa.	<i>Virka-ajan ulkopuolisen palvelun määrä:</i> Avoterveydenhuollon iltavastaanottoja tuotettiin tammi-toukokuussa 9095 käyntiä, kunnes toiminta lopetettiin tuta-toimenpiteenä. Naantalin iltavastaanotoilla toteutui 3098 käyntiä. Toimintakykyä tukevissa palveluissa toteutui 454 apuvälinepalvelujen kontaktia ja 936 ryhmä-/yksilökäyntiä. Suun terveydenhuollossa Turun alueella tehtiin 2342 käyntiä klo 16 jälkeen.				
01.3. Sote-keskuspalvelujen tilatarpeiden suunnittelu	Toteutus				










Keskustan sote-keskuksen ja Varissuon sote-aseman toiminnalliset suunnitelmat ovat olleet työn alla. Palveluverkkosuunnitelmaa toimeenpannaan, tilojen käytön kartoitus ja käyttöasteiden määrittely on edistynyt suunnitellusti.					
01.4. Terveyskeskusten erikoissairaanhoitotasoisten ostopalveluiden siirto TYKS sairaalapalveluihin	Toteutus				
Erikoislääkäripalvelut on siirretty Tyksin tuotettavaksi tai Tyksin koordinoimaksi kilpailutetuksi ostopalveluksi. Erityisterapioiden/ vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ostoille on määritelty selkeä työnjako.	<i>Erikoislääkäriostopalvelun käyttö (€, kustannukset pienenevät) Erikoislääkäripalveluostoista on pääosin luovuttu ja toteuma v. 2024 oli 12 000 € (v. 2023 kustannukset olivat suuremmat).</i>				
01.5. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon väliset konsultaatiot	Toteutus				
Sisätautipilotti päättyi hyvistä kokemuksista huolimatta vuoden lopussa taloussyistä. Erikoisalojen konsultaatiosivustoa on laajennettu. Muistikeskuksessa yhdistetään esh ja pth palveluja.					
01.6. Sote-keskusten digiklinikka 2024 (Sote-keskusten etäpalvelut, yliopistollisen sote-keskuksen keskitetty etäpalvelutuotanto, digimielenveysklinikka)	Toteutus				
Varha-asiointisovelluksen 1. versio julkaistiin lokakuussa. Keskitettyyn etäpalveluun on saatu lisää sairaanhoitajia ja lääkäreitä ja palvelu on laajenemassa 01/2025.					
Hanke 02. Mielenveys- ja päihdepalvelujen saatavuus paranee ja hoidon porrastus toimii					
Ensilinjan palveluvalikoiman laajentaminen ja palveluprosessien yhtenäistäminen sote-keskuspalveluissa	Toteutus				
Palveluvalikoima on laajentumassa työntekijöiden koulutusten edetessä. ADHD-jonon purku alkoi 11/24 ja jono on jo lyhentynyt 165 potilaalla. Aikuisten psykososiaalisen tuen portaittainen malli on vakiintumassa. Varha-sovellus on otettu käyttöön digimielenveysklinikalla (videovastaanotto, viestit ja hoidon tarpeen arviointi).	<i>Pth ja esh hoitotakuumittarit: Hoitotakuun mukaiset aikarajat ylittävien määrä puolittuu. V. 2024 alle 23-vuotiaista pääsi 14 vrk:ssa ensikäynnille mielenveyspalveluihin 72 % ja päihdepalveluihin 89 %. Vastaavasti 23 v. täyttäneistä pääsi 3 kk:ssa mielenveyspalveluihin 89 % ja päihdepalveluihin 97 %. V. 2023 vastaavat luvut olivat: alle 23-vuotiaat: 72 % ja 76 %, 23 v. täyttäneet: 88 % ja 100 %. Psykiatrian erikoissairaanhoitoa odotti yli 6 kk v. 2024 lopussa 26 % potilaista, v. 2023 lopussa 40 %. Tavoite toteutui siis vain alle 23-vuotiaiden päihdepalveluissa.</i>				
Toiminnallisen sote-integraation vakiinnuttaminen perustasolla	Toteutus				
Sote-työparityöskentely laajenee Turusta Saloon. Maskun miepä-yksikkö muutti samoihin tiloihin työikäisten sosiaalipalveluiden kanssa.					
Perustason palveluiden sekä psykiatrisen erikoissairaanhoidon välisen hoidon porrastuksen määrittely sisältäen psykiatrian konsultaatiot perustasolle	Toteutus				
Korvaushoidon hoidonporrastus on toteutettu ja perusterveydenhuollon ADHD-jononpurku on käynnistynyt. Perustasoa konsultoivista psykiatreista on sovittu sote-palveluiden ja TYKS sairaalapalveluiden kesken.	<i>Lähetemäärät täysi-ikäisten psykiatriseen erikoissairaanhoitoon: pienenevät vuoteen 2023 verrattuna. Vuonna 2024 aikuispsykiatriseen erikoissairaanhoitoon tehtiin 6910 lähetettä ja vuonna 2023 7095. Määrä pieneni 2,6 %.</i>				
Perustason oman selviämisasema- ja laitospaivieritus-hoitoyksikön perustaminen ja avopalveluiden vahvistaminen	Toteutus				

Turun ja Salon päihde- ja riippuvuustiimien rekrytoinnit saatiin käynnistettyä tavoitteena uusien päihde- ja riippuvuushoidon yksiköiden perustaminen keväällä 2025.					
Hoidon saatavuutta, hoidon porrastuksen toimivuutta sekä vaikuttavuutta arvioivien mittareiden valitseminen, rakentaminen ja käyttöönotto	Toteutus				
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden sote-yhteisen tietopöydän kehittäminen alkoi tietopalveluiden koordinoimana. Hoitoonpääsyn tietotuotanto parani potilastietojärjestelmien uudistuksen myötä.	<i>Mittariston rakentaminen osa hanketta.</i> Mittariston rakentaminen on käynnistynyt mutta työ jatkuu vuonna 2025.				
Tilatarpeiden suunnittelu psykiatrisen erikois-sairaanhoidon rakennusinvestointeihin liittyen	Toteutus				
Keskustan miepä-yksikön muuttivat Läntiselle Pitkämäkädelle ja Puutarhakadulle olemassa oleviin tiloihin. Mäntymäen miepä-yksikkö muutti Mäntymäkeen. Kompassisairaalan 2-osan jatkosuunnittelu on edennyt.					
Hanke 03. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden rakennemuutos					
Perhekeskusten perustaminen	Toteutus				
Uuden organisaation mukaiset rakenteet on luotu, esihenkilö- ja tiimirakenteet ovat valmiit.					
Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden kehittäminen	Toteutus				
Uuden palveluyksikön henkilöstö otettiin mukaan palvelupolkujen kehittämiseen. Palvelujen ja resurssien kohdentamista on tehty tarkoituksenmukaisesti. Päihdeinterventiomalli on jalkautettavana.					
Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tulosryhmän perustaminen	Toteutus				
Uuden tulosryhmän johtoryhmätyöskentely on käynnistynyt ja henkilöstöorganisaatio ja henkilöstömitoitukset valmisteltu, samoin tarvittavat virkamuutokset- ja nimikkeet.	<i>Tulosryhmän perustaminen</i> Tulosryhmä on perustettu ja toiminnassa.				
Palvelurakenteen tuottavuuden arviointi ja kehittäminen	Toteutus				
Tuta-toimenpiteiden vaikutuksia on nähtävissä. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden määrä on nyt laskennallisesti riittävä. Uusien huostaanottojen, avohuollon sijoitusten ja kiireellisten sijoitusten määrä on vuotta 2023 alhaisempi, mutta palvelutarve vaativassa lastensuojelun sijaishuollossa on pysynyt korkeana nostaen kokonaiskustannuksia 14 %.	<i>Sijaishuollossa olevien lasten määrä: lastensuojelun sijoitukset kodin ulkopuolelle vähenevät 16:lla.</i> Sijaishuollon huostaanotettujen määrä oli 898 v. 2024 joulukuussa ja 841 v. 2023 joulukuussa. Määrä kasvoi 57:llä (6,8 %). Avohuollossa olevien lasten määrä: v. 2024 lopussa avohuollon asiakkuuksia oli 2150. <i>Lapsiperhesosiaalityössä olevien lasten määrä.</i> V. 2024 lopussa palvelun piirissä oli 2559 lasta. <i>Lapsiperheiden kotipalvelua saavien perheiden määrä.</i> Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaina oli v. 2024 aikana 987 perhettä (2,1 % lapsiperheistä). V. 2023 asiakkaina oli yhteensä 853 perhettä (1,8 % lapsiperheistä).				
Sujuvat palvelupolut	Toteutus				
Digitaalisten palveluiden käyttöönotto on käynnissä ja sähköisen perhekeskuksen pilotoinnista on sovittu. Päihdeinterventiomallin juurruttaminen kaikkiin perhekeskuksiin on käynnistynyt.					
Hanke 04. Ikääntyneiden palveluiden toimiva palveluketju ja palvelurakenteen keventäminen					
Kuntouttava arviointitoiminta kotona ja arviointiyksikössä	Toteutus				

<p>Kuntouttava arviointijakso kotona- toiminnassa oli koko vuonna 1778 uutta asiakasta. Q4 jakson 592 asiakkaasta jatkoi ilman säännöllistä kotihoitoa 51 % (tavoite 50 %). Etähoivamenetelmiä pilotoidaan tässä toiminnassa.</p> <p>Kuntouttava arviointijakso yksikössä- toiminnassa oli koko vuonna 598 uutta asiakasta. Q4 jakson 197 asiakkaasta 59 % kotiutui omaan kotiinsa (tavoite 50 %). Arviointiyksikkö- paikkojen käyttöaste oli 81 % (tavoite 90 %). Uusi sairaalasta yksiköihin ohjautumisen malli otettiin käyttöön.</p>					
<p>Etähoivan laajentuminen koko Varhan alueelle vuoteen 2025 mennessä</p>	Toteutus				
<p>Kotihoidon etäkäynnit ovat mahdollisia 17 Varhan kunnassa. Etähoiva on otettu käyttöön 16 kunnassa ja näiden kuntien kotihoidon asiakkaista 7,6 % on etähoivan piirissä. Etäkäyntejä tehdään kuukausittain lähes 10 000. Kotona asumista tukevaa sensoriteknologiaa pilotoidaan.</p>					
<p>Yhteisöllisen asumisen laajentaminen suunnitelman mukaisesti</p>	Toteutus				
<p>Yhteisöllisen asumisen kilpailutus käynnistyi 12/24. Palveluverkkosuunnitelman mukaisia toimintayksiköiden muutoksia koskeva suunnittelu eteni. Iäkkäiden asumisen kehittämissuunnitelma sekä Ikääntyneiden palvelujen tilakonsepti hyväksyttiin. Asiakkaiden palvelutarpeen arviointia keskitettiin.</p>	<p><i>Eri palvelujen kattavuus 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä: Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus pienenee alle 6,8 % tason. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen 6,27 %. Yhteisöllinen asuminen 0,67 %. Laitospalvelu (vanhainkodit) 0,50 %. Kotihoito, säännöllinen 13,06 %. Omaishoidon tuki 4,26 %</i></p>				
<p>Kuntouttavan lyhytaikaishoidon kehittäminen, keskittäminen ja laajentaminen</p>	Suunnittelu				
<p>Kuntouttavaa lyhytaikaishoitoa on keskitetty ja suunnitelmia toiminnan laajentamiseksi on tehty. Loppuvuoden seurantajakson perusteella arvioidaan sosiaalipäivystyspaikkojen tarve.</p>					
<p>Laitospalveluiden purkaminen</p>	Toteutus				
<p>Halikkokodin ja Katavakodin laitospalvelun lakkauttamispäätös aluehallituksen hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisesti.</p>					
<p>Kotihoidon kustannusvaikuttavimpien toteutustapojen selvittäminen</p>	Toteutus				
<p>Asiakasmääriä seurataan kuukausittain myös ostopalveluissa.</p>					
<p>Kotona asumisen tukeminen kustannusvaikuttavilla tukipalveluilla ja asunnon muutostöillä</p>	Suunnittelu				
<p>Uusien asiakkaiden tukipalvelut on arvioitu uusien myöntämisperusteiden mukaan. Vanhojen asiakkaiden tukipalveluiden uudelleen arviointeja on aloitettu ja jatkoa suunniteltu.</p>					
<p>Omaishoidon tuen piirissä olevien määrän lisääminen</p>	Valmistelu				
<p>Tilannekuvaa yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuen asiakkaiden tilanteesta ja tarvittavista toimenpiteistä on selkiytetty mutta tilannekuva on vielä keskeneräinen.</p>					
<p>Kuntouttava työote kaikissa ikääntyneille kohdistuvissa palveluissa</p>	Valmistelu				
<p>Kuntouttavan työotteen pilottikoulutuksia on toteutettu Turussa ja Maskussa tavoitteena yhdenmukainen koulutus kaikille ikääntyneitä hoitaville eri tulosalueiden yksiköille.</p>					
<p>Kuntouttavan päivätoiminnan laajentaminen</p>	Toteutus				

Suppea palvelukuvaus on hyväksytty aluehallituksessa. Toiminnan organisointi on suunniteltu ja palvelun jalkauttaminen aloitettu.	
Hanke 05. Palveluverkkosuunnitelma	
Palveluverkkosuunnitelman laatiminen	Toteutus 
10.9.2024 hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman 2024-2026 toimeenpano on siirtynyt konsernipalvelujen vastuulle. Pitkän aikavälin palveluverkkosuunnitelman laatiminen etenee vuonna 2025.	<i>Suunnitelman hyväksyminen: tavoite Q1/2024</i> Palveluverkkosuunnitelma hyväksyttiin aluehallituksessa 10.9.2024.
Tuottavuusohjelman mukainen toimitilaverkko	Toteutus 
Projekti on siirtynyt konsernipalvelujen vastuulle osana uutta strategista hanketta "Kustannustehokas palveluverkko". Tilapalvelut vastaavat toimeenpanosta tulosaluekohtaisten ja alueellisten tilatyöryhmien kautta.	
Hanke 06. HYTE-strategia	
Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano 2024	Toteutus 
Hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseen on haettu rahoitusmahdollisuuksia. Aluevaltuuston ja kuntajohdon yhteinen hyte-seminaari on pidetty ja alueelliset Hyte-neuvottelut käyty.	
Osallisuussuunnitelman toimeenpano 2024	Toteutus 
Kokemusasiantuntijatoiminta on uuden mallin mukaisesti vakiintumassa ja laajenemassa. Vapaaehtoistyön toimintamallin laatiminen on käynnissä. Asiakaskokemustoimintamalli on luotu ja jalkautuksessa.	<i>Hyte-suunnitelman mukaiset mittarit ja tavoitetasot.</i> Hyte-strategian tavoitteista 75 % on toteutuksessa ja tavoitteista 25 % osalta toteutuksessa on viivästymää tai muuta poikkeamaa. Väestön hyvinvoinnin laaja tilannekuva tuotetaan hyvinvointikertomuksessa keväällä 2025.
Yhdyspintatyö ja yhteistyörakenteet 2024	Toteutus 
Hyvinvoinnin ja terveyden (Hyte) yhdyspintakuvaukset ovat valmistuneet, TYM-yhteistyön johtamismallin mukaisten sopimusten laatiminen on aloitettu. Alueen työllisyyden hoidon tiekartta esiteltiin kuntajohtajille.	
Järjestöyhteistyö ja avustaminen 2025	Toteutus 
Avustuskerroksen 2025 avustusesitys ja avustusjärjestelmän kehittämissuunnitelma on tehty. Avustusprosessien yhtenäistäminen alueen kuntien kanssa on käynnistetty. Kulta2-avustusten hallinnan järjestelmän hankintaa on valmisteltu.	
Hyte toimintamallien käyttöönotto 2024	Toteutus 
Elintapaohjauksen asiakastyötä tehdään neljän kunnan alueella, liikuntaneuvontapalvelua on lisätty. Alkoholinkäytön puheeksioton ja mini-intervention käyttöönotto on edennyt. Kaatumisen ehkäisyn hanke on käynnistynyt. Mielenterveyden edistämisen hanke on päättynyt ja julkaisut valmistuneet. Väkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma on valmistunut ja ESR:stä on haettu hankerahoitusta väkivallan ehkäisyn kokonaisuuden kehittämiseksi yhdessä THL:n kanssa. YTA yhteistyössä on valmisteltu hyte-teemaista väestöviestintäkampanjaa.	
Hyte-indikaattorit ja -rahoitus 2024	Toteutus 

Hyte-indikaattorin mukainen puheeksioton ja kirjaamisen nykytilanne on selvitetty ja indikaattorien mukaista kirjaamista edistetty koulutuksin.					
Hanke 07. Perustason vuodeosastopalvelut ja kotisairaala					
Vuodeosastojen kokonaistarkastelun pohjalta tapahtuva toiminnallinen turvaaminen ja tiivistäminen	Toteutus				
Kaikille osastoille saatiin yhteinen potilastietojärjestelmä kattaen koko Tyks sairaalapalvelut. Osastoilla on hoidettu runsaasti ikäihmisiä, joilla ei enää ole sairaalahoidon tarvetta.	<p><i>Perustason vuodeosastopaikkojen määrä: paikkamäärä suhteessa yli 75 v väestömäärään pienenee. Yleislääketieteen ja palliatiivisen keskuksen vuodepaikkoja oli käytössä v. 2023 lopussa 544 (9,28/ 1000 75 v. täyttyntä) ja v. 2024 lopussa 474 (7,80/ 1000 75 v. täyttyntä). Tarkoituksenmukaista hoitopaikkaa jonottavien määrä (jonotushoitopäivät esh ja pth): Yleislääketieteen ja palliatiivisen hoidon osastoilla oli jatkopalveluita odottamassa v. 2023 lopussa 101 henkilöä ja v. 2024 lopussa 121 henkilöä. Erikoissairaanhoidon osastoilla odotti jatkohoitoa perustason osastoille v. 2023 lopussa 82 henkilöä ja v. 2024 lopussa 77 henkilöä.</i></p>				
Kotisairaaloiminnan vahvistaminen ja vakiinnuttaminen Varhan alueelle	Toteutus				
Varhan kotisairaalassa on yksi yhteinen potilastietojärjestelmä ja hoidon mobiilikirjaus on käytössä jo lähes kaikkialla. Tyks sairaalapalveluiden organisaatiouudistuksen myötä 1.1.2025 alkaen Varhassa on yksi kotisairaala.	<p><i>Kotisairaaloiminnan asiakasvolyymi, sen osuus perustason sairaalapalveluiden tuotannosta: Kotisairaalan hoitamien potilaiden määrä suhteessa kokonaishoitopäiviin kasvaa. Tietoja ei pystytä takautuvasti raportoimaan tietojärjestelmämuutoksien takia.</i></p>				
Hanke 08. Diagnostisen palveluverkon kehittäminen					
Diagnostisen palveluverkon kehittäminen	Toteutus				
Palveluverkkopäätösten toimeenpanoa on valmisteltu ja tehty yhteistyössä sote-palvelujen kanssa.	<p><i>Palveluverkkosuunnitelma on tehty / ei ole tehty: tavoite Q1/2024</i> Diagnostiikan palveluverkkosuunnitelma hyväksyttiin osana Varhan palveluverkkosuunnitelmaa aluehallituksessa 10.9.2024.</p>				
Hanke 09. Leikkaushoidon hoitojonojen purku					
Yhtenäiset käytännöt ja resurssin kohdentaminen	Suunnittelu				
Selkäkeskuksen käytäntöjen yhtenäistäminen ei ole edennyt.	<p><i>Yli 6 kk jonottaneiden määrä/ 10 000 asukasta: puolittuu vuoden 2023 lopun tilanteesta. Kirurgista hoitoa odotti yli 6 kk 2040 potilasta vuoden 2024 lopussa ja 2544 vuoden 2023 lopussa. Yli 6 kk jonottaneiden määrä pieneni siis viidenneksen verran.</i></p>				
Päiväkirurgian lisääminen KTOTEK tekonivelleikkauksissa	Toteutus				
Päikipotilaiden osuus kasvoi vuonna 2024 nolasta keskimäärin 32 %:iin proteesileikkauksista, mikä on valtakunnan kärkeä. Vuodeosastot kuormittuivat ajoittain, kun päiväkirurgiseksi suunniteltu potilas jouduttiinkin ottamaan osastolle.					

Kannustava palkkaus ja työ/toimintamallien kehittäminen	Toteutus	
Uusi EVES-sopimus astui voimaan ja sen avulla on päästy tehostamaan leikkaussaliajan käyttöä loppupäivästä. Leikkausten peruutukset ovat vähentyneet ja leikkausmäärät ovat nousussa.		
TYKS ORTO sairaalaan saapuminen ja preppiohjeistus digitaalisesti	Suunnittelu	
Ortopedisen potilaan digihoitopolkua on suunniteltu edelleen monialaisesti.		
TYKS ORTO kuntouttavan jatkohoidon tehostaminen	Toteutus	
Jatkohoitopaikkaa jonottavien tilanne ei ole merkittävästi parantunut.		
TYKS ORTO uusien toimintamallien selvitys	Valmistelu	
Lauantaityönä (erillisvirkaehtosopimushinnalla) tehtiin syksyllä 2024 oman leikkausosaston voimin hoitotakuujonon purkua ja samalla hoidettiin myös ulkopuolisen rahoituspohjan saamiseksi ostopalvelupotilaita HUS-piiristä.		
ORTO / KTOTEK perehdytyksen ja ohjauksen pilotti	Valmistelu	
Leikkaussalihenkilökunnan perehdytysmateriaalia on lisätty, perehdytyksen ja ohjauksen pilottia on valmisteltu. Leikkauksen jälkeisen kivunhoidon APS-toiminta on käynnistynyt.		
Salon päiväkirurgisen salikapasiteetin nosto	Toteutus	
Eduskunnan päätöksen myötä on tehty tarvittavat muutokset toimintasuunnitelmiin, mm. plastiikkakirurgista päiväkirurgiaa siirretään Saloon jo tammikuussa. Henkilökunta on rekrytoitu A-sairaalaan varusteltavaan kaihikirurgiasaliin.		
KTOTEK leikkausosaston päivittäistyön sujuvoittaminen	Toteutus	
Uuden päivittäistyön malli on vakiinnutettu. Ensimmäiset varovaiset tulokset osoittavat, että leikkausten välinen vaihto aika on lyhentynyt.		
Hanke 10. Strategisen hankinnan kehittäminen		
Strategisen hankinnan kehittäminen 2024	Toteutus	
Kilpailutusvelan määrän kasvu on saatu taittumaan laskuun. Säästöjen osalta (säästöpotentiaali ja kustannustehokkuus) on päästy tavoitteeseen ja osin sen yli. Vuoden 2025 kilpailutusten ennakointi ja priorisointi on tehty yhteisen toimintamallin mukaisesti. Markkinavuoropuhelutilaisuuksia sekä palvelutuottajatapaamisia on järjestetty ja niiden malleja kehitetään yhteistyössä osapuolia paremmin palveleviksi.	<p>1. <i>Kilpailutusvelan määrä: pienenee.</i> Kilpailutusvelan määrä on saatu taittumaan laskuun. Kilpailutusvelkaa on purettu n. 204,6 miljoonan arvoisilla sopimuskokonaisuuksilla.</p> <p>2. <i>Kilpailutusten taloudellista tehokkuutta kuvaavat mittarit on luotu / ei ole luotu</i> Tehty kilpailutukset on arvioitu taloudellisesti ja niistä on laskettu sopimuskauden aikainen säästöpotentiaali sekä arvioitu sopimuskauden aikaisten toimien saavuttama kustannustehokkuus.</p>	
Hanke 11. Digipalvelujen kehittäminen		
Digiasiointialustan hankinta ja käyttöönotto (Varha-appi)	Toteutus	

Varhan digiasioinnin verkkoselain ja mobiilisovellus julkaistiin 16.10., käyttökielinä suomi/ruotsi. Marraskuussa palveluun lisättiin sairaanhoitaja- ja lääkärietävastaanotot sekä digimielenterveysklinikan chat ja joulukuussa ammattilaislähtöiset kiireettömät viestit digimielenterveysklinikassa ja TYKSin lastenlinikalla. Sovellus on saanut hyvän vastaanoton ja palvelun NPS on yli 80. Sovelluskaupoista on tehty latauksia yli 8000 ja saman verran asiakkaita on tutustunut sovellukseen verkkoselaimella. Asiointikäyntejä on ollut jo tuhansia.	Digiasiointipalvelun piirissä oleva väestön osuus. Koko Varhan laajuinen levityssuunnitelma on valmis ja siihen on sitouduttu V. 2024 loppuun mennessä Varha-sovellus saavutti 10.000 rekisteröityneen käyttäjän määrän. Sovelluksen kehitys- ja käyttöönottosuunnitelmilla on organisaation johdon ja palvelutuotannon laaja tuki kattaen mm. perustason sosiaali- ja terveysterveyspalvelut sekä erikoissairaanhoidon.
Varhan perusterveydenhuollon tietojärjestelmän käyttöönotto	Toteutus
Perusterveydenhuollon tietojärjestelmän käyttöönotto tapahtuu vaiheistaen ja henkilöstö siirtyy käyttämään yhteistä Omni360-järjestelmää. Vuoden 2024 loppuun mennessä käyttöönotot on saatu tehty 14 kunnassa.	Perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmän käyttöönotto: käyttöönotot tehty ja toimintamallit yhdenmukaistettu Q4/2025. Käyttöönottoprojekti on edennyt tavalla, joka mahdollistaa tavoitteen toteutumisen vuoden 2025 lopussa.
Varhan sosiaalihuollon yhtenäisen tietojärjestelmän käyttöönotto	Toteutus
Prosessien rakentaminen tuotantoympäristöön on käynnissä. Loppukäyttäjien ohjeet ovat valmiit. Tietojen siirtämisen (migraation) kartoitukset ja liitostyöt ovat valmiit lähes kaikkien lähdejärjestelmien osalta.	Sosiaalipalvelujen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto: käyttöönotot tehty ja toimintamallit yhdenmukaistettu Q4/2025. Käyttöönottoprojekti on edennyt tavalla, joka mahdollistaa tavoitteen toteutumisen vuoden 2025 lopussa.
Asiakas- ja palveluohjausta tukevan asiakkuuden-hallintajärjestelmän tarpeiden määrittely	Valmistelu
Projekti on keskeytetty resurssien puutteen takia. Keskustelua jatketaan potilastietojärjestelmätoimittajan ja mahdollisesti G3-yliopistollisten hyvinvointialueiden yhteistyössä.	
Talous- ja henkilöstöhallinnon (TAHE)-ohjelmistoalustojen uusiminen	Toteutus
Projektin resurssoinnin valmistelu etenee odotuksia hitaammin ja hankintaprojektin aloitus siirtyi VM:n päätösten viivästymisen vuoksi vuoden 2025 puolelle.	Uuden TAHE-ratkaisun hankinta ja käyttöönotto: Q4/2024. Hankintaprojektin käynnistys siirtyy vuodelle 2025.
IT-toimintasuunnitelma 2024-2028	Jälkiarviointi
Hankemuotoinen työ päättyi jo Q2 aikana.	
Hanke 12. Pelastustoimen henkilöstön riittävyyden turvaaminen	
Osaamisen kehittämisen kehittäminen	Valmistelu
Vuoden 2025 harjoitus- ja tapahtumakalenteri on luotu. Muun kuin pelastustoiminnan henkilöstön osalta hanke ei ole edennyt. Pelastustoiminnan vuorohenkilöstön kokonaispalkkaratkaisusta saatiin päätös, mikä helpottaa osaamisen kehittämistä.	Henkilöstömitoitus. Henkilöstön työaika kyetään kohdentamaan aikaisempaa paremmin työvuorosunnittelun avulla. eNPS >10: 13,4 Osaamisen kehittyminen: Kehitetty malli otetaan käyttöön vuonna 2025.
Kokemuksen johtaminen ja kehittäminen	Valmistelu
Työkyvyn tukemisen hankintasopimus tehty Paavo Nurmi-keskuksen kanssa ja varhaisen välittämisen keskustelut aloitettu	
Sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden turvaaminen	Vakiinnuttaminen

Palokuntasopimukset allekirjoitettu. Puolivakinaisten palokuntien yhdistyssopimusneuvottelut aloitettu. VPK-käsikirjan päivitys valmis.	<i>Palaute- ja osaamiskysely sopimuspalokunnille</i> Kyselyn tekeminen siirtyi vuodelle 2025.				
Palkkausjärjestelmän kehittäminen	Vakiinnuttaminen				
Varha ja pääsopijajärjestöt allekirjoittivat paikallisen sopimuksen kokonaispalkkaratkaisusta 20.12.2024					
Hanke 13. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma					
Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaiset toimenpiteet	Toteutus				
Toimenpiteet ja niiden euromääräiset vaikutukset raportoidaan erikseen sekä aluehallitukselle että valtionvarainministeriölle	<i>Ohjelman toimenpiteiden toteutuminen ja euromääräinen tavoite: toteutuu TP 2024:</i> erillinen raportointi				
Varhan sotepe-palvelujen yksikkökustannusten määrittely ja julkaiseminen					
ikäntyneiden asumispalvelujen yksikköhintatarkastelu on tehty. Työ jatkuu Tyks-sairaalapalvelujen, sote-palvelujen sekä ikäntyneiden kotihoidon palvelujen tarkastelulla. Talouspalvelut on tunnistanut merkittävimmät ostopalvelutyypit, joiden analysointi on käynnistynyt. Kansallinen hanke on julkaissut ensimmäisiä kustannustietoja 12/2024 ja hanke jatkuu THL:ssä vuoteen 2026 asti.	<i>Määrittely on tehty ministeriön ohjeiden mukaan ja tietojen julkaisu on suunniteltu.</i> Kansallinen ohjeistus on viivästynyt ja menetelmäkuvaus on tulossa kommentoitavaksi alkuvuodesta 2025. Yksikkökustannuslaskenta etenee vuoden 2025 aikana sekä kansallisella että Varha-tasolla.				
Hanke 14. Liikkuvat palvelut					
14.1.A Ensiohoito tukemaan liikkuvia kotisairaaloita /kotihoidon/kotisairaanhoidon yksiköitä	Toteutus				
Ensihoidon siirtyminen sairaalapalveluista pelastuspalveluihin sekä sairaalapalveluiden organisaatiomuutos ovat osaltaan hieman hidastaneet hankkeen etenemistä. Pelastuspalveluiden ensihoidon kanssa on sovittu kehittämisen ja sote-koordinaatio-keskuksen toiminnan jatkumisesta. Liikkuva päivystysyksikkö on toiminnassa Loimaan alueella.	<i>Mittarit määritellään osana hanketta: kyllä/ei.</i> Konkreettisten, selkeiden mittareiden määrittelyyn ei pystytty ensihoidon järjestämiseen liittyvän ison muutoksen vuoksi.				
14.1.B Konsultaatioverkoston rakentaminen ammattilaisten kesken	Suunnittelu				
Konsultaatiokoulutukset ovat toteutuneet Turussa suunnitellusti ja konsultaatiopuhelintoiminnan suunnittelu on saatettu loppuun.					
14.1.C. Sote-kentän koordinaatiokeskuksen käynnistämiseen tähtäävien toimenpiteiden edistäminen	Suunnittelu				
Sote-koordinaatiokeskuksen toimintakonsepti on valmistunut ja tietoisuutta siitä on edistetty. Loimaan pilotti on pidetty toiminnassa ja suunnitelma Turun ja Salon seudun haltuun otosta etenee hankkeessa 07 vuoden 2025 aikana.					
14.1.D Akuuttigeriatria osa Tyks Akuutin päivittäistä toimintaa	Vakiinnuttaminen				
Akuger-toiminnassa on päätetty vahvistaa ikäntyneiden kiirevastaanottoa Tyks Akuutissa toiminnan tehostamiseksi ja potilasvolyymin kasvattamiseksi.					

Talouden tasapainottamistoimet ja tilikauden tuloksen käsittely

Lain hyvinvointialueesta 115§ mukaan hyvinvointialueen on laadittava taloussuunnitelma siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöstä seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä ajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Varhan talousarvio vuodelle 2023 laadittiin alijäämäiseksi ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelma vastaavasti ylijäämäiseksi talouden tasapainon saavuttamiseksi. Talousarvion 2024 valmistelu aloitettiin tältä pohjalta. Alkusuksystä 2023 kuitenkin ilmeni, että vuoden 2024 valtionrahoituksen määrä tulee olemaan oletettua pienempi ennakoitua matalammaksi määritellyn hyvinvointialueindeksin takia. Lisäksi tilikauden 2023 alijäämä oli muodostumassa huomattavasti ennakoitua suuremmaksi. Näin ollen oli ilmeistä, ettei alijäämän muodostumista myös vuonna 2024 pystytä estämään ja talousarvio 2024 valmisteltiin 85 milj. euroa alijäämäiseksi. Taloussuunnitelman vuodet 2025–2026 on vastaavasti laadittu ylijäämäiseksi.

Varhan talousarvion 2023 oltua alijäämäinen ei valtioneuvosto myöntänyt hyvinvointialueelle lainanottovaltuutta vuosia 2024–2027 koskevan investointisuunnitelman toteuttamiseksi. Varha käynnisti lainanottovaltuuden muuttamista koskevan prosessin, jonka lopputuloksena valtioneuvosto muutti lainanottovaltuutta lokakuussa 2023. Valtuus oli kuitenkin ehdollinen ja sen käyttämisen edellytyksenä oli valtiovarainministeriön hyväksymä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jolla tuli osoittaa riittävä lainanhoitokyky pitkällä aikavälillä ja turvata lakisääteiset palvelut. Talouden tasapainottamiseksi ja lainanhoitokyvyn osoittamiseksi laadittiin syksyn aikana tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jonka toimenpiteiden yhteismäärä vuosina 2024–2026 oli yhteensä 270,4 milj. euroa ja jonka aluehallitus hyväksyi joulukuussa 2023.

Talouden tasapainottamisohjelma kohdentuu hyvinvointialueen kaikkiin toimintoihin ja lähtökohtana on, että talous on tasapainossa vuoteen 2026 mennessä. Suunnitelma sisältää merkittäviä talouden sopeuttamistoimia. Ohjelman toimeenpano ei kuitenkaan edennyt täysin suunnitellussa tahdissa, minkä takia aluehallitus päivitti tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa osana talousarvion 2025 valmistelua jo kesällä 2024. Päivityksen seurauksena vuoden 2025 säästötavoitetta nostettiin 78 milj. eurosta 82,5 milj. euroon, jolloin ohjelman kokonaissäästöjen määräksi muodostui 275 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvio laadittiin päivitettyyn tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan, syyskuussa tehtyyn vuoden 2024 tulosnusteeseen ja valtiovarainministeriön syyskuussa julkaisemiin 2025 vuoden rahoituslaskelmiin perustuen. Taloussuunnitelmavuodet 2026 ja 2027 jatkavat vuoden 2025 tavoitteita toteuttavaa talouden kehitysuraa, jonka tavoitteena on saavuttaa talouden tasapainottamisvaatimus vuoden 2026 loppuun mennessä.

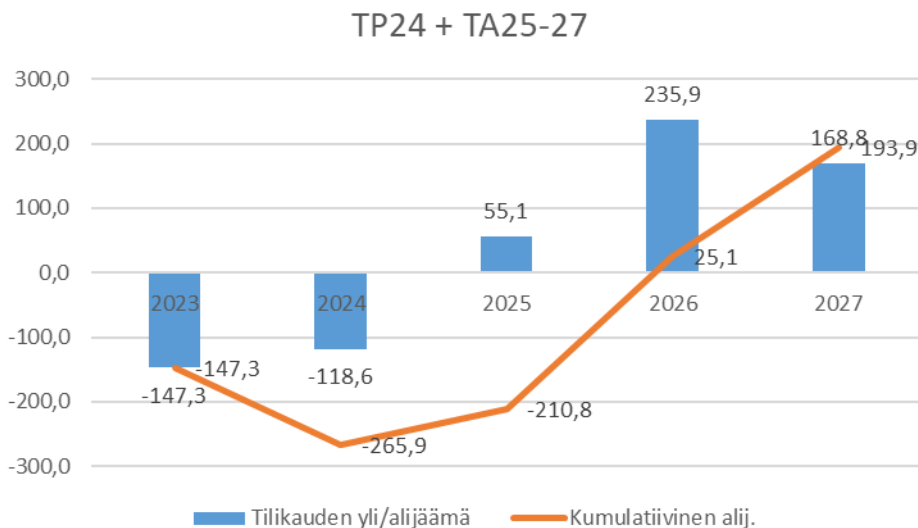
Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden ajallisten vaikutusten arviointi kuukausitasolla on haasteellista. Tulosalueilla toteutetut lukuisat toimenpiteet ovat kuitenkin selkeästi vaikuttaneet ja kääntäneet hyvinvointialueen talouden kehityksen suuntaa. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan sisältyviä pysyviä säästöjä toteutui vuonna 2024 yhteensä noin 47 milj. euroa eli päättyneelle tilikaudelle asetettu tavoite 49 milj. euroa toteutui lähes täysimääräisesti. Niinpä lopullinen tilikauden alijäämä toteutui 38,0 milj. euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa 2024. Myös talousarvion 2025 perusteissa on tapahtunut joitain täsmentymisiä aluevaltuuston käsittelyn jälkeen. Joulukuussa vahvistuneiden tietojen perusteella työnantajan sivukulut olisivat 0,3 % -yksikköä talousarviovarauksia pienemmät, mikä tarkoittaa n. 3,75 milj. pienempiä kustannuksia. Tämän lisäksi valtiovarainministeriöstä 30.12.2024 saapuneen lopullisen rahoituspäätöksen mukaan valtionrahoitus on 1,75 milj. euroa talousarviota enemmän.

Kun talousarvion ja -suunnitelman 2025–2027 taustaolettamia parempi tilanne saavutettiin vuonna 2024, myös katettava alijäämä pienenee. Kumulatiivisen alijäämän tilanne 31.12.2024 on 266 milj. euroa. Kumulatiivinen alijäämä yhdistettynä nykyiseen 2025–2027 talousarvioon ja -suunnitelmaan kerryttää vuodelle 2026 kumulatiivista ylijäämää jo 25,1 milj. euroa. Edellä kuvattu toteutunut talouskehitys sekä voimassa olevan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman onnistunut toteutus luovat hyvät mahdollisuudet tasapainottaa hyvinvointialueen talous vuoden 2026 loppuun mennessä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa vuosille 2025 ja 2026 asetetut säästötavoitteet liittyvät pääosin toimintamallimuutoksiin ja ne ovat siten hankalampia ja hitaampia toteuttaa kuin vuonna 2024 toteutuneet kustannussäästöt. Palveluverkon tiivistämisen myötä saavutettavalla kiinteistöpinta-alan

vähentämällä haetaan vuosien 2025–26 aikana yhteensä n. 30 milj. euron säästöjä. Tavoitteeseen pääsy edellyttää, että palveluverkkomuutokset etenevät suunnitellun aikataulun ja laajuuden mukaisesti. Henkilöstömitoitukseen liittyvien muutosten toimeenpanoon ikääntyvien, tyks-sairaalapalveluiden ja sotepalveluiden tulosalueilla sekä samanaikaiseen vuokratyövoiman kysynnän hillintään liittyy merkittäviä riskejä. Näillä toimilla haetaan n. 14 milj. euron säästövaikutuksia seuraavien kahden tilikauden aikana. Taloussuunnitelmavuosille tehdyt arviot valtionrahoituksesta perustuvat voimassa oleviin valtion rahoituslaskelmiin. Mikäli kevään 2025 aikana päivitettävät rahoituslaskelmat vuodelle 2026 muuttuisivat siten, että Varhalle tuleva rahoitusosuus huomattavasti laskisi, olisi tällä suora vaikutus talouden tasapainottamismahdollisuuksiin sovitussa aikataulussa.

Talouden tasapainottaminen on vaikuttanut ja tulee jatkossakin vaikuttamaan palvelujärjestelmään ja hyvinvointialueen asukkaiden saamiin palveluihin. Osa suunnitelluista muutoksista on positiivisia: digipalvelujen ja liikkuvien palvelujen lisääminen sekä palvelurakenteen keventäminen lisäävät parhaimmillaan palvelujen saatavuutta ja toimivuutta. Toisaalta talouden tasapainottamissuunnitelmaan sisältyvät merkittävät säästötoimenpiteet tulevan heikentämään hyvinvointialueen kykyä vastata laadukkaasti kaikista sen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista.

Tilikauden yli/alijäämä ja kumulatiivisen yli/alijäämän kehitys:



Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja on -118 612 469,49 euroa. Hallitus esittää tilikauden tuloksen -118 612 469,49 euroa käsittelystä, että kirjattuja poistoeroja tuloutetaan suunnitelman mukaan 46 511,10 euroa ja että tilikauden alijäämä -118 565 958,39 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

Käyttötalouden toteutuminen

Sote –palvelujen tulosalue

Tulosaluejohtajan katsaus

Sote-palvelujen tulosalueella oli tavoitteena vuoden 2024 aikana saada siirrettyä painopistettä raskaista palveluista kohti kevyempiä palveluita, asiakkaiden palvelutarpeen ja potilaiden hoidon tarpeen mukaisesti. Palvelutuotantoa ohjasivat käyttösuunnitelman mukaisesti strategisten hankkeiden valinnat sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet.

Toiminnan kehittämisen kannalta keskeisten strategisten hankkeiden mukaisissa tavoitteissa päästiin eteenpäin, ja toimintaa kuvaavien mittarien tunnuslukujen kehitys oli pääsääntöisesti oikeansuuntaista, kertoen yleisesti ottaen palvelutuotannon toimintakyvystä. Palvelurakenteen keventämiseen liittyvät toimenpiteet ottavat kuitenkin selvästi enemmän aikaa, mitä erityisesti taloustilanne antaisi myöden. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteita ei saavutettu siinä mittakaavassa ja aikataulussa, mitä talouden tasapainottaminen olisi edellyttänyt, vaikka eri toimenpiteiden ansiosta saavutettiin huomattavia säästöjä. Alkuperäinen talousarvio oli toiminnan laajuuteen nähden liian suppea ja alkuperäisessä talousarviossa pysyminen olisi vaatinut toimenpiteitä, joita ei ollut mahdollista toteuttaa. Tämä oli nähtävillä jo talousarviovuoden alkuneljänneksestä lähtien. Alkuperäisen talousarvion ylitys kohdentui erityisesti palveluiden ostoon ja siellä asiakaspalveluiden ostoon.

Sote-palveluiden tulosaluetta koskettavien huomattavan suurten muutosten määrä ja laajuus haastoivat erityisesti muutosten toimeenpanon kannalta keskeistä johtoa, esihenkilökaartia sekä henkilöstöä läpi organisaatiotasojen. Toiminnallisia muutoksia vietiin määrätietoisesti eteenpäin, ja talouden tasapainottamiseksi haettiin kuumeisesti sekä nopeasti, että pidemmällä aikavälillä vaikuttavia keinoja. Vaikea taloustilanne kosketti koko hyvinvointialuetta, ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa päivitettiin kesällä 2024 erityisesti vuotta 2025 ajatellen.

Useamman palvelutuotantoa kehittävän toimenpiteen osalta päästiin vaikeasta tilanteesta huolimatta eteenpäin. Sote-palvelujen ammattilaisille keskeisiä työkaluja kilpailutettiin ja otettiin käyttöön. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien osalta kilpailutus toteutettiin ja potilastietojärjestelmän osalta päästiin myös käyttöönottoissa pitkälle. Asiakastietojärjestelmän osalta käyttöönotto tapahtuu vuoden 2025 aikana. Digitaalisiin palveluihin liittyen Varha-sovellus kilpailutettiin ja otettiin ensimmäisissä sote-palveluissa käyttöön, ja valmistauduttiin laajempiin käyttöönottoihin muiden palveluiden osalta seuraavan vuoden puolella. Muutos on merkittävä ei ainoastaan työkalun vaan myös toimintatapojen osalta. Palveluverkkosuunnitelman laadinta teetti merkittävästi työtä alkuvuodesta. Syksyllä päätetyn palveluverkkosuunnitelman mukaiset muutokset aloitettiin, mutta merkittävin osa toimeenpanosta tapahtuu vuonna 2025. Vuoden aikana onnistuttiin myös suunnittelemaan ja pystyttämään uusi lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tulosryhmä sekä sen myötä uudistettiin koko tulosalueen organisaatorakenne ja johtamismalli myös muissa tulosalueen tulosryhmissä, sekä viemään läpi koko tulosalueen johtamisrakennetta koskeva yhteistoimintamenettely.

Henkilöstöön liittyen erityismaininnan ansaitsee lastensuojelun sosiaalityöntekijätilanteen korjaantuminen monipuolisten ja määrätietoisten toimenpiteiden seurauksena huomattavasti paremmaksi vuoden 2024 aikana. Yleisesti ottaen henkilöstön saatavuudessa oli edelleen alueellisia eroja, ja ns. reuna-alueille henkilöstön saatavuus oli heikompa, erityisesti osassa ammattiryhmistä. Tällä oli osin vaikutuksia palvelutuotantoon erityisesti pienissä ja yksittäisten ammattilaisten poissaolojen näkökulmasta haavoittuvissa toimipaikoissa.

Tulosaluejohtajan katsaus

Vuoden 2024 toinen talousarviomuutos hyväksyttiin Aluevaltuustossa 13.11.2024 §100. Muutoksen taustalla oli vuoden 2024 aikana kuukausiraportoinnissa ja osavuosikatsauksissa ennakoitu merkittävä poikkeama aluevaltuuston päättämään 2024 talousarvioon. Päätöksen myötä tulosalueiden talousarvioluvut ja talousarvion sitovuustasot muodostettiin tulosalueiden elokuun tulosennusteen perusteella. Samalla talousarvion sitovuustasoksi määritettiin ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen kautta johdettu toimintakate, alkuperäisen sitovuustason ollessa sisäiset erät sisältävä vuosikate. Tulosalueen alkuperäinen 2024 talousarvion sitova taloudellinen tavoite, vuosikate -809,3 milj. euroa, muutettiin näin ollen vuoden 2024 toisen talousarviomuutoksen myötä ulkoisten erien toimintakatteeksi -731,5 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,5 milj. euroa ja toimintakulut vastaavasti 5,5 milj. euroa, jolloin toimintakatteeksi muodostui -735,5 milj. euroa, sen ollessa 4,0 milj. euroa talousarviossa asetettua tavoitetta alhaisempi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sote-palvelujen tulosalueella oli tavoitteena vuoden 2024 aikana saada siirrettyä painopistettä raskaista palveluista kohti kevyempiä palveluita, asiakkaiden palvelutarpeen ja potilaiden hoidon tarpeen mukaisesti. Palvelutuotantoa ohjasivat käyttösuunnitelman mukaisesti strategisten hankkeiden valinnat sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet. Strategisten hankkeiden mukaisissa tavoitteissa päästiin eteenpäin, ja toimintaa kuvaavien mittarien tunnuslukujen kehitys oli pääsääntöisesti oikeansuuntaista, kertoen yleisesti ottaen palvelutuotannon toimintakyvystä. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteita ei saavutettu siinä mittakaavassa ja aikataulussa, mitä talouden tasapainottaminen olisi edellyttänyt.

Palvelurakenteen muutos on pitkäjänteistä ja aikaa vievää työtä. Muutoksien läpivieminen edellyttää useita toisiinsa sidoksissa olevia muutoksia, oman tuotannon tehostamista ja ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistamista. Yhtälö on erityisen vaikea hyvinvointialueen hankalan taloustilanteen vuoksi, joka vaikeuttaa usein muutoksen vaatiman investoinnin tekemistä. On huomattava, että muutostyötä niin palvelutuotannon kehittämiseksi, uusien järjestelmien käyttöönottojen, toimintatapojen muutosten kuin ja hallinnollisten toimenpiteiden osalta tehtiin pääsääntöisesti varsinaisen asiakas- ja potilastyön ohessa.

Muutosten määrä ja laajuus haastoivat erityisesti muutosten toimeenpanon kannalta keskeistä johtoa ja esihenkilökaartia läpi organisaatiotasojen. Erityisesti esihenkilöihin kohdistui vuoden aikana merkittävä paine myös vuoden 2025 alusta voimaan astuneen organisaatiomuutoksen valmistelun ja sen toimeenpanon edellyttämien toimenpiteiden vuoksi. Vuoden aikana onnistuttiin suunnittelemaan ja pystyttämään uusi lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tulosryhmä sekä sen myötä uudistettiin koko tulosalueen organisaatorakenne ja johtamismalli myös muissa tulosryhmissä sekä rakennettiin vuoden 2025 talousarvio uuden organisaatorakenteen mukaisesti. Huomattavaa on, että käytännössä sote-palveluissa organisaatorakenne ja sen mukana roolit, tehtävät, esihenkilöt ja alaiset menivät monella uusiksi jo toista kertaa hyvinvointialueen olemassaolon aikana.

Organisaatorakenteeseen liittyvien muutosten lisäksi tarvittavien toiminnallisten muutosten läpivieminen vaatisi aikaa ja työrauhaa, mutta mm. taloustilanteen vaatimana muutoksien aikataulu jatkui äärimmäisen kireänä koko vuoden, eikä helpotusta vaikuta olevan välittömästi näköpiirissä. Toiminnallisia muutoksia vietiin joka tapauksessa määrätietoisesti eteenpäin, ja talouden tasapainottamiseksi haettiin kuumeisesti sekä nopeasti, että pidemmällä aikavälillä vaikuttavia keinoja.

Strategisista tavoitteista sote-palvelujen tulosalueen kannalta keskeisiä toiminnallisia tavoitteita toimeenpantiin hankkeissa 1, 2 ja 3 (taulukko 1). Näistä tarkemmin tulosryhmien toimintaa kuvaavissa osioissa. Useamman strategisten tavoitteen toimenpiteen osalta päästiin eteenpäin, joka voidaan laskea menestykseksi ottaen huomioon kaikki muut toimintaympäristön muutokset sekä vaikean taloustilanteen edellyttämät toimenpiteet.

Taulukko 1. Strategiset hankkeet 2024

Strategisen hankkeen nimi	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Tavoitetasot ja toteuma
1. Palveluiden ja hoidon saatavuus ja jatkuvuus - avoterveydenhuolto, suun terveydenhuolto ja toimintakykyä tukevat palvelut	1. Sote-keskuksen hoitoon pääsyn ja hoidon jatkuvuuden turvaaminen 2. Sote-keskusten virka-ajan ulkopuolisen palvelun tuottaminen 3. Sote-keskuspalvelujen tilatarpeiden suunnittelu 4. Terveyskeskusten erikoissairaanhoidotasoisten ostopalvelujen siirto TYKS sairaalapalveluihin 5. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon väliset konsultaatiot	1. Pth hoitotakuu-mittarit ja hoidon jatkuvuusindeksi COCI 2. Virka-ajan ulkopuolisen palvelun määrä. 4. Erikoislääkäri-ostopalvelun käyttö (€)	1. Hoitotakuun mukaiset aikarajat ylittävien määrä puolittuu, COCI nouseva trendi Toteuma: Avoterveydenhuollon 14 vrk hoitotakuun ylittäneiden määrä pieneni 39 % ja suun terveydenhuollon 4 kk hoitotakuun ylittäneiden määrä pieneni 61 %. COCI-trendi vahvistunut hieman hoitajilla, mutta ei lääkäreillä. 2. Virka-ajan ulkopuolinen työ Toteuma: Suun terveydenhuollossa on iltavastaanottoa ja perustason suun terveydenhuolto vastaa myös Varhan suun terveydenhuollon päivystyksestä. Suun terveydenhuollossa Turun alueella 2342 käyntiä klo 16:00 tai myöhemmin, joista vuokrafirman hml-hh käyntejä 1164. Ympäristökunnissa toteutunut päivystyskäyntejä kello 16 jälkeen, mutta niiden määrä ei ole saatavissa ptj:sta. Alueellisessa suun terveydenhuollon päivystyksessä iltaisin ja viikonloppuisin pth hml-hh-työparilla toteutui 2244 käyntiä. Toimintakykyä tukevissa palveluissa on ryhmätoimintoja ilta-aikoina. Apuvälineet kontaktit 454, ryhmäkäynnit/yksilökäynnit kontaktit 936. Avoterveydenhuolto: Iltavastaanottoja (kliininen lisätyö) 1-5/2024 yht. 9095 kpl (jouduttiin lopettamaan säästötoimenpiteenä). Lisäksi

			<p>Naantalın iltavastaanotoilla toteutui 3098 käyntiä.</p> <p>4. Ostopalvelujen kustannukset pienenevät</p> <p>Toteuma: Erikoislääkäripalveluostoista on luovuttu ja toteuma vuodelle 2024 kirjauksia oli 12 000 € (vuonna 2023 olivat suuremmat).</p>
<p>2. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus paranee ja hoidon porrastus toimii</p>	<p>1. Ensilinjan palveluvalikoiman laajentaminen ja palveluprosessien yhtenäistäminen sote-keskuspalveluissa.</p> <p>2. Toiminnallisen sote-integraation vakiinnuttaminen perustasolla.</p> <p>3. Perustason palveluiden sekä psykiatrisen erikoissairaanhoidon välisen hoidon porrastuksen määrittely sisältäen psykiatrian konsultaatiot perustasolle.</p> <p>4. Hoidon saatavuutta, hoidon porrastuksen toimivuutta sekä vaikuttavuutta arvioivien mittareiden valitseminen, rakentaminen ja käyttöönotto.</p> <p>5. Tilatarpeiden suunnittelu psykiatrisen erikoissairaanhoidon rakennusinvestointeihin liittyen</p>	<p>1. Pth ja esh hoitotakuumittarit</p> <p>2. Lähetemäärät täysi-ikäisten psykiatriseen erikoissairaanhoidon.</p> <p>3. Muu mittariston rakentaminen osa hanketta.</p>	<p>1. Hoitotakuun mukaiset aikarajat ylittävien määrä puolittuu.</p> <p>Toteuma: Vuonna 2024 alle 23-vuotiaista pääsi 14 vrk:ssa ensikäynnille mielenterveyspalveluihin 72 % ja päihdepalveluihin 89 %. Vastaavasti 23 v. täyttäneistä pääsi 3 kk:ssa mielenterveyspalveluihin 89 % ja päihdepalveluihin 97 %. Vuonna 2023 vastaavat luvut olivat: alle 23-vuotiaat: 72 % ja 76 %, 23 v. täyttäneet: 88 % ja 100 %.</p> <p>Psykiatrian erikoissairaanhoidon odotti yli 6 kk v. 2024 lopussa 26 % potilaista, v. 2023 lopussa 40 %. Tavoite toteutui vain alle 23-vuotiaiden päihdepalveluissa.</p> <p>2. Erikoissairaanhoidon läheteiden määrä pienenee vuoteen 2023 verrattuna.</p> <p>Toteuma: Vuonna 2024 aikuispsykiatriseen erikoissairaanhoidon tehtiin 6910 lähetettä ja vuonna 2023 yhteensä 7095 lähetettä, vähenemä on 2,6 %.</p> <p>3. Mittariston rakentaminen</p> <p>Toteuma: Mittariston rakentaminen on käynnistynyt</p>

<p>3. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden rakennemuutos</p>	<p>1. Perhekeskusten perustaminen.</p> <p>2. Sujuvat palvelupolut ja yhteensopivat prosessit lapsiperheille huomioiden myös kuntien ja järjestöjen palvelut sekä muut Varhan lapsiperhepalvelut.</p> <p>3. Lasten- ja nuorten ja perheiden palvelujen tulosryhmän perustaminen</p> <p>4. Palvelurakenteen tuottavuuden arviointi ja kehittäminen</p> <p>5. Lasten ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden kehittäminen</p>	<p>3. Tulosryhmän perustaminen</p> <p>4. Sijaishuollossa olevien lasten määrä, avohuollossa olevien lasten määrä, lapsiperhesosiaalityössä olevien lasten määrä, lapsiperheiden kotipalvelua saavien perheiden määrä</p>	<p>mutta työ jatkuu vuonna 2025.</p> <p>3. Tulosryhmä on perustettu</p> <p>Toteuma: Tulosryhmä on perustettu ja toiminnassa</p> <p>4. Lastensuojelun sijoitukset kodin ulkopuolelle vähenevät 16:lla</p> <p>Toteuma:</p> <p>Sijaishuollon voimassa oleva huostaanotettujen määrä oli 898 vuoden 2024 lopussa (841 vuoden 2023 lopussa). Ei vähenemää.</p> <p>Uusia huostaanottopäätöksiä tehtiin 126 kpl vuonna 2024 (159 kpl vuonna 2023). Selkeä vähenemä.</p> <p>Huostassapidon lopetuspäätökset 31 kpl vuonna 2024 (40 kpl vuonna 2023). Ei vähenemää.</p> <p>Uudet sijoituspäätökset, avohuolto ja kiireelliset: 769 kpl vuonna 2024 (1011 vuonna 2023). Selkeä vähenemä.</p> <p>Avohuollossa olevien lasten määrä: vuoden 2024 lopussa avohuollon asiakkuuksia oli 2150 (vuonna 2023: n. 2600).</p> <p>Lapsiperhesosiaalityössä olevien lasten määrä. Vuoden 2024 lopussa palvelun piirissä oli 2559 lasta (vuonna 2023: noin 2200).</p> <p>Lapsiperheiden kotipalvelun saavan perheiden määrä vuoden 2024 aikana 987 perhettä, joka on 2,1 % varsinaissuomalaisista lapsiperheistä.</p>
--	--	--	--

Edellä mainittujen strategisten hankkeiden seurannan lisäksi tulosalueen keskeiset toiminnalliset tavoitteet ovat alla olevassa taulukossa 2.

Taulukko 2. Koko tulosaluetta koskevat toiminnalliset tavoitteet

Jatkuvan seurannan toiminnalliset tavoitteet

Sote-palvelut	Toteuma	Tavoite 2024	Poikkeama %-yks.
Asiakastyytyväisyys, NPS	78	>80	2,5 %
Työntekijän halu suositella Varhaa työnantajana (TTL)	46,3	>30	16,3 %
Suun th hoitoonpääsy, yli 120 vrk odottaneita	7 %	0 %	-7,0 %
PTH hoitoonpääsy, yli 14 vrk odottaneita	17 %	0 %	-17,0 %
Etäasiointikäyntien osuus kaikista PTH vastaanotoista	28 %	>30%	-2,0 %
Lastensuojelun sijoitukset kodin ulkopuolelle	pieneni	pienenee	

Tiukentuneen hoitotakuulainsäädännön vaateisiin onnistuttiin vastaamaan melko hyvin, ja tilanne koheni vuodesta 2023. Avoterveydenhuollon puolella kiireettömään hoitoon pääsy heikkeni loppuvuotta 2024 kohti muutamalla prosenttiyksiköllä loppukeväästä 2024, jolloin saatavuutta oli saatu parannettua alkuvuoden aikana tehdyllä virka-ajan ulkopuolisella klinisenä lisätyönä. Tämä jouduttiin lopettamaan toukokuussa säästötoimenpiteenä, joka vaikutti loppuvuoden tilanteeseen. Suun terveydenhuollon puolella hoitoonpääsy 4 kk:n sisällä parani vuoden 2024 aikana, ja pysyi melko tasaisena. Kaikkien etäkontaktien osuus kaikista perusterveydenhuollon käynneistä oli Varha-tasolla 28 % joulukuussa 2024, mutta jos tarkastellaan vain avosairaanhoidon kontakteja, tällöin lukema on 42 %.

Lastensuojelun avohuollon sijoituspäätöksiä sekä kiireellisiä sijoituspäätöksiä tehtiin 769 kpl, kun vuonna 2023 päätöksiä tehtiin yhteensä 1011 kappaletta, eli selkeä sijoituspäätösmäärien vähenemä. Uusia huostaanottoja jouduttiin tekemään yhteensä 126 kappaletta (vuonna 2023 kokonaisuudessaan 159 kpl), ja päätöksiä huostassapidon lopetuksista 31 kpl (vuonna 2023 yhteensä 47 kpl).

Muilta osin mielenterveys- ja päihdepalveluissa vietiin muutosta läpi laajalla rintamalla, Matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluja laajennettiin osana palvelujen saatavuutta ja hoidon porrastusta, päihde- ja mielenterveyspalveluissa vakiinnutettiin digimielenterveysklinikan toiminta ja lisättiin etäpalveluja, lisättiin ryhmämuotoista hoitoa ja otettiin käyttöön Terapiat etulinjaan –hankkeen koulutuksiin pohjautuva hoidon porrastuksen malli sekä terapianavigaattori, ja saatiin purettua mm. ADHD-jonoa. Eri toimenpiteiden seurauksena lähetteet aikuispsykiatriseen erikoissairaanhoidon vähenivät.

Sosiaali- ja vammaispalveluissa jatkettiin työtä toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi kaikissa palveluissa. Omien yksiköiden täyttöastetta seurattiin aktiivisesti, jotta oma tuotanto on mahdollisimman tehokkaasti käytössä. Vammaispalveluissa luotiin mm. edellytyksiä vaativien vammaispalvelujen kuntoutusjaksojen tehokkaalle käytölle ja valmistauduttiin uuden vammaispalvelulain voimaantuloon. Vammaisten asumiseen liittyvää rakennemuutosta jatkettiin, ja laitoshoidon hoitopäivissä tapahtui laskua niin pitkäaikaisen laitoshoidon kuin lyhytaikaisen laitoshoidon osalta eli mm. kuntoutusjaksojen kestoa onnistuttiin lyhentämään. Lastensuojelussa tehtiin työtä toimenpiteitä mm. perhehoidon osuuden kasvattamiseksi sekä laitoshoidon ostopalvelujen vähentämiseksi, mutta perhehoidon osuus ei kehittynyt toivottuun suuntaan, vaan vuoden päättyessä perhehoidon osuus sijoituksista oli 46,7 %, kun suhdeluku oli vuotta aiemmin 50,5 %.

Valvontaviranomainen kiinnitti huomiota erityisesti lastensuojelun sosiaalityöntekijätilanteeseen, ja monipuolisten ja määrätietoisten toimenpiteiden seurauksena tilannetta saatiin korjattua huomattavasti paremmaksi vuoden 2024 aikana. Tähän kokonaisuuteen liittyvää toimenpideohjelmaa ja sen toimeenpanoa vuoden 2024 aikana voi pitää menestyksenä. Henkilöstön saatavuudessa oli edelleen alueellisia eroja, ja yleisesti ottaen ns. reuna-alueille henkilöstön saatavuus oli heikompaa, erityisesti osassa ammattiryhmistä. Paljon palveluita käyttäville tai tarvitseville asiakkaille ja potilaille kohdentuvaa intensiivisen asiakasohjauksen työtapaa ei onnistuttu vakinaistamaan.

Digipalvelujen tuottavuuspotentiaalin osalta työtä tehtiin mm. sähköisen asiointialustan eli ns. Varha-sovelluksen suhteen sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien kilpailutuksen ja käyttöönoton osalta. Varha-sovelluksen ensimmäiset käyttöönotot saatiin tehtyä lokakuussa, ja työ jatkui keskeytyksettä vuoden 2025 puolelle eri palvelujen lisääntyessä. Potilastietojärjestelmän käyttöönottoja aloitettiin kesän jälkeen ja niitä tehdään noin 12 kuukauden ajan eli koko loppuvuosi 2024 ja työ jatkuu vuoden 2025 kesään saakka. Asiakastietojärjestelmän muutoksen osalta vuonna 2024 päästiin kilpailutuksen jälkeen käyttöönoton suunnitteluvaiheeseen, ja itse käyttöönotot ajoittuvat vuoden 2025 puolelle. Arvion mukaan näiden toimenpiteiden seurauksena ei ole nähtävissä välitöntä ja suoraa vaikutusta henkilöstö- ja ostopalvelukustannuksiin, mutta toiminnallisesti muutos on merkittävä mm. asiakkaiden ja potilaiden asioinnin kannalta sekä ammattilaisten työn näkökulmasta. Tavoitteena luonnollisesti on, että uusien työkalujen avulla asiointi olisi aiempaa sujuvampaa, ja ammattilaisten työ muuttuisi entistä tehokkaammaksi. Ammattilaisille keskeisten tietojärjestelmien vaihtuminen on huomattava muutos, ja se saattaa hetkellisesti vaikuttaa asiakas- ja potilastyöhön, mutta se myös yhdenmukaistaa työ- ja toimintatapoja. Yhtenäiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät tulevat tulevaisuudessa mahdollistamaan myös parempitasoisen tiedolla johtamisen lähdetietojärjestelmien yhdenmukaistumisen vuoksi.

Syyskauden 2024 alkupuolella saatiin päätös palveluverkkosuunnitelmasta, jonka jälkeen aloitettiin palveluverkkosuunnitelman mukaisten muutosten toimeenpano. Tämä tarkoitti toimipistekohtaista muutosten suunnittelua ja niiden toimeenpanoa mahdollisuuksien mukaan. Vuoden 2024 aikana sote-palvelujen tulosalueella tehtiin jo useita toimipaikkoihin liittyviä muutoksia, mutta merkittävin osa toimeenpanosta tapahtuu vuoden 2025 aikana. Kokonaisuuteen kytkeytyi myös tavoite käytössä olevan kiinteistöpinta-alan vähentämisestä ja tilankäytön tehostamisesta. Vuoden 2024 aikana ei vielä ollut mahdollista merkittävässä määrin luopua tiloista ja niiden vuokratilakustannuksista mm. lainsäädännössä olevan kuntien sote-tilojen vuokratilakustannuksen vuoksi. Jossain määrin toimipisteisiin liittyviä muutoksia tehtiin kuitenkin lautakunnan päätöksillä.

Vaikea taloustilanne kosketti koko hyvinvointialuetta, ja sen seurauksena tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa päivitettiin kesällä 2024 erityisesti vuotta 2025 silmällä pitäen, mutta myös pikaisia korjausliikkeitä varten. Taloustilanteen korjaamiseksi etsittiin erilaisia toimenpiteitä mahdollisimman monipuolisesti. Osa toimenpiteistä oli ja on myös luonteeltaan sellaisia, että niiden taloudellinen vaikutus ei näy riittävän nopeasti, tai toimenpiteitä täytyy saada tehtyä yhteisymmärryksessä yli tulosaluerajojen, ja silti taloudellinen hyöty tai rasite saattaa näkyä toisen tulosalueen taloudessa. Talouden suunnittelussa tulosaluerajat ylittäen on vielä kehitettävää, samoin tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden säästöjen kohdentamisessa siten, että mistä suunniteltu säästö syntyy, ja mihin taloussuunnittelussa eurojen vähentäminen siten tulisi kohdentaa. Samalla on tärkeää huomata, että taloustilanteesta huolimatta palvelujen lakisääteisyydestä huolehtiminen on uudistuksia tehtäessä ensisijaisen tärkeää, jotta asiakas- ja potilasturvallisuus kyetään varmistamaan.

Talousarviovuonna 2024 oli tavoitteena myös tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti vähentää ostopalvelujen ja vuokratyön määrää. Vuokratyön vähentämisessä onnistuttiin, ja sen kumulatiivinen laskutusarvo vähentyi sote-palvelujen tulosalueella edelliseen vuoteen verrattuna noin 15 %:lla. Edelleen tarvittavan vuokratyön osalta painopiste siirtyi Varhan osaomistaman Temporen hyödyntämiseen siltä osin kuin sieltä oli ammattilaisia saatavissa, ja mm. vuokralääkäripalveluiden sopimukset saatiin pääsääntöisesti irtisanottua vuoden aikana. Kaiken kaikkiaan vuokratyön painoarvo ei ole ollut sote-palveluissa valtavan suuri, vaikka samalla on todennäköistä, että kustannuksien kohdentumisessa eri kululajeihin saattaa myös olla edelleen parannettavaa.

Vuonna 2024 erityisen suuri taloudellinen riski liittyi tulosalueen ostopalveluihin varattujen rahojen riittävyteen. Alkuperäinen budjetti ylittyi huomattavasti erityisesti asiakaspalveluostojen osalta, kasvuprosentin ollessa vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna palveluostoissa 10,45 %. Palveluostojen ylitys selittyy suurimmaksi osaksi asiakaspalveluostojen kasvulla (11,14 %), jota selittää erityisesti nousseet hinnat. Toimisto- ja asiantuntijapalvelujen ostojen kasvua selittävät ICT-palvelut, mutta henkilöstöpalvelujen ostoissa on havaittavissa huomattava vähentyminen suunnitellulla tavalla. Osin palveluostojen talousarvion ylityksen syynä voidaan pitää vuonna 2023 talouden lukujen osalta hyvin epävarmojen tietojen perusteella laaditun talousarvion liian niukkaa raamilukua ja sen epäonnistunutta kohdentamista eri kululajien välillä. Talousarvio oli jälkikäteen tarkasteltuna laadittu palveluostojen kustannusten hillinnän osalta ylioptimistiseksi.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti palveluostojen hallintaan kiinnitettiin vuoden aikana merkittävästi huomiota. Yksikköhintojen noustessa pyrittiin vaikuttamaan erityisesti ostettavan palvelun määrään. Ostopalveluiden kustannusten hallinnan kannalta merkittävässä roolissa olivat järjestämisen ja sote-palvelujen yhteistyönä laatimat ostopalveluiden palvelukuvaukset ja kriteerit, joiden perusteella palveluita myönnetään, ja näitä täsmentävät työ- ja toimintaohjeet, joilla pyrittiin tukemaan työtapojen yhdenmukaistumista ammattilaisten keskuudessa myös näiltä osin.

Riippuvuus ostopalvelutuottajista oli edelleen erityisen suurta sosiaali- ja vammaispalveluissa mielenterveys- ja päihdepalvelujen asumispalveluissa sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen osalta lapsiperhepalveluissa, joihin sisältyvät mm. lastensuojelupalvelut. Sosiaalipalvelut perustuvat asiakaskohtaisiin palvelutarpeen arviointeihin, joten palvelujen ostamisen vähentäminen ei ole yksinkertaista, eikä tapahdu nopeasti. On huomattava, että ns. vanhat jo myönnetty palvelut muodostavat suurimman osan ostopalveluiden kokonaisuudesta, joten vaikutukset ostopalveluiden hillinnässä näkyvät hitaammin mitä taloustilanne edellyttäisi, vaikka oikeansuuntaista kehitystä oli havaittavissa erityisesti loppuvuodesta 2024. Uudet kilpailutukset nostivat hintoja enemmän kuin siihen olisi ollut varaa, koska edellinen sopimus saattoi olla vuosia vanha ja siten tilaajalle edullinen. Tästä hyvä esimerkki oli sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen uuden sopimuksen voimaan astuminen, joka nosti voimakkaasti yksikköhintoja ja siten palveluun liittyviä kokonaiskustannuksia. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaista muutosta tehtiin siis jokaisen kilpailutuksen lisäksi jokaisen uuden asiakaskohtaisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Ostopalvelukustannusten hallitsemiseksi ja hillitsemiseksi kehitettiin ostopalvelujen koordinaatiota merkittävästi vuoden 2024 aikana, jonka tärkeyttä korostettiin toistuvasti tulosalueen sisällä. Kustannuskasvun hallitsemiseen liittyen on myös huomioitava, että ostopalveluiden laatu vastaa jatkossa lainsäädännön vähimmäisvaatimuksia. Palveluiden kriteerien on oltava yhdenmukaiset ja tiukat. Keskeistä on onnistua kilpailutuksissa, joiden osalta tehdään tiivistä yhteistyötä hankintapalvelujen kanssa. Kaiken kaikkiaan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisia palveluostoihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä onnistuttiin toimeenpanemaan n. 3,4 M euron edestä.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti huomiota kiinnitettiin myös henkilöstökustannuksiin. Oman henkilöstön rekrytointien osalta linja oli taloustilanteen vuoksi tiukka. Samanaikaisesti palveluissa tehtiin myös muutoksia mm. oman tuotannon kasvattamisen osalta sellaisissa palveluissa, joissa oli aiemmin oltu täysin ostopalvelujen varassa tai oli muutoin tarpeen kasvattaa ammattilaisten määrää, jotta kyettäisiin lakisääteiseen asiakasmitoitukseen. HR-raportoinnin mukaan palvelussuhteessa olevien määrässä oli vuoden 2023 lopun tilanteesta kasvua vuoden 2024 loppuun 1,47 %. Palvelussuhteessa olevien määrä oli vuoden 2024 lopussa 6498. HR-portaalin tietojen (HTV2) mukaan henkilötyövuosia (htv) sote-palvelujen tulosalueella tehtiin 5601 htv:tta, kun vuonna 2023 vastaava lukema oli 5344 htv. Henkilötyövuosissa kasvua oli siis 4,81 %, jota osin selittää palvelussuhteessa olevien määrän kasvu. Ylitöiden suhteen linja oli tiukka, ja ylitöiden määrä väheni vuoden 2024 aikana 33,2 %, ja niihin käytettiin n. 790 000 euroa vähemmän rahaa kuin vuonna 2023. Talkoovapaapäiviä pidettiin vuonna 2024 sote-palveluissa yhteensä 1 170 217 € edestä, joka oli 511 696 € enemmän mitä vuonna 2023. Lomarahoja vaihdettiin vapaaksi vuonna 2024 yhteensä 1 141 188 € edestä, joka oli 233 779 € edestä enemmän säästöä mitä edellisenä vuonna. Kaiken kaikkiaan tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman henkilöstökuluihin kohdistuvia säästötoimenpiteitä onnistuttiin toimeenpanemaan n. 4,5 M euron edestä.

Käytännössä vain välttämättömiä ja suoraan asiakas- tai potilastyöhön kohdistuvia tehtäviä täytettiin, mikäli edellinen työntekijä oli irtisanoutunut, jonka lisäksi rekrytointeja viivästyttiin mahdollisuuksien mukaan talouden tasapainottamiseksi. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisen organisaatiomuutoksen yhteydessä vähennettiin loppuvuodesta 2024 erityisesti päällikköroolin tehtäviä, jotta organisaation johtamisrakennetta saatiin selkeytettyä ja kustannusrakennetta kevennettyä vuotta 2025 ajatellen. Tähän liittyvä valmistelu ja yhteistoimintamenettely työllistivät merkittävästi erityisesti johtoa ja päällikköjä, jonka lisäksi epävarmuutta tuoneena asiana se oli työyhteisöjä selkeästi kuormittavaa. Sairauspoissaoloprosentti 4,46 % oli kuitenkin yleisesti ottaen alhaisemmalla tasolla mitä edellisenä vuonna (vuonna 2023: 4,90 %), vaikka syksyllä 2024 toteutetun henkilöstökyselyn perusteella stressiä kokevien osuus oli kasvanut erityisesti lähiesihenkilöiden keskuudessa.

Henkilöstökulut alittivat selvästi (10,1 M€ = 3,4 %) alkuperäisen talousarvion, mutta toteutuivat hieman marraskuussa 2024 muutettua talousarviota suurempina (4,6 M€ = 1,6 %), joka pyrittiin täsmäyttämään ennusteen mukaisesti lähelle ennakoitavaa toteumaa. Lomapalkkavelka ennustettiin 2,2 M€ pienemmäksi vielä elokuussa, johon muutettu talousarvio pohjautui. Kaiken kaikkiaan henkilöstöä koskevan kululajin osalta talous piti hyvin, vaikka henkilöstökuluissa oli selkeää kustannuskasvua vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden (palkat ja palkkiot 9,35 %, henkilöstösivukulut 2,91 %). Euromääräisestä kasvusta osa selittyy palvelussuhteessa olevien määrän kasvulla, henkilötyövuosimäärän kasvulla, osa iltavastanottojen lisäämisellä alkuvuoden ajalta, ja reilusti yli puolet hyvinvointialueille annettuna tulleella palkkaratkaisulla, joka nosti palkkakustannuksia huomattavasti (5,56 – 6,17 %).

Sote-palvelujen taloudellinen tulos ylittää noin 0,6 %:lla eli noin 4,04 miljoonalla eurolla muutetun talousarvion toimintakatteen. Kaiken kaikkiaan hyvinvointialueen taloustilanne jatkui vaikeana, ja heijastui suoraan myös sote-palvelujen tulosalueeseen, ja kykyyn budjetoida riittävästi rahaa tarpeen mukaisesti eri palveluihin, ja niitä tuottavaan henkilöstöön, ostopalveluihin ja avustuksiin.

Etukäteisen tunnistetuista riskeistä osa toteutui, ja osaa kyettiin hillitsemään. Strategisista riskeistä sote-uudistukselle yleisesti asetetuista tavoitteista eli palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, laadukkuus, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ja ammattitaitoisen työvoiman saannin turvaaminen osalta onnistuttiin hillitsemään riskiä melko hyvin, sillä palvelut pyörivät ja ammattilaisia onnistuttiin rekrytoimaan useampaan haasteelliseksi nähtyyn kohteeseen. Sen sijaan palvelurakennemuutoksen eteneminen eri palveluissa tuntuu ottavan enemmän aikaa mitä taloudellinen tilanne antaisi myöden. Kuormitus lailla tiukasti säädellyissä korjaavissa palveluissa säilyi edelleen korkeana, samoin kustannusrakenne raskaana. Tyytymättömyyden kasvusta palveluihin ei ollut erityisiä viitteitä, vaan asiakastyytyväisyys NPS-laitekyselyllä pysyi tasaisen korkeana, mutta verkkokyselyn tulokset puolestaan olivat selvästi heikompia. Palveluverkkosuunnitelmasta kyettiin tekemään syksyllä päätös vuoden 2026 loppuun saakka, ja sitä aloitettiin toimeenpanna välittömästi mahdollisuuksien mukaan. Rekrytointitilanne eli kiinnostus Varhaa kohtaan työnantajana tuntui paranevan vuoden aikana, osin yleiseen työmarkkinatilanteeseen liittyen, osin tehtyihin linjauksiin perustuen. Esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden osalta taustalla oli selkeä valvontaviranomaisen kanta siitä, että kyseistä viranhaltijatyötä ei voi ostaa, ja kyseistä ammattiryhmää varten luotua toimenpideohjelmaa toimeenpantiin määrätietoisesti koko vuoden ajan. Osassa muista ammattiryhmistä pyrittiin määrätietoisesti lopettamaan ostopalveluammattilaisten käyttö, josta esimerkkinä avoterveydenhuollon lääkärit.

Taloudellisista riskeistä osa toteutui, sillä talousarviossa ei pysytty. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan liittyvä riski siihen suunniteltujen toimenpiteiden toteutumattomuudesta toteutui osittain, mutta samalla moni ns. Tuta-toimenpide eteni vuoden 2024 aikana. Eri toimenpiteillä saavutettiin noin 8 milj. euron säästöt, mutta ne eivät riittäneet talouden tasapainottamiseen. Rakenteellisten muutosten tekemiseen aikataulu osoittautui ennakoidulla tavalla liian kireäksi, ja näiltä osin toimenpiteille lasketut kustannusvaikutukset olivat liian optimistisia. Palveluostoihin liittyen ongelmana olivat erityisesti uusien kilpailutusten mukanaan tuomat hinnankorotukset, mutta samalla myös puutteellinen näkyminen ostettavien palvelujen määrään. Palveluostoihin liittyviä riskejä hillittiin kuitenkin monin eri keinoin, kuten edellä kuvattu. Sote-keskuspalveluiden tunnistama riski hoitotarvikemenojen talousarvioylytyksestä toteutui, samoin palkkamenoihin tunnistettu riski. Muistutuksia saapui ns. tasaisena virtana sosiaalihuollon ja terveydenhuollon osalta, ja niiden käsittely teetti huomattavan määrän hallinnollista työtä, joka kuormitti osaa henkilöstöstä huomattavasti. Sen seurauksena sosiaalihuollon muistutusten käsittely organisoitiin vuotta 2025 silmällä pitäen uudella tavalla, lähemmäs palvelutuotantoa.

Operatiiviset riskit oli yleisesti nähty hieman pienempinä, ja henkilöstöön kohdistuvien riskien toteutumista onnistuttiin välttämään tai hillitsemään siten, että henkilöstö, esihenkilöt ja johto venyi pitkin vuotta, vaikka tehtävien määrä oli suuri ja aikataulut usein kohtuuttoman kireiksi koettuja. Tietojärjestelmiä otettiin suunnitelmallisesti käyttöön, eli niiden osalta tunnistettuja riskejä ei lauennut merkittävässä määrin vuoden 2024 aikana. Toimitiloihin liittyvää suunnitteluvoimaa oli vaikea kyetä osoittamaan tuotannon puolelta, joka on hankalaa erityisesti siksi, että tulevat toimipaikkamuutokset koskettavat nimenomaisesti sote-palvelujen tulosalueen toimintaa.

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä

Sote-palvelujen tulosalueella on tavoitteena vuoden 2025 aikana jatkaa painopisteen siirtoa raskaista palveluista kohti kevyempiä palveluita, asiakkaiden palvelutarpeen ja potilaiden hoidon tarpeen mukaisesti. Palvelurakenteen keventämiseen tähtäävät toimenpiteet jatkuvat lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, vammaispalveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa.

Sote-palveluiden talousarviokehys haastaa tulosalueen tiukalla menokehityksellään. Aluehallituksen 25.6.2024 asettamat tuottavuus- ja taloudellisuustoimet (TUTA2) vuodelle 2025 luovat huomattavan säästöpaineen tulosalueelle, jota haastaa merkittävästi nousevat palvelutuottajien hinnat ja, joka pyrkii samalla yhtenäistämään ja kehittämään palvelukäytäntöitään. Erityisenä haasteena on se, mikäli jo päätetyt tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteet eivät riitä, vaan edelleen pitäisi kyetä löytämään uusia ja riittävän nopeasti realisoituvia säästökohteita. Vaativa monialainen kehitystyö yhdistettynä tiukkoihin taloudellisiin tavoitteisiin muodostavat merkittäviä riskitekijöitä talousarviokehityksessä pysymiselle. Vuodelle 2025 kohdennettuja talouden tasapainotustoimenpiteitä jatketaan kuitenkin määrätietoisesti, ja kustannus- ja kriisitietoisuuden on läpäistävä koko organisaatio. Hyvinvointialueen taloustilanteen vaikeus heijastuu toimintaan voimakkaasti, ja vuotta 2025 hallitsee varmasti talouden realiteettien kautta johtaminen.

Tulosalueen strategiset tavoitteet tähtäävät palvelurakenteen keventämiseen sekä talouden kehityskulun hillintään. Toimenpiteitä kohdistetaan käytännössä joka puolelle tulosalueen toimintaa sekä kaikkiin talouden kululajeihin. Kustannuskehityksen hillintää tavoitellaan siis niin henkilöstökustannusten, palveluostojen, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kuin avustusten osalta, samalla tuottopuolta maksimoiden.

Palvelutuotannossa jatketaan yhdenmukaisten toimintatapojen käyttöönottoa niin sosiaali- kuin terveystaloudissa. Yhdenmukaisilla menettelytavoilla on myös merkittävä taloudellinen vaikutus, sillä erityisesti sosiaalipalveluissa asiakkaiden palvelutarpeen arviointi on keskeisessä roolissa oikea-aikaisen ja tarpeen mukaisten palvelujen myöntämisessä riippumatta siitä, onko palvelutuotanto ns. omaa vai ostopalveluna tuotettua.

Sote-palvelujen tulosalueen kannalta keskeisiä strategisia hankkeita vuonna 2025 ovat:

- Palveluiden ja hoidon saatavuus ja jatkuvuus
- Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuuden parannus ja hoidon porrastus
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden rakennemuutos

Kykyy järjestää sosiaali- ja terveystaloudia vaikuttaa voimakkaasti käytössä olevan rahan lisäksi henkilöstötilanne, sillä ala on työvoimavaltainen. Ammattitaitoinen henkilöstö on sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla tärkein resurssi. Henkilöstön saatavuus, veto- ja pitovoima ovat ratkaisevan tärkeitä toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamiseksi. Rekrytointi on tietyissä ammattiryhmissä haastavaa erityisesti Varhan ns. reuna-alueille, jonka lisäksi avainhenkilöriski on ilmeinen. Tulosalueella on tarpeen kyetä tarkastella henkilöstöä kokonaisuutena, joka tulee kyetä huomioimaan myös ns. henkilöstömitoituksessa eli ammattilaisten kohdentumisessa organisaation sisällä asiakkaiden ja potilaiden palvelutarvetta vastaavasti mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja oikeudenmukaisesti.

Vuoden 2025 aikana jatkuu myös laajamittainen ammattilaisten työhön vaikuttava digitalisaatio eli potilastietojärjestelmän käyttöönottoa jatketaan, jonka lisäksi otetaan käyttöön sosiaalihuollon ammattilaisille keskeinen asiakastietojärjestelmä. Näiden lisäksi jatketaan Varha-sovelluksen käyttöönoton laajentamista eri palveluihin.

Hyväksytyt palveluverkkosuunnitelman toimeenpano kohdistuu voimakkaasti sote-palvelujen tulosalueelle näkyen kiinteistö- ja kiinteistöalan vähentämistavoitteina, korvaavien tilaratkaisujen suunnitteluna ja toimeenpanona sekä muutoksen koskettamaa henkilöstöä koskevana yhteistoimintamenettelyinä.

Vuoden 2025 tulosalueen käyttösuunnitelmassa on tunnistettu riskejä, jotka uhkaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kaiken taustalla on hyvinvointialueen, ja siten myös tulosalueen, taloustilanne, joka vaikuttaa suoraan organisaation toimintakykyyn ja aikaansaa paljon sellaista työtä, joka ei suoraan tuota asiakkaille ja potilaille terveys- ja hyvinvointihyötyä, mutta joka on lakisääteisenä alijäämän kattamisen velvoitteena tehtävä taloustilanteen vuoksi.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Aluevaltuusto hyväksyi talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2024-2026 kokouksessaan 20.12.2023 §154. Lisäksi aluevaltuusto hyväksyi 12.6.2024 §61 talousarviomuutoksen Tyks-sairaalapalvelujen ja ikääntyneiden palvelujen tulosalueiden välillä ja muutti samalla näiden tulosalueiden talousarvion sitovuustasoa muutosta vastaavasti. Kesäkuun muutoksella ei ollut vaikutusta hyvinvointialueen tai muiden tulosalueiden lukuihin.

Vuoden 2024 toinen talousarviomuutos hyväksyttiin Aluevaltuustossa 13.11.2024 §100. Muutoksen taustalla oli vuoden 2024 aikana kuukausiraportoinnissa ja osavuositarkastuksissa ennakoitu merkittävä poikkeama aluevaltuuston päättämään 2024 talousarvioon. Päätöksen myötä tulosalueiden talousarvioluvut ja talousarvion sitovuustasot muodostettiin tulosalueiden elokuun tulosennusteen perusteella. Samalla talousarvion sitovuustasoksi määritettiin ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen kautta johdettu toimintakate, alkuperäisen sitovuustason ollessa sisäiset erät sisältävä vuosikate. Tulosalueen alkuperäinen 2024 talousarvion sitova taloudellinen tavoite, vuosikate -809,3 milj. euroa, muutettiin näin ollen vuoden 2024 toisen talousarviomuutoksen myötä ulkoisten erien toimintakatteeksi -731,5 milj. euroa. Toimintatuottojen ylittäessä talousarvion 1,5 milj. euroa ja toimintakulujen vastaavasti 5,5 milj. euroa muodostui toimintakatteeksi -735,5 milj. euroa, sen ollessa 4,0 milj. euroa talousarviossa asetettua tavoitetta alhaisempi.

Tulosaluetta koskevat taloudellisten tavoitteet, niiden muutokset sekä toteumatiedot vuoden 2024 aikana on kuvattu seuraavassa taululukossa.

Taloudelliset tavoitteet, 1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -%	Poikkeama ylitys (+) / alitus (-)
Toimintatuotot, ulkoiset erät	64 684	73 500	74 951	102,0	1 452
Toimintakulut, ulkoiset erät	761 206	805 000	810 492	100,7	5 493
Toimintakate, ulkoiset erät	-696 522	-731 499	-735 541	100,6	-4 041
Vuosikate	-809 276	-860 231	-862 523	100,3	-2 291
Yli- (+) / Alijäämä (-)	-810 076	-860 675	-862 954	100,3	-2 279
Investointimenot	2 697	2 697	317	11,8	-2 380

*Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset

Käyttötalouden toteutuminen

Tulosalueen ulkoisten toimintatuottojen suurimpia eriä ovat maksutuotot asiakasmaksuista ja myyntituotot muilta hyvinvointialueilta. Kertomuskautena ulkoisten toimintatuottojen kertymä oli 75,0 M€ ylittäen 1,5 M€ ja 2,0 % käyttösunnitelman.

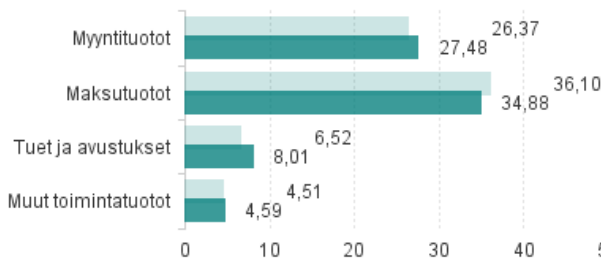
Myyntituottojen toteuma ylitti alkuperäisen talousarvion 12,3 M€ (81,0 %) ja muutetun talousarvion 1,1 M€ (4,2 %). Edelliseen tilikauteen myyntituotot kasvoivat 3,5 M€ (14,7 %). Myyntituottojen suurimmat erät ovat myyntituotot muilta hyvinvointialueilta ja ateriamaksut. Myyntituotoissa muilta hyvinvointialueilta oli laskutusviivettä niin, että osa vuodelle 2023 kuuluvasta laskutuksesta laskutettiin vuoden 2024 aikana.

Edelliseen tilikauteen verrattuna maksutuotot kasvoivat 4,6 M€ (15,1 %) ja niiden kertymä oli 34,9 M€. Yli puolet maksutuotoista syntyy suun terveydenhuollosta. Maksutuottojen 1,2 M€ käyttösunnitelma-alituksen taustalla on edelleen ennustehaasteet, viimeisimmän talousarviomuutoksen pohjautuessa elokuun ennusteeseen.

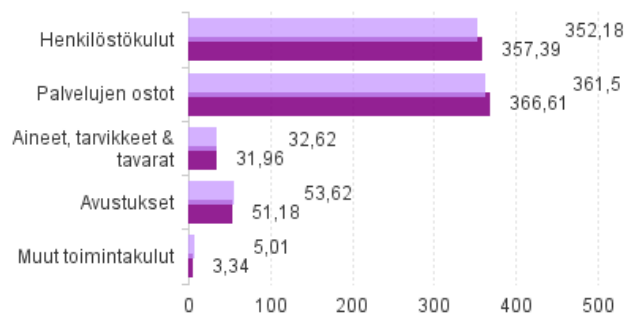
Tuet ja avustukset olivat kertomuskautena 8,0 M€ ja ylittäen käyttösunnitelman 1,5 M€ (22,9 %), joka oli ulkoisten toimintatuottojen merkittävin ylitys. Toiminnan vakiintuessa panostettiin enemmän resursseja tukien hakemiseen valtiolta ja ylityksessä on mukana takautuvaa kertymää vuodelta 2023.

Seuraavassa kuviossa on esitetty ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen tiliryhmäkohtainen talousarvio vuodelta 2024.

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Ulkoisten toimintakulujen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Tulosalueen ulkoiset toimintakulut toteutuivat 810,5 M€ toteumaprosentin ollessa 100,7. Henkilöstökulujen osuus ulkoisista toimintakuluista oli 44,1 % ja palveluiden ostojen 45,2 % muiden kuluryhmien muodostaessa huomattavasti pienemmän osan.

Henkilöstökulujen toteuma oli 357,4 M€ toteumaprosentin ollessa 101,5. Ylitystä muutettuun talousarvioon selittää pääasiassa jaksotettujen palkkojen ylitys 5,6 M€, jonka taustalla on menoajämäpalkkojen ja lomapalkkavelan muutoksen arvioinnin haasteet uudessa organisaatiossa. Lomapalkkavelan muutoksen toivottiin pienenevän kehotuksella pitää lomiam, mutta lisääntynyt henkilöstömäärä kasvatti tätä erää. Palkat ja palkkiot kasvoivat edelliseen tilikauteen 24,6 M€ (9,3 %), jota selittää sopimuskorotukset ja kasvanut henkilöstömäärä.

Palvelujen ostojen toteuma oli kertomuskautena 366,6 M€ ja 101,4 %. Ylitystä tulee 5,4 M€ erästä asiakaspalvelujen ostot, joka muodostaa 72,0 % palvelujen ostoista. Asiakaspalvelujen ostoihin kohdistui merkittäviä säästötoimenpiteitä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman (TUTA) kautta, mutta niiden realisoitumisessa säästöiksi kestää toivottua kauemmin. Merkittävä osa tulosalueen toiminnasta toteutetaan ostopalveluna ja palvelutuottajien hintojen nousu vuonna 2024 oli huomattavaa. Myös asiakaspalvelujen käyttö kasvoi. Kasvua edelliseen tilinpäätökseen muodostui 34,7 M€ (10,5%).

Toimisto- ja asiantuntijapalveluiden toteuma oli 38,9 M€ toteumaprosentin ollessa 98,7. Kasvua edelliseen tilikauteen syntyi 4,3 M€ (12,4 %), johon vaikuttaa erityisesti ICT-palveluiden 5,5 M€ kasvu. Vuonna 2024 ICT-kulujen veloituseruste muuttui henkilömääräperusteiseksi. Henkilöstöpalveluiden ostot laskivat edellisestä tilikaudesta 2,8 M€ (22,2 %).

Muut palvelut ylittivät alkuperäisen talousarvion 9,3 M€ (32,6 %) ja muutetun talousarvion 1,6 M€ (4,5 %). Ylityksen taustalla ovat matkustus- ja kuljetuspalveluiden merkittävät hinnankorotukset sekä käytön kasvu. Matkustus- ja kuljetuspalveluissa kasvua edelliseen tilikauteen syntyi yhteensä 5,5 M€ (28,2 %). Muiden palveluiden toteuma 37,9 M€ kasvaa edellisestä tilikaudesta 7,3 M€ (23,8 %).

Aineet, tarvikkeet ja tavarat muodostivat 3,9 % tulosalueen ulkoisista toimintakuluista ja niiden toteuma oli 32,0 M€ ja 98,0 %. Erä on valtaosin hoitotarvikkeita, joiden seurantaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Hoitotarvikkekuja tulosalueelle muodostuu merkittävästi erikoissairaanhoidon päätösten seurauksena potilaille jaeltavien hoitotarvikkeiden kautta.

Avustusten toteuma oli 51,2 M€ sen toteumaprosentin ollessa 95,4. Avustukset muodostivat 6,3 % ulkoisten toimintakulujen toteumasta. Avustukset ovat valtaosin vammaisten henkilökohtaisten avustajiin ja omaishoidon tukeen liittyviä palkkioita. Avustukset kasvoivat edellisestä tilikaudesta 4,9 M€ (10,7 %) ja kasvua selittää ennen kaikkea vammaisten henkilökohtaisten avustajien palkkojen kasvu.

Muiden toimintakulujen toteuma oli 3,3 M€ toteumaprosentin ollessa 66,7. Alitus käyttösuunnitelmaan syntyy toteutumattomasta hoitomaksusaatavien poistojen erästä. Muut toimintakulut ovat valtaosin ICT-laitevuokria ja koneiden ja laitteiden vuokria. Muiden toimintakulujen kertymä kasvoi 1,6 M€ (91,2 %) edellisestä tilikaudesta. Kasvun taustalla on ICT-laitevuokrien kohdistaminen tähän kuluerään, jota ei alkuperäisessä talousarviossa oltu huomioitu.

Sisäisten kulujen merkittävimmät erät ovat tilavuokrat ja niiden ylläpito, hallinnon vyöryt ja sisäiset laboratorio- ja kuvantamispalvelujen ostot. Sisäisten kulujen toteuma oli kertomuskautena 127,0 M€ ja toteumaprosentti 98,7.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tuloslaskelmamuodossa tulosalueen alkuperäinen talousarvio, 13.11.24 muutettu talousarvio sekä toteuma poikkeamavertailuineen.

1S SOTE-palvelut										
Talousarvion 2024 toteuma tuloslaskelmavuodossa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos II	Muutettu talousarvio II (AVAL 13.11.2024 \$100)	Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%	Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion	Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023		
Toimintatuotot	63 381 417	64 684 000	8 816 200	73 500 200	74 951 701	102,0%	1 451 501	18,26%		
Myyntituotot	23 955 863	15 184 000	11 190 000	26 374 000	27 480 007	104,2%	1 106 007	14,71%		
Maksutuotot	30 311 731	40 000 000	- 3 900 000	36 100 000	34 875 211	96,6%	- 1 224 789	15,06%		
Tuet ja avustukset	4 588 030	3 500 000	3 015 900	6 515 900	8 009 094	122,9%	1 493 194	74,56%		
Muut toimintatuotot	4 525 793	6 000 000	- 1 489 700	4 510 300	4 587 388	101,7%	77 088	1,36%		
Toimintakulut	739 879 912	761 206 000	43 793 600	804 999 600	810 492 334	100,7%	5 492 734	9,54%		
Palkat ja palkkiot	263 608 880	298 330 000	- 14 649 800	283 680 200	288 246 014	101,6%	4 565 814	9,35%		
Henkilösivukulut	67 190 265	74 221 000	- 5 722 200	68 498 800	69 147 696	100,9%	648 896	2,91%		
Palvelujen ostot	331 921 526	327 882 000	33 689 100	361 571 100	366 611 744	101,4%	5 040 644	10,45%		
Asiakaspalvelujen ostot	237 632 258	236 437 242	22 237 358	258 674 600	264 096 433	102,1%	5 421 833	11,14%		
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	34 561 759	36 233 693	3 149 007	39 382 700	38 855 085	98,7%	- 527 615	12,42%		
Huolto- ja korjauspalvelut	2 953 616	3 153 293	- 89 693	3 063 600	3 060 934	99,9%	- 2 666	3,63%		
Sosiaali- ja terveyspalvelut	26 193 301	23 502 000	722 300	24 224 300	22 728 385	93,8%	- 1 495 915	-13,23%		
Muut palvelut	30 580 592	28 555 772	7 670 128	36 225 900	37 870 906	104,5%	1 645 006	23,84%		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	29 166 631	21 460 000	11 158 100	32 618 100	31 963 976	98,0%	- 654 124	9,59%		
Avustukset	46 245 044	37 210 000	16 412 800	53 622 800	51 181 155	95,4%	- 2 441 645	10,67%		
Muut toimintakulut	1 747 567	2 103 000	2 905 600	5 008 600	3 341 750	66,7%	- 1 666 850	91,22%		
Ulkoinen toimintakate	- 676 498 496	- 696 522 000	- 34 977 400	- 731 499 400	- 735 540 633	100,6%	- 4 041 233	8,73%		
Valtion rahoitus	784 246 037					0,0%		-100,00%		
Valtion rahoitus	784 246 037					0,0%		-100,00%		
Rahoitustuotot ja -kulut	- 52 792		- 1 500	- 1 500	15 059	-1003,9%	16 559	-128,52%		
Rahoitustuotot	2 230		26 400	26 400	25 812	97,8%	- 588	1057,53%		
Rahoituskulut	55 022		27 900	27 900	10 753	38,5%	- 17 147	-80,46%		
Ulkoinen vuosikate	107 694 750	- 696 522 000	- 34 978 900	- 731 500 900	- 735 525 574	100,6%	- 4 024 674	-782,97%		
Poistot ja arvonalentumiset	534 179	800 000	- 310 000	490 000	477 351	97,4%	- 12 649	-10,64%		
Poistot ja arvonalentumiset	534 179	800 000	- 310 000	490 000	477 351	97,4%	- 12 649	-10,64%		
Ulkoinen tulos	107 160 570	- 697 322 000	- 34 668 900	- 731 990 900	- 736 002 925	100,5%	- 4 012 025	-786,82%		
Sisäiset	- 123 840 610	- 112 753 600	- 15 976 900	- 128 730 500	- 126 997 119	98,7%	1 733 381	2,55%		
Sisäiset tuotot	1 666			9 438	9 438	0,0%	9 438	466,65%		
Sisäiset kulut	123 842 275	112 753 600	15 976 900	128 730 500	127 006 557	98,7%	- 1 723 943	2,56%		
Tilinpäätöstilit	46 512		46 500	46 500	46 511	100,0%	11	0,00%		
Poistoeron muutos	46 512		46 500	46 500	46 511	100,0%	11	0,00%		
Ali- (-) / ylijäämä (+)	- 16 633 528	- 810 075 600	- 50 599 300	- 860 674 900	- 862 953 534	100,3%	- 2 278 634	5088,04%		

Tyks-sairaalapalvelujen tulosalue

Tulosaluejohtajan katsaus

Varhan toista toimintavuotta sävyttivät TYKS sairaalapalveluiden tulosalueella voimakkaat talouden sopeuttamistarpeet, hoitotakuun määrääjat ylittävinä hoitojonoina näyttäytyvä hoitoon pääsyn suhteellinen hitaus sekä jatkohoitoon pääsyä odottavien, pääosin iäkkäiden potilaiden patoutuminen erikoissairaanhoidon ja YLE-vuodeosastoille. Tämä oli merkittävänä osatekijänä myös päivystyksen ruuhkautumiseen. Vuoden 2025 alusta voimaan astuneen organisaatiouudistuksen valmistelu edistyi tavoitteiden mukaisesti.

Hoidon saatavuuden näkökulmasta toimintavuonna ei onnistuttu purkamaan hoitojonoja tavoitteen mukaisesti, mutta erityisesti loppuvuonna tilanne alkoi korjaantua. Psykiatrialla hoitoon pääsyä odottavien määrä väheni erityisesti aiemmin ongelmallisella neuropsykiatrian alueella, mutta toisaalta mielialahäiriöiden alueella jonot kasvoivat. Positiivinen jonotilanteen kehittyminen nähtiin myös gastrokirurgialla ja neurokirurgialla. Usealla erikoisalalla on myös piilojonoa jo seurannassa olevien potilaiden kontrollivälien pitenemisestä johtuen ensikäyntejä priorisoitaessa. Erityisesti kuvantamisella riippuvuus kliinisestä lisätyöstä on merkittävä ratkaistava asia, joka edellyttää myös uusien virkojen perustamista, joka on vuoden 2025 talousarviossa jo huomioitu.

Vaikka kiireettömän hoidon hoitotakuussa ei täysin pysytty, pystyttiin kiireellinen hoito edelleen turvaamaan hyvin. Myös saadut hoitopalautteet olivat edelleen varsin hyvällä tasolla- kun hoitoon päästään, on hoito hyvää.

Tulosaluejohtajan katsaus

Talouden osalta vuosi oli kaksijakoinen. Alkuvuoden kehityksen pohjalta tehdyissä ennusteissa koko Varhan alijäämän ennustettiin olevan voimakkaasti tavoitetta alijäämäisempi, TYKS sairaalapalveluiden osalta -17 M€. Tämän pohjalta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa kiristettiin huomattavasti. Vuoden aikana tehtiin kaksi muutettua talousarviota, joista jälkimmäinen perustui elokuun tilanteen pohjalta tehtyihin ennusteisiin. Tässä aluevaltuustossa 13.11.2024 hyväksytyssä lopullisessa talousarviossa TYKS sairaalapalveluiden talouskehityksen suotuisuus huomioitiin kiristämällä tavoitetta alkuperäisestä.

Talousarvion sitovuustasoksi muutettiin ulkoinen toimintakate, alkuperäisen sitovuustason sisältäessä myös sisäiset erät. TYKS sairaalapalveluiden tulos oli lopulta noin 37 M€ alkuperäistä talousarviota parempi ja muutettuunkin talousarvioon nähden sitovuustason mukaisen ulkoisen toimintakatteen osalta 24,3 M€. Positiivista on myös, että lähes jokainen tulosryhmä pysyi talousarviossaan. Merkittävimpiä positiiviseen tulokseen vaikuttavia tekijöitä oli henkilöstöbudjetin alittuminen (merkittävää laskua niin kliinisen lisätyön (-1.2 M€), hälytysrahojen (-1.0 M€) ja ylityökorvauksien (-0.9M€) osalta edelliseen vuoteen verrattaessa). Syksyllä pidettyjen YT- neuvottelujen pohjalta syntyvä säästö näkyi vasta pieneltä osin vuonna 2024. Toinen merkittävä tekijä oli hoitotarvikkeiden ja erityisesti kalliiden lääkkeiden budjetin alittuminen tehtyjen säästötoimenpiteiden pohjalta sekä muualle hoitoon hakeutuneiden potilaiden laskutuksen ennusteen alittuminen. Käytännössä säästöjä haettiin kuitenkin kaikessa toiminnassa, kuten ravintopalveluiden rationalisoinnista ja hukan vähentämisestä. Negatiivisena puolena toisaalta näkyi hoidon saatavuuden paranemistavoitteen toteutuminen korkeintaan osittain.

Henkilöstönäkökuilmasta negatiivisiin asioihin kuuluivat YT- neuvottelut, jotka pohjautuivat uuden organisaatiomallin mukaisiin tehtäväkokonaisuuksiin. Johtamiskokonaisuuksia tiivistettäessä johtamispositiot vähenivät ja toisaalta esihenkilöiden ja johdettavien määrää vakioitiin. Suurin osa henkilöstövähennyksistä tapahtui kuitenkin eläköitymisen tai muun luonnollisen poistuman kautta, mutta irtisanomisilta /irtisanoutumisilta ei täysin välttytty. Tilanteen luoma epävarmuus ja lähivuosien useat muutokset heijastuivat edelleen myös henkilöstön vastauksissa työhyvinvointikyselyissä.

Tutkimuksen ja koulutuksen osalta toiminta säilyi aktiivisena, uusien tutkimuslupien määrän jopa lähes kaksinkertaistuessa. Yhteistyö erityisesti Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa jatkui tiiviinä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tuotantosuunnitelman tavoitteista jäätin käytännössä kaikilla osa-alueilla lukuun ottamatta psykiatrian ja akuuttihoitoavohoittoa. Tavoitteesta jääminen erityisesti somaattisen sairaanhoidon hoitajaksoissa oli hyvinkin runsasta, jopa 11%. Edellisvuoteen verrattaessa muutos oli monilla osa-alueilla vielä selkeämpi - hoitajaksoja somaattisessa hoidossa oli vuonna 2023 64 093 ja vuonna 2024 57 575. Hoitopäivien määrässä muutos ei ollut yhtä dramaattinen, vuonna 2023 somaattisen hoidon vuorokausia kertyi 422 604 ja vuonna 2024 vastaavasti 404 803 kpl. Tämä heijastelee keskimääräisen hoitajakson pituuden kasvua edelleen, v. 2023 6,59 vrk ja vuonna 2024 jo 7,03 vrk. Luvut sisältävät sekä erikoissairaanhoidon että perustason toiminnan.

Vastapainona somaattisen erikoissairaanhoidon avohoitotuotanto kasvoi lievästi viimevuotiseen nähden, vaikka tuotantosuunnitelmasta jäätinkin. Tämä raskaista kevyempiin palveluihin johtava toiminta on sinällään toivottava kehityssuunta. Se ei kuitenkaan riitä kompensoimaan taustalla merkittävänä tekijänä olevasta jatkohoittoon pääsyn hitaudesta merkittävältä osin johtuvaa vuodeosastohoidon rampautumisesta.

Psykiatrisen hoidon osalta hoitajakset vähenivät hieman, jota voi pitää suotuisana kehityssuuntana. Samanaikaisesti hoitajakson pituus pysyi käytännössä ennallaan. Avohoitokäyntien määrä jäi viimevuotisesta, heijastaen osaltaan edelleen jatkuvaa psykiatriapulaa.

Tyks/sairaalapalvelut			
Tuotantosuunnitelma 2024	Toteuma 2024	Tavoite 2024	Toteuma -%
Hoitojaksot, oma tuotanto	60 429	66 493	90,9 %
Somaattinen erikoissairaanhoido	45 146	50 513	89,4 %
Perustason hoito	12 429	13 000	95,6 %
Psykiatrinen hoito	2 854	2 980	95,8 %
Hoitopäivät, oma tuotanto	429 863	463 053	92,8 %
Somaattinen erikoissairaanhoido	175 764	182 103	96,5 %
Perustason hoito	196 619	222 700	88,3 %
Psykiatrinen hoito	57 480	58 250	98,7 %
Avohoito, oma tuotanto	1 220 338	1 273 326	95,8 %
Somaattinen erikoissairaanhoido*	821 159	873 526	94,0 %
Perustason hoito*	27 464	42 300	64,9 %
Psykiatrinen hoito	255 800	247 500	103,4 %
Akuutti hoito	115 915	110 000	105,4 %
Leikkaussalitoimenpiteet	35 904	37 743	95,1 %
Somaattinen erikoissairaanhoido	35 904	37 743	95,1 %

*Toteumaluvuista puuttuu muihin potilasjärjestelmiin kuin uranukseen kirjautuneet avohoitokäynnit

Strategiset hankkeet 2024

Strategisen hankkeen nimi	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Tavoitetasot ja toteuma
1. Diagnostisen palveluverkon kehittäminen	1. Palveluverkkosuunnitelmat tehty niin kuvantamis- kuin laboratoriodiagnostiikan osalta. 2. Kustannushyödyt laskettu	1. Kyllä/ei 2. Kyllä/ei	1. Palveluverkkopäätökset on tehty (Aluehallitus 9/ 2024) Pöytyän RTG-yksikön toiminta loppui 31.8.2024, Kemiönsaaren RTG-yksikön toiminta 27.9.2024. . Kaksikielisyys on huomioitu palveluiden uudelleenjärjestelyssä. 2. Kustannushyödyt laskettu
2. Perustason vuodeosastot ja kotisairaala	1. Yhteisen potilastietojärjestelmän saaminen käyttöön kaikille vuodeosastoille	1. Kyllä/ei	1. Toteutui vasta 1.1. 2025 alkaen, mutta käytössä 2. Kotisairaaloiminnan aluejako organisoitu

	2. Kotisairaaloiminnan uudelleen organisointi ja vahvistaminen	2. Kotisairaaloimintaa organisoitu uudelleen	uudelleen ja otettu käyttöön 2025 alussa 3. Resursseja siirretty kotisairaaloimintaan
3. Leikkaushoidon hoitonojien purku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhtenäisten käytäntöjen ja resurssien kohdentamisen suunnittelu. 2. Päiväkirurgian lisääminen KTOTEK tekoniivelleikkauksissa. 3. Kannustava palkkaus ja työ/toimintamallien kehittäminen. 4. TYKS ORTO sairaalaan saapuminen ja preppiohjeistus digitaalisesti. 5. TYKS ORTO kuntouttavan jatkohoidon tehostaminen. 6. TYKS ORTO uusien toimintamallien selvitys. 7. ORTO / KTOTEK perehdytyksen ja ohjauksen pilotti. 8. Salon päiväkirurgisen salikapasiteetin nosto. 9. KTOTEK leikkausosaston päivittäistyön sujuvoittaminen. 	1. Yli 6 kk jonottaneiden määrä / 10 000 asukasta puolittuu vuoden 2023 lopun tilanteesta.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yli 6 kk jonottaneiden määrä pieneni viidenneksen. 2. Päikipotilaiden osuus kasvoi 2024 nollasta keskimäärin 32%, mikä on valtakunnan kärkeä. 3. EVES-sopimus astui voimaan. Leikkaussaliajan käyttöä tehostettu loppupäivästä. Leikkausten peruutukset vähentyneet, leikkausten määrän ollessa nousussa. 4. Ortopedisen potilaan digihoitopolkua on suunniteltu edelleen monialaisesti. 5. Jatkohoitopaikkaa jonottavien tilanne ei ole merkittävästi parantunut. 6. Lauantaitöinä tehtiin leikkausosaston voimin hoitotakuujonon purkua ja samalla hoidettiin ostopalvelupotilaita HUS-piiristä. 7. Leikkaussalilihenkilökunnan perehdytysmateriaalien lisääminen, ja perehdytyksen ja ohjauksen pilotin valmistelu. Leikkauksen jälkeisen kivunhoidon APS-toiminta käynnistynyt. 8. Tehty tarvittavat eduskunnan päätöksen mukaiset muutokset toimintasuunnitelmiin. 9. Uuden päivittäistyön malli on vakiinnutettu.
4. Terveyskeskusten erikoissairaanhoidotasoisten	1. Erikoislääkäripalvelut on siirretty Tyksin tuotettavaksi tai Tyksin koordinoimaksi	1. Erikoislääkäri ostopalvelun käyttö (€,	1. Erikoislääkäripalveluostosta on pääosin luovuttu ja toteuma v. 2024 oli 12 000 € (v.

ostopalveluiden siirto TYKS sairaalapalveluihin.	kilpailutetuksi ostopalveluksi. Erityisterapioiden/ vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ostoille on määritelty selkeä työnjako.	kustannukset pienenevät)	2023 kustannukset olivat suuremmat).
5. Liikkuvat palvelut	1. Akuuttigeriatria osa Tyks Akuutin päivittäistä toimintaa.		1. Akuger-toiminnassa on päätetty vahvistaa ikääntyneiden kiirevastaanotto toimintaa Tyks Akuutissa toiminnan tehostamiseksi ja potilasvolyymien kasvattamiseksi.
6. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus paranee ja hoidon porrastus toimii.	1. Perustason ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon porrastuksen määrittely sisältäen psykiatrian konsultaatiot perustasolle.		1. Lähetemäärät täysikäisten psykiatriseen erikoissairaanhoidon pienenevät vuoteen 2023 verrattuna 2,6%.

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä

Merkittävimmät haasteet vuonna 2025 liittyvät pitkälti samoihin teemoihin kuin edellisenäkin vuonna. TYKS sairaalapalveluiden hyvä taloudellinen tulos vuodelta 2024 pohjautui tiukkojen säästötoimenpiteiden lisäksi osin myös siihen, että erityisen kalliiden hoitojen tarve jäi kohtuulliseksi. Pienikin lisäys tällaisten hoitomuotojen tarpeessa voi merkittävästi vaikuttaa talouden kehitykseen. Uusien säästökohteiden löytäminen käy myös yhä vaikeammaksi, eikä kaikkien jo nyt toteutettujen osalta välttämättä säästyä rekyyli vaikutukselta.

Kireä talousohjaus altistaa myös ongelmille vanhenevan laitekannan osalta. Lainanottovaltuuksien puuttuessa ei samanaikaisesti T2- sairaalan valmistuessa hankittua laitekantaa ole saatu suunnitellussa aikataulussa uusittua. Tämä altistaa laiterikoille ja tämän seurannaisena hoidon saatavuuden heikkenemiselle ja kalliiden korvaavien palveluiden hankintatarpeelle.

Hoitoon pääsyn nopeuttaminen kaikilla osa-alueilla hoitotakuulainsäädännön mukaiseksi on tavoitteista keskeisin. Valvira edellyttää 15.4.2025 mennessä raportoitavan tilanteen 31.3. 2025, jolloin se edellyttää hoitotakuun toteutuvan lain edellyttämällä tasolla. Selvää on, että aivan kaikilla aloilla ei tähän määräaikaan mennessä päästäne, vaikka esim. lanneranka- ja kaihikirurgian osalta tilanne on huomattavasti kohentumassa.

Merkittävä hoitotakuun piiriin kuuluvasta toiminnasta on sellaista, jonka saatavuus ostopalvelutoimintana on hyvin rajallista, jolloin ulkoistamiseen liittyy merkittävä riski oman henkilöstön siirtymisestä näitä ostopalveluita suorittamaan. Osin rajoittavana tekijänä on myös leikkaussalikapasiteetti, mutta tämän osalta tilanne on kohentunut viimeisen kahden vuoden aikana siten, että henkilöstöpulan vuoksi suljettuna olevat salit on saatu avattua. Työvoimaintensiivisenä alana toiminta on kuitenkin herkkä osaavan henkilöstön saatavuuden vaihteluille.

Hoitotakuussa pysyminen on erällä aloilla ollut riippuvaista säännöllisen työajan ulkopuolella tehtävästä kliinisestä lisätyöstä, josta sen korkeampien henkilöstökustannusten vuoksi on pyritty eroon. Tässä onnistuminen edellyttää säännöllisen työajan toiminnan merkittävää tehostamista, mutta myös mahdollisuutta henkilöstön rekrytointiin.

Ikääntyneiden potilaiden ja muiden jatkohoitopaikkaa odottavien hoitopolun sujuvoittaminen on keskeinen kysymys koko Varhassa. Vaikka vuodeosastojen ruuhkautumisesta johtuvien toimenpiteiden peruuntuminen oli vuonna 2024 edellisvuotta vähäisempää, uhkaa potilaiden oikeantasaisen hoitopaikan saatavuus koko hoitoketjun toimintaa

edelleen. Tämän saavuttaminen edellyttää hyvää yhteistyötä kaikkien tulosalueiden kesken. Kuluvana vuonna tulee optimoida koko hoitoketjun kaikkien tasojen hoitopaikkojen määrä.

Merkittävänä toiminnallisena muutoksena on TYKS Salon sairaalan yöaikaisen päivystyksen ja osastolla yön yli tapahtuvan kirurgian siirtyminen kantasairaalaan. Tämän valmistelu on lähtenyt hyvin liikkeelle, mutta koko kirurgisen toiminnan kannalta myös TYKS Salon sairaalan leikkaussalikapasiteetin hyödyntäminen on välttämätöntä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Aluevaltuusto hyväksyi talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2024–2026 kokouksessaan 20.12.2023 §154. Lisäksi aluevaltuusto hyväksyi 12.6.2024 §61 talousarviomuutoksen Tyks-sairaalapalvelujen ja ikääntyneiden palvelujen tulosalueiden välillä ja muutti samalla näiden tulosalueiden talousarvion sitovuustasoa muutosta vastaavasti. Kesäkuun muutoksella ei ollut vaikutusta hyvinvointialueen tai muiden tulosalueiden lukuihin.

Vuoden 2024 toinen talousarviomuutos hyväksyttiin Aluevaltuustossa 13.11.2024 §100. Muutoksen taustalla oli vuoden 2024 aikana kuukausiraportoinnissa ja osavuositarkastuksissa ennakoitu merkittävä poikkeama aluevaltuuston päättämään 2024 talousarvioon. Päätöksen myötä tulosalueiden talousarvioluvut ja talousarvion sitovuustasot muodostettiin tulosalueiden elokuun tulosnusteen perusteella. Samalla talousarvion sitovuustasoksi määritettiin ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen kautta johdettu toimintakate, alkuperäisen sitovuustason ollessa sisäiset erät sisältävä vuosikate. Tulosalueen alkuperäinen 2024 talousarvion sitova taloudellinen tavoite, vuosikate –829,9 milj. euroa, muutettiin näin ollen vuoden 2024 toisen talousarviomuutoksen myötä ulkoisten erien toimintakatteeksi –693,2 milj. euroa. Toimintatuottojen ylittäessä talousarvion 0,9 milj. euroa ja toimintakulujen alittaessa talousarvion 23,4 milj. euroa muodostui toimintakatteeksi -675,6 milj. euroa, sen ollessa 24,3 milj. euroa talousarviossa asetettua tavoitetta parempi.

Tulosaluetta koskevat taloudellisten tavoitteet, niiden muutokset sekä toteumatiedot vuoden 2024 aikana on kuvattu seuraavassa taululukossa.

Taloudelliset tavoitteet, 1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -%	Poikkeama ylitys (+) / alitus (-)
Toimintatuotot, ulkoiset erät	162 771	161 440	162 339	100,6	899
Toimintakulut, ulkoiset erät	857 450	861 438	837 997	97,3	-23 441
Toimintakate, ulkoiset erät	-694 679	-693 173	-675 649	96,5	24 328
Vuosikate	-829 947	-881 057	-793 419	97,0	24 638
Yli- (+) / Alijäämä (-)	-845 947	-833 119	-808 429	97,0	24 689
Investointimenot	27 531	27 531	10 307	37,7	-17 044

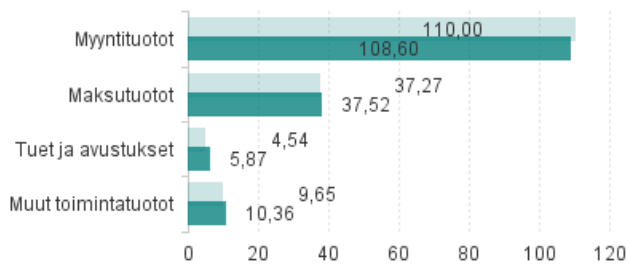
*Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset

Käyttötalouden toteutuminen

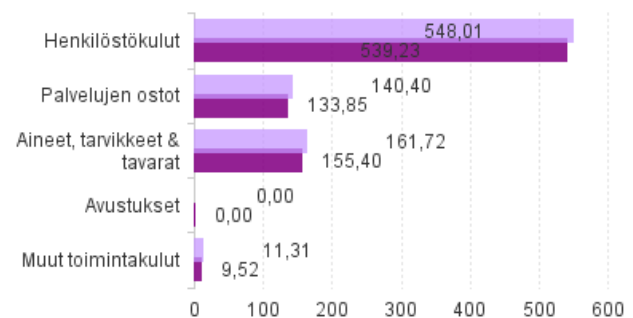
Tulosalueen ulkoiset toimintatuottojen suurimmat erät olivat myyntituotot muilta hyvinvointialueilta ja asiakasmaksuista syntyvät maksutuotot. Kertomuskautena ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 162,3 M€ ylittäen 0,9 M€ ja 0,6 % käyttösuunnitelman. Ulkoisten toimintatuottojen merkittävimmät poikkeamat käyttösuunnitelmaan olivat myyntituotoissa muilta hyvinvointialueilta ja tuissa ja avustuksissa. Edelliseen tilikauteen verrattuna ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 9,5 M€ (6,2 %) erityisesti ulkokuntahintojen ja asiakasmaksujen korotusten vuoksi.

Seuraavassa kuviossa on esitetty ulkoisten toimintatuottojen ja –kulujen tiliryhmäkohtainen talousarvio vuodelta 2024

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Ulkoisten toimintakulujen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Myyntituotot muilta hyvinvointialueilta alittivat käyttösuunnitelman 1,7 M€ toteuman ollessa 69,9 M€. Myyntituotot muilta hyvinvointialueilta muodostivat lähes kaksi kolmasosaa (64,4 %) kaikista myyntituotoista. Edelliseen tilikauteen verrattuna myyntituotot kasvoivat 6,1 M€ (6,0 %). Kasvun taustalla suoritehintojen korotukset ja lääkelisälaskutus.

Maksutuottojen toteuma oli kertomuskautena 37,5 M€ toteumaprosentin ollessa 100,7. Kasvua edelliseen vuoteen syntyi 3,6 M€ (10,5 %) pääasiassa asiakasmaksujen korotusten kautta. Tuet ja avustukset ylittivät käyttösuunnitelman 1,3 M€ erityisesti ensihoidon kelakorvausten takia.

Tulosalueen ulkoiset toimintakulut toteutuivat 838,0 M€ toteumaprosentin ollessa 97,3. Henkilöstökulut muodostivat 64,3 % ulkoisista toimintakuluista, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ollessa toiseksi suurin kuluryhmä 18,5 % osuudellaan. Ulkoisissa toimintakuluissa alitusta syntyi kaikissa kuluryhmissä eri tekijöistä johtuen. Edelliseen tilikauteen verrattuna toimintakulut kasvoivat 4,7 M€ (0,6 %).

Henkilöstökulujen toteuma oli 539,2 M€ toteumaprosentin ollessa 98,4. Alitusta syntyi erityisesti henkilösivukuluista (5,8 M€), joissa muutetun talousarvion pohjana olleessa elokuun ennusteessa oli vielä virheellinen arvio henkilösivukuluprosentista. Palkat ja palkkiot alittivat käyttösuunnitelman 2,9 M€ eli 0,7 %. Palkoissa ja palkkioissa pysyttiin myös alkuperäisessä talousarviossa erityisesti rajaamalla EVES-toimintaa, mutta myös muulla keinoin kuten panostamalla lomien pitämiseen. Palkat ja palkkiot kasvoivat edelliseen tilikauteen verrattuna 18,0 M€ (4,3 %). Kasvua syntyi sopimuskorotusten kautta, mutta vähemmän mitä niiden suora vaikutus olisi ollut.

Palvelujen ostojen toteuma oli kertomuskautena 133,8 M€ ja 95,3 %. Palvelujen ostoissa merkittävin alitus syntyi asiakaspalvelujen ostoissa 3,5 M€, mutta myös muissa erissä alitettiin käyttösuunnitelma. Verrattuna edelliseen tilikauteen palvelujen ostot olivat 7,2 M€ (5,1 %) pienemmät. Pudotusta selittää erityisesti ICT-palvelujen veloitusperusteen muuttuminen henkilöstömäärää vastaavaksi.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma oli 155,4 M€ toteumaprosentin ollessa 96,1. Alitusta syntyi 6,3 M€, josta valtaosa apteekkitarvikkeista (3,2 M€). Apteekkitarvikkeiden käyttöön kiinnitettiin kertomusvuoden aikana erityistä huomiota ja lisäksi välttyttiin erityisen kalliita lääkkeitä käyttäviltä potilailta. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toiseksi suurin kuluryhmä on hoitotarvikkeet, joissa pysyttiin myös talousarviossa (99,7 %). Edelliseen tilikauteen verrattuna aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat 4,1 M€ (2,6 %) pienemmät.

Muut toimintakulujen toteuma oli 9,5 M€ toteumaprosentin ollessa 84,1. Muiden toimintakulujen valtaosa on erilaisia kone- ja laitevuokria. Lisäksi muissa kuluissa toteutuu myös hoitomaksusaatavien poisto, joka kertomuskautena jäi selvästi arvioidusta.

Sisäiset tuotot koostuvat pääasiassa laboratorio- ja kuvantamispalvelujen sekä lääkehuollon palvelujen myynnistä SOTE –tulosalueelle. Kertomuskauden toteuma oli 30,4 M€ toteumaprosentin ollessa 104,5. Ylitystä tuli erityisesti kuvantamispalvelujen myynnistä.

Sisäisten kulujen merkittävimmät erät ovat tilavuokrat ja niiden ylläpito. Sisäisten kulujen toteuma oli kertomuskautena 148,2 M€ toteumaprosentin ollessa 100,7. Merkittävin ylitys tulee kuitenkin erästä ensihoitopalvelujen ostot, joka on pelastuspalveluiden tulosalueen veloitus ensihoitopalveluista.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tuloslaskelmamuodossa tulosalueen alkuperäinen talousarvio, 13.11.24 muutettu talousarvio sekä toteuma poikkeamavertailuineen. Tulosryhmäkohtaiset tuloslaskelmat löytyvät liitelaskelmien osiosta.

TT TYKS/sairaalapalvelut											
Talousarvion 2024 toteuma tuloslaskelmamuodossa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos I	Muutettu talousarvio I (AVAL 12.6.2024)		Muutettu talousarvio II (AVAL 13.11.2024)		Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%	Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion	Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023
				€	€	€	€				
Toimintatuotot	152 824 491	162 771 000		162 771 000	- 1 331 300	161 439 700	162 338 618	100,6%	898 918	6,23%	
Myyntituotot	102 466 746	106 898 100		106 898 100	3 102 800	110 000 900	108 595 205	98,7%	- 1 405 695	5,98%	
Maksutuotot	33 939 242	41 071 100		41 071 100	- 3 801 200	37 269 900	37 519 409	100,7%	249 509	10,55%	
Tuet ja avustukset	7 230 880	5 425 000		5 425 000	- 887 200	4 537 800	5 871 772	129,4%	1 333 972	-18,80%	
Muut toimintatuotot	9 187 623	9 376 800		9 376 800	254 300	9 631 100	10 352 233	107,5%	721 133	12,68%	
Valmistus omaan käyttöön	63 177				21 200	21 200	9 895	46,7%	- 11 305	-84,34%	
Valmistus omaan käyttöön	63 177				21 200	21 200	9 895	46,7%	- 11 305	-84,34%	
Toimintakulut	833 256 169	857 449 700	- 1 505 800	855 943 900	5 493 900	861 437 800	837 997 107	97,3%	- 23 440 693	0,57%	
Palkat ja palkkiot	422 778 994	444 496 000	- 918 200	443 577 800	178 600	443 756 400	440 821 852	99,3%	- 2 934 548	4,27%	
Henkilösivukulut	100 976 800	104 735 000	- 220 400	104 514 600	- 259 900	104 254 700	98 412 563	94,4%	- 5 842 147	-2,54%	
Palvelujen ostot	141 083 049	135 331 000	- 300 300	135 030 700	5 365 100	140 395 800	133 845 345	95,3%	- 6 550 455	-5,13%	
Asiakaspalvelujen ostot	35 996 125	29 852 300		29 852 300	9 397 500	39 249 800	35 787 234	91,2%	- 3 462 566	-0,58%	
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	49 932 118	46 429 200	- 75 500	46 353 700	- 3 261 500	43 092 200	42 239 356	98,0%	- 852 844	-15,41%	
Huolto- ja korjauspalvelut	11 024 729	11 453 400	- 44 000	11 409 400	709 300	12 118 700	11 568 380	95,5%	- 550 320	4,93%	
Sosiaali- ja terveyspalvelut	21 727 944	23 626 400		23 626 400	- 566 900	23 059 500	22 560 452	97,8%	- 499 048	3,83%	
Muut palvelut	22 402 133	23 969 700	- 180 800	23 788 900	- 913 300	22 875 600	21 689 923	94,8%	- 1 185 677	-3,18%	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	159 507 996	162 190 000	- 35 200	162 154 800	- 439 200	161 715 600	155 396 203	96,1%	- 6 319 397	-2,58%	
Avustukset	597	10 200		10 200	- 9 700	500	286	57,2%	- 214	-52,09%	
Muut toimintakulut	8 908 734	10 687 500	- 31 700	10 655 800	659 000	11 314 800	9 520 867	84,1%	- 1 793 933	6,87%	
Ulkoinen toimintakate	- 680 368 502	- 694 678 700	1 505 800	- 693 172 900	- 6 804 000	- 699 976 900	- 675 648 593	96,5%	24 328 307	-0,69%	
Valtion rahoitus	764 034 526							0,0%		-100,00%	
Valtion rahoitus	764 034 526							0,0%		-100,00%	
Rahoitustuotot ja -kulut	73 240				54 600	54 600	86 412	158,3%	31 812	17,98%	
Rahoitustuotot	87 608				57 300	57 300	96 617	168,6%	39 317	10,28%	
Rahoituskulut	14 368				2 700	2 700	10 205	378,0%	7 505	-28,97%	
Ulkoinen vuositulokate	83 739 264	- 694 678 700	1 505 800	- 693 172 900	- 6 749 400	- 699 922 300	- 675 562 181	96,5%	24 360 119	-906,74%	
Poistot ja arvonalentumiset	14 715 630	15 927 000		15 927 000	- 865 400	15 061 600	15 010 264	99,7%	- 51 336	2,00%	
Poistot ja arvonalentumiset	14 715 630	15 927 000		15 927 000	- 865 400	15 061 600	15 010 264	99,7%	- 51 336	2,00%	
Ulkoinen tulos	69 023 634	- 710 905 700	1 505 800	- 709 099 900	- 5 884 000	- 714 983 900	- 690 572 444	96,6%	24 411 456	-1 100,49%	
Sisäiset	- 146 230 072	- 135 268 200	624 800	- 134 643 400	16 508 500	- 118 134 900	- 117 856 931	99,8%	277 969	-19,40%	
Sisäiset tuotot	24 661 780	26 753 000		26 753 000	2 312 100	29 065 100	30 363 937	104,5%	1 298 837	23,12%	
Sisäiset kulut	170 891 852	162 021 200	- 624 800	161 398 400	- 14 196 400	147 200 000	148 220 867	100,7%	1 020 867	-13,27%	
All- (-) / ylijäämä (+)	- 77 206 438	- 845 873 900	2 130 800	- 843 743 300	10 624 500	- 833 118 800	- 808 429 375	97,0%	24 689 425	947,10%	

Ikääntyneiden palvelujen tulosalue

Tulosaluejohtajan katsaus

Ikääntyneiden palveluiden palvelutuotannon muutoksia on toteutettu strategisen tavoitteen, tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman sekä palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Palvelurakenteen muutoksessa ei ole päästy yhteisöllisen asumisen laajentamisen osalta tavoiteltuun peittävyteen, mutta palvelutuotantoa on kuitenkin lisätty. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet painottuivat palvelurakenteen keventämiseen eikä niihin ole täysin päästy, mutta suunta on kuitenkin oikea. Palvelurakenteen keventäminen on pitkäkestoinen prosessi ja toimenpiteiden vaikutukset näkyvät pidemmällä aikavälillä. Ikääntyneiden palveluketjua on valmisteltu yhdessä muiden tulosalueiden kanssa ja yhteistyötä on tehty myös strategien hankkeen osaprojektien toteutuksessa.

Ikääntyneiden palvelut pysyivät muutetussa talousarviossa. Alkuperäinen talousarvio oli toiminnan laajuuteen nähden liian suppea ja alkuperäisessä talousarviossa pysyminen olisi vaatinut toimenpiteitä, joita ei ollut mahdollista toteuttaa. Tämä oli nähtävillä jo talousarviovuoden alkuneljänneksestä lähtien.

Tulosaluejohtajan katsaus

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden täytäntöönpanolla talouden kehitys saatiin kääntymään oikeaan suuntaan vaikkakin alkuperäinen talousarvio ylittyi noin yhdeksän miljoonaa euroa. Alkuperäisen talousarvion ylitys kohdentui erityisesti palveluiden oston ja siinä asiakaspalveluiden oston. Ympäri vuorokautista palveluasumista ostettiin lisää 150 asiakaspaikkaa suhteessa vuoden 2023 tilanteeseen. Muutettu talousarvio alittui yli 11 miljoonalla eurolla ja myös toimintavuoden aikana tehtyihin ennusteisiin nähden tulos oli parempi.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin ikääntyneiden palveluiden organisaatiomuutosta, joka tuli voimaan 1.1.2025. Organisaatiomuutokseen liittyen käytiin yhteistoimintaneuvottelut syksyllä ja neuvottelujen pohjalta toteutettiin hallintoon kohdentuvia henkilöstövähennyksiä. Organisaatiomuutoksella tavoiteltiin johtamisjärjestelmän selkeyttämistä, hallinnon tasojen vähentämistä ja toimintojen yhtenäistämistä ja kehittämistä, mutta tunnistettiin myös riski henkilöstön kuormittumiselle.

Ikääntyneiden palvelulautakunta on tehnyt päätöksiä aluehallituksen hyväksymän palveluverkkosuunnitelman pohjalta. Toimintavuoden aikana ikääntyneiden palvelulautakunta teki 21 päätöstä palveluverkkoon liittyen. Muutokset kohdentuivat lähinnä asumispalveluihin ja kuntouttavaan päivätoimintaan. Varhan tarpeisiin rakennettavien uudiskohteiden projektit etenivät. Someron uudiskohte valmistui syksyllä, Loimaan uudiskohte on rakenteilla ja arvioitu valmistumisaika on syksyllä 2025. Salon Kukonkallion hoivakodin korvaavan ja Laitilan Kaukolankodin korvaavan uudiskohteiden osalta suunnittelu ja urakkalaskenta valmistuivat ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) hyväksyi kohteiden rakennussuunnitelmat ja kustannukset. Nämä uudiskohteet valmistuvat vuonna 2026.

Varhan tytäryhtiö Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n toiminta siirtyi Varhan omaksi toiminnaksi 1.5.2024 alkaen. Ikääntyneiden palveluihin siirtyi noin 80 työntekijää. 1.5.2024 alkaen toteutettiin myös Malmkullan perustason osaston siirtäminen Tyks/sairaalapalveluista ikääntyneiden palveluihin. Malmkullaan perusteettiin ikääntyneiden kuntouttavan arviointitoiminnan ja kuntouttavan lyhytaikaishoidon yksikkö. TYKS/sairaalapalveluista siirtyi muutoksessa ikääntyneiden palveluihin noin 25 työntekijää.

Palvelurakenteen keventämiseksi Varhassa on valmisteltu ja lisätty kuntouttavavia arviointipalveluita. Kuntouttavaa arviointitoimintaa kotona laajennettiin eri puolille hyvinvointialuetta siten, että vuoden lopussa kuntouttavaa arviointitoimintaa kotona oli tarjolla muiden paitsi kuuden kunnan alueella, jotka yhdessä muodostavat vain alle kahdeksan prosenttia Varhan 75 vuotta täyttäneestä väestöstä. Kuntouttavaa arviointitoimintaa yksikössä laajennettiin toimintavuoden aikana avaamalla Kaarinan ja Paraisten yksiköt sekä lisäämällä Turun yksiköiden asiakaspaikkamäärää. Kuntouttavien arviointiyksiköiden toimintaprosessia on kehitetty yhdessä muiden tuotannon tulosalueiden edustajien kanssa asiakkaan sujuvan siirtymisen ja arvioinnin oikea-aikaisuuden varmistamiseksi.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen odotusaikoja saatiin laskettua vuoden loppupuoliskolla keskimäärin 53 vuorokauteen 61 vuorokaudesta. Palveluasumispaikkaa odottavien määrä saatiin myös laskettua yli neljänsosalla. Vuoden lopussa ympäri vuorokautista palveluasumispaikkaa odotti 218 henkilöä, kun vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana odottajia oli 296.

Ikääntyneiden määrä kasvoi viime vuoden aikana 2 079 henkilöllä. Viime vuoden aikana 65–74-vuotiaiden määrä alitti 75 vuotta täyttäneiden määrän. Kehitys tulee näkymään palvelutarpeen kasvuna ja se tulee myös merkittävästi haastamaan palvelutuotantoa jo lähivuosina, kun samanaikaisesti kevennetään tavoitteellisesti palvelurakennetta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosalueen toiminnalliset tavoitteet oli asetettu määrällisinä tavoitteina, joissa korostuu palvelurakennemuutokseen liittyvä tavoite eli peittävyyslukujen muutos. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyttä on saatu pienennettyä edellisestä vuodesta huolimatta siitä, että palvelutuotanto on laajentunut.

Laitospalvelun peittävyys on edellisen vuoden tasolla, johtuen siitä, että peittävyyslukuun on laskettu mukaan myös lyhytaikaishoidon asiakkaat. Yhteisöllisessä asumisen peittävyudessa oli hienoista nousua ja odotamme enemmän asiakkuuksia palveluun palveluiden kilpailutuksen myötä. Vuonna 2024 pääasiallisina palveluntuottamistapoina oli Varhan oma palvelutuotanto tai palveluseteli. Lisäksi joitakin suorahankintasopimuksia tehtiin loppuvuonna 2024.

Kotihoidon peittävyys on laskenut edellisestä vuodesta eikä 15 prosentin peittävyystavoitteeseen ole päästy. Tämä suuntaus on valtakunnallinen, kotihoidon peittävyys on jo useana vuonna peräkkäin ollut laskusuuntainen. Varhassa on myös kehitetty kuntouttavaa arviointitoimintaa kotiin, jolla kotihoidon palvelut on kohdennettu niille, jotka palvelua tarvitsevat ja palvelua on pystytty antamaan enemmän asiakkuudessa oleville. Tämä on vaikuttanut säännöllisen kotihoidon asiakasmäärään. Kotihoidon peittävyuden laskennassa ovat mukana 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla on 6 käyntiä 60 päivän sisällä. Kotihoidon etähoivan asiakasmäärää on saatu lisättyä tavoitteen mukaisesti, mutta palvelua ei vielä ole saatavilla kaikissa Varhan alueen kunnissa. Tietojärjestelmien hajanaisuus on osaltaan hidastanut laajentamista ja riittävää resursointia.

Omaishoidon tuen peittävyys on lähes vuoden 2023 tasolla vaikka vasta vuoden 2024 syyskauden alussa päästiin tilanteeseen, jossa kaikki omaishoitosopimukset olivat Varhan myöntämisperusteiden mukaisia ja kunnilta siirtyneet sopimukset, jotka Varhan myöntämisperusteita eivät täyttäneet, olivat päättyneet. Odotusajat ovat pienentyneet, johon on osaltaan vaikuttanut strategisen hankkeen osaprojektien tavoitteet, joilla on pyritty antamaan riittävät palvelut kotona asumisen turvaamiseksi ja lisäämään palveluiden kohdentumista oikea-aikaisemmin. Kuntouttavaa arviointimallia niin kotona kuin yksikössä on laajennettu, mutta kehityksen pitäisi olla vielä nopeampaa, jotta pystymme vielä paremmin vastaamaan lisääntyvään palvelutarpeeseen.

Jatkuvan seurannan toiminnalliset tavoitteet

Palvelu	Tunnusluku	Toteuma 2023	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Palveluiden peittävyys				
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	Peittävyys 75 vuotta täyttäneistä	6,50 %	enintään 6,8 %	6,27 %
Laitospalvelu (vanhainkodit)	Peittävyys 75 vuotta täyttäneistä	0,50 %	enintään 0,4 %	0,50 %
Yhteisöllinen asuminen	Peittävyys 75 vuotta täyttäneistä	0,50 %	1,00 %	0,67 %
Kotihoito, säännöllinen	Peittävyys 75 vuotta täyttäneistä	13,90 %	15,00 %	13,06 %
Omaishoidon tuki	Peittävyys 75 vuotta täyttäneistä (vuoden aikana)	4,50 %	4,2 % tai enemmän	4,26 %
Odotusajat				
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	Keskimäärin asian vireille tulosta	65	< 90 päivää	53 päivää
Omaishoidon tuki	Keskimäärin asian vireille tulosta	27	< 30 päivää	25 päivää
Strategiset tavoitteet				
Laitospalvelupaikkojen (vanhainkotipaikkojen) vähentäminen	Asiakasmäärä*		290	254
Yhteisöllisen asumisen paikkojen lisääminen	Asiakasmäärä		≥ 500	433
Kotihoidon etäpalveluasiakkaiden määrä	Asiakasmäärä		≥ 300	341
Arviointiyksikömallin laajentaminen	Asiakasmäärä		kasvaa 25 %	51,00 %
	Asiakkaista kotiutuu arviointiyksiköistä		> 50 %	50,40 %

* pitkäaikaishoidossa

Taulukko 1. Strategiset hankkeet 2024

Strategisen hankkeen nimi	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Tavoitetasot ja toteuma
<p>4. Ikääntyneiden palveluiden toimiva palveluketju ja palvelurakenteen keventäminen</p>	<p>1. Etähoivan laajentamisen ikääntyneiden kotona asumisen turvaamiseksi.</p> <p>2. Laitospalveluiden purkaminen aloitetaan huonokuntoisimmista kiinteistöistä ja/tai niistä, joissa henkilöstön saatavuus on erityisen vaikeaa.</p> <p>3. Yhteisöllisen asumisen laajentaminen.</p> <p>4. Arviointiyksikkötoiminnan laajentaminen seudullisesti ja arviointiyksikkötoimintamallin laajentaminen koko alueelle.</p> <p>5. Kuntouttava työote kaikissa ikääntyneille kohdistuvissa palveluissa.</p> <p>6. Kuntouttavan päivätoiminnan mallintaminen ja laajentaminen.</p>	<p>1.-4. Eri palvelujen kattavuus 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä</p>	<p>Tavoitetaso: Etähoivan laajentuminen koko Varhan alueelle vuoteen 2025 mennessä. 10 % kotihoidon asiakkaista on etähoivan asiakkaita vuonna 2025.</p> <p>Toteuma: Etähoiva on otettu käyttöön 16 kunnassa. Etähoivassa on noin 5,5% kaikista säännöllisen kotihoidon asiakkaista. Etäkäyntien määrä on kasvanut 89 % vuoden aikana. Kotona asumista tukevaa sensoriteknologiaa on pilotoitu.</p> <p>Tavoitetaso: Laitospalveluiden purkaminen 31.12.2027 mennessä huomioidaan palveluverkkosuunnittelussa. Peittävyys alle 0,4%</p> <p>Toteuma: Peittävyys 0,5 % 75 vuotta täyttäneistä (sisältää lyhytaikaishoidon). Yhden vanhainkodin toiminta on loppunut.</p> <p>Tavoitetaso: Yhteisöllisen asumisen laajentaminen suunnitelman mukaisesti 3% peittävyys 75 vuotta täyttäneistä vuonna 2030</p> <p>Toteuma: 0,71 % peittävyys.</p> <p>Tavoitetaso: Vuonna 2024 aloittaa 3 arviointiyksikköä ja vuonna 2025 aloittaa 2 arviointiyksikköä.</p> <p>Toteuma: Paraisten ja Kaarinan arviointiyksiköiden toiminta alkoi.</p> <p>Toteuma: Toteutettu henkilöstön koulutus, joka on tarkoitettu laajentaa Varha-tasoiseksi.</p> <p>Tavoitetaso: Kuntouttavan päivätoiminnan laajentaminen. Toimintaohje (sis. mm. kriteerit, sisältö, ohjautuminen) valmistuu. Avoimien toimintojen lakkauttaminen.</p> <p>Toteuma: Laajentamissuunnitelma</p>

	<p>7. Kuntouttavan lyhytaikaishoidon kehittäminen ja keskittäminen.</p> <p>8. Selvitetään kotihoidon kustannusvaikuttavimmat toteutustavat ja niitä valittaessa painotetaan asiakkaiden toimintakykyä parantavien toimintamallien hyödyntämistä.</p> <p>9. Tuetaan kotona asumista kustannusvaikuttavilla tukipalveluilla ja asunnon muutostöillä.</p>		<p>valmisteltu. Avoimet toiminnot on lakkautettu. Palvelukuvaus ja myöntämisperusteet on hyväksytty aluehallituksessa 8.10.2024</p> <p>Tavoitetaso: Kuntouttavan lyhytaikaishoidon kehittäminen, keskittäminen ja laajentaminen. Palvelukuvaus laadittu. Jakso määritetty. Toteuma: Kuntouttavan lyhytaikaishoidon suunnitelma on laadittu, mutta se vaatii päivitystä. Palvelukuvauksen laatiminen on kesken.</p> <p>Toteuma: Kotihoidon kustannuslaskenta on tehty.</p> <p>Toteuma: Aluehallitus on 8.10.2024 hyväksynyt palvelukuvauksen ja myöntämisperusteet taloudelliseen tukeen asunnon muutostöihin. Asunnon muutostöitä on myönnetty kahdelle asiakkaalle. Tukipalveluiden palvelukuvaukset ja myöntämisperusteet on hyväksytty aluehallituksessa 8.10.2024.</p>
--	--	--	--

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma vuodelle 2024 laadittiin vuoden 2023 syksyllä ja se huomioitiin vuoden 2024 talousarvion laadinnassa. Ikääntyneiden palveluissa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteet kohdistuivat erityisesti palvelurakenteen keventämiseen ja henkilöstökustannuksiin. Vaikka alkuvuodesta tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteet näyttivät saavuttamattomilta, saatiin ikääntyneiden palveluissa kuitenkin toteutettua merkittävä osa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteistä.

Työvoimavuokrauksen osalta tavoiteltiin 6 M€ säästöjä. Säästöt toteutuivat 2,1 M€. Muusta kuin Temporen työvoimavälityksestä luovuttiin sopimusten päätyttyä syyskuun 2024 loppuun mennessä. Muun kuin Temporen osalta kustannukset pienenevät 1,4 M€ vuoden 2023 tasoon verrattuna. Ei-lakisääteisten palveluiden supistamisesta haettiin 0,55 M€ säästöjä, kustannukset pienenevät 0,96 M€ avointen toimintojen lakkauttamisen myötä. Henkilöstön sijoittumisesta toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisiin tehtäviin saatiin noin 0,8 M€ säästöt, jotka muodostuivat enimmäkseen siitä, että vapautuneita tehtäviä jätettiin täyttämättä.

Henkilöstön muut tuottavuusparannukset sisälsivät useita toimenpiteitä, joista merkittävimmät olivat tarjotinjakelusta hajautettuun jakeluun siirtyminen asumisyksiköissä, josta saatiin 0,66 M€ säästö; hoitotarvikkeiden (erityisesti haavanhoitotarvikkeiden) tarkoituksenmukaisella käytöllä säästettiin 0,8 M€ ja käyttöjärjestelmän lisensseistä saatiin noin 0,3 M€ säästöhyöty. Muita tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman kohteita olivat lyhytvaikutteisen irtaimiston hankintojen vähentäminen 0,15 M€ säästö, koulutusmäärärahojen supistaminen eli koulutukset järjestettiin pääosin sisäisinä koulutuksina 0,13 M€ säästö ja lisäksi lyhytaikaishoidon keskittämällä omaan toimintaan saatiin 0,1 M€ pienemmät kustannukset. Palkkakustannuksissa hälytysrahan kustannukset pienenevät 0,33 M€.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteistä vähiten säästöä suhteessa tavoitteeseen toi rakenteelliset muutokset. Rakenteelliset muutokset eivät ole nopeasti toteutettavia toimenpiteitä, vaan säästö näkyy pidemmällä aikavälillä. Kaikkia palvelurakenteen keventämiseen tähtäviä toimenpiteitä ei saatu täysimääräisesti toteutettua, kuten yhteisöllisen asumisen osuuden kasvattamista, mutta suhteessa siihen, että palvelurakenteessa ei olisi tehty lainkaan muutoksia, saatiin 1,1 M€ säästö. Lisäksi pieninä tuottavuusparannuksina oli lomapalkkavelan muutos -60 %:lla eli 2,2 M€ pienemmät kustannukset edelliseen vuoteen verrattuna.

Riskien arvioinnissa kiinnitettiin erityisesti huomioita palveluiden järjestämismahdollisuuteen talous- ja henkilöstötilanne huomioiden. Strategisista riskeistä palveluiden saatavuuden heikkenemisen ja palveluiden lakisääteisen turvaamisen vaarantumisen osalta saatiin melko hyvin estettyä riskin toteutumista. Asumispalveluiden saanti ei heikentynyt eivätkä jonot kasvaneet. Ympäri vuorokautisen paikat eivät vähentyneet vaan palveluita ostettiin lisää. Riski siitä, että ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmäärä vähentyisi enemmän kuin yhteisöllisen asumisen asiakasmäärä kasvaisi tai että ostopalvelupaikkojen määrä olisi rajatumpi edelliseen vuoteen verrattuna eivät toteutuneet. Oman palvelutuotannon asumispaikkoja myös kyettiin pitämään paremmin auki kuin edellisenä vuonna.

Lakisääteisessä kolmen kuukauden määräajassa palveluiden saamisessa ei täysin pysytty, mutta vuoden aikana yli kolme kuukautta odottaneiden määrä laski siten, että heitä oli vuoden lopussa enää kolme ja kaikilla oli lain mukainen erityinen syy kolmen kuukauden odotusajan ylitykseen. Ongelmia kolmen kuukauden määräajassa oli erityisesti ruotsinkielisessä palvelussa, jossa kysyntä ylitti tarjonnan eli vaikka kaikki mahdolliset Varhan alueen niin oman kuin yksityisen palvelutuotannon asumispaikat olivat käytössä, odotusajat pitenevät yli lakisääteisen rajan. Varhan omassa tuotannossa ruotsinkielisissä yksiköissä on ollut haastetta myös henkilöstön saatavuuden kanssa, joten kaikkia asumispalvelupaikkoja ei tästä syystä voitu pitää käytössä. Hoitohenkilöstön saatavuus oli vuonna 2024 edellistä vuotta parempi ja myös omaehtoinen vaihtuvuus oli pienempää. Tämä mahdollisti myös palveluiden laajemman tarjonnan. Lisäksi pystyttiin saman aikaisesti luopumaan täysin täydentävästä työvoimavuokrauksesta ja kokonaisuutena pienentämään työvoimavuokrauksen kustannuksia. Strategiseksi riskiksi oli arvioitu, että talous ohjaa toimintaa enemmän kuin strategiset tai palvelustrategiset tavoitteet. Ikääntyneiden palveluissa tehtiin tietoinen päätös siitä, että asumispalveluita ostetaan lisää, vaikka oli tiedossa, että se johtaa talousarvion ylitykseen. Toisaalla vaakakupissa oli asiakkaiden lakisääteinen oikeus saada palvelut viivytyksettä tai viimeistään kolmen kuukauden kuluttua asian vireilletulosta.

Operatiivisista riskeistä toteutui ostojen lisääminen lakisääteisten palveluiden turvaamiseksi. Riskin todentuminen liittyi vahvasti siihen, että palvelurakennemuutos ei edennyt tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman aikataulussa eli yhteisöllistä asumista ei saatu riittävästi korvaamaan ympärivuorokautista palveluasumista. Hallintohenkilöstön työpanoksen pienentäminen kohdentui merkittävimmin vasta loppuvuoteen, joten päätösten valmistelun heikkenemistä tai hidastumista ei ollut havaittavissa huolimatta siitä, että edelliseen vuoteen verrattuna toimielimiin valmisteltavien asioiden määrä kasvoi. Tilojen osalta joitakin riskejä todentui ja aiheutti pikaista korvaavien tilojen valmistelun aloittamista.

Taloudellisista riskeistä osa toteutui, sillä osa tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteista jäi saavuttamatta vaikkakin tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman kokonaistavoite saavutettiin. Erityisesti palvelurakenteen keventämiseen tähtäävä tavoite toteutui vain 32 prosenttisesti. Toisaalta muiden tavoitteiden osalta tavoitteet saattoivat ylittyä. Ikääntyneiden palveluiden alkuperäinen talousarvio ylittyi, mutta muutetussa talousarviossa pysyttiin ja toimintakatteen toteumaprosentti oli 97,1 prosenttia. Vaikka talousarviossa olevat palvelujen ostoihin osoitetut määrärahat ylittyivät, asiakkaille myönnettiin siitä huolimatta heidän tarvitsemansa palvelut. Toimisto- ja asiantuntijapalveluissa ICT-palveluiden ostoissa oli merkittävä menojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstötyövoiman ostoja ei ollut tarvetta lisätä hieman parantuneen henkilöstön saatavuuden johdosta. Palkkoihin varatut määrärahat myös riittivät, vaikka henkilöstömäärä kasvoi ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset sekä palkkaharmonisaatio kohdentuivat merkittävästi juuri ikääntyneiden palveluihin.

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2024 tilinpäätöstiedot eivät ole olennaisesti muuttaneet alkaneen vuoden 2025 talousarvionäkymää. Tilinpäätös- ja vuoden 2025 talousarviolukujen välillä on eroja tietyissä kuluerissä. Lisäksi on tunnistettu talousarvion toteutumiseen liittyviä epävarmuustekijöitä, jotka havaittiin myös jo talousarvion suunnitteluvaiheessa. Maksutuottojen tilikauden 2024 toteuma on korkeampi talousarviossa 2025 asetettuun raamilukuun nähden. Maksutuottojen asumispalveluiden asiakasmaksujen arvioidaan kuitenkin hieman laskevan tilinpäätöstasosta 2024 asumisyksiköiden vuokrien korotusten seurauksena. Asiakasmaksusaatavien poistojen määrän ennakoidaan kasvavan nykytasostaan tulevina toimintavuosina.

Vuoden 2025 talousarvion valmistevaiheessa on pyritty huomioimaan toiminnassa tulevia muutoksia ja niiden vaikutuksia talouden kehitykseen. Talousarvioon on vaikuttanut keskeisesti aluehallituksessa 26.6.2024 § 238 päätetyt tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma II:n säästötavoitteet, joiden vaikutus talouskehityksen parantamiseksi ikääntyneiden palveluiden tulosalueella on yhteensä 24,4 M€. Merkittävimmät kulujen hallintatavoitteet kohdistuvat palveluiden ostoihin ja henkilöstökuluihin. Henkilöstökuluihin liittyvien kustannussäästöjen ei ennakoita toteutuvan täysimääräisesti työntekijöiden palkkojen ja sivukulujen tiliryhmissä, vaan niiden vaikutusten arvioidaan heijastuvan myös palveluiden ostoihin ja henkilöstövuokrauksen kuluihin. Asiakaspalveluiden ostoihin on kohdistettu kustannustavoitteita muun muassa lakisääteisen henkilöstömitoituksen keventämisen ja palvelurakennemuutosten myötä. Asiakaspalveluiden ostoissa suurimman erän muodostavat ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakaspaikkojen ostot, joiden kuluneen tilikauden talousarvio ylittyi vuoden loppuun asti kasvaneen asiakasmäärän ja asiakaspaikkojen lisäostojen vuoksi. Kasvaneeseen asiakasmäärän nähden vuoden 2025 talousarvio on tiukka, minkä vuoksi tiliryhmän ostojen ennakoidaan ylittävän talousarvion. Lisäksi viiveet palvelurakenteen keventämiseen tähtäävissä toimissa aiheuttavat haasteita asetetuissa kustannustavoitteissa pysymiselle.

Kustannussäästöihin tähtäävien toimenpiteiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta, ja mahdolliset viiveet niiden toteutuksessa ovat tunnistettuja riskejä talousarvion toteutumiselle. Ikääntyneen väestön määrän kasvaessa tulosalueen tulee kyetä tuottamaan palveluilta tehokkaammin ja samalla menojaan rajoittaen, jotta tiukassa suunnittelukehyksessä pysytään.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ikääntyneiden palveluiden talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2024–2026 päätettiin aluevaltuustossa 20.12.2023 § 154. Sitoviksi tavoitteiksi tulosalueelle asetettiin ulkoisten ja sisäisten erien muodostama vuosikate 453,0 M€ sekä investointimenot 3,3 M€. Alkuperäistä talousarviota muutettiin aluevaltuuston päätöksellä 12.6.2024 § 61, koska Paraisten geriatrinen osasto siirrettiin Tyks-sairaalapalveluiden tulosalueelta kuntouttavaksi arviointiyksiköksi ikääntyneiden palveluiden tulosalueelle 1.5.2024 alkaen. Määrärahasiirto nosti ulkoisten toimintakulujen talousarviota +1,5 M€ ja sisäisten toimintakulujen talousarviota +0,6 M€.

Vuoden 2024 aikana kuukausittaisissa talousraportoinneissa ja osavuosikatsauksissa on ennakoitu tilikauden toteuman poikkeavan aluevaltuuston päättämästä talousarviosta. Aluevaltuusto muutti talousarviota ja sitovuustasoja 13.11.2024 § 100 elokuun talouden seuranta- ja ennustetietoihin perustuvan muutosesityksen mukaisesti. Sitovaksi tavoitteeksi muutettiin ulkoisten erien muodostama toimintakate 401,8 M€. Investointimenojen sitovuustaso 3,3 M€ säilyi alkuperäisen talousarvion mukaisena.

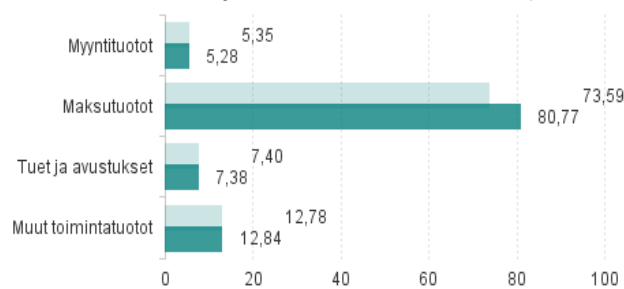
Tilikauden toteuma alittaa sitovaksi tavoitteeksi asetetun ulkoisten erien toimintakatteen 11,6 M€ (97,1 %). Toimintatuottojen merkittävä nousu tilikauden aikana on vaikuttanut keskeisimmin ennakoitua parempaan toimintakatteeseen. Myös investointimenojen osalta tulosalue alittaa sitovuustason 3,0 M€. Investointimenojen alhainen tilikauden toteuma johtuu hankesuunnitelmien muutoksista ja viivästyemisistä alkuperäiseen aikatauluun nähden. Alla olevassa taulukossa esitetään ikääntyneiden palveluiden tulosalueen tilikauden toteumat sekä alkuperäisessä että muutetussa talousarviossa määritellyt taloudelliset tavoitteet vertailulukuina.

Taloudelliset tavoitteet, 1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -%	Poikkeama ylitys (+) / alitus (-)
Toimintatuotot, ulkoiset erät	87 740	99 118	106 270	107,2 %	7 152
Toimintakulut, ulkoiset erät	468 817	500 907	496 423	99,1 %	- 4 484
Toimintakate, ulkoiset erät	-381 077	-401 789	-390 153	97,1 %	11 635
Vuosikate	-453 048	-484 684	-470 932	97,2 %	13 751
Yli- (+) / Alijäämä (-)	-453 813	- 485 175	-471 369	97,2 %	13 806
Investointimenot	3 265	3 265	241	7,4 %	-3 024

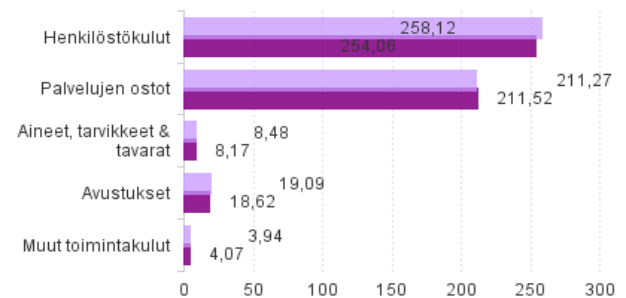
*Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset

Käyttötalouden toteutuminen

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Ulkoisten toimintakulujen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Ulkoisten toimintatuottojen kuluneen tilikauden kertymä on kasvanut huomattavasti edellisvuodesta ja on myös tasoltaan ennakoitua suurempi. Toimintatuottojen alkuperäinen talousarvio ylittyi 18,5 M€ (+21,1 %) ja muutettu talousarvio 7,1 M€ (+7,2 %). Vuoteen 2023 nähden toimintatuotot ovat nousseet 14,5 M€ (+15,9 %). Toimintatuottojen kasvu johtuu maksutuottojen merkittävästä noususta. Tuottojen kertymää nostaa myös vuoden 2023 rintamaveteraanien sekä sota- ja sotilasinvalidien palveluiden tuottamiseen tarkoitetun määrärahan kirjautuminen vuodelle 2024. Toimintatuotot ovat kehittyneet vuoden aikana myönteiseen suuntaan, ja tuottoennustetta on nostettu tasaisesti tilikauden kuluessa, mutta maksutuottojen lopullinen toteuma on ollut ennakoitua suurempi. Muiden erien osalta toimintatuotot ovat sen sijaan toteutuneet tilikauden aikana muutetun talousarvion mukaisina.

Maksutuottojen vuosikertymä 80,7 M€ ylittää muutetun talousarvion 7,2 M€ (+9,8 %) ja kasvaa edellistilikaudesta 9,8 M€ (+13,8 %). Maksutuotot muodostuvat palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Suurimpina erinä ovat kuukausimaksut, joita peritään pitkäaikaisessa ja säännöllisessä palvelussa olevilta asiakkailta. Maksutuottojen arvioitiin nousevan edellistilikaudesta muun muassa tasasuuruisten asiakasmaksujen ja tulosidonnaisiin asiakasmaksuihin vaikuttavien eläkkeiden korotusten ja asiakasmäärien muutosten myötä sekä laskutuksen käytäntöjen vakiintumisen seurauksena. Maksutuottojen laskutuksessa on ollut haasteita edellistilikauden aikana ja laskutuksen viiveet heijastuvat vuoden 2024 toteumaan. Maksutuottojen laskutusta ovat saatu tehostettua ja tarkennettua laskutettavien palveluiden osalta. Laskutuksen ja perinnän viiveet ensimmäisien toimintavuosien aikana voivat kuitenkin näkyä tulevana tilikautena saatavien poistojen määrissä.

Myyntituottojen tiliyhmän tuotot koostuvat enimmäkseen ateriapalveluista perittävistä maksuista (92 %). Myyntituottojen kertymä 5,3 M€ vastaa sekä muutetun talousarvion että edellistilikauden tasoa. Tuet ja avustukset

koostuvat pääosin rintamaveteraanien sekä sota- ja sotilasinvalidien palveluiden tuottamiseen valtiolta saatavista määrärahoista. Myös tuet ja avustukset ovat toteutuneet muutetun talousarvion mukaisina. Huomattava ero edellistilikauteen nähden johtuu vuoden 2023 määrärahan siirtymisestä tilikaudelle 2024. Muiden toimintatuottojen tiliryhmän tuotot koostuvat suurimmalta osin asumispalveluiden asiakkailta perityistä vuokrista (98 % kuluista). Myös muiden toimintatuottojen kertymä vastaa muutetun talousarvion tasoa. Edellistilikauteen verrattuna vuokratuotot ovat kasvaneet 0,2 M€ (+1,8 %).

Ulkoisia toimintakuluja on muodostunut tulosalueelle tilikauden aikana yhteensä 496,4 M€, joka ylittää alkuperäisen talousarvion 27,6 M€ (+5,9 %). Toimintakulut jäävät kuitenkin pienemmiksi muutettuun talousarvioon nähden 4,4 M€ (-0,9 %). Edellistilikauteen verrattuna toimintakulut ovat kasvaneet 26,3 M€ (+5,6 %). Toimintakulujen alkuperäinen talousarvio on ollut tiukka, sillä suunnitteluvaiheessa kustannusten todellinen vuositaso ei ollut vielä tarkentunut hyvinvointialueen toimiessa ensimmäistä vuottaan. Kustannusten nousua on pyritty hillitsemään tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa määriteltyjen useiden säästötoimenpiteiden avulla, joiden vaikutuksia on ollut nähtävissä kuluerien toteumatiedoissa loppuvuotta kohti painottuen.

Palkoista ja työnantajan sivukuluista koostuvat henkilöstökulut ovat kokonaisuutena ikääntyneiden palveluiden suurin kuluerä (51,2 %). Henkilöstökulujen talousarviota on muutettu henkilöstömäärän lisäysten myötä. Erillinen määrärahasiirto +1,1 M€ henkilöstökuluihin tehtiin Tyks-sairaalapalveluiden tulosalueelta uuden kuntoutus- ja arviointiyksikön perustamisen vuoksi. Henkilöstömäärää ja -kuluja ovat lisänneet myös Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n palveluliiketoiminnan siirtyminen hyvinvointialueen omaksi tuotannoksi. Henkilöstön palkkojen toteuma 207,0 M€ alittaa muutetun talousarvion 2,4 M€ (-1,1 %). Vakituisten ja määräaikaisen henkilöstön palkat ovat toteutuneet hieman alle oletetun tason. Ero muutetun talousarvion ja toteuman välillä johtuu enimmäkseen suuremmasta varauksesta työaikakorvauksiin ja jaksotettaviin eriin, jotka ovat toteutuneet arvioitua matalimpina. Vuoteen 2023 verrattuna jaksotetut palkat ovat kokonaisuudessaan laskeneet -2,7 M€ (-31,8 %).

Edellistilikauteen nähden tulosalueen palkkakulut ovat kasvaneet 12,6 M€ (+6,5 %). Palkkoja ovat nostaneet hyvinvointialueen palkkojen sopimuskorotukset sekä henkilöstölisäykset uusien yksiköiden myötä. Vastaavasti palkkoihin on kohdistettu myös kustannusten kasvua hillitseviä toimenpiteitä, kuten hälytyskorvausten muutokset, käyttämättömien lomien pitämiset, säästövapaat ja rekrytointirajoitukset sekä työsuunnittelun tehostaminen. Työnantajan sosiaaliturvamaksujen toteuma alittaa muutetun talousarvion 1,6 M€ (-3,4 %) palkkojen arvioitua paremman tason ja suurempien sivukuluvarausten myötä. Henkilösivukulujen talousarvio alittuu koko hyvinvointialueen tasolla. Sivukulut sisältävät myös omais- ja perhehoitajille maksettavat sosiaalivakuutusmaksut.

Toimintakulujen toiseksi suurimpana tiliryhmänä ovat palveluiden ostot, jotka ovat toteutuneet muutetun talousarvion mukaisena (ero 0,1 %). Palveluiden ostot ovat kasvaneet edellistilikaudesta 12,3 M€ (+6,2 %). Asiakaspalveluiden ostot ovat toteumallaan 135,1 M€ palveluiden ostojen suurin erä. Asiakaspalveluiden ostot ylittävät muutetun talousarvion vähäisellä 0,7 M€ (+0,5 %) erolla siihen nähden, että myös loppuvuodesta on jouduttu tekemään asumispaikkojen lisäostoja palveluiden saatavuuden turvaamiseksi lain määrittämässä ajassa. Keväästä eteenpäin tehdyt asumisen lisäostot näkyvät kustannusten kasvuna. Asiakaspalveluiden ostot nousevat edellistilikaudesta 15,7 M€ (+13,2 %). Tilikausien vertailussa on kuitenkin huomioitava, että vuonna 2023 asiakaspalveluiden ostoja on kirjattu n. 5 M€ sosiaali- ja terveystalouden tiliryhmään, minkä vuoksi ero tilikausien välillä näyttää todellista kasvua suuremmalta. Asiakaspalveluiden ostoissa suurimpana eränä ovat asumispalveluiden ostot, joiden kustannuksia ovat nostaneet myös ostopalvelusopimusten hinnankorotukset.

Toimisto- ja asiantuntijapalveluiden tiliryhmän kokonaiskulut 42,5 M€ toteutuvat melko lähellä muutetun talousarvion tasoa 0,2 M€ (0,6 %) erolla. Toimisto- ja asiantuntijapalveluiden kuluista 42 % on muodostunut ICT-palveluiden ja 56 % henkilöstöpalveluiden ostojen kuluista. Edelliskauden nähden kulut ovat nousseet 3,2 M€ (+8,1 %), mikä selittyy ICT-palveluiden kustannusten kasvulla. Sen sijaan henkilöstövuokrauksen kulut ovat laskeneet 2,0 M€ (-7,7 %) verrattuna edellisvuoteen. Henkilöstöpalveluiden vuokraukseen on kohdistettu säästötoimenpiteitä, mikä näkyy kustannusten pienenemisenä loppuvuoden aikana.

Huolto- ja korjauspalveluiden ostojen toteuma 5,0 M€ ylittää muutetun talousarvion tason alle 0,1 M€ erolla. Kustannukset nousevat edellisvuodesta 0,9 M€ (+22,3 %). Sosiaali- ja terveystalouden tiliryhmän toteuma 1,0 M€ vastaa muutetun talousarvion tasoa. Vuonna 2023 asiakaspalveluiden ostoja on kirjattu n. 5 M€ sosiaali- ja terveystalouden tiliryhmään, minkä vuoksi kahden ensimmäisen toimintavuoden toteumat eroavat merkittävästi toisistaan. Muiden palveluiden ostojen tiliryhmässä suurimpana eränä ovat ateriapalvelut (82 %). Tilikauden kertymä 27,9 M€ alittaa muutetun talousarvion 0,7 M€ (-2,5 %) ja myös edellisvuoteen verrattuna kulut ovat laskeneet 1,9 M€ (-6,3 %). Tilikauden kustannuksia ovat laskeneet hyvitykset, joita on saatu aiemmin liikaa

perittyihin maksuihin. Lisäksi kustannusten kasvua on pyritty hillitsemään säästötoimenpitein, kuten tehostamalla kuljetus- ja jakeluratkaisuja.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden tiliryhmän vuosikertymä 8,1 M€ alittaa muutetun talousarvion 0,3 M€ (-3,7 %) ja laskee edellisvuodesta 0,7 M€ (-7,8 %). Hoitotarvikkeet ovat tiliryhmän suurin kuluerä (58 %).

Materiaalihankintoihin suunnatut säästötoimenpiteet ovat näkyneet loppuvuoden kustannustasossa.

Materiaalikustannuksiin on pyritty vaikuttamaan muun muussa rajaamalla hoitotarvikevalikoimaa sekä tehostamalla hankintoja ja karsimalla lyhytvaikutteisen irtaimiston sekä muihin tarvikkeiden ostoja.

Avustusten tiliryhmän vuositoteuma 18,6 M€ koostuu lähes yksinomaan omaishoidon tuen hoitopalkkioista.

Muutettuun talousarvioon nähden toteuma alittuu 0,4 M€ (-2,5 %). Tilikauden 2024 toteumaan on kirjautunut myös vuodelta 2023 siirtyneitä omaishoidon palkkioita. Huomioiden siirtyneet erät vuoden 2024 toteuma säilyy lähes samalla tasolla edellisvuoteen nähden. Omaishoidon tuen kaikki sopimukset on päivitetty Varhan myöntämisperusteiden mukaisiksi. Omaishoitajalle annettavien palkkioiden taso on noussut vuoden alussa voimaan tulleen indeksikorotuksen vuoksi.

Muiden toimintakulujen tiliryhmän toteuma 4,1 M€ ylittää muutetun talousarvion 0,1 M€ erolla. Edellistilikauteen verrattuna kustannukset ovat kasvaneet 2,0 M€, mikä selittyy tiliointikäytännön muutoksella ICT-laitteiden vuokrien osalta.

Tulosalueen sitovaksi tavoitteeksi muutetussa talousarviossa asetettu **ulkoinen toimintakate** alittuu 11,6 M€ (-2,9 %). Merkittävimmin toimintakatteeseen on vaikuttanut toimintatuottojen huomattava kasvu, kun taas toimintakulut ovat toteutuneet muutettuun talousarvioon nähden alle prosentin erolla (-0,9 %). Toimintakate nousee edellistilikauteen nähden 11,6 M€ (+3,1 %).

Poistojen ja arvonalentumisten toteuma 0,4 M€ alittaa muutetun talousarvion 0,05 M€ erolla ja edellistilikaudesta toteuma laskee 0,1 M€. Tulosalueelle on kohdistettu hyvinvointialueen sisäisiä toimintakuluja yhteensä 80,8 M€, joista suurin osa (63 %) on muodostunut kiinteistö- ja tilavuokrauksen kuluista. Sisäiset kulut ovat nousseet edellisvuodesta 9,3 M€ (+13,9 %), mikä selittyy tilakustannusten kasvulla. Muutettuun talousarvioon nähden sisäisten toimintakulujen toteuma alittuu 2,1 M€ (-2,5 %).

Tilikauden alijäämäksi muodostuu 471,4 M€, joka alittaa muutetun talousarvion 13,8 M€ (-2,8 %). Muutettuun talousarvioon nähden parempi tulos selittyy eniten toimintatuottojen ylittymisellä 7,1 M€ (7,2 %). Arvioitua parempaan tulokseen vaikuttavat myös sekä ulkoiset toimintakulujen alittuminen 4,5 M€ (-0,9 %) että sisäisten toimintakulujen alittuminen 2,0 M€ (-2,5 %). Vertailtaessa tulosta tilinpäätökseen 2023 on huomioitava, ettei valtion rahoitusta kohdisteta enää vuodesta 2024 eteenpäin tulosalueille, kuten tilinpäätöksen 2023 osalta tehtiin.

Alla olevassa taulukossa kuvataan ikääntyneiden palveluiden tulosalueen tilikauden toteumatiedot tuloslaskelmamuodossa päätiliryhmittäin. Lisäksi taulukossa esitetään vertailulukuina tilinpäätösluvut edelliskaudelta 2023 sekä alkuperäinen ja muutettu talousarvio.

1V Ikääntyneiden palvelut									
Talousarvion 2024 toteuma tuloslaskelmamuodossa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos II	Muutettu talousarvio II (AVAL 13.11.2024 §100)		Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%	Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion	Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023
Toimintatuotot	91 722 581	87 739 700	11 378 700	99 118 400	106 269 951	107,2%	7 151 551	15,86%	
Myyntituotot	5 244 741	4 100 000	1 249 900	5 349 900	5 282 549	98,7%	- 67 351	0,72%	
Maksutuotot	70 970 558	68 415 700	5 171 900	73 587 600	80 771 390	109,8%	7 183 790	13,81%	
Tuet ja avustukset	2 889 960	2 100 000	5 301 600	7 401 600	7 377 122	99,7%	- 24 478	155,27%	
Muut toimintatuotot	12 617 321	13 124 000	- 344 700	12 779 300	12 838 890	100,5%	59 590	1,76%	
Toimintakulut	470 163 558	468 816 800	32 090 100	500 906 900	496 423 313	99,1%	- 4 483 587	5,59%	
Palkat ja palkkiot	194 386 148	204 936 900	4 437 900	209 374 800	206 973 187	98,9%	- 2 401 613	6,48%	
Henkilösivukulut	47 372 847	50 526 000	- 1 777 700	48 748 300	47 083 137	96,6%	- 1 665 163	-0,61%	
Palvelujen ostot	199 174 687	185 610 000	25 659 600	211 269 600	211 519 304	100,1%	249 704	6,20%	
Asiakaspalvelujen ostot	119 368 192	123 922 860	10 516 640	134 439 500	135 130 038	100,5%	690 538	13,20%	
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	39 311 614	33 073 972	9 156 028	42 230 000	42 476 795	100,6%	246 795	8,05%	
Huolto- ja korjauspalvelut	4 066 952	3 766 158	1 133 642	4 899 800	4 972 560	101,5%	72 760	22,27%	
Sosiaali- ja terveyspalvelut	6 620 012	1 772 500	- 720 700	1 051 800	1 005 758	95,6%	- 46 042	-84,81%	
Muut palvelut	29 807 917	23 074 510	5 573 990	28 648 500	27 934 153	97,5%	- 714 347	-6,29%	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	8 858 749	9 215 900	- 733 200	8 482 700	8 165 438	96,3%	- 317 262	-7,83%	
Avustukset	18 270 624	16 728 000	2 361 000	19 089 000	18 616 933	97,5%	- 472 067	1,90%	
Muut toimintakulut	2 100 504	1 800 000	2 142 500	3 942 500	4 065 315	103,1%	122 815	93,54%	
Ulkoinen toimintakate	- 378 440 978	- 381 077 100	- 20 711 400	- 401 788 500	- 390 153 363	97,1%	11 635 137	3,09%	
Valtion rahoitus	396 184 658					0,0%		-100,00%	
Valtion rahoitus	396 184 658					0,0%		-100,00%	
Rahoitusuotot ja -kulut	- 2 501		- 2 400	- 2 400	- 4 225	176,0%	- 1 825	68,94%	
Rahoitusuotot					158	0,0%	158	0,00%	
Rahoituskulut	2 501		2 400	2 400	4 382	182,6%	1 982	75,24%	
Ulkoinen vuosikate	17 741 180	- 381 077 100	- 20 713 800	- 401 790 900	- 390 157 587	97,1%	11 633 313	-2 299,16%	
Poistot ja arvonalentumiset	543 204	765 000	- 273 500	491 500	436 362	88,8%	- 55 138	-19,67%	
Poistot ja arvonalentumiset	543 204	765 000	- 273 500	491 500	436 362	88,8%	- 55 138	-19,67%	
Ulkoinen tulos	17 197 976	- 381 842 100	- 20 440 300	- 402 282 400	- 390 593 950	97,1%	11 688 450	-2 371,16%	
Sisäiset	- 71 472 360	- 71 970 400	- 10 922 500	- 82 892 900	- 80 774 892	97,4%	2 118 008	13,02%	
Sisäiset tuotot					20 124	0,0%	20 124	0,00%	
Sisäiset kulut	71 472 360	71 970 400	10 922 500	82 892 900	80 795 015	97,5%	- 2 097 885	13,04%	
Ali- (-) / ylijäämä (+)	- 54 274 383	- 453 812 500	- 31 362 800	- 485 175 300	- 471 368 841	97,2%	13 806 459	768,49%	

Pelastuspalvelujen tulosalue

Tulosaluejohtajan katsaus

Vuoden 2024 alusta käyttöön otettu uusi organisaatio pelastuspalveluissa on ollut toiminnassa koko kuluvan vuoden ajan. Organisaatiomuutoksen tavoitteena on ollut, että organisaatio pystyy paremmin vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin sekä asiakkaiden ja henkilöstön tarpeisiin. Uusi organisaatio on osoittanut toimivuutensa, ja vuoden havainnot osoittavat toiminnan vakiintuneen odotetusti. Organisaation keskittäminen esikuntapalveluihin, pelastuspalveluihin, operatiivisiin palveluihin ja ensihoitopalveluihin on selkeyttänyt vastuunjakoja ja tehostanut resurssien käyttöä. Vuoden puolivälissä toiminnallisten ja taloudellisten syiden takia organisaatiota hieman muokattiin. Tulosaluejohtaja otti hallinnollisesti riskienhallinnan tulosryhmän johtaakseen. Toiminnallista johtovastuuta jaettiin siten, että tulosaluejohtaja johti riskienhallinnan ja turvallisuusviestinnän. Palvelualueista huoltovarmuuden palvelualue liitettiin toiminnallisesti osaksi esikuntapalveluiden tulosryhmää, ja siviilivalmiuden palvelualue siirrettiin operatiivisten palveluiden tulosryhmään.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuslaitoksen toiminnalliset tavoitteet ovat edenneet myönteisesti vuoden 2024 aikana. Pelastustoimen tehtävänä on tuottaa kiireellistä apua onnettomuuksien uhatessa tai niiden jo tapahduttua, jotta onnettomuuksien vaikutukset saadaan minimoitua. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan suorituskyky on suunniteltu siten, että onnettomuuksiin kyetään vastaamaan riskiruutuihin asetetun toimintavalmiusajan puitteissa.

Tulosaluejohtajan katsaus

Vuoden 2024 aikana ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on täytynyt keskimäärin 89 prosentissa tehtävistä. Tulos on kaksi prosenttia parempi kuin vuosien 2019–2023 87 prosentin keskiarvo. Erityisen merkittävää kehitystä on tapahtunut haastavimmilla I-riskiruutualueilla, joissa ensimmäisen yksikön kuuden minuutin toimintavalmiusaika on saavutettu 75 prosentissa hälytystehtävistä. Tämä on huomattava parannus, sillä vuosien 2019–2023 keskiarvo I-riskiruutualueilla on 66 prosenttia.

Vuonna 2024 pelastuspalveluiden tekemien valvontasuoritteiden määrä kehittyi merkittävästi. Määräaikaisia palotarkastuksia (A1-A6) tehtiin 1 962, mikä vastaa 78,5 prosenttia tavoitteesta ja on huomattava parannus vuoteen 2023 verrattuna, jolloin tarkastuksia oli 1 347 (53,9 %). Muiden valvontatoimenpiteiden määrä kasvoi 7 179:ään, kun vastaava luku oli vuonna 2023 6 419. Yhteensä valvontatoimenpiteiden määrä nousi 17,7 prosentilla, mikä osoittaa toiminnan tehostuneen.

Turvallisuusviestinnän vuosi oli tapahtumien osalta vilkas ja kävijämäärät olivat eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa hyviä. Pelastuslaitos tavoitti ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoin fyysisesti vuonna 2024 yli 61 000 henkilöä, lähes 500 eri tilaisuudessa. Tämän lisäksi pelastuslaitos tavoitti joukkoviestinnän keinoin erityisesti sosiaalisen median kanavissa n. 5 miljoonaa henkilöä. Sopimuspalokunnilla oli merkittävä rooli turvallisuusviestinnässä.

Pelastustoimen palveluiden lisäksi tulosalueella tuotettiin edelleen ensihoitopalveluja Turussa, Naantalissa, Raisiossa, Kaarinassa ja Paraisilla. Pelastuspalveluiden ensihoitoyksiköt hoitivat vuonna 30 857 tehtävää, joka on lähes 8 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Merkittävimmät syyt tehtävämäärän laskuun ovat puhelimitse tapahtuva ensihoidon hoidon tarpeen arvio sekä hätäkeskuksen päivitetty hälytysohjeet.

Talousarviovuoden strategisena tavoitteena pelastuspalveluiden tulosalueella oli pelastustoimen henkilöstön riittävyyden turvaaminen osana Varhan strategista hanketta 12. Tavoitteena oli varmistaa, että pelastustoimen päätoimiset henkilöstöresurssit ovat riittävät, ja että henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa. Tätä varten panostettiin pelastushenkilöstön määrän nostamiseen vaaditulle tasolle, osaamisen kehittämiseen sekä palkkausjärjestelmän kehittämiseen.

Lisäksi keskeinen strateginen painopiste oli sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden turvaaminen. Tämä toteutettiin päivittämällä sopimuspalokuntasopimukset sekä viemällä käytäntöön sopimuspalokuntien kehittämishankkeessa (2022) tehdyt havainnot.

Palkkausjärjestelmän ja sopimuspalokuntasopimusten kehittämisessä saavutettiin asetetut tavoitteet, mikä luo vankan perustan tulevalle kehitykselle. Muiden osa-alueiden osalta kehitystyö jatkuu, ja vuonna 2025 panostetaan edelleen henkilöstön riittävyyden ja osaamisen varmistamiseen.

Pelastuspalveluiden talous toteutui talousarviota paremmin. Merkittävin tekijä onnistumiseen oli henkilöstökulujen hallinta, jonka toteuma alitti talousarvion 2,5 % ja 0,8 M€, mutta myös vuoden 2023 toteutuneen tason. Osaltaan henkilöstökulujen toteumaan vaikutti henkilöstöresurssien kriittinen tarkastelu ja tarkoituksenmukainen optimointi. Erityisesti kulutoteumaan pystyttiin vaikuttamaan toimintaa tehostamalla siten, että kertynyttä lomapalkkavelkaa onnistuttiin toimintavuoden aikana pienentämään 0,2 M€ saavuttaen näin noin 0,5 M€ säästö suhteessa talousarvioon. Huomattavaa on myös, että muutoinkin lähes kaikki ulkoiset kuluryhmät toteutuivat alle talousarvion tason. Merkittävin poikkeama tähän oli sopimuspalokuntien avustuksissa, jotka kasvoivat edellisvuoteen nähden 8,3 % ylittäen selvästi alkuperäisen, mutta jonkin verran myös tarkennetun talousarvion tason. Tuottojen osalta erityisesti palotarkastustoiminnan kehittyminen näkyi tarkastusmäärien kasvun lisäksi myös tarkastustoiminnan maksutuottojen kasvussa. Tarkastustoiminnan tuotot kasvoivatkin lähes 0,3 M€ edellisvuoteen nähden ollen 0,5 M€. Näin ollen pelastuspalvelut saavutti tulosalueelle asetetut sitovat taloudelliset tavoitteet ulkoisten erien toimintakatteen ollessa 0,8 M€ talousarviota parempi ja investointimenojen allitaessa tavoitetaso selvästi.

Tulosaluejohtajan katsaus

Aluevaltuuston 25.9.2024 tekemän päätöksen (§ 82) mukaisesti ensihoitopalvelujen järjestäminen ja tuottaminen sekä yhteistoiminta-alueen ensihoitokeskuksen tehtävät siirretään 1.1.2025 alkaen Tyks/Sairaalapalveluiden tulosalueelta Pelastuspalveluiden tulosalueelle. Päätöksen tavoitteena on luoda organisaatorakenne, joka parhaalla mahdollisella tavalla suoriutuu hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä (Pelastuslaki 379/2011) sekä ensihoidon järjestämisestä ja tuottamisesta, kuten terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja ensihoitoasetuksessa (585/2017) säädetään.

Organisaatiomuutoksen valmistelu ja toteutus käynnistettiin kolmannen osavuositarkastuksen aikana. Suunnittelun aikana painopiste oli organisaation rakenteen selkeyttämisessä ja tehtävien uudelleenjärjestelyssä. Prosessia hallittiin ja koordinoitiin Ensihoito Varhassa 2025 -projektina, ja se toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Tyks Akuutin kanssa varmistaen ensihoitopalveluiden saumattoman siirtymisen pelastuspalveluiden tulosalueelle.

Organisaatiomuutos astuu voimaan vuoden 2025 alussa, ja sen myötä pelastuspalveluiden tulosalue jakaantuu neljään tulosryhmään: esikuntapalvelut, pelastuspalvelut, operatiiviset palvelut ja ensihoitopalvelut.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Y01 - Esikunta

Esikunta

Esikuntapalveluiden tulosryhmän vuosi 2024 käynnistyi tilannekeskuksen ja kehittämisen palvelualueiden sekä johdon tuen osalta suunnitelmien mukaisesti. Vuoden puolivälissä huoltovarmuuden palvelualue liitettiin toiminnallisesti osaksi esikuntapalveluiden tulosryhmää toiminnallisista ja taloudellisista syistä johtuen. Vuoden aikana pystyttiin kehittämään toimintaa muun muassa investointien, toimitilahallinnan, henkilöstön hyvinvoinnin saralla. Myös pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2024–2025 asettamia tavoitteita pystyttiin toteuttamaan päätösten mukaisesti.

Vuoden 2024 aikana kalustojen ja toimitilojen investoinnit ja niihin liittyvä suunnittelu edistyivät aikataulun mukaisesti. Kuluneen vuoden aikana tiivistettiin myös yhteistyötä hyvinvointialueen konsernipalveluiden kanssa pelastustoimen kalustoinvestointien koordinoinnissa.

Pelastuslaitoksen sisäistä toimitilahallintaa tehostettiin perustamalla uusi tilatiimi, jonka toiminta käynnistyi vuoden neljännen kvartaalin aikana. Tilatiimi toimii tiiviissä yhteistyössä konsernipalveluiden tilapalveluiden kanssa ja edistää osaltaan muun muassa pelastus- ja ensihoitoasemien toiminnallista suunnitelmien päätösvalmistelua sekä toimitilojen käyttöönottamisessa.

Vuoden 2024 alussa käynnistyneen organisaatiomuutoksen vuoksi henkilöstön hyvinvointi oli esikuntapalveluiden yksi vuoden keskeisistä painopisteistä. Vuoden aikana kehitettiin henkilöstön hyvinvointia mittaavan "Mitä Kuuluu?" -kyselyn tuloksien perusteella ja pyrittiin luomaan konkreettisia toimenpiteitä työyhteisön hyvinvoinnin parantamiseksi. Tämän työn tavoitteena oli erityisesti vahvistaa henkilöstön jaksamista ja sitoutumista pelastuspalveluiden toimintaan muutosten keskellä.

Pelastuspalveluiden kehittäminen

Varsinais-Suomen pelastuspalveluiden kehittämissyksikön vuosi 2024 on ollut täynnä aktiivista kehitystyötä ja uusia avauksia.

Kehittämissyksikkö aloitti tammikuussa neljän hengen kokoonpanolla, joka täydentyi syyskuussa määräaikaikaisella hankekoordinaattorilla AidVerse -hankkeen osalta.

2024 aikana pyrittiin lisäämään yhteistyötä palvelualueiden kesken, toimintaa varten perustettiin Toimintaympäristön yhteistyöryhmä (TyYT). Sisältöä tuotettiin yhteistyöryhmässä palvelualueiden toiveiden mukaisesti ja jaettiin tutkittua tietoa muiden yksiköiden tarpeita varten, toiminnan tehostamisen ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Toimme palvelualueiden toimintaa näkyväksi erilaisilla kartta- ja Power Bi -näkymillä, jotta kokonaisuus, tilannekuva ja kehitystarpeet nousevat paremmin esille. Tässä onnistuttiin ja palvelualueet voivat jatkossakin pyytää apua näissä tilanteissa.

Palveluverkon, eli asemaverkon suunnittelu 2030 luvulle on ollut osa kehittämissyksikön työnkuvaa 2024 aikana. Olemme tarjonneet saavutettavuuslaskentoja ja tehokkuuslukuja eri alueille, jotta tulevaisuuden asemien sijainti olisi mahdollisimman optimaalinen ja näin palvelisi mahdollisimman pitkään muuttuvassa ja kasvavassa toimintaympäristössä.

Pelastustoimen Länsi-Suomen YT alueen toimintojen aloitus ja kehittäminen alkoivat 2024 aikana erittäin hyvin. Pelastusjohtajat ja palvelualueet ovat kokoontuneet useamman kerran vuoden aikana, niin läsnäolotapaamisiin kuin myös etäyhteyksien kautta. Toiminta jatkuu hyvällä sykkeellä 2025 aikana.

Olemme tehneet tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa liikenneturvallisuusasioissa ja osallistuneet Varhan tasolla sekä kestävä kehityksen että kaksi- ja monikielisyden työryhmiin.

Hankkeiden osalta vuosi 2024 oli vilkas, käynnissä oli samanaikaisesti useita hankkeita eri palvelualueilla ja uusia valmisteltiin vuoden 2025 rahoitushakuihin. Hyvinvointialueen nykyisessä, heikossa talustilanteessa hankkeiden kautta saadaan tuotua uusia innovaatioita toimintaan sekä kehitettyä mm. kalustokokonaisuuksia, joita ei samassa laajuudessa ilman ulkopuolista rahoitusta pystyttäisi toteuttamaan.

Tuvi -kontti- turvallisuusviestinnän tapahtumakontti saatiin käyttöön alkukesästä, ja kokemuksia kerätään myös vuonna 2025 Palosuojelurahaston tuella.

Pelastustoiminnan kehittämiseksi hankittiin CBRNE-kalustohankkeessa muuttuneen turvallisuusympäristön riskeihin vastaamiseksi CBRNE-mittaus- ja todentamismittareita sekä suoja- ja dekontaminaatiovarusteita. Hankkeen osarahoitti Euroopan unioni.

Ensihoidossa alkoi keväällä 2024 AidVerse-hanke yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeessa kehitetään uutta metaversumitekniologiaa hyödyntävä virtuaalitodellisuuden perehdytys- ja harjoitusympäristö ensihoidossa työskenteleville. Hanke jatkuu vuoteen 2026 asti, osarahoittajana on Euroopan Unioni.

Muita pienimuotoisempia yhteistyöhankkeita on myös käynnissä. Näistä mainittakoon Pelastusopiston Litiumioniakkujen elinkaaren paloturvallisuus- ja varautumisohjeet (LION) -hanke sekä Turun ammattikorkeakoulun Ensihoitajien työturvallisuuden edistäminen väkivallan riskin tunnistusmenetelmällä -hanke. Näissä hankkeissa pelastuslaitoksen asiantuntijat ovat tuomassa kentän kokemusta ja näkemystä hankkeeseen.

Vuosi 2024 oli palontutkinnan kannalta varsin tavanomainen ja palontutkinnan painopiste oli omaisuusvahinkopaloissa. Vuoden aikana oli käynnissä myös pelastuslaitosten valtakunnallinen teematutkinta, joka kohdistui rakennusten ja erityisesti rivi- ja luhtitalojen yläpohjapaloihin. Varsinais-Suomen Pelastuslaitoksen palontutkintaryhmä tutki vuoden 2024 aikana yhteensä 46 paloa.

Palokuolemien määrä on ollut 4 henkeä, sekä yksi vakava loukkaantuminen. Suurimmat omaisuusvahingot syntyivät tulitöiden seurauksena syttyneistä paloista Turussa ja Raisiossa. Tulityöt, tulisijatuhkien huolimaton käsittely sekä akkujen lataaminen olivat keskeisiä tulipalojen taustalla olleita tekijöitä. Käytännössä kaikissa tapauksissa voidaan todeta parannettavaa ihmisten huolellisuudessa sekä valvonnassa

Palontutkinnan, hankkeiden, palveluverkon valmistelun, paikatietoanalyysin, omavalvonnan, asiakaspalautteen, kestävä kehityksen ja monikielisyden saralla on saavutettu merkittäviä edistysaskelia, jotka kehittävät toimintaa, ja sitä kautta asiakkaiden hyvinvointia ja turvallisuutta.

Tilannekeskus

Pelastustoimen tilannekeskuksen osalta vuosi 2024 käynnistyi uuden organisaation mukaisella henkilöstöllä. Vuoden alusta tilannekeskuksen alle muodostettiin ICT-palveluyksikkö, johon siirtyivät aiemmin ICT-palvelualueella työskennelleet henkilöt. Tämä muutos tehosti toimialasidonnaisten ICT-järjestelmien hallinnointia ja integroi niiden ylläpitoa paremmin osaksi pelastustoimen organisaatiota.

Pelastustoimen tilannekeskuksen pääasiallisena tehtävänä on tuottaa erilaisia tukipalveluita muille palvelualueille, joten vuoden aikana tehtiin kehitystyötä aiempien vuosien tapaan yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa. Pääasialliset toiminnot liittyvät pelastustoiminnan tukemiseen ja johtamiseen, onnettomuuksien ehkäisyyn tukitehtäviin sekä toimialasidonnaisiin ICT-palveluihin. Alkuvuodesta julkaistiin kaksi pelastustoimea ohjaavaa asetusta, joissa säädettiin tilannekuvan tuottamiseen sekä alueellisiin tilanne- ja johtokeskuksiin liittyvistä asioista. Näiden perusteella käynnistettiin yhteistyö Satakunnan ja Pohjanmaan hyvinvointialueiden pelastuslaitosten kanssa ja aloitettiin huhtikuussa 2025 toimintansa aloittavan Länsi-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen toimintojen ja palveluiden suunnittelu. Suunnittelutyötä tehtiin loppuvuosi hyvässä yhteistyössä.

ICT:n näkökulmasta vuoden aikana tehostettiin yhteistyötä Varhan IT-palveluiden kanssa ja otettiin käyttöön säännölliset seurantapalaverit. Yhteistyö 2M-IT:n kanssa jatkui myös sujuvana ja toimivana. ICT-toiminnan näkökulmasta suurimmat kokonaisuudet, joiden kanssa vuoden aikana työskenneltiin, liittyivät mm. TUVE-verkon laajentamiseen pelastuslaitoksen eri toimipisteisiin, mikä jatkuu myös vuonna 2025, sekä Varhan IT-palveluiden muutosprojektiin, jonka tavoitteena on irrottaa kokonaan vanhan organisaation IT-infrastruktuurista ja järjestelmistä.

Merkittävä ICT-hanke oli myös ensihoidon järjestämisvastuun siirtyminen vuoden 2025 alusta pelastuspalveluiden tulosalueelle. Tähän liittyviä järjestelmämuutoksia ja selvitystyötä tehtiin vuoden 2024 loppupuolella osana "Ensihoito Varhassa –25" -projektia.

Loppuvuodesta suunniteltiin myös vuoden 2025 alusta käynnistytävää uutta organisaatiota, mikä toi muutoksia myös tilannekeskuksen palvelualueelle. Muutoksia tuli muun muassa ICT-henkilöresursseihin, joita vahvistettiin ensihoitopalveluiden siirtymisen myötä pelastuspalveluihin vuoden 2025 alusta. Länsi-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen henkilöstön pätevyysvaatimuksiin tuli myös muutoksia, mikä johti siihen, että loppuvuodesta käynnistettiin YT-neuvottelut, jotka koskivat tilannekeskuksen vuoromestareita.

Y02 – Riskienhallinta

Onnettomuuksien ehkäisy

Palotarkastustoiminnassa jatkettiin hyvän hallintotavan mukaista valvontatyötä. Vuonna 2024 valvoimme selvästi enemmän valvontasuunnitelman mukaisia palotarkastuskohteita kuin vuotta aikaisemmin. Yleisötapahtumia järjestettiin maakunnan alueella normaaliin tapaan, ja riskiasukasilmoituksissa kirjattiin jälleen uusi ennätysmäärä. Rakentamiseen liittyvä ohjaus- ja neuvontatoiminta vähentyi toista vuotta peräkkäin. Pientalojen omapalotarkastustoimintaa toteutettiin viime vuosien tapaan.

Pelastuslaitoksen toimintaa ohjaa palvelutasopäätös ja onnettomuuksien ehkäisytoimintaa paremmin sen liitteenä oleva valvontasuunnitelma. Vuonna 2023 laadittuun palvelutasopäätökseen kirjattiin viisi uutta virkaa onnettomuuksien ehkäisytyöhön, joiden täyttö suunniteltiin tehtäväksi palvelutasopäätöskauden aikana. Taloudellisista syistä johtuen nämä virat päätettiin jättää täyttämättä ja poistettiin päätöksestä kesällä 2024.

Palvelutasopäätös perustui aikaisempaa enemmän pelastuslaitoksen laatimaan riskianalyysiin. Sen perusteella kohdensimme myös onnettomuuksien ehkäisytyötä. Käytännössä tämä kohdentaminen näkyi vuonna 2024 saaristokohteiden valvontatyön lisääntymisenä erityisesti Turun saaristossa, Paraisten ja Kemiönsaaren alueilla.

Valvontamäärät valvontasuunnitelman mukaisissa kohteissa kasvoivat selvästi edellisvuoden tasosta, ollen vuonna 2024 lähes 2 000 määräaikaista palotarkastusta. Myös kokonaisasiakaskontaktien määrä nousi. Hyvään tulokseen

vaikuttivat vähäiset muutokset valvontahenkilöstössä, positiivinen asenne, onnistuneet rekrytoinnit sekä panostus johtamiseen ja esimiestyöhön.

Pientaloille suunnattua omapalotarkastustoimintaa toteutettiin noin 5 000 valvottavan kohteen osalta. Eniten valvottavia kohteita oli Turussa, Salossa ja Vehmaalla, ja vähiten Kaarinassa. 86 % valvottavista kohteista palautti pientalon itsearviointilomakkeen vuoden loppuun mennessä. Palautuneiden itsearviointilomakkeiden määrä oli prosentuaalisesti samalla tasolla kuin aikaisempina vuosina.

Pelastuslain mukaisesti viranomaisilla on ilmoitusvelvollisuus havaitsemastaan palovaarasta tai muusta onnettomuusvaarasta. Paloriski-ilmoituksiin perustuvia riskiperusteisia palotarkastuksia pelastuslaitoksella tekee päätyökseen kaksi henkilöä. Vuonna 2024 pelastuslaitos kehitti ilmoitusmenettelymallia, jonka avulla turvallisuusriskeihin voidaan nyt vastata aiempaa tehokkaammin ja nopeammin.

Paloriski-ilmoitusten määrä on kasvanut joka vuosi toiminnan alusta lähtien. Vuonna 2024 ilmoituksia tuli yhteensä 553 kpl, mikä oli odotuksiin nähden maltillinen määrä. Palovaroittimia koskevan lainsäädännön uudistus ei vielä näkynyt vuonna 2024. Vuoden 2025 aikana ilmoitusmäärän odotetaan pysyvän samalla tasolla tai jopa hieman kohoavan. Vuonna 2024 tehtiin yli 400 paloriski-ilmoitukseen perustuvaa palotarkastusta sekä 165 jälkivalvontakäyntiä. Paloriskiasuntojen tarkastustoiminnalla on todennäköisesti ehkäisty sekä palokuolemia että merkittäviä omaisuusvahinkoja. Palokuolemien määrä on alueellamme edelleen laskussa.

Pelastuslaitos tekee merkittävää viranomaisyhteistyötä poliisin, hyvinvointialueen terveystoimen ja aluehallintoviranomaisen kanssa yleisötapahtumien turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi Varsinais-Suomen pelastuslaitos tekee vahvaa yhteistyötä kumppanuusverkoston pelastuslaitosten ja tapahtumaturvallisuuden asiantuntijaverkoston kanssa, muun muassa tapahtumaturvallisuusinfojen muodossa. Yleisötapahtumissa ihmisiä kokoontuu pienelle alueelle suuria määriä, ja tilaisuuksissa käytetään entistä enemmän erilaisia tehosteita. Näissä tapahtumissa korostuu ennakoitu turvallisuussuunnittelu ja käytänteet. Varsinais-Suomen pelastuslaitos on aktiivisesti mukana kehittämässä valtakunnallista tapahtumaturvallisuutta ja edistää myös alueellista tapahtumaturvallisuutta yhdessä viranomaisten ja tapahtumajärjestäjien kanssa. Pelastuslaitoksella rekisteröitiin noin 1 000 yleisötapahtumiin liittyvää merkintää, jotka koostuivat muun muassa pelastussuunnitelmista, ilotulitusnäytöksistä, tilapäismajoituksista, tuliesityksistä ja lausunnoista.

Pelastuslaitos antaa kaupunkien ja kuntien rakennusvalvontaviranomaisille, heidän pyynnöstään, paloturvallisuuslausuntoja rakentamiseen liittyvistä suunnitelmista. Vuonna 2024 annettiin hieman alle 500 lausuntoa, kun edellisvuonna määrä oli yli 500 ja vuonna 2022 yli 600. Lausuntojen määrän lasku ennakoii rakentamisen hiipumista. Myös uusiin rakennuksiin tehtävien palotarkastusten määrä jatkoi laskuaan toista vuotta peräkkäin.

Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestinnän vuosi oli tapahtumien osalta vilkas, ja kävijämäärät olivat eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa erittäin hyviä. Pelastuslaitos tavoitti ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoin fyysisesti vuonna 2024 yli 61 000 henkilöä lähes 500:ssa eri tilaisuudessa. Tämän lisäksi pelastuslaitos tavoitti joukkoviestinnän keinoin, erityisesti sosiaalisen median kanavissa, noin 5 miljoonaa henkilöä. Sopimuspalokunnilla oli merkittävä rooli turvallisuusviestinnässä.

Merkittäviä tapahtumia, joihin pelastuslaitos osallistui:

- 112-päivän tapahtuma Turussa Yliopistonkadulla
- Rakenna & Sisusta -messut Turun messu- ja kongressikeskuksessa
- NouHätä-aluekilpailu
- Naantalin liikenneturvallisuustempaus
- Turvallisemman liikenteen puolesta -mielenilmaisu
- Punainen Liitu -esitykset
- Merellinen turvallisuustapahtuma Turussa Varvintorilla
- Hyvinvointia Yhdessä -tapahtuma ja Järjestöareena 2024 Turun messukeskuksessa
- Paavon Sporttipäivä
- Turun päivän tapahtuma keskuspaloasemalla

- Päiväkoti- ja esikouluikäisten paloasemapäivät
- Päivä paloasemalla -tapahtumat 41 kpl

1.

Kampanjat, oppitunnit ja tapahtumat veivät turvallisuustaidot kouluihin, perheille ja yhteisöihin eri puolilla Varsinais-Suomea. Vuoteen mahtui muun muassa lapsille ja nuorille suunnattuja oppitunteja ja liikenneturvallisuustapahtumia, paloasemapäiviä perheen pienimmille sekä Paloturvallisuusviikon huipentaneita Päivä Paloasemalla -tapahtumia. Jokainen kohtaaminen edisti turvallisuustietoisuutta ja teki arjesta turvallisemman. Pelastuslaitoksen järjestämille toisen luokan oppilaiden turvallisuusoppitunneille osallistui reilut 3 000 oppilasta.

Pelastuslaitos otti käyttöön Tuvi -kontin, liikuteltavan koulutus- ja esittelytilan, sekä sen toimintaa tukevan turvallisuusviestinnän perävaunun. Kontti tarjoaa moderneja, osallistavia koulutusmahdollisuuksia, kuten alkusammutustaitojen harjoittelua VR-lasien ja digitaalisten välineiden avulla, sekä esittelee paloteknisiä laitteita ja poistumisopasteita. Perävaunu toimii tukialustana tai itsenäisesti pienemmissä tapahtumissa, mikä lisää turvallisuusviestinnän saavutettavuutta.

Nuorten turvallisuustiedot ja -taidot olivat monessa tapahtumassa keskiössä. Kevään NouHätä! -kampanja huipentui pelastuslaitoksen nuorille järjestämään aluekilpailuun. Varsinais-Suomessa pilotoitiin myös ensimmäistä kertaa nuorten liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtäävä Punainen liitu -esitys toisen asteen opiskelijoille. Pelastuslaitos osallistui myös Naantalin kaupungin järjestämään liikenneturvallisuustempaukseen yhdessä Liikenneturvan ja Varhan terveystalouden kanssa. Lokakuussa pelastuslaitos osallistui koko pelastusalan yhteiseen mielenilmaisuun turvallisemman liikenteen puolesta, ja tapahtumaan saatiin mukaan 60 palokuntaa ja noin 600 pelastushenkilöä. Palokuntien panostus mielenilmaisuun on hieno osoitus pelastustoimen yhteisöllisyydestä ja sitoutumisesta hyvään asiaan. Samalla korostettiin pelastusalan merkitystä ja vahvistettiin yhteisöä.

Siviilivalmius

Turvallisuusympäristömme on viimeisten vuosien aikana muuttunut dramaattisesti. Kiristynyt turvallisuustilanne Euroopassa on aiheuttanut kiireellisen tarpeen arvioida ja päivittää myös pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmia sekä turvallisuuden toimintamalleja. Suunnitelmia on jouduttu arvioimaan uudesta näkökulmasta ja huomioon on otettu muun muassa väestönsuojaamisen ja varautumisen oppeja aseellisista konflikteista, kuten Ukrainan sodasta. Suomen NATO-jäsenyys tuo oman lisänsä sekä uusia vaatimuksia siviilivalmiuden toimijoille.

Pelastuslaitos vastaa alueellaan väestönsuojaamisen liittyvien suunnitelmien ja toimien toteuttamisesta. Keskeisenä osana poikkeusolojen väestönsuojelua on kyky toteuttaa väestönsiirtoja, eli evakuoiteja. Suurten evakuointien toimintamallia uudistettiin edelleen vuonna 2024, ja tavoitteena on nykyaikaistaa ja yhteensovittaa tämä kyvykkyys hyvinvointialueen toimijoiden, YT-alueen sekä muiden viranomaisten kanssa.

Pelastuslaitos, ja pelastustoimi toimialana, ovat keskeisiä toimijoita kansallisen kokonaisturvallisuuden kentällä. Onnettomuuksien ehkäisyn ja torjunnan lisäksi uhkien arviointi ja niihin varautuminen ovat osa pelastuslaitoksen lakisääteisiä tehtäviä. Siviilivalmiuden palvelualue vastaa muun muassa alueellisen riskiarvion ja sodanajan uhka-arvion toteutuksesta. Tämän lisäksi palvelualue tuottaa säännöllisesti siviilivalmiuden tilannekuvaa, jolla pyritään seuraamaan pelastuslaitoksen toimintaan sekä turvallisuuteen vaikuttavia ilmiöitä.

Säännöllisesti koostettu siviilivalmiuden tilannekuva on vakiinnuttanut paikkansa organisaation päätöksenteon tukivälineenä. Tilannekuvan kautta on kyetty analysoimaan ja arvioimaan muuttuvaa turvallisuusympäristöä pelastuslaitoksen näkökulmasta. Tämä on tuonut arvokasta tietoa esimerkiksi organisaation varautumiseen liittyen sekä lisännyt henkilöstön tietämystä pelastuslaitokseenkin vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista. Siviilivalmiuden tilannekuva ja sen tuottaminen ovat myös edistäneet paikallista viranomaisyhteistyötä sekä lisänneet tiedonvaihtoa turvallisuusviranomaisten välillä.

Parantaaksemme kykyä reagoida äkillisiin häiriötilanteisiin, tai jopa poikkeusoloihin, pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman päivittämistä on kehitetty sekä nykyaikaistettu yhteistyössä pelastuslaitoksen palvelualueiden

ja hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa. Valmiussuunnitelman keskeisenä tavoitteena on luoda pohja pelastuslaitoksen jatkuvuuden hallinnalle ja toimintakyvyn säilyttämiseksi kaikissa turvallisuustilanteissa.

Tulevaisuus siviilivalmiuden näkökulmasta on haasteellinen. Syvän rauhan aika on takana ja elämme yhä jatkuvassa epävarmuuden ajassa. Ajassa, jossa jopa pelastuslaitoksen turvallisuuteen on kohdistunut haasteita. Haasteet eivät kuitenkaan liity vain valtioiden välisiin konflikteihin tai meitä uhkaaviin vaikuttamisyrityksiin. Niiden lisäksi edessämme ovat ilmastonmuutoksen tuomat vaikeudet, kuten luonnon kantokyvyn heikkeneminen.

Pelastuslaitoksen on kyettävä säilyttämään toimintakykynsä myös tulevaisuudessa, jotta se pystyy tuottamaan palveluitaan hyvinvointialueella, alueen kunnille ja kuntien asukkaille.

Huoltovarmuus

Varushuollon toiminta ja pelastuslaitoksen logistiikka on keskitetty Artukaisten paloasemalle.

Kuluneena vuonna sopimuspalokunnille hankittiin varusteita enemmän kuin edellisvuonna, mutta vakinaiselle henkilöstölle hankittavien varsinaisten virkavaatteiden määrä väheni puoleen edellisvuoteen verrattuna. Vakinaisen henkilöstön korvaavia varuste- ja virkavaatehankintoja jatkettiin. Virkavaatteita hankittiin runsaat 1 200 nimikettä, ja niiden arvo oli noin 38 000 €. Sopimuspalokunnille hankittiin yli 2 000 varustetta vuoden 2024 aikana, ja näiden hankintojen arvo oli yhteensä 250 000 €. Tämän lisäksi kuluneen vuoden aikana varustettiin 112 uutta sopimuspalokuntien hälytysosastoihin tullutta henkilöä. Uusien varustettujen henkilöiden määrä kasvoi huomattavasti edellisvuodesta.

Varushuollossa pestään vuosittain noin 5 000 sammutusasua ja virkavaatetta. Muiden työsuoritteiden, kuten vaatteiden ja varusteiden korjausten, brodeerausten ja ompelutöiden, määrä väheni hieman edellisvuodesta ollen nyt runsaat 7 000 kappaletta.

Pelastuslaitoksen korjaamo Turussa huolehtii alueensa kaikesta pelastuskaluston kunnossapidosta. Korjaamolle rakennetaan uudet tilat Krossin paloasemalle Kaarinaan, jonne muutetaan syksyllä 2025. Näin ollen kulunut vuosi oli viimeinen kokonainen toimintavuosi pelastuslaitoksen korjaamotoiminnalle Turussa. Sopimuspalokuntien käytössä olevan kaluston kunnossapito on järjestetty koko pelastuslaitoksen alueella samalla tavalla, ja siitä vastaavat kalustonhoitajat. Korjaamolla työskentelee esimies ja kolme asentajaa, ja alueilla on kahdeksan kalustonhoitajaa.

Ensihoidon uusi asemoituminen vuoden 2025 alusta lisäsi korjaamon ja kunnossapidon työmäärää jo vuoden lopulla, kun varauduttiin ambulanssien määrän kaksinkertaistumiseen. Työ käytössä olevan kalustonhallintaohjelmiston korvaamiseksi uudella Trail-ohjelmistolla aloitettiin syksyllä, ja uusi ohjelmisto on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2025 aikana.

Kulunut vuosi oli Krossin paloaseman osalta rakentamisen aikaa, ja työt jatkuvat vielä alkuvuoden 2025. Asema valmistuu aikataulun mukaisesti elokuussa 2025. Uusi asema tarjoaa tilat pelastukselle, ensihoidolle, sopimuspalokunnalle ja korjaamolle. Jäkärän, Paraisten ja Vestanfjärdin paloasemahankkeiden tarvemäärittely ja suunnittelu etenivät pitkälle yhteistyössä Varhan rakennuttamisen kanssa. Näiden hankkeiden rakentamisaikataulu selviää tämän vuoden aikana. Länsi-Turun, Keskustan ja Skanssin paloasemahankkeiden suunnittelu aloitettiin, ja työ jatkuu vuoden 2025 aikana, jolloin myös näille hankkeille laaditaan alustava aikataulu.

Huoltovarmuuden palvelualueelle perustettiin tilatiimi vastaamaan muuttuneisiin toimintatapoihin ja toimintaympäristön vaatimuksiin. Tämä tarkoittaa olemassa olevien kiinteistöjen turvallisuustason nostamista ja uusien tilojen turvallisuusvaatimusten huomioimista jo suunnitteluvaiheessa. Tämän lisäksi lukuisat uudishankkeet edellyttävät merkittävästi enemmän resursseja kuin aiemmin. Hyvinvointialueen tilojen 6 %:n säästötavoite koskee myös pelastuslaitosta, ja näiden säästöjen aikaansaaminen vaatii kokonaisvaltaista tilanhallintaa sekä tilojen käytön koordinoitua. Tilatiimi pyrkii vastaamaan myös tähän tarpeeseen.

Loppuvuodesta valmistui viisi sammutusautoa, joiden sijoituspaikat ovat Lieto, Loimaa, Parainen, Raisio ja Salo. Autot otetaan operatiiviseen käyttöön alkuvuodesta 2025.

Kuluneen vuoden aikana valmisteltiin myös kolme vuorossa olevien palomestareiden käyttöön tulevaa johtoautoa, ja myös nämä autot otetaan käyttöön alkuvuodesta 2025.

Näiden lisäksi kilpailutettiin ja tilattiin

- kolme A-luokan venettä
- kaksi öljyntorjuntapuomikonttia
- kahdeksan tarkastusautoa
- kuusi varavoimakonetta.

Vuoden 2024 kaluston hankintasuunnitelmaan kuuluivat kaksi säiliöautoa, sammutusauto, kärkiyksikkö ja kevytyksikkö. Näiden tilaukset ja/tai kilpailutukset saatiin tehtyä. Sammutusauto valmistunee keväällä, mutta muun kaluston osalta valmistuminen siirtyy vuoden 2026 puolelle.

Y03 – Operatiivinen

Pelastustoiminnan suunnittelu ja johtaminen

Vuosi 2024 käynnistyi organisaatiomuutoksen täytäntöönpanolla. Aiempi pelastustoiminnan palvelualue jakautui pelastustoiminnan suunnittelun ja johtamisen palvelualueeksi sekä operatiivisen palvelutuotannon palvelualueeksi. Operatiivisen palvelutuotannon palvelualueelle siirtyi pelastajien, vanhempien pelastajien ja pelastusryhmänjohtajien henkilöstöhallinto, työvuorosuunnittelu ja lähiesihenkilötyö. Pelastustoiminnan suunnittelun ja johtamisen palvelualueen päätehtäväksi määritettiin johtaa ja koordinoita pelastustoiminnan suunnittelua ja kehittämistä sekä ohjata operatiivisten palveluiden pelastustoiminnan palvelutuotantoa. Lisäksi palvelualue vastaa pelastustoiminnan päällystön päivystysjärjestelmästä ja sen tuottamisesta sekä pelastuslaitoksen sopimuspalokuntatoiminnasta.

Pelastustoiminnan suunnittelun osalta muodostettiin kolme toimintokokonaisuutta: pelastustoiminta, pelastustoiminnan johtaminen sekä ympäristö- ja vesistötoiminta. Kutakin toimintokokonaisuutta johtaa apulaispalopäällikkö, jotka valittiin määräaikaisiin tehtäviin vuoden 2023 lopussa. Toimintokokonaisuuksien alle luotiin eri aihealueiden työryhmiä, joiden vastuuhenkilönä toimii apulaispalopäällikkö tai palomestari. Työryhmien jäseniksi toteutettiin haku vuoden 2024 keväällä ja kaikkien pelastustoimintaan osallistuvien päätoimisten viranhaltijoiden oli mahdollista hakeutua työryhmiin. Varsinaisesti työryhmätyöskentely käynnistyi syksyllä 2024. Näkyvimpinä tuotoksina työryhmätyöskentelystä syntyivät mm. täydentävien sammutusmenetelmien kehittäminen, tieliikennepelastamisen koulutusmateriaalin luominen, CBRNE-tietoisuuden lisääminen, viranomaisten kenttäjohtajaseminaari ja ympäristövahinkojen torjunnan kalustohankintoja sekä osaamisen kehittämisen ja ylläpitämisen toimintamallit, joiden kehittäminen jatkuu vuonna 2025.

Syksyllä 2024 toteutettiin Länsi-Suomen yhteistyöalueen yhteinen vesisukelluskurssi, jolta valmistui kolme uutta vesisukeltajaa Varsinais-Suomeen. Kurssi toteutettiin kolmessa kahden viikon osassa, joista jokaisesta vastasi vuorollaan yksi yhteistyöalueen pelastuslaitoksista. Varsinais-Suomen vastuulla oli järjestää kurssin kaksi viimeistä viikkoa, joissa suoritettiin soveltavia harjoituksia meri- ja kaivosympäristössä.

Vuonna 2024 Varsinais-Suomessa oli 7662 pelastustoiminnan tehtävää, mikä oli 583 tehtävää vähemmän kuin vuonna 2023. Tehtävämäärän lasku selittyy pääasiassa myrsky- ja ensivastetehtävien määrän vähentymisellä. Toimintavalmiusajat ovat edelleen yleisesti parantuneet, mutta alueella on kuitenkin edelleen useita I- ja II-riskiluokan riskiruutuja, joita ei tavoiteta palvelutasopäätöksen ja kansallisten ohjeiden mukaisesti. Niiden riskiruutujen lukumäärä, joita ei tavoiteta kiireellisissä tehtävissä 50 %:ssa, on noussut I-riskiluokan osalta 12 ruutuun (v. 2023 9 ruutua) ja II-riskiluokan osalta 17 ruutuun (v. 2023 8 ruutua). I-riskiluokan osalta tavoittamattomien ruutujen määrän kasvu selittyy pääosin uusilla I-riskiluokan ruuduilla, joita ei tavoiteta nykyisellä paloasemaverkostolla. II-riskiluokan osalta tavoittamattomien ruutujen määrän kasvu selittyy yksittäisillä hälytystehtävillä, joissa toimintavalmiusaika on pitkittänyt. Korjaustarpeet toimintavalmiudessa on huomioitu pelastustoimen palvelutasopäätöksessä vuosille 2024-2025.

Sopimuspalokuntien uusien alue- ja palokuntasopimusten valmistelu aloitettiin vuonna 2023. Aluesopimuksen sisällön ja palokuntasopimusohjan neuvottelut saatiin päätökseen keväällä 2024. Uusi aluesopimus allekirjoitettiin juhlallisesti Turun VPK:n talolla 4.6.2024. Aluesopimuksen allekirjoittivat kaikki alueen sopimuspalokunnat. Sopimuspalokuntakohtaisten palokuntasopimusten sisältö sovittiin erikseen jokaisen sopimuspalokunnan kanssa syksyllä 2024. Uusien alue- ja palokuntasopimusten myötä saatiin luotua tasapuoliset, yhdenvertaiset ja kannustavat sopimusohjat jokaiselle sopimuspalokunnalle. Sopimuksissa painotettiin mm. osaamisen ylläpitämisen vähimmäismäärää, terveystarkastuksia ja korvausten maksamista toteutuneesta toiminnasta. Lisäksi palokuntasopimukseen luotiin päivitysmekanismi, jolla sopimuksien sisältöä tarkastetaan ja päivitetään vuosittain. Uusien sopimusten vaikutus näkyi positiivisesti loppuvuonna 2024, sillä hälytyskelpoisuudet täyttävien henkilöiden määrä kasvoi 20 % ja savusukelluskelpoisten henkilöiden määrä kasvoi 25 %.

Operatiivinen palvelutuotanto

Vuosi 2024 käynnistyi organisaatiomuutoksella, joka vaikutti myös operatiiviseen palveluntuotantoon. Uudessa organisaatiossa asiantuntijuus ja tuotanto eriytettiin omiksi palvelualueikseen. Operatiivisen palveluntuotannon tehtävänä on tuottaa pelastustoiminnan ja ensihoidon aikakriittiset palvelut asiakasrajapinnassa sekä tukea onnettomuuksien ehkäisytyötä.

Operatiivinen palvelualue muodostuu ensihoidon ja pelastustoiminnan palvelutuotannosta. Ensihoidon palvelutuotantoa johtaa kaksi palvelupäällikköä ja työskentelee n.130 ensihoitajaa. Pelastustoiminnan palvelutuotantoa johtaa kaksi palopäällikköä ja työskentelee n. 270 pelastajaa, vanhempaa pelastajaa ja pelastusryhmänjohtajaa.

Operatiivisen palveluntuotannon tehtävänä on toteuttaa palvelut asiantuntijaorganisaatioiden suunnitelmien pohjalta palvelutasopäätösten mukaisesti, hyvää henkilöstöhallintoa noudattaen ja työhyvinvointia ylläpitäen – samalla tuottavasti ja taloudellisesti.

Vuoteen 2024 sisältyi paljon henkilöstöhallinnollista työtä, joista keskeisimpiä olivat:

- yhteisen palveluntuotannon keskitetyn resurssisuunnittelun kehittäminen
- noin 50 virka- ja työsuhteen vakinainen täyttäminen
- ensihoidon työaikajohtamisen kehittäminen ja TUTA 2024
- sukupuolineutraalien ammattinimikkeiden käyttöönotto
- palkkarakenneuudistuksen valmistelu ja toteutus
- työkykyjohtamisen kehittäminen ja uuden toimintamallin luominen
- työaikajohtamisen paikalliset sopimukset
- ensihoitajien virkasuhteiden muuttaminen työsuhteiksi
- ensihoito Varhassa 2025 -projekti
- operatiivisten palveluiden tulosryhmän valmistelu

Kevään 2024 merkittävimpiä onnistumisia olivat ensihoidon työaikajohtamisen kehittäminen ja palveluntuotannon yhteinen resurssiohjaus. Yhteisöllisellä ja kysyntäohjatulla työvuorosuunnittelulla, joka mahdollistaa pelastajien tuottaman synergiaedun, saavutettiin ensihoidossa noin 5 %:n tuottavuuden parannus. Keskitetty resurssiohjaus tehosti myös koko palveluntuotannon lomasuunnittelua ja lomapalkkavarauksen purkamista, mikä toi merkittävän taloudellisen säästön vuoden 2024 tilinpäätökseen.

Pelastuspalveluiden (HYVTES liite 7) palkkarakenneuudistus oli yksi vuoden 2024 tärkeimmistä onnistumisista. Valmistelutyö alkoi alkuvuodesta, ja ammattijärjestöjen tuella uudistuksesta sovittiin paikallisesti kesän alussa. Sopimuksen myötä Varsinais-Suomen pelastustoimen tehtäväkohtaiset palkat saatiin lokakuussa valtakunnallisesti kilpailukykyiselle tasolle. Lisäksi joulukuussa saatiin päätökseen pitkään valmisteltu kiinteä työaikakorvaus pelastustoiminnan tuotannolle, ja paikallinen sopimus astui voimaan 1.1.2025. Uudistukset paransivat merkittävästi Varsinais-Suomen pelastustoimen pito- ja vetovoimaa sekä kilpailuasemaa osaavan henkilöstön rekrytoinnissa.

Loppuvuoden 2024 suurimmat projektit olivat Ensihoito Varhassa 2025 ja Operatiivisten palveluiden tulosryhmän valmistelu. Vuoden 2025 alusta alkaen Varhan ensihoitopalvelun järjestäminen ja tuottaminen keskitetään uudelle pelastus- ja ensihoitopalveluiden tulosalueelle. Muutoksen myötä uudessa palveluntuotannon tulosryhmässä työskentelee yli 500 ensihoidon ja pelastustoiminnan ammattilaista.

Ensihoito

Ensihoitotoiminnan osalta Tyks Akuutin ja pelastuspalveluiden ensihoidon asiakaspalvelun ja tuotannon ohjauksen uudelleenasetointia valmisteltiin yhteistyössä hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa. Valmistelun lopputuloksena Tyks Akuutin ja pelastuspalveluiden ensihoito siirtyi vuoden 2025 alusta yhteen organisaatioon. Uusi toimintamalli vaati paljon suunnittelua sekä TYKS Akuutin että pelastuspalveluiden henkilöstön kanssa. Valmistelua varten perustettiin Ensihoito 2025 -hanke. Yhtenä keskeisenä tavoitteena muutoksen johtamisessa on ollut se, että asiakkaat eivät koe muutosta arjen palvelutuotannossa. Tässä onnistuttiin hyvin. Ensihoitotehtävien kokonaismäärä jatkoi laskuaan koko maakunnan alueella. Analysoinnista huolimatta varsinaista "päätekijää" muutokselle ei löytynyt. Tehtävien määrän lasku vaikutti negatiivisesti pelastuspalveluiden tulokertymään.

Vuoden 2025 keskeisenä tavoitteena ensihoidossa on toiminnallisten prosessien luominen sekä ensihoidon organisaation kehittäminen toimimaan eri palvelualueiden kanssa.

Strateginen hanke 12 - Pelastustoimen henkilöstön riittävyyden turvaaminen

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategia hyväksyttiin aluevaltuustossa 21.9.2022 (§ 83) ja sitä täydentävä palvelustrategia 15.11.2023 (§ 140). Vuoden 2023 aikana strategian toimenpiteet koottiin viiteen kärkiohjelmaan. Yksi näistä kärkiohjelmissa on "Ammattilaisten arvostama: Hieno työpaikka ja ala". Tähän kokonaisuuteen sisältyy pelastuspalveluiden asiakaspalveluja ja toimintoja kehittävä toimenpidekokonaisuus, joka on nimeltään Pelastustoimen henkilöstön saatavuuden turvaaminen (Strateginen hanke 12). Kokonaisuuden valmistelua hyvinvointialueella johtaa pelastusjohtaja Vesa Halonen.

Pelastus- ja ensihoitopalveluihin kohdistuvia tunnistettuja lähitulevaisuuden haasteita ovat mm. Suomea uhkaava pelastajapula, joka kohdentuu sekä päätoimiseen että vapaaehtoispalokuntasektoriin. Arvioiden mukaan vuoteen 2030 mennessä Suomessa tarvitaan n. 1 000 uutta pelastajaa lisää. Tarvearviointi ei ole kyetty ennakoimaan sairaseläköitymiseen yms. liittyvää henkilöstön poistumaa, joka osaltaan kasvattaa tulevaisuuden tarvetta. Toisena henkilöstöön liittyvänä haasteena on, että vapaaehtoispalokuntien harrastajamäärät ja osin myös lasten ja nuorten kiinnostus palokuntatoimintaan ovat laskussa.

Strategisen hankkeen 12 (jäljempänä Hanke 12) tavoitteeksi asetettiin ratkaisujen ja ratkaisuvaihtoehtojen löytäminen tiedossa olevien ja erityisesti toimialaan kohdentuvien uhkien vähentämiseksi. Selvää on, että laadukkaan asiakaspalvelun tuottamisen keskeinen voimavara pelastus- ja ensihoitopalveluissa on osaava henkilöstö, jolla on tehtävänmukainen koulutus, välineistö ja työympäristö. Valmistelun johtajatuksena oli, että pelastus- ja ensihoitopalvelut kykenevät jatkossakin tuottamaan laadukasta asiakaspalvelua Varsinais-Suomessa ja olemaan samalla houkutteleva työympäristö osana hyvinvointialueen organisaatiota.

Hanke 12 jaettiin neljään projektiin: kokemuksen johtaminen ja kehittäminen, sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden turvaaminen, osaamisen kehittäminen sekä palkkausjärjestelmän kehittäminen. Projekteille nimettiin omat vastuuvetäjät, ja valmistelujen etenemistä seurattiin sekä pelastus- ja ensihoitopalveluiden että hyvinvointialueen eri organisaatio- ja luottamushenkilötasolla. Pelastus- ja ensihoitopalveluiden Hanke 12:ta johtamaan määrättiin Juha Virto.

Päätoimisen henkilöstön pysyvyyteen ja työympäristön houkuttelevuuteen tähtää palkkausjärjestelmän kehittämishanke, joka saatiin päätökseen erinomaisin tuloksin. Hankkeen valmistelussa oli mukana sekä henkilöstön että ammattiyhdistysten edustajia, ja projektin lopputulokseksi muodostui toimiva ja kustannustehokas palkkarakenne.

Vapaaehtoispalokuntien elinvoimaisuuden turvaaminen -projekti toteutettiin niin ikään erinomaisesti, ja Varha/Pelastus- ja ensihoitopalvelut on allekirjoittanut vuoden 2024 aikana kaikkien alueen 65 sopimuspalokunnan kanssa yhteisen aluesopimuksen sekä lisäksi kahdenväliset yhdistyssopimukset.

Hanke 12:een sisältyneet kaksi muuta projektia, kokemuksen johtaminen ja osaamisen kehittäminen, eivät kaikilta osin saavuttaneet niille asetettuja tavoitteita. Perusteluna tavoitteista jäämiselle on, että ao. projekteissa toimivat henkilöt olivat erityisen tiiviisti mukana hyvinvointialueen muissa valmisteluhankkeissa (mm. taloussuunnittelu, organisaatiosuunnittelu). Mahdollisuudet kehittää samanaikaisesti omia projektejaan olivat tähän perustuen varsin vähäiset. Tilanne huomioitiin projektien edetessä, ja projekteja pyrittiin tukemaan mm. lisähenkilöstöllä.

Loppuarvio

Pelastuspalvelut oli mukana hyvinvointialueen strategisissa hankkeissa ja toteutti osaltaan sekä hyvinvointialueen strategiaa että oman toimialan strategisia kehittämishankkeita. Toimialan näkökulmasta tarkasteltuna keskeistä oli luoda työympäristö, joka mahdollistaa henkilöstölle oman työnsä kehittämisen ja toimii samalla houkuttelevana ympäristönä hakeutua Varhan pelastus- ja ensihoitopalveluiden eri työtehtäviin.

Kokonaisuuteen sisältyy lisäksi vapaaehtoispalokuntatoiminta (VPK:t, toimenpidepalkkaiset palokunnat), jotka ovat keskeisessä roolissa pelastustoimintapalveluiden tuottamisessa.

Vaikka osaamisen kehittäminen ja kokemuksen johtaminen -projektit eivät saavuttaneet kaikkia tavoitteitaan, ne on sisällytetty vuoden 2025 työsuunnitelmiin. Sen sijaan palkkausjärjestelmän kehittäminen ja sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden turvaaminen -hankkeet onnistuivat erinomaisesti ja luovat tärkeää pohjaa tulevaisuudelle. Kokonaisuudessaan tavoitteissa onnistuttiin siis varsin hyvin.

Hanke 12:n projektit siirretään vuonna 2025 osaksi pelastus- ja ensihoitopalveluiden normaalia työtä, ja niiden tuotoksia kehitetään jatkossa sitä kautta.

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä

Pelastuspalveluiden tulosalueen talousarviosuunnitelmassa on huomioitu ensihoitopalvelujen siirtoon liittyvät vastuut ja tehtävät sekä niiden edellyttämät tulosalueiden väliset siirrot. Talousarvio on laadittu taloudellisten raamien mukaisesti siten, että asiakasrajapinnan palvelut voidaan turvata ja riittävä varautuminen varmistaa. Talouden tasapainottamistoimien vaikutukset näkyvät myös Pelastuspalveluiden tulosalueella.

Pelastustoimen palvelutasoa ei voida nostaa vastaamaan toimintaympäristöanalyysin ja riskiarvion perusteella asetettua tarvetta Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä 1.1.2024–31.12.2025. Säästöt kohdistuvat palvelutasopäätöksessä esitettyihin lisäresursseihin, mikä rajoittaa mahdollisuuksia lisätä pelastustoiminnan resursseja ja siten parantaa toimintavalmiutta. Myöskään riskienhallinnan resursseja ei ole mahdollisuuksia lisätä, mikä näkyy valvonta- ja suunnittelutoiminnassa.

Ensihoidon osalta sopeuttamistoimenpiteet keskittyvät palveluntarjonnan ja asiakastarpeen mitoittamiseen. Mitoitusta kehitetään, jotta se vastaisi kysyntään tehokkaammin, ja toiminnan tehostamista saavutetaan myös työvuorosuunnittelua kehittämällä. Vaikka ensihoitopalveluiden siirto on suunniteltu ja toteutettu huolellisesti, siihen liittyy riski, että kaikkia piilokustannuksia tai muita taloudellisia vaikutuksia ei ole pystytty ennakoimaan, mikä voi haastaa talousarvioraamissa pysymisen.

On myös huomioitava, että talousarvio ei mahdollista pelastustoimen varautumisen parantamista turvallisuustilanteen merkittävästi muuttuessa, poikkeuksellisen suuren määrän pelastustehtäviä kohdatessa tai osallistuttaessa erityisen suuren tai pitkäkestoisen onnettomuuden torjuntaan.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Pelastuspalveluille alkuperäisessä talousarviossa asetettavat taloudelliset tavoitteet oli asetettu vuosikatteen sekä investointimenojen osalta. Vuosikate sisältää ulkoisten erien lisäksi tulosalueen sisäiset kulut ja tuotot. Tavoite vuosikatteen osalta oli - 41,71 M€ ja investointimenojen osalta 4,64 M€.

Aluevaltuusto päätti 13.11.2024 (§100) muuttaa alkuperäistä talousarviota sekä taloudellisten tavoitteiden sitovuustasoa. Muutetun talousarvion sitovuustasoiksi asetettiin ulkoisten erien toimintakate sekä investointimenot. Toimintakatteen osalta sitovaksi tavoitteeksi asetettiin 40,57 M€. Investointienmenojen osalta ei tapahtunut muutosta suhteessa alkuperäisen talousarvion yhteydessä asetettuun 4,64 M€.

Pelastuspalveluiden ulkoiset toimintatuotot koostuivat pääosin pelastustoimen ja ensihoidon maksutuotoista sekä ensihoitoon liittyvistä Kela-korvauksista ja täyden korvauksen asiakkaisiin liittyvistä tuotoista. Muita tuottoja olivat kehittämisprojekteihin liittyvä rahoituksen tulot sekä poistettavan kaluston myyntituotot. Ulkoisten toimintatuottojen toteuma suhteessa tavoitteeseen oli 4,2 M€ toteumaprosentin ollessa 99,5 %. Toimintavuoden ulkoisten toimintakulujen toteuma alitti suunnitelman ollessa 43,9 M€ ja 98,1%. Näin ollen ulkoinen toimintakate muodostuu talousarviotavoitteeseen nähden selvästi paremmaksi eli 0,8 M€ ja 2,0 %.

Tulosaluetta koskevat taloudellisten tavoitteet, niiden muutokset sekä toteumatiedot vuoden 2024 aikana on kuvattu seuraavassa olevassa taululukossa. Sitovien erien osalta luvut ovat vahvennettuja.

Taloudelliset tavoitteet, 1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -%	Poikkeama ylitys (+) / alitus (-)
Toimintatuotot, ulkoiset erät	4 500	4 207	4 188	99,5 %	-19
Toimintakulut, ulkoiset erät	45 004	44 774	43 928	98,1 %	-846
Toimintakate, ulkoiset erät	-40 504	-40 567	-39 740	98,0 %	827
Vuosikate	-41 712	-44 273	-42 589	96,2 %	1 684
Yli- (+) / Alijäämä (-)	-44 062	-46 573	-44 788	96,2 %	1 785
Investointimenot	4 635	4 635	1792	38,7 %	-2 843

*Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset

Käyttötalouden toteutuminen

Tulosalueen ulkoisten erien toimintakatteeksi vuonna 2024 muodostui -39,7 M€, mikä oli 0,8 M€ (2,0 %) talousarviossa suunniteltua parempi.

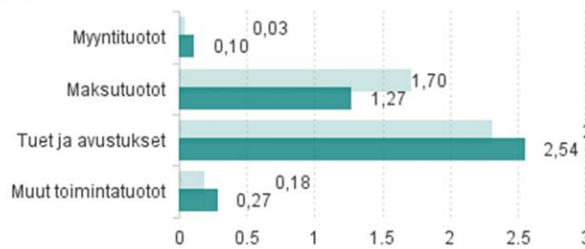
Ulkoisten toimintatuottojen pääerät eli maksutuotot ja tuet ja avustukset alittivat suunnitelman 0,2 M€. Myyntituottoja ja muita toimintatuottoja kertyi kuitenkin talousarviota enemmän, joten ulkoiset toimintatuotot toteutuivat talousarvioon nähden 99,5 % ja jäivät ainoastaan 19 t€ tavoitteesta.

Pelastustoimen tarkastus- ja erhemaksuja kertyi noin 1,1 M€ kasvaen 54,6 % edellisvuoteen. Erityisesti pelastustoimen tarkastusmaksuja kertyi lähes 300 t€ enemmän kuin edellisvuonna, sillä tarkastusmäärät kasvoivat yli 50 %. Lisäksi tarkastusten hinnoittelu tarkistettiin ylöspäin vastaamaan kustannustasoa. Muita maksutuottoja kertyi ensihoidon tehtävien asiakasmaksujen veloituksista. Tuet ja avustukset ylittivät 2,5 M€ toteumalla talousarvion 0,2 M€ toteuman ollessa 110,6 %. Pääosa tukien ja avustusten toteumasta (2,3 M€), muodostui ensihoidon Kela-korvausten tuotoista, noin 0,2 M€ oli valtion rahoittamien ulkoisen rahoituksen hankkeiden tuloja.

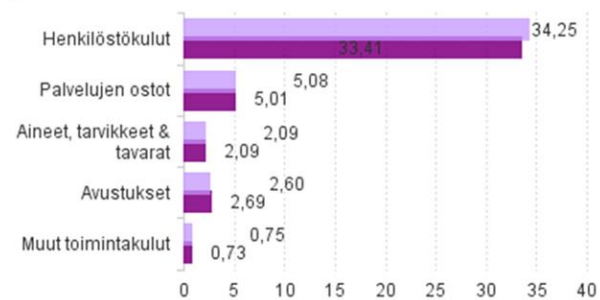
Muihin toimintatuottoihin kirjattiin öljy- ja kemikaalivahinkojen korvaukset, muun kuin valtion rahoittamien ulkoisen rahoituksen hankkeiden tuotot sekä pysyvien vastaavien myynnistä saadut luovutusvoitot. Muita toimintatuottoja kertyi 0,1 M€ suunnitelmaa enemmän.

Seuraavassa kuviossa on esitetty ulkoisten toimintatuottojen ja kulujen tiliryhmäkohtainen talousarvio ja toteuma vuodelta 2024 (talousarvio yllä, toteuma alla tummemmalla sävyllä).

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Ulkoisten toimintakulujen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Tulosalueen ulkoisten toimintakulujen toteumasta 43,9 M€ henkilöstökulut muodostivat 76,1 % ja 33,4 M€. Henkilöstökulujen toteuma alitti suunnitelman 2,5 % ja 0,8 M€ sekä myös vuoden 2023 toteutuneen tason. Erityisesti henkilöstökulujen hallintaan pystyttiin vaikuttamaan toimintaa tehostamalla siten, että kertynyttä lomapalkkavelkaa pystyttiin toimintavuoden aikana pienentämään 0,2 M€. Talousarviossa oli varauduttu 0,3 M€ lomapalkkavelan kasvuun mm. toimintavuoden aikana tapahtuvien palkankorotusten vuoksi. Osaltaan henkilöstökulujen toteumaan vaikutti myös henkilöstöressurssien kriittinen tarkastelu ja tarkoituksen mukainen optimointi sekä se, että sivukuluprosentti oli alhaisempi verrattuna vuoteen 2023.

Tulosalueen palkat ja palkkiot (sisältäen lomapalkkavelan muutoksen) alittivat talousarvion 0,6 M€ (2,1%). Vuonna 2024 toteutuneista palkoista 27,3 M€ henkilöstön työaikorvausten osuus oli 6,7 M€ ja 24,5 %. Työnantajalle maksettavia henkilöstökorvauksia kertyi 0,3 M€ sairauspoissaoloprosenttiin ollessa 3,54 % (koko Varha 4,99 %).

Palvelujen ostot toteutuivat kokonaisuutena suunnitellun mukaisina yhteensä 5,1 M€ alittaen hieman talousarvion tason (1,4 %). Kuten edellisvuonnakin palveluiden ostoista toimisto- ja asiantuntijapalvelujen ostojen tiliryhmään kuuluvat ICT-palveluostot muodostivat yli puolet kaikista palveluostoista. ICT-palveluostojen Varhatasoisessa kohdentamisessa tapahtui muutos edellisvuoteen verrattuna nostamalla ICT-kuluja. Tämä muutos oli huomioitu talousarviossa.

Huolto- ja korjauspalveluissa kulut laskivat yli 0,3 M€ verrattuna vuoteen 2023 ollen 1,3 M€, ja alittivat myös toimintavuoden suunnitelman 0,1 M€ ja 8,3 %. Muissa palveluissa, joihin kuuluvat mm. matkakulut, vakuutukset ja osin myös sopimuspalokuntiin liittyviä palkkioita, toteuma ylitti edellisvuoden tason 3,9 % toteutuen 0,7 M€ ja 112,4 %.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat eli materiaalin toteutuivat talousarvion tason kymmenellä prosentilla. Eniten alitusta edellisvuoteen toteutui huoltotarvikkeiden osalta ja ainoastaan vaatteistohankinnat ylittivät hieman edellisvuoden tason. Kuluryhmän toteuman kokonaisuudesta huoltotarvikkeet (1,1 M€) muodostivat 52 % ja henkilöstön vaatteisto (0,5 M€) 26,1 % osuuden.

Tulosalueen avustukset 2,7 M€ koostuvat sopimuspalokuntien kumppanuusavustuksista, joiden osuus ulkoisista toimintakuluista vuonna 2024 oli 6,12 %. Muiden toimintakulujen 0,7 M€ kokonaisuuteen sisältyvät ensihoidon ajoneuvovuokrat sekä muiden koneiden ja laitteiden leasingvuokrat.

Pelastuspalvelujen tulosalueen toimintavuoden ulkoinen tulos suhteessa talousarvioon alittui 2 % ollen näin 0,9 M€ suunniteltua parempi ja alijäämä alittui 3,8 % muodostuen 1,8 M€ suunniteltua paremmaksi. Seuraavassa taulukossa on esitetty tuloslaskelmamuodossa tulosalueen alkuperäinen talousarvio, muutettu talousarvio sekä toteuma poikkeamavertailuineen.

Tulosalue-TA: 1Y Pelastuspalvelut

1Y Pelastuspalvelut				Muutettu talousarvio II (AVAL 13.11.2024 \$100)		Toteuma 2024		Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion		Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023	
Talousarvion 2024 toteuma	tuloslaskelmamuodossa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos II		Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%				
Toimintatuotot											
		3 764 237	4 500 000	- 292 800	4 207 200	4 188 102	99,5%	- 19 098		11,26%	
	Myyntituotot	28 680		32 000	32 000	104 537	326,7%	72 537		264,49%	
	Maksutuotot	1 281 038	1 600 000	100 200	1 700 200	1 266 608	74,5%	- 433 592		-1,13%	
	Tuet ja avustukset	2 447 947	2 500 000	- 200 000	2 300 000	2 542 980	110,6%	242 980		3,88%	
	Muut toimintatuotot	6 571	400 000	- 225 000	175 000	273 977	156,6%	98 977		4 069,33%	
Toimintakulut											
		43 757 715	45 003 500	- 229 400	44 774 100	43 927 933	98,1%	- 846 167		0,39%	
	Palkat ja palkkiot	27 074 683	27 836 000	97 500	27 933 500	27 337 191	97,9%	- 596 309		0,97%	
	Henkilösivukulut	6 416 860	6 430 000	- 109 600	6 320 400	6 074 295	96,1%	- 246 105		-5,34%	
	Palvelujen ostot	4 849 315	5 587 500	- 507 800	5 079 700	5 008 116	98,6%	- 71 584		3,27%	
	Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	2 524 777	3 000 000	- 80 000	2 920 000	2 878 794	98,6%	- 41 206		14,02%	
	Huolto- ja korjauspalvelut	1 645 429	1 700 000	- 259 100	1 440 900	1 321 810	91,7%	- 119 090		-19,67%	
	Sosiaali- ja terveyspalvelut	14 982		104 900	104 900	117 193	111,7%	12 293		682,20%	
	Muut palvelut	664 127	887 500	- 273 600	613 900	690 319	112,4%	76 419		3,94%	
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 326 007	2 150 000	- 59 500	2 090 500	2 094 452	100,2%	3 952		-9,96%	
	Avustukset	2 482 144	2 400 000	200 000	2 600 000	2 687 329	103,4%	87 329		8,27%	
	Muut toimintakulut	608 706	600 000	150 000	750 000	726 550	96,9%	- 23 450		19,36%	
Ulkoisen toimintakate		- 39 993 478	- 40 503 500	- 63 400	- 40 566 900	- 39 739 831	98,0%	827 069		-0,63%	
Valtion rahoitus											
		40 342 836					0,0%			-100,00%	
	Valtion rahoitus	40 342 836					0,0%			-100,00%	
Rahoitustuotot ja -kulut											
		- 257				55	0,0%	55		-121,30%	
	Rahoitustuotot					83	0,0%	83		0,00%	
	Rahoituskulut	257				28	0,0%	28		-89,20%	
Ulkoisen vuosikate		349 101	- 40 503 500	- 63 400	- 40 566 900	- 39 739 776	98,0%	827 124		-11 483,45%	
Poistot ja arvonalentumiset											
		2 112 010	2 350 000	- 50 100	2 299 900	2 198 567	95,6%	- 101 334		4,10%	
	Poistot ja arvonalentumiset	2 112 010	2 350 000	- 50 100	2 299 900	2 198 567	95,6%	- 101 334		4,10%	
Ulkoisen tulos		- 1 762 909	- 42 853 500	- 13 300	- 42 866 800	- 41 938 342	97,8%	928 458		2 278,93%	
Sisäiset											
		2 319 718	- 1 208 000	- 2 498 100	- 3 706 100	- 2 849 164	76,9%	856 936		-222,82%	
	Sisäiset tuotot	11 566 706	8 550 000		8 550 000	9 807 293	114,7%	1 257 293		-15,21%	
	Sisäiset kulut	9 246 988	9 758 000	2 498 100	12 256 100	12 656 456	103,3%	400 356		36,87%	
Ali- (-) / ylijäämä (+)		556 809	- 44 061 500	- 2 511 400	- 46 572 900	- 44 787 506	96,2%	1 785 394		-8 143,60%	

Järjestämisen palvelujen tulosalue

Tulosaluejohtajan katsaus

Osana Varsinais-Suomen taloudellisuus ja tuottavuusohjelmaa järjestämisen tulosalueella toteutettiin alkuvuonna yt-neuvottelut, jonka seurauksena henkilöstömäärää vähennettiin suhteessa vuoden takaiseen budjetoituun henkilöstömäärään n. 80 henkilötyövuodella. Vuoden 2023 aikana n. 40 tehtävää oli jätetty täyttämättä ja noin 40 työntekijää, eläköityi, irtisanottiin tai siirtyi toisiin tehtäviin Varhan sisällä. YT-neuvottelujen yhteydessä päätettiin lisäksi tulosaluejohtajan sekä tulosryhmäjohtajien kahden viikon lomauttamisesta. YT-neuvottelujen läpivienti ja resurssien vähentäminen on lisännyt henkilöstön kuormitusta ja on edellyttänyt töiden priorisointia.

Yt-neuvottelujen vaikutukset alkoivat näkyä taloudellisina säästöinä toisen vuosineljänneksen jakson lopusta alkaen. Ei ulkoisella rahoituksella budjetoitujen henkilöstö yt-neuvotteluissa asetettu kustannussäästötavoite 3,9 miljoonaa euroa saavutettiin tai jopa ylitettiin vuoden 2024 aikana. Henkilöstökustannusten kokonaissäästöksi muodostui n. 4,6 milj. euroa. Huomionarvoista on, että yt-neuvottelujen jälkeen järjestämisen palvelujen henkilöstömenojen ylitys arvioitiin vuodelle 2024 n. 1 miljoonaksi euroksi. Tätä ylitystä saatiin kurottua pienemmäksi reilulla 0,7 milj. eurolla.

Vuoden vaihteessa toteutettiin järjestämisen palveluissa organisaatiouudistus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulosryhmä fuusioitiin toiseen tulosryhmään ja lisäksi strateginen suunnittelu- ja seuranta tulosryhmä lakkautettiin ja vastuu sekä tulosryhmän henkilöstö siirtyi suoraan järjestämisen palvelujen johdon alaisuuteen. Kesäkuussa aluehallitus päätti käynnistää vielä valmistelun, missä järjestämisen palvelut muutetaan strategisen johdon yksiköksi. Samalla päätettiin, että osa järjestämisen tulosalueen toiminnoista siirretään konserniin tai muihin tulosalueisiin. Muutoksen valmistelutyö aloitettiin kesäkuussa.

Tulosaluejohtajan katsaus

Järjestämisen palvelut jatkoivat intensiivisellä otteella palveluverkon valmistelua. Ensimmäinen esitys palveluverkosta tuotiin järjestämisjaostolle kesäkuussa. Järjestämisjaosto palautti asian valmisteluun ja työtä on jatkettu tämän jälkeen. Aluehallituksen päätös palveluverkkosuunnitelmasta tehtiin syyskuussa.

Järjestämisen palveluissa käynnistettiin digipalvelujen käyttöönottoprojekti yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa heti digisovelluksen hankintapäätöksen jälkeen. Vastaavasti järjestämisen palveluissa käynnistettiin uusien asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönottoprojekti. Digipalvelujen mobiilisovelluksen käyttöönotto sujui suunnitelmien mukaisesti. Digipalvelujen käyttöönotto liittyy myös palveluverkkosuunnitelman valmisteluun. Osa kiinteissä toimipisteissä tarjotuista palveluista tullaan hoitamaan jatkossa digitaalisesti etäpalveluna. Lisäksi asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen aloitettiin vuonna 2024. Myös tämä työ eteni suunnitelmien mukaisesti.

Hankintapalveluissa jatketaan hankintojen läpivientiä hankintasuunnitelmien mukaisesti. Sopimushallinnan prosessien kehittämisen etenee ja yhteisen tietojärjestelmän käyttöönotto on alkanut ja työ on eteni tavoitteiden mukaisesti. Tavoite oli, että sopimukset on saatu vietyä sähköiseen järjestelmään vuoden 2024 lopussa. Palvelutuotannon valvonta tuottaa tietoa omasta ja ulkoisesta palvelutuotannosta säännöllisesti.

Tutkimusyhteistyötä on jatkettu ja yhteistyö Turun yliopiston kanssa on tiivistymässä mm. poikkihallinnollisen/monialaisen tutkimuksen osalta koskien lasten ja nuorten palveluja toimivuutta ja vaikuttavuutta. Uusia tutkimuslupia myönnettiin 255, mikä on kaksi kertaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Määrällisen kasvun lisäksi tutkimuskohteet ovat laajentuneet, kun mukaan on tullut yhteiskuntatieteellinen näkökulma. Myös julkaisujen määrä Varhassa kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Yhteistyöstä on laadittu sopimus kesällä 2024.

Kehittämispalveluissa on alkuvuonna otettu käyttöön sähköinen projektihallinnan työkalu. Työkalun käyttöönotto on vakiinnutettu toisella vuosineljänneksellä. Projektihallinnan työkalun käyttöönotto on ollut yksi keino toteuttaa Varha-tasolla aikaisempaa läpinäkyvämpää ja systemaattisemman kehittämistyön ohjelmajohtamista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta on valmisteltu työnjakoa hyvinvointialueen ja kuntien välillä. Tavoite on selkeyttää hyvinvointialueen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä ja varmistaa, että Varsinais-Suomessa vallitsee asiasta kuntien kanssa yhteinen näkemys. Työ toteutetaan yhteistyössä kuntien kanssa.

Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus fuusioitiin osaksi vuoden alussa järjestämisen palvelujen linjaorganisaatiota. Aiemmin osaamiskeskus toimi yhtiömuotoisena.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Järjestämisen palveluissa suunniteltiin vuoden 2024 aikana kasvattamaan kyvykkyyttä erityisesti seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

- Varautuminen ja riskien hallinta
- Tietotuotanto ja tiedolla johtaminen
- Kehittämisen tukipalvelut ja projekti-/ohjelmajohtaminen, ml. digipalvelut ja asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen.

Varautumisen tulosaluekohtaisia suunnitelmia valmisteltiin vuoden 2024 aikana. Varha oli osallisena varautumiseen liittyvissä harjoituksissa sekä toimi aktiivisesti turvallisuuteen liittyvissä foorumeissa. Sähköinen riskienhallintajärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2024 aikana.

Tietojohtamisessa jatkettiin johdon raportoinnin kehittämistä ja laajennettiin johdolle raportoitavien tietojen määrää. Tietojohtamisen on tehnyt Varhan hajanaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmän, jossa tiedot ovat erillään ja myös tietojen kirjaamistavat vaihtelevat.

Ohjelmajohtamista edistettiin vuonna 2024 sähköisen projektihallinnan ohjelman kautta. Strategiset tavoitteet on projektoitu ja projekteja seurataan säännöllisesti kärkehjelmittain. Digipalvelujen käyttöönotto sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen eteni vuonna 2024 suunnitelmien ja tavoitteiden mukaisesti. Tämä työ jatkuu vielä vuonna 2024.

Tulosalueen valtuustotason strategisina hankkeina oli:

1. Palveluverkkosuunnitelman laadinta
2. Strategisen hankinnan kehittäminen

Palveluverkkosuunnitelma 2024-2026 valmistui talousarviovuoden aikana ja päätökset suunnitelmasta tehtiin syyskuussa 2024. Hankintapolitiikka hyväksyttiin aluevaltuustossa huhtikuussa 2024. Kilpailutusvelan määrän kasvu saatiin pysäytettyä ja kilpailutusvelkaa saatiin myös purettua. Sopimushallinta on viety paperidokumenteista sähköiseen claudia-järjestelmään vuoden 2024 aikana. Läpinäkyvyyden lisääminen on nyt mahdollista vuonna 2025. Organisaation hankintamaturiteetti kasvoi. Tuotantotapa-analyyysien ja ostopalveluanalyyysien toimintamallin kehitys aloitettiin, mutta työtä hidasti se, että Varhan kustannuslaskenta ei edennyt vuonna 2024 tavoiteasetannasta huolimatta. Vastuuta kustannuslaskennasta ei oltu määritelty järjestämisen palveluille/hankintapalveluille

Johto

Tulosalueen johtoon kuului vuonna 2024 järjestämisjohtaja, professiojohtajat: johtajaylilääkäri, sosiaalityön johtaja, hoitotyön johtaja, valmiuden ja varautumisen sekä riskienhallinnan toiminto, asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotosta ja digipalvelujen käyttöönottoa eteenpäin vievät ohjelmajohtajat.

Varautumisen, valmiuden ja riskienhallintaa edistettiin vuonna 2024. Varhan tasoinen valmiussuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2024 ja varautumisen yhteydessä osallistuttiin useisiin harjoituksiin ja muihin foorumeihin. Riskien hallinnassa otettiin käyttöön Varha-tasoinen sähköinen järjestelmä, jolla helpotetaan riskien hallintaa ja seurantaa.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhteensovittamista toteutettiin menestyksekkäästi vuonna 2024 ja työ jatkuu vielä vuonna 2025. Samoin digipalvelujen käyttöliittymän implementointi osaksi muuta palvelujärjestelmää käynnistettiin vuonna 2024. Työ eteni suunnitelmien mukaisesti ja jatkuu vuonna 2025.

Kaksikieliset palvelut

Kaksikieliset palvelut -tulosryhmä on jatkanut hyvinvointialueen kaksikielisyyden kehittämistä ja koordinoitua sekä ruotsinkielisten palvelujen saatavuuden, laadun ja yhdenvertaisuuden seurantaa ja henkilöstön kielellisen osaamisen edistämistä. Tulosryhmän tehtävät liittyvät tiiviisti kansalliskielilautakunnan tehtäviin. Tulosryhmä on edelleen verkostoitunut sekä organisaation sisällä, että sen ulkopuolella, ja esimerkiksi kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyö on tärkeä osa tulosryhmän työtä.

Varhan kansalliskielilautakunta asetti kaksikielisten palvelujen tulosryhmälle kolme tavoitetta vuodelle 2024. Ensimmäinen tavoite oli varmistaa, että Varhan palvelustrategian ja palveluverkostoprojektin yhteydessä hoito- ja palveluketjut toimivat sekä suomeksi että ruotsiksi, ja että ruotsinkielisten asiakkaiden hoidon ja palvelun saatavuus taataan palveluverkkoa koskevia päätöksiä tehtäessä. Toinen tavoite oli Varhan kieliohjelman ja sen toimenpideohjelman toimeenpano ja tunnetuksi tekeminen organisaation sisällä. Kolmas tavoite oli jatkaa yhteistyötä kaksikielisten hyvinvointialueiden välillä sosiaali- ja terveystieteiden ruotsinkielisen saatavuuden varmistamiseksi. Yhteistyösopimus, joka toimii puitesopimuksena, säätelee kaksikielisten organisaatioiden välistä yhteistyötä ja konkretisoituu eri palvelusopimusten kautta.

Vuoden 2024 tavoitteet saavutettiin osittain. Varhan palvelustrategia on hyväksytty ja siinä huomioidaan ruotsin kieli ja kaksikielisyyden, mutta kehitettävää on edelleen. Erityisesti ruotsinkielisten asiakkaiden hoito- ja palveluketjujen kartoitus ja dokumentointi sekä henkilöstön kielitaidon selvittäminen kaipaavat lisäpanostusta. Varhan kieliohjelma hyväksyttiin elokuussa 2024, ja sen toimeenpano on käynnistetty mm. siten, että tulosalueet valitsivat omat kielilähettiläänsä ja yhdyshenkilönsä sekä julkaistiin asiakkaille esite kielellisistä oikeuksista. Kartoituksen suunnittelu ruotsinkielisten palveluketjujen nykytilasta voidaan aloittaa vuonna 2025 kielilähettiläiden avustuksella. Tämä on pitkäjänteinen prosessi, ja täytäntöönpano vaatii vielä erillisiä toimenpiteitä. Kyseisten

kartoitusten suunnittelu on osa kieliohjelman vuoden 2025 Varha-tasoisia tavoitteita, kuten myös henkilökunnan kielitaidon kartoittaminen.

Kieliohjelman tarkoituksena on varmistaa, että asiakkaat saavat palvelunsa omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi. Ohjelman tavoitteena on edistää toimivaa kaksikielisyttä niin, että molemmat kielet ovat luonteva osa palveluita, hallintoa ja henkilöstön arkea. Se tukee kielellisten oikeuksien toteutumista ja palveluiden yhdenvertaista kehittämistä. Kaksikielisten hyvinvointialueiden välinen yhteistyösopimus allekirjoitettiin tammikuussa 2025 kaikkien sopijaosapuolten toimesta, ja pian tämän jälkeen solmitaan myös ruotsinkielisiä vammaispalveluja koskevat palvelusopimukset.

Integraatio, palvelujen suunnittelu ja asiakasohjaus

Tulosryhmä vastasi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvan palveluvalikoiman, palvelukuvausten ja palveluprosessikuvausten ylläpidosta ja ajantasaisuudesta sekä palvelujen myöntämisperusteiden määrittelystä. Tulosryhmän vastuulle kuului myös eri asiakassegmenteille tarjottavien palvelujen toimivuuden ja yhteensopivuuden seuranta ja arviointi sekä tulosalue- / tulosryhmäraajat ylittävien asiakasprosessien kehittäminen yhteistyössä muiden tulosalueiden toimijoiden kanssa. Lisäksi tulosryhmä vastasi työskentelystä, jonka turvin pyritään varmistamaan, että hyvinvointialueella on käytössä tarkoituksenmukaiset ja monikanavaiset toimintamallit ja väylät asiakkaiden ja ammattilaisten väliseen yhteydenpitoon, Varhan ammattilaisten keskinäisen yhteistyön tarpeisiin sekä Varhan ja yhteistyökumppaneiden väliseen asiointiin.

Järjestämisen palvelujen alkuvuonna 2024 päättyneet yt-neuvottelut johtivat tulosryhmän henkilöstömäärän vähentämiseen neljänneksellä. Lisäksi käydyissä yt- neuvotteluissa muokattiin tulosalueen johtamisjärjestelmää niin, että tulosryhmät ”Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut” ja ”Integraatio, palvelujen suunnittelu ja asiakasohjaus” koottiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Tässä yhteydessä tulosryhmien tehtävät ja toimintasuunnitelmat päivitettiin vastaamaan käytettävissä olevia resursseja.

Palvelujen yhteensovittamiseen liittyen valmisteltiin tulosryhmässä Varhan järjestämisvastuulle kuuluvien sosiaalipalvelujen päivitetty ja puuttuvin osin täydennetyt sosiaalipalvelujen palvelukuvaukset ja palvelujen myöntämisperusteet, jotka hyväksyttiin aluehallituksessa syksyllä 2024. Lisäksi valmisteltiin dokumenttien hallintaa ja yhtenäistämistä tukemaan Varhan dokumenttirakennemalli (Palvelukuvaus / Myöntämisperusteet / Laajennettu palvelukuvaus / Toimintaohje / Työohje), joka hyväksyttiin Varhan johtoryhmässä alkusyksyllä 2024. Tähän liittyen luotiin sosiaalihuollon työohjeille valmistelu- ja katselmointiprosessi yhteistyössä sosiaalitoimen johtajan kanssa.

Palveluintegraation tukemiseen liittyen jatkoi tulosryhmä ns. taktisen tason ohjausryhmätyöskentelyä lasten ja nuorten psykososiaalisissa palveluissa, mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä asiakas- ja palveluohjauksessa. Työskentelyn tavoitteena on yhtenäistää palveluprosesseja sekä sujuvoittaa erityisesti yli tulosryhmä- ja tulosaluerajojen ulottuvien hoito- ja palveluketjujen toimivuutta. Tulosryhmä myös koordinoi Varhan asiakasmaksujen valmistelua sekä tuki palvelusisältöjen vaatimusmäärittelyä palvelujen kilpailutusten ja palvelusetelien sääntökirjojen valmistelussa.

Tulosryhmä vastasi siitä, että operatiivisten toimintojen ja hallinnon palvelujen palvelukuvaukset ja niihin liittyvät asiointikanavat on lakisääteisesti kuvattu palvelutietovarantoon (PTV). Vuoden 2024 aikana Varhan asiakkailleen tarjoamat palvelut saatiin pääosin kuvattua palvelutietovarantoon.

Lisäksi tulosryhmä vastasi IMS-toimintajärjestelmän sisällöllisestä koordinoinnista sekä järjestelmän kehittämisestä. Organisaatiomuutosten takia eteni tulosalueiden käyttöönotto eritattisesti, järjestelmän jalkautus kuitenkin tehtiin vuoden 2024 aikana. IMS-järjestelmään tallennetaan ja siellä ylläpidetään Master-versiot Varhan palvelukuvauksista, palvelujen myöntämisperusteista, asiakasmaksuista sekä työ- ja toimintaohjeista. Järjestelmään myös kuvataan Varhan palveluprosessit.

Tulosryhmä on vastannut sekä PTV-tietojen että IMS-järjestelmän ylläpitoverkostosta sekä työstänyt PTV:lle ja IMS-järjestelmälle hallintamallit, jotka jalkautetaan vuoden 2025 aikana.

Tulosryhmän koordinoimana laadittiin vuonna asiakaskokemuksen toimintamalli, joka pitää sisällään asiakaskokemuksen käsikirjan sekä asiakas- ja potilaskohtaamisen periaatteet. Malli hyväksyttiin Varhan johtoryhmässä syksyllä 2024. Toimintamallin jalkautus toteutuu mm. asiakaskokemuksen Moodle-koulutuksen avulla. Asiakaskokemuksen tilan seuraamiseksi rakennettiin asiakaspalautteiden raportoinnin sekä

asiakastyytyväisyyskyselyjen laadinnan toimintamalli. Asiakaspalauteraportointi saatiin yhteistyössä tietopalveluiden kanssa osaksi johdon työpöytä.

Tulosryhmä oli vahvasti mukana Varhan verkkopalvelun edelleen kehittämisessä asiakasohjauksen näkökulmasta. Lisäksi tulosryhmän vetämänä on käynnistetty asiakas- ja palveluohjauksen yhtenäisen toimintamallin rakentaminen. Tarkoituksena on määritellä Varha-tasoisesti uusien asiakkuuksien yhteydenottopisteet ja asiointikanavat sekä asiointin prosessit. Kokonaisuus linkittyy vahvasti Varhan mobiilisovelluksen syksyllä 2024 käynnistyneeseen käyttöönottoon.

Saavutettavuuden jalkauttaminen digitaalisissa palveluissa ja palveluihin liittyvässä dokumentaatiossa on aloitettu: saavutettavuuden edistäjien koordinaatioryhmä on aloittanut toimintansa ja tähän liittyvä työsuunnitelma on laadittu. Toukokuussa 2024 tulosryhmä toimi vahvassa roolissa valtakunnallisen digiosaamisen ja digituen kehittämisen teemaviikon alueellisessa järjestämisessä. Lomakeasiointin kehittämisen -projekti, jossa luotiin saavutettavat interaktiiviset pdf-lomakkeet erilaisiin asiointitilanteisiin sekä lomakepohjat käyttöohjeineen, saatiin vuonna 2024 valmiiksi.

Syksyn 2024 aikana valmisteltiin organisaatiomuutosta, jonka myötä tulosryhmä vuoden 2025 alussa lakkautetaan ja sen toiminnot siirretään osin uuteen, perustettavaan strategisen johdon yksikköön, osin konsernipalveluihin ja osin sote-palvelujen ja ikääntyneiden palvelujen tulosalueille.

Hankintapalvelut ja sopimushallinta

Hankintapalveluiden ja sopimushallinnan tulosryhmä vastasi strategisen hankinnan toiminnoista, hyvinvointialueen laajusten julkisten hankintojen valmistelusta ja kilpailuttamispalveluista sekä sopimushallinnan kehittämisestä ja seurannasta. Tulosryhmä vastasi lisäksi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden markkinaseurannasta, toimittajahallinnasta ja kumppanuusverkostojen ylläpitämisestä, palveluseteleihin liittyvästä prosessista ja Varhan laajuisen palvelusetelijärjestelmän (PSOP) käytöstä ja toimivuudesta sekä yhteistyöstä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Tulosryhmä vastasi myös lakisääteisestä oman ja yksityisen palvelutuotannon valvonnasta.

Järjestämisen palveluiden alkuvuonna 2024 pidetyt yhteistoimintaneuvottelut johtivat tulosryhmän osalta kokonaisuutena 20 henkilötyövuoden vähenemiseen irtisanomisten, osa-aikaistusten sekä tehtävien täyttämättä jättämisten kautta. Lisäksi kertaluonteisia säästöjä tulosryhmään kohdistui 3,5 henkilötyövuoden verran. Irtisanomiset ja tehtävien täyttämättä jättämiset johtivat välttämättömien priorisointien tekemiseen sekä prosessien uudelleen määrittelyihin.

Hyvinvointialueen hankintoja ohjaavan strateginen asiakirja, hankintapolitiikka, hyväksyttiin aluevaltuustossa 24.4.2024. Sen mukaisten toimintamallien kehittämistyö aloitettiin vuoden aikana mm. varautumisen ja uudistumisen tuen sisältöjen osalta. Innovaatiokeskuksen kanssa kuvattiin innovaatioyhteistyöhön liittyvää prosessia myös hankintojen osalta. Strategisessa hankinnassa aloitettiin kustannustehokkuutta tukeva kehitystyö mm. tuotantotapa-analyysien ja ostopalveluanalyysien toimintamallien kehittämisen osalta. Yhteistyötä tulosalueiden kanssa jatkettiin poikkihallinnollisen johtamisprosessin avulla. Myös kilpailuttamispalveluiden pidemmän aikavälin kehittämissuunnitelma päivitettiin.

Hankintapalveluissa kilpailutettiin hankintasopimuskokonaisuuksia vuoden aikana n. 422,5 miljoonan euron arvosta, josta 366,2 miljoonaa euroa kohdistuu hyvinvointialueelle. Muu osa sopimusten arvosta kohdistuu Länsi-Suomen yhteistyöalueen muille hyvinvointialueille eli Satakunnalle ja Pohjanmaalle, joiden kanssa aktiivinen yhteistyö jatkui. Kilpailutuksilla saatavaa säästöpotentiaalia ja kustannustehokkuutta seurattiin aktiivisesti. Kilpailutettujen sopimusten osalta kustannustehokkuutta haastoivat yleinen kustannustason nousupaine ja sitä myöden lukuisat hinnanmuutosesitykset ja -neuvottelut sopimuskumppanien kanssa. Yleisesti sopimusmuutoksissa noudatettiin sopimusten sanamuotoja sekä aluehallituksen linjaamaa kustannustason sitomista korkeintaan hyvinvointialueindeksin tasoon.

Sopimushallinnan keskeisenä tavoitteena oli jatkaa hyvinvointialueelle siirtyneiden tuhansien sopimusten saattamista osaksi sopimushallinnan tietojärjestelmää. Järjestelmä otettiin onnistuneesti käyttöön vuoden aikana. Myös viimeiset sopimusten siirtoon liittyvät toimenpiteet saatettiin loppuun. Sopimushallinnan prosessien kehittämistä jatkettiin hyvässä yhteistyössä tulosalueiden kanssa.

Palveluseteliprosessien osalta organisaation poikkileikkaavat prosessit kuvattiin yhdessä muiden tulosryhmien kanssa. Teknisen palvelusetelijärjestelmän (PSOP) käytön laajentamista uusiin ostopalveluihin valmisteltiin. Lisäksi järjestelmän kehittämistyötä jatkettiin yhteistyössä järjestelmätoimittajan kanssa. Palveluseteli otettiin vuonna 2024 käyttöön yleislääkärivastaanotoissa. Uusista lupajärjestelmistä otettiin käyttöön peruukki- ja rintaproteesipalvelut.

Hyvinvointialueen verkkosivujen kautta tehtävän kumppanuusviestinnän sivusto luotiin yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa. Verkkosivuille avattiin mm. hyvinvointialueen kilpailutussuunnitelmat sekä perustiedot palveluntuottajille palveluseteleistä ja lupajärjestelmistä.

Valvontakäyntejä ja ohjausta toteutettiin sekä ulkoisiin palveluntuottajiin että omaan palvelutuotantoon vuosisuunnitelman mukaisesti. Valvontakäynneillä annettiin yhteensä 3421 toimintakehotusta ja valvonnassa esiin tulleisiin havaintoihin reagoitiin aktiivisesti. Toimenpidekehotusten lisäksi on annettu 544 positiivista mainintaa erityisen laadukkaasta omavalvontaan liittyvästä havainnosta. Valvonnan prosessien kehittämistä jatkettiin liittyen esimerkiksi kilpailutuksiin ja sopimushallintaan sekä valvonnan vuosisuunnitteluun yhdessä tulosalueiden kanssa. Lisäksi valvontakeskus organisoii jo toista kertaa kansalliset valvontatyötä tekevien seminaaripäivät.

Tutkimus, kehittäminen, innovaatiot ja opetus

Tulosryhmä jakaantui toiminnallisesti neljään palveluysikköön: tutkimuspalvelut, kehittämispalvelut (sisältäen ulkoiset kehittämishankkeet), innovaatiokeskus sekä opetuksen ja koulutuksen koordinaatio.

Tulosryhmän vuoden 2024 toiminnallisina tavoitteina olivat:

- Tutkimuksen monialaisuuden ja laadun tukeminen
- Huippututkimuksen edellytyksien tukeminen
- Projektinhallinnan vahvistaminen
- Ulkoisten hankkeiden keskitetty koordinointi
- Systemisen laadun ja Lean-toiminnan edistäminen
- Opiskelijaohjauksen ja –harjoittelujen kehittäminen
- Oppilaitosyhteistyön vahvistaminen
- Innovaatiotoiminnan ja innovaatioekosysteemin vahvistaminen

Tavoitteet toteutuivat pääosin. Toimintaan vaikuttivat vuoden 2024 alun yhteistoimintaneuvottelut, joiden seurauksena tulosryhmän henkilöstömäärä väheni merkittävästi. Tulosryhmä teki tiivistä yhteistyötä Varhan muiden toimijoiden, yliopiston ja muiden oppilaitosten, yhteistyöalueen, sekä muiden yhteistyökumppanien kanssa.

Tutkimuspalvelut lisäsi vuoden 2024 aikana tutkimuksen tukea ja kehitti tutkimuksen tukiprosesseja. Varhan tieteellinen tutkimus oli aktiivista vuonna 2024. Uusia tutkimuslupia myönnettiin 255, mikä on kaksi kertaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Määrällisen kasvun lisäksi tutkimuskohteet ovat laajentuneet, kun mukaan on tullut yhteiskuntatieteellinen näkökulma. Myös julkaisujen määrä Varhassa lisääntyi edellisvuoteen verrattuna.

Kehittämispalvelut vahvisti projektihallintaa, haki aktiivisesti ulkoista rahoitusta sekä edisti laatutyötä ja Lean-toimintaa. Kehittämisen johtamisen rakenteet vahvistuivat vuoden 2024 aikana. Varhan strategian mukaisille ja sen toimeenpanoa edistävälle kehittämishankkeille haettiin ulkoista rahoitusta yhteensä n. 8,5 M € (22 hanketta), joista 50 % n. 4,2 M € on mennyt/menossa läpi. Sosiaalialan osaamiskeskus integroitui osaksi Kehittämispalveluita vahvistaen sosiaalialan kehittämistä Varhassa.

Innovaatiokeskus sai yhteydenottoja vuoden 2024 lähes sata, joista kaksi keksintöilmoituksia. Toiminnan palvelut ja mm. keksintöprosessi saatiin kuvattua (IMS) ja viestintää tehostettiin. Hyvinvointialueelle perustettiin uudenlainen TKI-arviointiryhmä usean eri yksikön keskuuteen.

Opetuksen ja koulutuksen koordinaatio toimi aktiivisesti opetuksen ja harjoittelun kehittämiseksi koko Varhassa. Harjoittelujaksonsa suoritti Varhassa vuonna 2024 yli 8 000 opiskelijaa. Määrä pysyi samana edellisvuoteen verrattuna. Toimintoja, esimerkiksi hakujärjestelmät vakiinnutettiin kaikille tulosalueille yhteneväiseksi. Yliopistollinen yhteistyö opetuksessa syventyi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

Hyte-tulosryhmän osalta vuoden 2024 alussa päättyneet yt-neuvottelut johtivat merkittäviin henkilöstövähennyksiin; tulosryhmän henkilöstö väheni lähes 40 %. Lisäksi muokattiin tulosalueen johtamisjärjestelmää niin, että

tulosryhmät Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut ja Integraatio, palvelujen suunnittelu ja asiakasohjaus koottiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Tässä yhteydessä tulosryhmien tehtävät ja toimintasuunnitelmat päivitettiin vastaamaan käytettävissä olevia resursseja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yksikön tehtävänä on hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämisen kehittäminen ja koordinaatio, alueellisesti ja Varhan sisäisesti. Yksikkö tekee hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Yksikkö vastaa alueellisen hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman laatimisesta, sekä alueen asukkaiden elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden tilan sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seurannasta ja raportoinnista alueittain ja väestöryhmittäin. Yksikön vastuulla on järjestöyhteistyön sekä järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen, keskeisenä välineenä järjestöavustusten sekä kumppanuussopimusten valmistelu. Lisäksi yksikkö vastaa kuntayhteistyöstä ja kuntien asiantuntijatuesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspinnalla (mm. ehkäisevä päihdetyö, väkivallan ehkäisy, mielen hyvinvoinnin edistäminen ja elintapaohjaus). Yksikön koordinaativastuulle kuuluu myös osallisuuden Varhan tasoinen kehittäminen.

Hyte-yksikön työtä ohjaavat tavoitteet tulevat lainsäädännöstä ja kansallisesta ohjauksesta (STM) sekä alueen omista ohjaavista dokumenteista, kuten palvelustrategiasta, hyvinvointisuunnitelmasta ja osallisuussuunnitelmasta. Hyte-yksiköllä on osana strategisten kärkihankkeiden kokonaisuutta oma toimeenpanokokonaisuus eli hyte-ohjelma, jonka läpiviemisestä yksikkö vastaa.

Vuoden 2024 toiminnallisista tavoitteista tärkeimpiä olivat:

- Alueellisen hyvinvointisuunnitelman toimeenpano ja lakisääteisten alueellisten hyte-neuvottelujen sisällön uudistaminen. Hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon kehittämiskokonaisuuksissa edettiin suunnitelmien mukaisesti. Esim. elintapaohjaus-liikuntaneuvonnan pilotit saatiin toteutettua. Myös muissa hyte-kertoimeen vaikuttavissa kehittämiskokonaisuuksissa edettiin (mm. kaatumisten ehkäisy sekä alkoholin käytön puheeksiotto ja mini-interventio). Väkivallan ehkäisyn toimenpidesuunnitelma valmistui. Mielen hyvinvoinnin edistämisen THL vetoinen hanke saatiin päätökseen ja hankkeesta syntyneitä hyviä käytänteitä ollaan levittämässä alueen kuntiin. Hyte-yksikön asiantuntijat järjestivät tai olivat mukana kouluttamassa vuoden 2024 aikana n. 90 eri tilaisuudessa ja näissä tavoitettiin yli 5000 ihmistä. Hyte-väestöviestinnästä tehtiin kokonaissuunnitelma, jonka mukaisesti otettiin käyttöön mm. Varhan hyten omat some-kanavat.
- Osallisuussuunnitelman toimeenpano eteni tarkistettujen suunnitelmien mukaisesti. Kärkenä mm. asiakaskokemuksen toimintamalli ja asiakaskohtaamisen periaatteet sekä tilojen luovuttaminen hyte-käyttöön kunnille ja järjestöille.
- Yhteistyörakenteet kuntiin ja järjestöihin on muodostettu (1. hyte-koordinaattoriverkosto, 2. mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn verkosto ja 3. järjestöjen neuvottelukunta) ja rakenteille on laadittu toimintasuunnitelmat, joiden mukaisesti työ on edennyt. Varhan sisäisen poikkiorganisatorisen hyte-työn johtamisen rakenteena toimii poikkiorganisatorinen hyte-työryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti n. 1krt/kk.
- Varhan ja kuntien välisten hyte-yhdyspintojen kuvaaminen ja työnjaon selkiyttäminen saatiin vuonna 2024 valmiiksi. Kunnat lausuivat kuvauksista kaksi kertaa ja kuvaukset käsiteltiin myös kuntajohtajien kokouksessa sekä virallisissa kuntaneuvotteluissa. Sama formaatti toimii pohjana muiden yhdyspintojen kuvaamiselle.
- Hyte-indikaattorien mukaisen toiminnan kehittäminen ja koordinaatio Varha-tasolla eteni suunnitelmien mukaisesti. Tavoitteena on sote-menojen kasvun hillitseminen sekä väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen sekä rahoituspohjan maksimointi.
- Järjestöavustusten prosessia kehitettiin ottamalla käyttöön kriteerit/pisteytysmalli, jonka avulla avustuspaneeli arvioi hakemuksia. Kumppanuussopimusten kehittämistyö on käynnistetty tavoitteena viedä kumppanuuksia strategisen kumppanuuden suuntaan. Laajempi valmistelu koko Varhan avustusjärjestelmän kehittämiseksi vastaamaan entistä paremmin Varhan strategisia painopisteitä on käynnistetty. Kehittäminen kytkeytyy vahvasti alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 valmisteluun.

Tietojohtamisen ja tutkimustiedon palvelut

Tietojohtamisen ja tutkimustiedon palveluihin liitettiin vuoden 2024 alusta varha-tason kirjaamistiimi ja tietohallintoylläjäkäri. Vuoden alun yhteistoimintaneuvottelut vaikuttivat merkittävästi myös tähän tulosryhmään vähennyksinä. Tulosryhmän palveluprosesseja on kehitetty ja yhdenmukaistettu.

Tulosryhmä on jatkanut suunnitelman mukaisesti tietojohtamisen kyvykkyyden kasvattamisen edellyttämiä toimia, Varhalle siirtyneiden tietojohtamisen ratkaisujen yhtenäistämistä ja edistänyt Varhan yhtenäistä tietoaustaa tukemaan niin tietojohtamisen tarpeita eri organisaation tasoilla, kuin tutkimuksen ja opetuksen tietotarpeita. Varhan tietojohtamisen toimenpideohjelma valmistui kesällä 2024 ja luo suuntaviivoja tietojohtamisen kehittämiseksi myös vastaisuudessa.



Tulosryhmän vuodelle 2024 asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin. Resurssihaasteita on ollut niin omien kuin lähimmissä yhteistyöverkostoissa, mikä on osin pitkittänyt suunniteltuja aikatauluja. Edelliseen vuoteen verrattuna tilanne kuitenkin tasaantunut.

Johdon säännöllinen kk-raportointi on saatu tuotantoon kuvastamaan erityisesti Varhan strategisten mittareiden sekä käyttösuunnitelman mittareiden seuranta. Tulosalueiden johtamisen tueksi on luotu ja edistyksessä tarkempia tietotuotteita, joita kehitetään tiiviissä yhteistyössä johtamismallin jalkauttamisen yhteydessä.

Varha otti ensimmäisenä hyvinvointialueena käyttöön THLn ns. replikaatoratkaisun, ja on sen kautta pystynyt vaikuttamaan kansalliselle tasolle siirtyvän tiedon laatuun ja hyödyntämään ratkaisun kautta palautettua avohilmo-

aineistoa tietojohdantamisessaan perusjärjestelmäkentän ollessa vielä rikkonainen. Kansalliseen tietojohdantamisen kehittämisyhteistyöhön on osallistuttu aktiivisesti.

Tulosryhmä on edistänyt potilas- ja asiakastietojen kirjaamisen yhdenmukaistamista ja laadun parantamista sekä tukenut vahvasti yhtenäisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönottohankkeita. Kirjaamiseen on luotu varha-tasoinen verkkokurssi. Erikoissairaanhoidon suoritekäsikirja on päivitetty, ja perusterveydenhuoltoon suunnitellaan vastaavaa. Yhteinen asiointikanava on laajennettu myös kirjaamistiimin käyttöön.

Tutkimusta on tuettu enenevässä määrin myös pth ja sosiaalihuollon osalta. Varhan oman tietoturvalisen käyttöympäristön Atollin palveluita tutkijoille on kehitetty ja mahdollistettu ulkomaalaisten käyttäjien tunnistus. Avointa Atollia kehitetään edelleen. Tutkimuksen ja opetuksen tietopalvelut on vahvasti edistämässä federoitujen analyysien hyödyntämistä sekä tekoälyn hyödyntämistä innovaatiotoiminnassa.

Tuloja tulosryhmään on tullut tutkimuksen ja opetuksen tietopalveluiden palvelutuotoista ja projektituotoista suunnitellun mukaisesti.

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä

Järjestämisen palvelujen tulosalue lakkautetaan keväällä 2025 ja osa toiminnoista siirtyy muille tulosalueille. Jäljelle jäävistä toiminnoista muodostetaan strategisen johdon yksikkö. Strategisen johdon yksikkö vastaa mm. seuraavista asioista:

- Strategisesta suunnittelusta seurannasta ja toimeenpanon ohjauksesta ja tuesta sekä verkostojohdantamisesta erityisesti strategisesti merkittävässä poikkihallinnollisissa asioissa
- Palvelutuotannon tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden mittaamisesta yhteistyössä konsernipalvelujen tietojohdantamisen kanssa
- Professiojohdantamisesta sekä sisällön ohjaamisen ja palvelujen yhteensovittamisesta
- Hyvinvointialueetasoisesta sidosryhmätyöskentelystä, YTA- ja kaksikielisten hv-alueiden yhteistyöstä, kuntayhteistyöstä sekä järjestöyhteistyöstä
- Kestävästä kehityksestä
- Kaksikielisten palvelujen ohjauksesta
- Kieli- ja kulttuurivähemmistöjen näkökulman huomioimisesta palveluissa
- Hva-tasoisesta asiakasohjauksen systeemitason ohjauksesta ja koordinoinnista
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä
- Varautumisesta, riskien hallinnasta ja organisaatioturvallisuus
- Palvelutuotannon valvonnasta ja omavalvonnan tuesta muille tulosalueille
- Asiakas- ja potilasturvallisuudesta
- Lakisääteiset suunnitelmat yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa

Strategisen johdon yksikön toiminta vakiinnutetaan vuoden 2025 aikana.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Järjestämisen alkuperäisessä talousarviossa asetetut sitovat taloudelliset tavoitteet oli asetettu vuosikatteen sekä investointimenojen osalta. Vuosikate sisältää ulkoisten erien lisäksi tulosalueen sisäiset kulut ja tuotot. Tavoite vuosikatteen osalta oli 1 t€ ja investointimenojen osalta 0 €, sillä tulosalueelle ei ollut suunniteltu toteuttavan investointeja.

Aluevaltuusto päätti 13.11.2024 §100 muuttaa alkuperäistä talousarviota sekä taloudellisten tavoitteiden sitovuustasoja. Muutetun talousarvion sitovuustasoiksi asetettiin ulkoisten erien toimintakate sekä investointimenot. Toimintakateen osalta sitovaksi tavoitteeksi asetettiin 19,9 M€. Investointienmenojen osalta ei tapahtunut muutosta suhteessa alkuperäisen talousarvioon.

Järjestämisen palveluiden ulkoiset toimintatuotot koostuvat pääosin ulkoisen rahoituksen hankkeisiin liittyvistä tuotoista sekä tulosalueelle kohdennettavasta erityisvaltionosuudesta. Lisäksi on jonkin verran muuta palvelumyyniä. Ulkoisten toimintatuottojen toteuma suhteessa tavoitteeseen on 11,7 M€ toteumaprosentin ollessa 108,4 %. Toimintavuoden ulkoisten toimintakulujen toteuma on 30,6 M€ ja 99,5% alittaen tavoitetasoa. Näin ollen ulkoinen toimintakate muodostuu talousarvioon nähden huomattavan paljon paremmaksi eli yli miljoonan ja 5,3 %.

Erityisesti huomioitavaa on, että raportoitavat luvut sisältävät tulosalueella toteuttavien ulkoisen rahoituksen hankkeiden toteumat, jotka vaihtelevat hankkeiden etenemisen mukaan siten, että hankkeiden elinkaari ei ole välttämättä sidoksissa kalenterivuoteen.

Tulosaluetta koskevat taloudellisten tavoitteet, niiden muutokset sekä toteumatiedot vuoden 2024 aikana on kuvattu seuraavassa taululukossa. Sitovien erien osalta luvut ovat vahvennettu.

Taloudelliset tavoitteet,1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -%	Poikkeama ylitys (+) / alitus (-)
Toimintatuotot, ulkoiset erät	10 702	10 828	11 733	108,4 %	905
Toimintakulut, ulkoiset erät	30 347	30 729	30 580	99,5 %	-149
Toimintakate, ulkoiset erät	-19 645	-19 901	-18 848	94,7 %	1 054
Vuosikate	1	1,6	1,5	93,4 %	0,1
Yli- (+) / Alijäämä (-)	0	0	0	0,0 %	0
Investointimenot	0	0	0	0	0

*Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset

Käyttötalouden toteutuminen

Aluehallitus päätti 30.1.24 § 24 järjestämisen palvelujen alkuperäisestä käyttötaloussuunnitelmasta, joka perustui aluevaltuuston 20.12.2023 päättämään § 154 talousarvio ja -suunnitelmaan 2024-2026. Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellytti talouden tasapainottamistoimenpiteitä, jotka koskivat myös järjestämisen palvelujen tulosaluetta. Aluehallitus oli 5.12.23 § 413 päättänyt, että tulosaluetta koskevat yhteistoimintaneuvottelut, joilla tavoitellaan mm. henkilöstökustannusten vähentämistä, voidaan toteuttaa ja 6.2.2024 § 41 aluehallitus päätti, että tulosalueella voidaan toimeenpanna käytyjen yhteistoimintaneuvotteluiden neuvottelutuloksen mukaiset toimenpiteet.

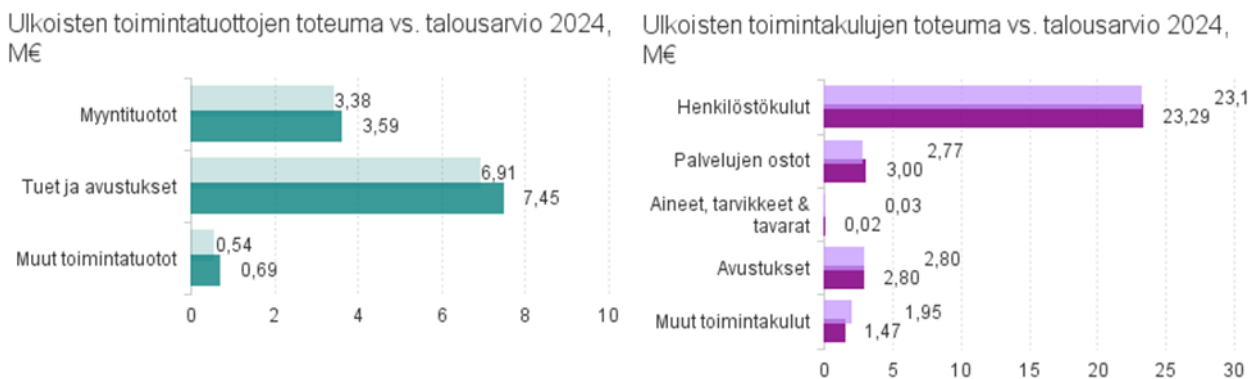
Neuvottelutuloksen mukaisesti tulosalueelle kohdistui toimenpiteinä mm. irtisanomisia, osa-aikaistamisia sekä määräaikaista lomautuksia. Näiden toimenpiteiden sekä muiden säästötoimenpiteiden taloudellisten vaikutusten realisoituminen talouteen tapahtui pitkällä aikavälillä haastaen osaltaan toimintavuoden talouden seuranta ja ohjaamista. Toimintakertomuksen käyttötalouden raportoinnissa esitetään alkuperäinen talousarvion mukainen käyttösuunnitelma sekä aluevaltuuston 13.11.2024 §100 vuoden 2024 talousarvion muutosten mukaisesti johdettuun käyttötaloussuunnitelma, johon on tehty toteumavertailut.

Alkuperäinen käyttösuunnitelma oli laadittu talousarvion mukaisesti nollatulokseen tulosryhmätasolla, mutta talousarviomuutoksen mukaiseen johdettuun käyttösuunnitelmaan syntyi teknisistä syistä tulosryhmien välillä joitakin eroja kuitenkin siten, että nollatulostavoite pysyi tulosaluetasolla.

Järjestämispalveluiden tulosalueen ulkoiset toimintatuotot muodostuvat muista palvelumyynneistä, joita ovat koulutus- ja tutkimuspalveluiden myynnit sekä tuista ja avustuksista. Merkittävimmän erän tulosalueen tuista ja avustuksista muodostaa ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeiden tulot yht. 7,3 M€. Lisäksi toimintatuottoihin kirjataan tulosalueen toimintaan liittyvät erityisvaltionosuuserät. Kertomuskautena ulkoisten toimintatuottojen toteumakertymä oli 11,7 M€ ylittäen 0,9 M€ ja 8,4 % käyttötaloussuunnitelman.

Kertomuskauden toimintatuottojen ennakoitua suurempaa kertymää selittää useampi tekijä. Hankintapalveluihin kirjattiin yta-yhteistyöhön liittyvää tuottoa edelliseltä vuodelta yhteensä n. 230 t€. Opetukseen liittyvää erityisvaltionosuutta kohdentui tulosalueelle n. 130 t€ ennakoitua enemmän. Lisäksi muita tuottoja kertyi yhteensä 140 t€ ennakoitua enemmän mm. Auria tietopalvelumyynnistä sekä etenkin apurahatuloutuksista, joita toteutui selvästi edellisvuotta enemmän. Myös ulkoisten kehittämishankkeiden tuotot toteutuivat paremmin, sillä hankkeiden omarahoitusosuudet jäivät ennakoitua pienemmiksi.

Seuraavassa kuviossa on esitetty ulkoisten toimintatuottojen ja kulujen tiliryhmäkohtainen talousarvio ja toteuma vuodelta 2024 (talousarvio yllä, toteuma alla tummemmalla sävyllä).



Tulosalueen toimintakulut toteutuivat 30,6 M€ ja toteumaprosentin oli 99,5 %. Ulkoisen rahoituksen hankkeisiin liittyvien kulujen osuus tulosalueen kokonaiskuluista oli 25,3 % ja henkilöstökuluista 29 %. Huhtikuun alusta Oy Vasso AB:sta liikkeenluovutuksella siirtyneen sosiaalialan osaamiskeskuksen kuluihin 0,1 M€ oli erillinen STM myöntämä rahoitus. Saman liikkeenluovutuksen yhteydessä siirtyneen Arkeen voimaa koordinaatio toiminnan kulut katettiin toimintaan liittyvällä palvelumyynnillä muille hyvinvointialueille yhteensä 0,1 M€.

Tulosalueen henkilöstökulujen toteuma oli 23,3 M€ ja 101,2 %, joskin eroja toteumassa esiintyi jonkin verran tulosryhmien välillä. Palveluiden ostojen toteumaa 3,0 Mt€ ja 108,3 % ylitystä osaltaan selittää edellisvuoteen verrattuna tehty kirjaamistapamuutos, missä lääkärikoulutuksen opetuksen hajauttamiseen liittyvät kulut kirjattiin osittain palveluostoina, kun ne edellisvuonna oli kirjattu kokonaan muihin toimintakuluihin. Muiden kulujen toteuma alittikin vastaavasti suunnitelman toteutuen 1,5 M€ ja 75,5 % talousarviosta. Muiden toimintakulujen tiliryhmässä suurimmat erät liittyvät kertomuskautena yliopisto- ja tutkimusyhteistyöhön.

Kaikkiin edellä mainittujen kuluryhmien toteumiin vaikuttaa myös ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeissa toteutuneet kulut. Niiden hankekohtaisessa kulurakenteessa esiintyy vaihtelua niin kuluryhmien välillä kuin myös ajallisessa kohdistumisessa. Huomattava tosin on, että vaikka jossakin kuluryhmässä toteumaa kertyisi jonkin hankkeen osalta enemmän aiheuttaen kuluryhmän toteumaan ylityksen suhteessa käyttösunnitelmaan, niin tällöin kuluihin liittyvät tulot vastaavasti nousevat eikä tulosalueen ulkoiseen toimintakatteeseen siltä osin aiheudu tulosaluetasolla juurikaan poikkeamaa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat kuluryhmän toteuma on 17,7 t€ ja toteumaprosentti 66,4 %. Tulosalueen talouden kannalta kuluryhmä ei ole kovinkaan oleellinen ja sisältääkin kertomuskautena lähinnä toimistotarvikekuluja, sillä tuloalueella ei kertomuskautena juurikaan toteutunut esimerkiksi lyhytvaikutteisen irtaimiston hankintoja, joita edellisvuonna toteutui yli 60 t€ edessä.

Maksettujen järjestöavustusten toteuma oli 2,8 M€ muodostaen 9,2 % tulosalueen kokonaiskuluista.

Edellisvuodesta poiketen tulosalueelle kohdistettiin sisäisiä kuluja konsernista. Näitä olivat toimitila ja puhtauspalveluiden veloitukset. Lisäksi toteutui hieman kehittämishankkeisiin liittyviä muita sisäisiä kuluja. Sisäisiä kuluja kirjattiin kertomuskautena yhteensä 1 M€ edestä ylittäen talousarviotason 0,1 M€ ja 6 %.

Tulosalueen ulkoisten erien toimintakatteeksi vuonna 2024 muodostui -18,8 M€, alittaen 1,1 M€ (5,3 %) talousarviossa asetun tavoitteen. Poistoja kirjattiin 1 t€ ja sisäisiä tuottoja vyörytystuotoista operatiivisille tulosalueille yhteensä 19,9 M€, jotka alittivat talousarviotason 1 M€ ja 4,8 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tuloslaskelmamuodossa tulosalueen alkuperäinen talousarvio, 13.11.24 muutettu talousarvio sekä toteuma- ja poikkeamavertailuineen. Vertailu vuoden 2023 toteumiin on tehty siten, että

vuoden 2023 toteumat on käännetty ulkoisten erien osalta vastaamaan vuonna 2024 käytössä ollutta organisaatiota.

Tulosalue-TA: 1J Järjestämispalvelut

1J Järjestämispalvelut		Tilinpäätös 2023		Alkuperäinen talousarvio 2024		Muutettu talousarvio II (AVAL 13.11.2024)		Toteuma 2024		Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion		Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023	
Talousarvion 2024 toteuma	tuloslaskelmamuodossa												
Toimintatuotot		10 887 499	10 702 000	126 100	10 828 100	11 732 696	108,4%	904 596	7,76%				
	Myyntituotot	2 454 854	3 085 000	290 000	3 375 000	3 592 447	106,4%	217 447	46,34%				
	Tuet ja avustukset	8 043 788	7 147 000	- 233 900	6 913 100	7 453 961	107,8%	540 861	-7,33%				
	Muut toimintatuotot	388 857	470 000	70 000	540 000	686 287	127,1%	146 287	76,49%				
Toimintakulut		31 636 084	30 346 500	382 900	30 729 400	30 580 345	99,5%	- 149 055	-3,34%				
	Palkat ja palkkiot	19 049 823	18 437 000	396 900	18 833 900	19 060 277	101,2%	226 377	0,05%				
	Henkilösivukulut	4 493 670	4 314 000	35 900	4 349 900	4 231 166	97,3%	- 118 734	-5,84%				
	Palvelujen ostot	3 777 854	3 084 000	- 314 800	2 769 200	2 999 016	108,3%	229 816	-20,62%				
	Asiakaspalvelujen ostot	15 131		300	300	209	69,7%	- 91	-98,62%				
	Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	3 493 358	2 818 800	- 411 200	2 407 600	2 468 909	102,5%	61 309	-29,33%				
	Huolto- ja korjauspalvelut	7 669	11 200	- 2 700	8 500	6 822	80,3%	- 1 678	-11,04%				
	Sosiaali- ja terveyspalvelut	40 370	40 000	- 39 500	500	83 393	16 678,6%	82 893	106,57%				
	Muut palvelut	221 326	214 000	138 300	352 300	439 683	124,8%	87 383	98,66%				
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	133 422	65 000	- 38 300	26 700	17 740	66,4%	- 8 960	-86,70%				
	Avustukset	2 722 637	2 720 000	84 300	2 804 300	2 804 250	100,0%	- 50	3,00%				
	Muut toimintakulut	1 458 678	1 726 500	218 900	1 945 400	1 467 895	75,5%	- 477 505	0,63%				
Ulkoinen toimintakate		- 20 748 585	- 19 644 500	- 256 800	- 19 901 300	- 18 847 649	94,7%	1 053 651	-9,16%				
Rahoitustuotot ja -kulut		- 58		- 300	- 300	- 186	62,0%	114	221,34%				
	Rahoituskulut	58		300	300	186	62,0%	- 114	-221,34%				
Ulkoinen vuosikate		- 20 748 643	- 19 644 500	- 257 100	- 19 901 600	- 18 847 835	94,7%	1 053 765	-9,16%				
Poistot ja arvonalentumiset		1 308	1 000	300	1 300	1 308	100,6%	8	0,00%				
	Poistot ja arvonalentumiset	1 308	1 000	300	1 300	1 308	100,6%	8	0,00%				
Ulkoinen tulos		- 20 749 951	- 19 645 500	- 257 400	- 19 902 900	- 18 849 143	94,7%	1 053 757	-9,16%				
Sisäiset		26 194 279	19 645 500	257 400	19 902 900	18 849 143	94,7%	- 1 053 757	-28,04%				
	Sisäiset tuotot	26 542 187	20 474 100	416 500	20 890 600	19 896 339	95,2%	- 994 261	-25,04%				
	Sisäiset kulut	347 908	828 600	159 100	987 700	1 047 196	106,0%	59 496	201,00%				
Ali- (-) / ylijäämä (+)		5 444 328					0,0%		-100,00%				

Konsernipalvelujen tulosalue

Tulosaluejohtajan katsaus

Konsernipalvelujen vuosi 2024 oli sekä vakiinnuttamisen että uudistamisen vuosi. Tavoitteena oli

- uudistaa, tehostaa ja kehittää palveluita
- löytää kustannuskehitystä leikkaavia toimenpiteitä ja tukea joustavien työvälineiden ja työtapojen käyttöönottoa
- pysyä talousarviossa

Vuonna 2024 onnistuttiin selkeyttämään ja vakiinnuttamaan matriisista johdettuja prosesseja ja matriisista tulevaa ohjausta. Toimintamallillisesti siirryttiin selkeämmin ns. partner- eli kumppanimalliin, jossa jokaisella tulosalueella on henkilöstöhallinnon, talouden, hallintopalvelujen sekä viestinnän asiantuntijakumppani johtamisen tukena.

Konsernipalveluiden strategiset tavoitteet ovat vuosina 2023 ja 2024 olleet samoja. Kaksi keskeisintä liittyvät IT-palveluihin, mutta ovat pääosin toiminnan muutosprojekteja. Näitä ovat digiasiointialustan hankinta ja käyttöönotto sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmien kilpailutus ja käyttöönotto. Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmää varten on tehty selvityksiä, jotta järjestelmä voidaan hankkia, kun taloustilanne sen sallii.

Vuoden 2024 toimintaa ohjasi vahvasti talous ja talousarviossa pysyminen. Keskeiset menoerät konsernipalveluissa ovat IT-palveluhankinnat ja kiinteistökustannukset sekä henkilöstökulut.

Tulosaluejohtajan katsaus

Palveluhankintojen kustannustasoa on pyritty hillitsemään tekemällä ns. make or buy -analyyssejä eli tuotantotapa-analyyssejä, joiden perusteella palvelun tuottamistavasta on tehty esityksiä ja/tai päätöksiä. IT-kustannusten palveluhankinnat on salkutettu, ja tuotettu tulosalueille näkyvyys järjestelmiin ja palveluihin, joista tulosalueille syntyy kustannuksia. Näkyvyyden kautta pyritään entistä parempaan kustannustenhallintaan myös tulosalueiden toiveissa ja tarpeissa. IT-hankinnoissa keskeistä on ollut parantaa tuottavuuslaskentaa eli tehdä näkyväksi investoinnin tuottama kustannushyöty. Vuonna 2024 IT-kustannukset ylittyivät, mikä heijastaa osin kehittämistarvetta ja osin edelleen haasteellista tietojärjestelmäkokonaisuutta ja yhdistämistarvetta.

Henkilöstökulujen hillitsemiseksi käynnistettiin vuoden 2023 lopulla yhteistoimintaneuvottelut, joilla haettiin henkilöstökustannusten hillintää ja toisaalta sitä, että henkilöstö sijoittuu toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisesti. Neuvottelutuloksella saavutettiin molemmat tavoitteet. Erityisesti huomionarvoista on puhtaanapidon ja aluepalvelujen merkittävä palvelujen yhdenmukaistaminen ja uudistaminen. Uudistuksella saavutettiin kustannustehokkuutta sekä mahdollistettiin myös entistä parempi työnjako ammattilaisten välillä. Työtä jatketaan edelleen.

Kiinteistöpalveluiden vuosi 2024 oli merkittävä: psykiatrian uudisrakennuksen ensimmäinen vaihe otettiin käyttöön, ja hanke alitti arvioidut kustannukset. Psykiatrian uudisrakentamisen toisesta vaiheesta tehtiin investointipäätös syksyllä 2024, ja T-sairaalan lisäosan rakennustyöt aloitettiin. Rakennushankkeiden kustannustason hillintä on onnistunut. Kustannustasoon ovat vaikuttaneet keskeisesti onnistunut kilpailutus ja hankesuunnittelu sekä markkinatilanne (mm. raaka-aineiden hintataso ja työvoiman saatavuus). Vuoden 2024 lopulla päätettiin vuosien 2024-2026 palveluverkosta. Sen toimeenpanoa edistetään vuoden 2025 aikana. Vuoden 2024 lopussa päätettiin, että kunnilta siirtyneiden niin sanottujen 3+1-vuokrasopimusten osalta ei pääsääntöisesti käytetä optiovuotta. Päätösten toimeenpanolla haetaan kustannustason laskua vuodelle 2026, jotta alijäämän kattamisvelvoite mahdollistuu.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Konsernipalveluiden tehtävä on toimia johdon, päättäjien ja henkilöstön sisäisenä asiantuntijana ja tuottaa asiakaspalvelua. Koska konsernipalvelut tuottavat monialaista asiantuntijapalvelua, ei toiminnallisia tavoitteita asetettu konsernipalvelutasolle, vaan toimintaa seurataan hyvin operatiivisilla mittareilla palvelualueetasolla.

Konsernipalvelujen toiminnallisen kokonaistavoitteen saavuttamista arvioitiin ensimmäistä kertaa sisäisellä asiakastytyväisyyttä mittaavalla kyselyllä, jossa saatiin kouluarvosanaksi 7 (ns. Net Promoter Score -11). Mittauksen tulokset osoittivat kehittämistarpeita, joiden eteen on vuoden aikana tehty huomattavasti töitä selkeyttämällä prosesseja. Sisäinen kysely toteutetaan jatkossa vuosittain.

Konsernipalvelut ovat henkilöstövoimainen tulosalue. Henkilöstön kokemus työstä ja työyhteisöstä on merkittävä indikaattori samoin kuin muiden tulosalueiden tyytyväisyys tuotettuihin palveluihin. Vuonna 2023 Varhassa seurattiin henkilöstön työnantajan suositteluindeksiä eNPS:n avulla. Indeksien asteikkona 0-10, ja arvot 9 ja 10 perusteella suositteluindeksiksi muodostui 15,7 %. Vuonna 2024 kysymystä muutettiin siten, että kysymme henkilöstöltä, suosittelisivatko he Varhaa työnantajana ystävilleen, ja vastusvaihtoehdot olivat kyllä tai ei. Varhan suositteluindeksi oli syksyllä 51,4 % ja konsernipalveluiden 36,8 %. Konsernipalveluissa on kohtuullisen paljon tyytymättömyyttä Varhaan työnantajana. Tämä liittyy osin työmäärään ja kehittämistarpeisiin sekä osittain henkilöstöetujen leikkauksiin ja työpaikan jatkuvuuteen liittyvään epävarmuuteen. Myös johtamisella ja työyhteisöjen toimivuudella on vaikutusta tyytyväisyyteen.

Henkilökunnan työhyvinvointikysely toteutettiin syksyllä 2024 ja on tehty myös aiemmin vuonna 2023. Konsernipalveluiden henkilökunnan työhön panostus on korkealla. Työstä saadun tunnustuksen ja palkitsevuuden kokemus on matalalla, ja on laskenut vuodesta 2023. Vaikka työstä palautumisen kokemus on parantunut, koetaan silti työssä paineita. Nämä heijastelevat valtavaa muutosta ja työmäärää, jota viedään läpi erittäin tiukassa

talouden raamissa. Positiivista on, että niiden osuus, jotka kokevat muutokset positiivisina, on kasvanut. Samoin konsernipalveluissa kokemus työyhteisön toimivuudesta on hieman parantunut ja johtaminen koetaan hieman aiempaa linjakkaampana. Yllättävää on, että kokemus varhalaisuudesta ei ole vahvistunut. Tuloksia käsitellään kevään 2025 aikana, ja valmistellaan työhyvinvointia tukevia toimenpiteitä yhdessä henkilökunnan kanssa.

Henkilökunnan hyvinvointia heijastavat poissaolot ovat hieman laskeneet: sairauspoissaolot vuonna 2024 olivat 5,6 % (vuonna 2023: 5,7 %). Pitkät sairauspoissaolot ovat vähentyneet eli henkilöstön työssä pysymistä tukevista toimenpiteistä on onnistuttu. Työmäärä konsernipalveluissa oli haasteena vuonna 2024, ja siten talkoovapaiden käyttö ei ole kasvanut vuodesta 2023.

Varhan talousarvioon oli sisällytetty tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma eli toimenpiteitä, joilla tavoitellaan talouden tasapainottamista vuoteen 2026. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmassa kiinteistöjen vuokratukustannusten alentamiselle on asetettu merkittävä kokonaistavoite (45,8 M€). Vuodelle 2024 tavoite oli 2 M€, vuokratukustannuksia poistui 1,1 M€, mutta korvaavia ja uusia vuokrasopimuksia solmittiin ja siten vuokratukustannukset kasvoivat vuodesta 2023 5,8 M€. Suhteessa muutettuun talousarvioon vuokratukustannukset alittuivat 0,5 M€.

Osana digitaalisten palvelujen säästöpotentiaalia on postituspalvelut kilpailutettu vuoden 2024 aikana ja niiden osalta kustannussäästöä mm e-laskujen kasvavan määrän kautta lasketaan saavutettavan, kuitenkin vasta vuonna 2025. Pääosin kilpailutusten odotettu säästöpotentiaali ei toteutunut vuoden 2024 aikana, kilpailutukset olisi pitänyt toteuttaa aiemmin.

Henkilöstökustannukset olivat vuonna 2024 keskeinen arvioitava menoerä. 34 organisaation siirtynyttä henkilöstöä ja heidän tehtävänkuviaan arvioitiin ja vuoden alussa päättyivät yhteistoimintaneuvottelut, jolla tavoiteltiin 5,1 M€ henkilöstökustannusten säästöä. Tavoite saavutettiin irtisanomisten, tehtävämuutosten ja lomautusten kautta. Merkittävin toiminnallinen muutos toteutui puhtaus- ja aluepalveluissa. Myös vuokratyö saatiin keskitettyä Temporeen.

Konsernipalveluiden talousarvioraami vuodelle 2024 oli toiminnan laajuuteen nähden haasteellinen. Kustannuskehitystä leikkaavaa potentiaalia syntyi prosesseja, toimintamalleja ja palvelutasoja yhdenmukaistamalla sekä määrittelemällä uudelleen. Hankintojen ja kilpailutusten kustannusten hillintään liittyvää potentiaalia jäi vielä saavuttamatta, mikä liittyy Varhalle syntyneeseen hankintavelkaan. Talousarviota haastoi myös se, että tuotantotapa-analyysin perusteella päätöksenteossa ei päästy kustannuksia oleellisesti vähentävään päätökseen.

Erilaiset muutokset haastavat henkilöstön jaksamista. Kykyä sopeutua muutokseen ja omaksua uusia toimintatapoja edellytettiin ja edellytetään edelleen. Konsernipalveluissa keskeisenä riskinä on, että avainhenkilöt lähtisivät Varhan palveluksesta. Vuoden 2024 aikana avainhenkilöriski pystyttiin hallitsemaan. Osaamista ei kuitenkaan kaikin osin vielä ole kyetty laajentamaan ja sitä kautta varmistamaan tämän riskin hallinta.

Palveluverkon valmistelu ja tilahallinta, tilatehokkuuden kasvattaminen edellyttävät tiivistä yhteistyötä, ja ne muodostavat talouden näkökulmasta ison riskin. Vuoden 2024 aikana valmistui palveluverkkosuunnitelma vuosille 2024-2026, minkä toimeenpanoa tehdään pääosin vuonna 2025. Vuonna 2024 todettiin, että kustannusten hillintä on erittäin vaikeaa, sillä kunnista siirtyneillä toiminnot kokevat huomattavaa tilatarvetta. Kuitenkaan tietoa siitä, miten digitaaliset palvelut vaikuttavat tilatarpeeseen ei vielä ole suunnittelun tueksi kattavasti. Vuoden 2024 lopulla palveluverkon toimeenpanon vastuu siirtyi selkeästi konsernipalveluille, mikä selkeyttää johtamista ja kyvykkyyttä johtaa kustannuksia aiempaan verrattuna. Myös isot sairaalarakennushankkeet tulevat nostamaan kustannustasoa tulevina vuosina.

Strategiatasolla keskeiset edistetyt hankkeet olivat asiakas- ja potilastietojärjestelmien sekä digiasiointialustan hankinnat ja käyttöönotot. Hankkeita on johdettu järjestämisen palvelujen kautta ja ohjausryhmissä. Hankinnat tehtiin yhteistyössä IT-palvelujen ja sidosyksikkö 2M-IT:n kanssa. Käyttöönotot etenivät aikataulussa, mutta kustannusriskiä tunnistettiin jo vuoden 2024 lopulla, mikä heijastuu IT-palvelujen kustannuksiin ja erityisesti kustannusriskiin vuonna 2025. Käyttöönoton suurimpia haasteita on molemmissa hankkeissa toimintatapojen muutos, jota uudet järjestelmät edellyttävät. Näissä konsernipalveluihin heijastuu edelleen yhdenmukaisen kirjaamisen ja palvelumallien määrittelyn tarve. Jos yhdenmukaista toimintatapaa ei ole, sitä ei valvota tai johdeta, myös jatkossa kohdataan haasteita mm. asiakaslaskutuksessa, toiminnan raportoinnissa sekä kustannuslaskennassa.

Vuonna 2024 yhteisessä asiakasohjauksen järjestelmässä jouduttiin ottamaan aikalisä. IT-kustannukset ja erityisesti uudet investoinnin kaltaiset sitoumukset haastavat tulevana vuosin käyttötaloutta ja siten erilaista uudistamista on porrastettava voimakkaasti. Myös talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien uusimissa joudutaan etenemään maltillisesti, jotta käyttötalouteen ei synny liian suuria sopeuttamispaineita järjestelmämuutoksista.

Tulosalueen arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2025 aikana konsernipalveluihin siirtyy hankinta- ja sopimushallinnan palvelut, tietojohtamisen palvelut sekä TKIO-palvelut. Näiden tulosryhmien siirtymisen tavoitteena on purkaa ns. kaksoismatriisia ja selkeyttää johtamista. Siten keskeinen toiminnallinen tavoite on löytää yhteinen synergia ja siten parantaa sisäistä asiakaspalvelua sekä selkeyttää matriisiohjausta.

Vuoden 2025 talousarvion raami on edelleen hyvin niukka. Sen toteutumista haastavat jo vuonna 2024 toteutuneet riskit: IT-uudistamistarpeet ja kiinteistöjen vuokratustannukset. IT-kustannuksien osalta toimenpiteitä kustannusriskien hallinnaksi on tehty eli näkyvyys järjestelmien kustannuksista on avattu tulosalueille ja vuoropuhelu keskeisen palvelutuottajan 2M-IT:n kanssa on aktiivista.

Kiinteistöjen vuokratustannukset muodostavat toisen haasteen. Vuokratustannusten karsiminen edellyttää edelleen tilakonseptoinnin kehittämistä, joka on tehty ikääntyneiden palveluasumisen osalta. Tilakonseptoinnilla pyritään parantamaan tilatehokkuutta, jota koko Varhan tasolla on parannettava huomattavasti.

Tätäkin keskeisempi haaste on tilojen ja erityisesti korvaavien tilojen kustannustaso. Varhalle periytyi vuokratiloja, jotka ovat paikoin heikossa kunnossa. Kunnilta siirtyneiden vuokratilojen kustannustasoa tarkastellaan vuoden 2025 aikana ja kustannustasoon haetaan selkeää laskua. Myös korvaavat tilat muodostavat käyttötalouteen riskiä: uudet korvaavat tilat ovat lähtökohtaisesti aina vuokratasoltaan kalliimpia ja siten kustannustason hillintä edellyttää oleellista tilatehokkuuden kasvattamista. Ja edelleen on huomioitava, että tehdyt ja tehtävät kiinteistöinvestoinnit tulevat nostamaan poistoja tulevina vuosina.

Palveluverkon toimeenpano yhdistettynä henkilömitoitusten Varhan laajuisen yhdenmukaistamisen strategiseen hankkeeseen tuo merkittäviä muutoksia tukipalveluiden palvelutarpeeseen. Palveluiden laajentamiseen on varauduttu monipalvelukoulutusten kautta ja tukipalveluiden henkilöstömäärän odotetaan kasvavan palveluostojen kaventuessa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvion taloudelliset tavoitteet käsittävät ulkoiset toimintatuotot ja -kulut.

Konsernipalveluiden ulkoiset toimintatuotot muodostuvat pääosin kiinteistöjen vuokratuotoista, mutta myös logistiikan, puhtauspalveluiden sekä välinehuollon tuotoista. Valtion myöntämien hyvinvointialueiden toiminnan käynnistämiseen tarkoitettujen avustusten osuus oli myös merkittävä konsernipalveluiden tuotoissa. Toimintatuottojen toteuma 37,2 M€ alitti vuodelle 2024 asetetun sitovuustason (96 %) 1,6 M€:lla. Merkittävin poikkeama syntyi siitä, että suunnitellut avustusten käytöt eivät toteutuneet täysimääräisesti vaan jäivät alle talousarvion (0,96 M€).

Ulkoiset toimintakulut toteutuivat -4,5 M€ alle talousarvion, toteuman ollessa 306 M€ ja toteumaprosenttiin 99 %. Merkittävimmät poikkeamat muodostuivat palkoista ja henkilösivukuluista (2,68 M€), ICT-palvelujen ostoista (3,5 M€) sekä potilasvahinkovakuutusmaksuista (6,2 M€).

Vuosikate toteutui talousarvion mukaisena toteuman ollessa 32,7 M€ ja toteumaprosenttiin ollessa 100 %.

Investointien sitovuustasoksi on määritelty investointimenot bruttona. Investointien toteuma-aste oli 64 %.

Taloudelliset tavoitteet, 1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -%	Poikkeama ylitys (+) / alitus (-)
Toimintatuotot, ulkoiset erät	40 472	38 806	37 243	96 %	-1 562
Toimintakulut, ulkoiset erät	300 072	310 530	306 053	99 %	-4 478
Toimintakate, ulkoiset erät	-259 600	-271 633	-268 660	99 %	-2 974
Vuosikate	33 540	32 872	32 741	100 %	-131
Yli- (+) / Alijäämä (-)	0	0	0	0%	0
Investointimenot	74 279	74 279	47 730	64 %	-26 549

*Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset

Käyttötalouden toteutuminen

Aluehallitus päätti 30.1.2024 § 23 konsernipalvelujen alkuperäisestä käyttötaloussuunnitelmasta, joka perustui aluevaltuuston 20.12.2023 § 154 päättämään talousarvio ja -suunnitelmaan 2024–2026. Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellytti talouden tasapainottamistoimenpiteitä, jotka koskivat koko Varhaa ja siten myös konsernipalveluja.

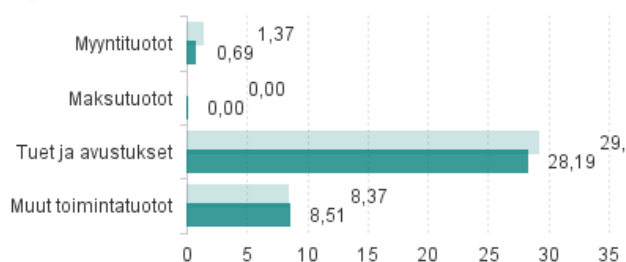
Aluehallitus oli 5.12.2023 § 413 päättänyt konsernipalveluja koskevien yhteistoimintaneuvottelujen aloittamisesta henkilöstökustannusten vähentämiseksi. Neuvottelutuloksen mukaisista toimenpiteistä aluehallitus päätti 6.2.2024 § 41. Konsernipalveluihin kohdistui sen mukaisesti irtisanomisia, osa-aikaistamisia sekä määräaikaista lomautuksia. Näiden sekä muiden säästötoimenpiteiden taloudellisten vaikutusten realisoituminen talouteen pitkällä aikavälillä haastoi osaltaan toimintavuoden talouden seuranta ja ohjaamista.

Toimintakertomuksen käyttötalouden raportoinnissa esitetään alkuperäinen talousarvion mukainen käyttösuunnitelma sekä aluevaltuuston 13.11.2024 §100 vuoden 2024 talousarvion muutosten mukaisesti johdettu käyttötaloussuunnitelma, johon on tehty toteumavertailut. Lisäksi vertailua on tehty vuoden 2023 tilinpäätöksen toteumiin. Tässä vertailussa tulee ottaa huomioon vuoden 2023 kohdennushaasteet.

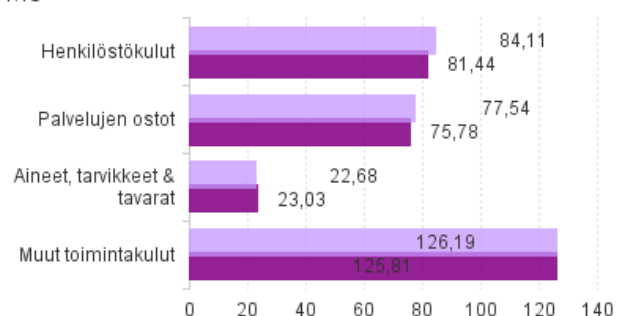
Alkuperäinen käyttösuunnitelma oli laadittu talousarvion mukaisesti nollatulokseen tulosryhmätasolla. Talousarviomuutoksen mukaiseen johdettuun käyttösuunnitelmaan syntyi teknisistä syistä tulosryhmien välillä joitakin eroja kuitenkin niin, että nollatulostavoite pysyi tulosaluetasolla.

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 96 % vuoden 2024 talousarvioon nähden. Toimintatuottojen alitus johtuu pääosin siitä, että avustusten käyttö jäi alle talousarvion henkilöstöpalveluissa ja kiinteistöpalveluissa. Osin myyntituottojen alitus johtuu välinehuollon ja logistiikan talousarvioon jääneistä, mutta Varhan ensimmäisen toimintavuoden jälkeen poistuneista myynneistä. Tämä näkyy myös vertailtaessa toimintatuottoja vuoden 2023 toteumiin, jolloin muutosprosentti on -13,47 %, eli -5,8 M€ (myyntituotot -1,1 M€ ja avustukset -4,1 M€).

Ulkoisten toimintatuottojen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Ulkoisten toimintakulujen toteuma vs. talousarvio 2024, M€



Toimintakulut alittuvat 4,48 M€ talousarvioon nähden, toteumaprosentin ollessa 98,6 %.

Henkilöstökulut alittivat talousarvion 2,67 M€. Poikkeama selittyy pääosin henkilöstöpalveluiden (0,97 M€) ja tukipalveluiden (1,47 M€) palkkojen ja henkilösivukulujen alhaisemmasta toteumasta. Kokonaisuutena henkilösivukulut oli talousarviossa arvioitu suuremmiksi kuin ne toteutuivat vuonna 2024.

Palvelujen ostot alittuivat talousarviosta 1,76 M€, toteumaprosentin ollessa 97,7 %. Merkittävin poikkeama tulee potilasvahinkovakuutusmaksujen alhaisempana toteumana 6,2 M€. Kyseinen erä on ollut haastava ennustaa sen vuosittaisten heiluntaerojen vuoksi. Kyse on nykyisen potilasvahinkoyhtiön edeltävän ajan vahinkomaksujen varauksen purusta. Seuraavaksi suurin poikkeama muodostui IT-palvelujen ostoista, jotka ylittivät talousarvion 3,5 M€. Lisäksi kustannukset ylittyivät puhtaanapidossa ja pesupalveluissa 0,36 M€ sekä kunnossapitopalveluissa 0,5 M€.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 0,3 M€ talousarviosta, toteumaprosentin ollessa 101,5 %. Ylitys muodostui pääosin kiinteistöjen sähkö- ja lämmityskustannuksista. Muut toimintakulut alittuivat 0,38 M€ vuoden 2024 talousarviosta toteumaprosentin ollessa 99,7 %. Alitus johtuu pääosin alhaisemmista kiinteistöjen vuokratilakustannuksista.

Vuoden 2023 tilinpäätöstoteumiin verrattuna toimintakulut laskivat vuonna 2024 5,9 % (19 M€).

Merkittävimmin kulut laskivat palvelujen ostoissa 17,23 % (15,8 M€) ja erityisesti IT-palvelujen ostoissa, jossa laskua oli 28,6 % (10,2 M€). IT-kustannusten lasku vuosien 2023 ja 2024 välillä selittyy pitkälti kustannusten kohdennus ongelmilla, joita oli vuonna 2023 sekä organisatorisesti että tiliöintien osalta. Vuodelle 2024 Lisäksi ICT:n muutosavustuksia käytettiin vuonna 2024 4,1 M€ vähemmän kuin 2023, projektien hitaan etenemisen vuoksi. Kulut laskivat lisäksi huolto- ja korjauspalveluissa 11,3 % (2,6 M€), eli rakennusten kunnossapitopalveluissa (1,6 M€) ja puhtaanapito- ja pesupalveluissa (0,8 M€). Merkittävä kustannusten lasku vuosien 2023 ja 2024 välillä tapahtui potilasvahinkovakuutusmaksuissa, joissa laskua oli 62,4 % (3,2 M€).

Vuoden 2023 toteumiin verrattuna aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kulut laskivat 6,6 M€ (22,3 %). Kustannukset laskivat erityisesti huoltotarvikkeissa (2,5 M€), lyhytvaikutteisissa irtaimistohankinnoissa (3,57 M€) sekä hoitotarvikkeissa (0,67 M€).

Muut toimintakulut kasvoivat vuodesta 2023 4,8 M€ (4,0 %). Merkittävin syy tähän oli toimitilojen vuokrat 6,2 M€. IT-laitevuokrien kustannukset sen sijaan laskivat 2,4 M€. Tämä johtuu lähinnä siitä, että kustannukset on saatu kohdennettua aiempaa tarkemmin, aiheuttamisperusteisesti.

Ulkoisen toimintakatteen toteumaprosentti oli 98,9 % ja toteuma talousarvioon nähden oli 2,9 M€ parempi. Vuoden 2023 ulkoiseen toimintakatteeseen verrattuna kate parani vuonna 2024 13,3 M€.

Rahoitustuotot ylittyivät 0,4 M€ ja rahoitustuotot alittuivat 0,2 M€ talousarvioon nähden. Rahoitustuottojen- ja kulujen toteumaprosentti oli 89,5 % ja alittui 0,6 M€ talousarvioon nähden. Vuoden 2024 rahoitustuotot laskivat 0,5 M€ vuoteen 2023 nähden ja rahoituskulut kasvoivat 4,36 M€. 2024 rahoitustuottojen- ja kulujen yhteistulos oli 4,9 M€ heikompi kuin vuonna 2023.

Ulkoinen vuosikate toteutui 3,6 M€ parempana kuin talousarvion sitovuustaso toteumaprosentin ollessa 98,7 %. Vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna konsernipalveluiden vuoden 2024 ulkoinen vuosikate parani 8,4 M€.

1H Konsernipalvelut								
Talousarvion 2024 toteuma tuloslaskelmamuodossa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos II	Muutettu	Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%	Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion	Muutos-%Toteuma 2024 vs TP2023
				talousarvio II (AVAL 13.11.2024 §100)				
Toimintatuotot	43 040 061	40 472 200	- 1 666 600	38 805 600	37 243 286	96,0%	- 1 562 314	-13,47%
Myyntituotot	1 814 937	1 453 700	- 80 700	1 373 000	692 523	50,4%	- 680 477	-61,84%
Maksutuotot	3 066	4 800	- 3 200	1 600	71	4,4%	- 1 529	-97,69%
Tuet ja avustukset	32 323 318	32 322 200	- 3 174 000	29 148 200	28 186 072	96,7%	- 962 128	-12,80%
Muut toimintatuotot	8 898 740	6 691 500	1 591 300	8 282 800	8 364 621	101,0%	81 821	-6,00%
Valmistus omaan käyttöön	64 798		91 300	91 300	149 656	163,9%	58 356	130,96%
Valmistus omaan käyttöön	64 798		91 300	91 300	149 656	163,9%	58 356	130,96%
Toimintakulut	325 106 819	300 072 400	10 457 700	310 530 100	306 052 555	98,6%	- 4 477 545	-5,86%
Palkat ja palkkiot	66 994 954	67 600 000	726 300	68 326 300	66 700 400	97,6%	- 1 625 900	-0,44%
Henkilösivukulut	15 883 684	15 616 000	172 100	15 788 100	14 734 837	93,3%	- 1 053 263	-7,23%
Palvelujen ostot	91 561 368	73 737 600	3 807 300	77 544 900	75 784 538	97,7%	- 1 760 362	-17,23%
Asiakaspalvelujen ostot	456					0,0%		-100,00%
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	45 642 480	27 727 800	4 969 900	32 697 700	36 651 087	112,1%	3 953 387	-19,70%
Huolto- ja korjauspalvelut	23 006 640	19 706 500	- 165 300	19 541 200	20 419 202	104,5%	878 002	-11,25%
Sosiaali- ja terveyspalvelut	13 940 695	12 750 400	2 099 800	14 850 200	14 339 213	96,6%	- 510 987	2,86%
Muut palvelut	8 971 096	13 552 900	- 3 097 100	10 455 800	4 375 036	41,8%	- 6 080 764	-51,23%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	29 650 001	21 926 300	758 500	22 684 800	23 025 312	101,5%	340 512	-22,34%
Muut toimintakulut	121 016 811	121 192 500	4 993 500	126 186 000	125 807 468	99,7%	- 378 532	3,96%
Ulkoinen toimintakate	- 282 001 961	- 259 600 200	- 12 033 000	- 271 633 200	- 268 659 612	98,9%	2 973 588	-4,73%
Rahoitustuotot ja -kulut	- 230 788	- 5 200 000	- 539 300	- 5 739 300	- 5 137 540	89,5%	601 760	2126,09%
Rahoitustuotot	5 359 838	3 900 000	491 300	4 391 300	4 813 516	109,6%	422 216	-10,19%
Rahoituskulut	5 590 626	9 100 000	1 030 600	10 130 600	9 951 057	98,2%	- 179 543	78,00%
Ulkoinen vuosikate	- 282 232 748	- 264 800 200	- 12 572 300	- 277 372 500	- 273 797 152	98,7%	3 575 348	-2,99%
Poistot ja arvonalentumiset	33 682 624	33 540 000	- 668 000	32 872 000	32 740 818	99,6%	- 131 182	-2,80%
Poistot ja arvonalentumiset	33 682 624	33 540 000	- 668 000	32 872 000	32 740 818	99,6%	- 131 182	-2,80%
Ulkoinen tulos	- 315 915 372	- 298 340 200	- 11 904 300	- 310 244 500	- 306 537 971	98,8%	3 706 529	-2,97%
Sisäiset	309 858 229	298 340 200	11 904 300	310 244 500	306 537 971	98,8%	- 3 706 529	-1,07%
Sisäiset tuotot	310 093 527	298 340 200	11 913 700	310 253 900	306 773 338	98,9%	- 3 480 562	-1,07%
Sisäiset kulut	235 298		9 400	9 400	235 367	2503,9%	225 967	0,03%
Satunnaiset erät	821 987					0,0%		-100,00%
Satunnaiset tuotot	821 987					0,0%		-100,00%
Ali- (-) / ylijäämä (+)	- 5 235 156					0,0%		-100,00%

Vuoden 2024 alussa tehtiin organisaatiomuutos, jossa hankintapalvelut siirtyivät hallintopalveluista järjestämisenpalveluiden tulosalueelle. Lisäksi tulosryhmän sisällä logistiikkapalvelut siirtyivät hallintopalveluista tukipalveluiden tulosryhmään.

Hyvinvointialueen johto ja toimielimet

Varsinaisten tulosalueiden ulkopuolella on hyvinvointialueen toimielinten ja hyvinvointialuejohdon käyttösuunnitelma. Yksikön toimintakate vuonna 2024 oli 226 000 euroa 13.11.2024 muutettua talousarviossa suunniteltua tasoa vahvempi, pääosin palkkojen ja palkkioiden sekä avustusten alittaessa talousarvion. Toimielinten palkkiot vähenivät vuoteen 2023 verrattuna erityisesti aluevaltuuston kokousmäärien vähentyessä 3 kokouksella vuoteen 2023 verrattuna (6 kokousta vuonna 2024). Palvelujen ostojen ylitys muodostui marraskuulle kirjatun suunnitteleamattoman Kunta- ja hyvinvointityöntekijöiden vuotta 2023 koskevan tasausmaksun kautta.

1A HVA johto ja toimielimet									
Talousarvion 2024 toteuma tuloslaskelmamuodossa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos II	Muutettu talousarvio II (AVAL 13.11.2024 §100)		Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%	Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion	Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023
				§100	Toteuma 2024				
Toimintatuotot	3		100	100		6 790	6790,1%	6 690	223258,88%
Myyntituotot	3		100	100		5	5,1%	- 95	68,09%
Muut toimintatuotot						6 785	0,0%	6 785	0,00%
Toimintakulut	3 182 681	3 214 500	102 500	3 317 000		3 097 769	93,4%	- 219 231	-2,67%
Palkat ja palkkiot	1 635 086	1 450 000	201 300	1 651 300		1 404 221	85,0%	- 247 079	-14,12%
Henkilösivukulut	186 199	333 500	- 145 500	188 000		175 351	93,3%	- 12 649	-5,83%
Palvelujen ostot	839 209	890 000	46 400	936 400		1 027 217	109,7%	90 817	22,40%
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	272 673	364 600	- 169 000	195 600		246 288	125,9%	50 688	-9,68%
Huolto- ja korjauspalvelut	780		700	700		850	121,4%	150	9,00%
Muut palvelut	565 756	525 400	214 700	740 100		780 080	105,4%	39 980	37,88%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 763	15 000	- 2 700	12 300		3 251	26,4%	- 9 049	-72,36%
Avustukset	474 000	474 000	- 39 500	434 500		395 000	90,9%	- 39 500	-16,67%
Muut toimintakulut	36 424	52 000	42 500	94 500		92 729	98,1%	- 1 771	154,58%
Ulkoisen toimintakate	- 3 182 678	- 3 214 500	- 102 400	- 3 316 900		- 3 090 979	93,2%	225 921	-2,88%
Valtion rahoitus		2 069 121 000	- 147 700	2 068 973 300		2 068 973 297	100,0%	- 3	0,00%
Valtion rahoitus		2 069 121 000	- 147 700	2 068 973 300		2 068 973 297	100,0%	- 3	0,00%
Rahoitusuotot ja -kulut	- 28		- 100	- 100		- 12	12,0%	88	-57,24%
Rahoituskulut	28		100	100		12	12,0%	- 88	-57,24%
Ulkoisen vuosikate	- 3 182 706	2 065 906 500	- 250 200	2 065 656 300		2 065 882 306	100,0%	226 006	
Ulkoisen tulos	- 3 182 706	2 065 906 500	- 250 200	2 065 656 300		2 065 882 306	100,0%	226 006	
Sisäiset	3 182 706	3 214 500	102 500	3 317 000		3 090 991	93,2%	- 226 009	-2,88%
Sisäiset tuotot	3 195 421	3 339 000	64 700	3 403 700		3 181 036	93,5%	- 222 664	-0,45%
Sisäiset kulut	12 715	124 500	- 37 800	86 700		90 045	103,9%	3 345	608,20%
All- (-) / ylijäämä (+)		2 069 121 000	- 147 700	2 068 973 300		2 068 973 297	100,0%	- 3	

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Aluevaltuusto hyväksyi talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2024-2026 kokouksessaan 20.12.2023 §154. Vuoden 2024 aikana päätettiin toteuttaa kaksi tuloslaskelmaosaan kohdistuvaa talousarviomuutosta. Aluevaltuusto hyväksyi 12.6.2024 §61 talousarviomuutoksen Tyks-sairaalapalvelujen ja ikääntyneiden palvelujen tulosalueiden välillä ja muutti samalla näiden tulosalueiden talousarvion sitovuustasoa muutosta vastaavasti. Muutoksen taustalla oli kuntouttavan arviointiyksikön perustamiseen liittyvät järjestelyt. Kesäkuun muutoksella ei ollut vaikutusta hyvinvointialueen tai muiden tulosalueiden lukuihin.

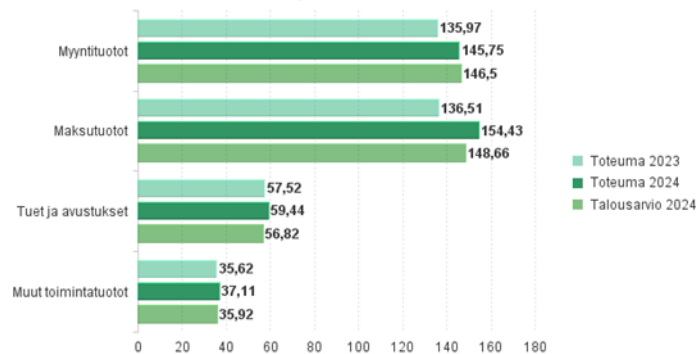
Vuoden 2024 toinen talousarviomuutos hyväksyttiin Aluevaltuustossa 13.11.2024 §100. Muutoksen taustalla oli vuoden 2024 aikana kuukausiraportoinnissa ja osavuositarkastuksissa ennakoitu merkittävä poikkeama aluevaltuuston päättämään alkuperäiseen 2024 talousarvioon. Päätöksen myötä tulosalueiden talousarvioluvut ja talousarvion sitovuustasot muodostettiin tulosalueiden elokuun tulosennusteen perusteella. Talousarvion sitovuustasoksi määritettiin ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen kautta johdettu toimintakate, alkuperäisen sitovuustason ollessa sisäiset erät sisältävä vuosikate.

Hyvinvointialueen kokonaisuutta kuvaavassa tuloslaskelmaosassa on yhdistelty tulosalueiden ulkoisten erien kokonaisuus. Tuloslaskelmaosan erät ovat esitettynä samalla tarkkuustasolla kuin ne on esitetty talousarviossa ja toteutumisvertailussa poikkeama esitetään aluevaltuustossa 13.11.2024 §100 muutettuun talousarvioon nähden.

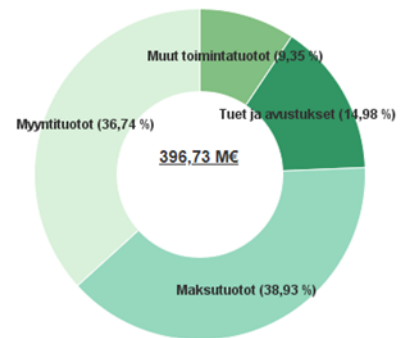
Hyvinvointialueen toimintakatteeksi vuonna 2024 toteutui -2 131,7 M€ sen ollessa 37,0 M€ talousarviossa suunniteltua suurempi. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 8,8 M€ (2,3 %) ja toimintakulut alittivat talousarvion 28,1 M€ (1,1 %), joten toimintakateen poikkeama muodostui pääosin toimintakulujen talousarvion alituksesta. Vuoteen 2023 verrattuna toimintakate heikkeni 50,5 M€ eli 2,4 %.

Toimintatuottojen toteumasta vuonna 2024 36,7 % oli myyntituottoja ja 38,9 % maksutuottoja. Alla olevissa kuvaajissa on esitetty hyvinvointialueen toimintatuottojen jakaantuminen tuottoerittäin vertailutietoineen sekä toimintatuottojen suhteellinen jakauma tuottoerittäin vuodelta 2024.

Toimintatuotot 2024 vertailutietoineen, M€



Toimintatuotot 2024, jakauma tuottoerittäin

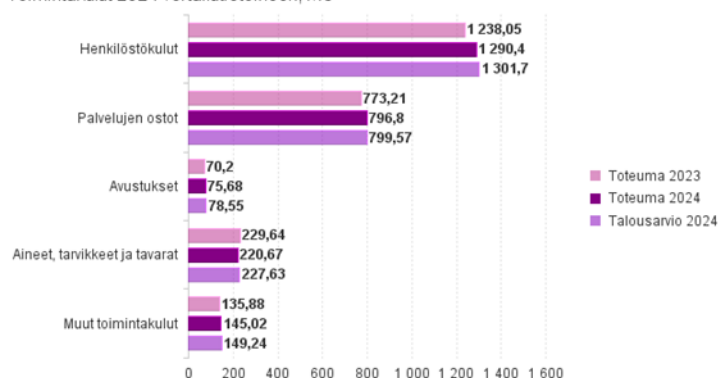


Hyvinvointialueen myyntituotot toteutuivat lähes elokuun tilannekuvan perusteella muodostetun muutetun talousarvion mukaisesti, talousarvion toteuman ollessa 99,5 %. Myyntituottojen kokonaisuudesta 109,8 M€ eli 75,3 % muodostui sosiaali- ja terveystalouden palvelujen myynnistä ei-henkilö asiakkaille, kuten muille hyvinvointialueille, vakuutusyhtiöille sekä muille maksajatahoille. Vuoden 2023 toteumaan verrattuna ko. palvelujen myyntituotot kasvoivat 7,7 %. Erytisvaltionosuuksia tutkimukseen ja koulutukseen kirjattiin 16,1 M€ joka vastaa 11,5 % myyntituotoista. Asiakkailta veloitetujen ateriainmaksujen toteuma oli 13,4 M€ eli 9,2 % myyntituotoista. Maksutuottojen toteuma 154,4 M€ ylitti talousarviossa suunnitellun tason 5,8 M€ (3,9 %). Tulosalueista sote-palvelujen osuus maksutuottojen kertymästä jäi suunniteltua tasoa alhaisemmaksi (talousarvion toteuma 96,6 %), ikääntyneiden palvelujen tulosalueen maksutuottojen ylittäessä talousarvion tason (talousarvion toteuma 109,8 %). Kaikkiaan maksutuottojen ajantasaisuus parani vuoteen 2023 verrattuna. Vuodelle 2023 kirjatuista maksutuotoista 42 % kirjattiin tammi-kesäkuulle ja vastaavasti vuonna 2024 51 % muodostui ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

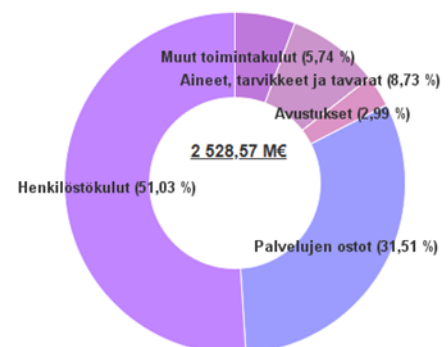
Tuet ja avustukset ylittivät talousarvion 2,6 M€, ylityksen muodostuessa valtaosin tuottoerää määrittävästä valtion muutosrahoituksen käytöstä. Tuet ja avustukset valtiolta olivat 46,7 M€ vuonna 2024, työterveyshuollon kela-korvaukset 5,6 M€ ja ensihoidon kela-korvaukset 5,8 M€. Hyvinvointialueen muut toimintatuotot 37,1 M€ ylittivät talousarvion suunnitelman 3,3 % eli 1,2 M€. Vuokratulot edustavat 24,2 M€ toteumallaan 65,3 % tuottoerän kokonaisuudesta, talousarvion toteuman ollessa 100,2 %. Muihin toimintatuottoihin lukeutuvien tutkimusapurahojen tuottokirjaukset vuonna 2024 olivat 7,3 M€ joten kasvua vuoden 2023 tasoon oli 13,9 %.

Toimintakulujen osalta kaikki kuluerät alittivat elokuun tilannekuvan perusteella laaditun muutetun talousarvion. Alla olevissa kuvaajissa on esitetty hyvinvointialueen toimintakulujen jakaantuminen kuluerittäin vertailutietoineen sekä toimintakulujen suhteellinen jakauma kuluerittäin vuodelta 2024.

Toimintakulut 2024 vertailutietoineen, M€



Toimintakulut 2024, jakauma kuluerittäin



Hyvinvointialueen henkilöstökulut muodostivat vuonna 2024 toteumallaan 1 290,4 M€ 51,0 % kaikista toimintakuluista ja talousarvion toteumaksi muodostui 99,1 %. Henkilöstökuluista palkat ja palkkiot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, talousarvion toteuman ollessa 99,7 %. Vastaavasti henkilöstökuluihin lukeutuvat henkilösivukulut jäivät toteumaltaan maltilliseen 96,7 % tasoon talousarvion nähden, vaikka alkuperäiseen talousarvion verrattuna aluevaltuuston 13.11.2024 muutettua talousarviota tarkistettiin kuluerän osalta 8,0 M€

vähentäen. Palkkamenot kasvoivat 81,6 M€ (5,5 %) vuoteen 2023 verrattuna, samalla kun henkilösivukulut vähenivät 2,7 M€ (-1,1 %).

Vuoden 2024 aikana painotettiin kertyneiden lomien pitämistä ja kannustettiin talkoovapaiden käyttöä. Lomapalkkavelan muutoksen toteutunut tulosvaikutus oli 9,0 M€, eli 0,7 % toteutuneista henkilökuiluista vuonna 2024, kun vuoden 2023 osalta kirjattu muutos oli 17,1 M€. Talkoovapaiden käyttö kasvoi 48 % vuoteen 2023 verrattuna yltäen 19 000 päivään. Talkoovapaiden arvioitu kustannussäästö henkilösivukuluineen oli noin 2,4 M€. Erilliskorvauksiin hälytys-, EVES- ja ylityökorvausten muodossa pyrittiin vaikuttamaan osana talouden tasapainotusohjelmaa. Vuoden 2024 aikana niitä maksettiin kaikkiaan 26,6 M€ eli 21,0 % vähemmän kuin vuonna 2023. Työnantajalle maksettuja henkilöstökorvauksia toteutui 19,2 M€ (v. 2023 18,2 M€) ja kokoaikaisen sairauspoissaoloprosentin ollessa 4,99 (v. 2023 5,26) raportoitiin sairauspoissaolopäivien lukumääräksi lähes 431 900. Sairauspoissaolopäivien lukumäärä väheni 8 100 päivää eli 1,8 % vuoteen 2023 verrattuna. Henkilötyövuosissa mitattuna palkallinen työpanos (HTV2) oli 20 410 henkilötyövuotta (v. 2023 19 987 htv). Palkkoihin ja palkkioihin suhteutettuna yhden henkilötyövuoden keskikustannukseksi muodostuu 51 472 euroa, joka vuoteen 2023 verrattuna kasvoi 3,33 %. Vuonna 2023 toteutuneista henkilöstön tehtäväkohtaisista palkoista määräaikaisessa palvelussuhteessa olleiden osuus oli noin viidennes eli 20,4 % (v. 2023 21,7 %).

Palvelujen ostojen toteuman (796,8 M€) osuus toimintakuluista oli 31,5 % ja talousarvion toteuma 99,7 %. Kuluerän arvioinnin haasteet 2023 osalta periytyivät epävarmuutena vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion laadintaan, elokuun 2024 tilannekuvan perusteella laaditun muutetun talousarvion yltäessä jo melko hyvälle osumatarkkuudelle. Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion käsittelyn aikana ennuste palvelujen ostojen kuluerälle 2023 oli 748,6 M€ ja tilinpäätöshetken toteuma 773,2 M€ eli 24,6 M€ (3,3 %) suurempi kuin lähtötasoksi alun perin oletettiin. Vuoden 2024 palvelujen ostojen kuluerän toteumasta 49,0 % toteutui ensimmäisen puolivuotisjakson aikana (v. 2023 46,8 %), joten kuluerän kirjausten ajantasaisuus kehittyi myönteisesti hyvinvointialueen ensimmäiseen toimintavuoteen nähden.

Suoraan asiakkaille ostetut palvelut sekä muut sosiaali- ja terveyspalvelut muodostivat yhteensä 495,9 M€ toteumallaan 62,2 % palvelujen ostojen kokonaisuudesta, toteuman kasvaessa 34,3 M€ (7,4 %) vuoteen 2023 verrattuna. Erien yhteenlasketuksi talousarviototeumaksi muodostui 100,0 %, asiakaspalvelujen ostojen ylittäessä 0,6 % (2,7 M€) ja sosiaali- ja terveyspalvelujen ostojen alittaessa 3,9 % (2,5 M€) talousarvion. Hyvinvointialueen asiakaspalvelujen ostoista (435,0 M€) Sote-palvelujen tulosalueen osuudeksi muodostui 264,1 M€ toteumalla 60,7 %. Merkittävimmät palvelukokonaisuudet olivat Lastensuojelun sijais-, jälki- ja avohuollon ostopalvelut 94,7 M€ (+8,9 % v.2023 verrattuna), VPL ja KV mukaiset ostot 91,7 M€ (+12,0 % v.2023 verrattuna) sekä MTP ostopalvelut 51,3 M€ (+17,3 % v.2023 verrattuna). Vastaavasti ikääntyneiden tulosalueen osuudeksi muodostui 135,1 M€ toteumalla 31,1 % hyvinvointialueen asiakaspalvelujen ostomenoista, pääosin (120,4 M€) ympärivuorokautisen palveluasumisen ostojen kautta.

Toimisto- ja asiantuntijapalvelujen ostojen 165,8 M€ toteuma vuonna 2024 ylitti talousarvion 1,8 % eli 2,9 M€. Kuluerän merkittävin tekijä talousarvioylityksen näkökulmasta oli ICT-palvelut 2,5 M€ euron (2,7 %) ylityksellä. Talouden tasapainotuksen näkökulmasta vuokratyövoiman käytön vähentämisellä tavoiteltiin alun perin 12,5 M€ säästöjä henkilöstöpalvelujen ostoihin. Vuoteen 2023 verrattuna henkilöstöpalvelujen ostot vähenivät 3,6 M€ (8,1 %) toteuman ollessa 40,5 M€ vuonna 2024.

Hyvinvointialueen huolto- ja korjauspalvelujen ostot edustivat 41,4 M€ toteumallaan 5,2 % toteutuneista palvelujen ostoista ja talousarviototeumaksi muodostui 100,7 %. Huolto- ja korjauspalvelujen menot vähenivät 3,2 % vuoteen 2023 verrattuna, erityisesti kunnossapitopalvelujen toteuman vähentyessä 1,7 M€. Muut palvelujen osto alittivat talousarvion 6,1 % toteuman ollessa 93,8 M€ eli 11,8 % kaikista palvelujen ostoista. Kuluerän sisällä ravintopalvelujen ostot vähenivät 42,2 M€ toteuman myötä 2,9 Me verrattuna vuoteen 2023. Vastaavasti vakuutusmenojen 2,2 M€ toteuma oli 3,2 M€ vuoden 2023 toteumaa alhaisempi. Muiden palvelujen merkittävin kasvutekijä vuoteen 2023 verrattuna oli matkustus- ja kuljetuspalvelut, joiden osalta 30,5 M€ toteuma edustaa 25,0 % kasvua vuoteen 2023 verrattuna.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat muodostivat 220,7 M€ toteumallaan 8,7 % toimintakuluista. Kuluerän talousarviototeumaksi muodostui 96,9 %, talousarvion alittuessa 7,0 M€. Vuoden 2023 toteumaan verrattuna aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot vähenivät 9,0 M€ eli 3,0 %. Kuluerän toteumasta vuonna 2024 hoitotarvikkeiden 87,5 M€ osuus edustaa 39,5 % ja apteekkitarvikkeiden toteuma 59,6 M€ vastaavasti 27,0 %. Talousarvion suunnitelmaan nähden apteekkitarvikkeiden ostot alittuivat 3,2 M€, lyhytvaikutteisen irtaimiston ostot 1,5 M€, kuntoutus- ja terapiatarvikkeet 1,0 M€ ja hoitotarvikkeet 0,9 M€.

Hyvinvointialueen avustusmenot 75,7 M€ alittivat talousarvion 2,9 M€ (3,6 %). Avustukset kotitalouksille olivat 69,8 M€, josta 31,0 M€ (44,5 %) omaishoidon tuen hoitopalkkiota ja 28,0 Me (40,1 %) vammaisten henkilökohtaisten avustajien palkkioita. Avustukset kotitalouksille kasvoivat 8,2 % eli 5,3 M€ vuoteen 2023 verrattuna. Vammaisten henkilökohtaisten avustajien palkkioita kirjattiin vuonna 2024 4,6 Me eli 19,7 % enemmän kuin vuonna 2023 ja vastaavasti omaishoidon tuen palkkioita 1,5 M€ eli 5,0%. Yhteisöille maksetut avustukset olivat 5,9 M€, josta toiminta-avustuksina toteutui 2,8 M€ (47,7 %), sopimuspalokuntien kumppanuusavustuksina 2,7 M€ (45,6 %) sekä 395 000 euroa (6,7 %) valtuustoryhmien tukena.

Muiden toimintakulujen toteuma 145,0 M€ edustaa 5,7 % hyvinvointialueen toimintakulujen kokonaisuudesta. Kuluerän toteumasta vuokrien osuus oli 127,9 M€ (88,2 %) ja talousarvion suunnitelmaan nähden vuokrien toteuma alittui hivenen eli 1,5 M€ (1,2 %). Vuokrakuluja toteutui vuodelle 2024 7,0 % eli 8,3 M€ vuotta 2023 enemmän, josta toimitilojen kasvun osuus oli 5,9 M€. Saatavien poistoihin kirjattiin 1,5 M€ vuonna 2024 (v.2023 1,8 M€), veroihin ja veronluonteisiin maksuihin 6,1 M€. Työhyvinvointitoiminnan menoiksi toteutui 6,3 M€, kasvun vuoteen 2023 verrattuna ollen 11,4 %.

Valtion rahoitus vuonna 2024 asettui toteutumaltaan 2 069 M€ tasolle kuten muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Hyvinvointialueen valtion rahoitus kasvoi 84,2 M€ (4,2 %) vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden lopulliseksi rahoituskuluiksi muodostui 5,0 M€ kun rahoitustuotot 4,9 M€ kompensoivat rahoituskuluja 10,0 M€. Talousarvioon nähden nettorahoituskulujen toteuma oli 88,6 %, sekä rahoitustuottojen hienoisen ylityksen 110,3 % että rahoituskulujen hienoisen alituksen 98,2 % myötä. Poistojen ja arvonalentumisten toteuma 50,9 M€ alitti talousarvion suunnitelman 0,4 M€ (0,7 %) toteuman vähentyessä 0,7 M€ verrattuna vuoteen 2023.

Tilinpäätösventinä tuloslaskelmaan on vuodelle 2024, vastaavasti kuin vuodelle 2023, kirjattu poistoeroa 46 511 euroa liittyen hyvinvointialueen taseessa palvelutuotannossa edelleen olevaan rakennukseen, Auranlaakson asumisyksikköön. Poistoero on syntynyt KTO:n investointirahaston purkamisen yhteydessä vuonna 2012 ja purkamaton poistoero on siirtynyt sellaisenaan hyvinvointialueen avaavaan taseeseen (Aluevaltuusto 20.12.2023 §152).

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen tilivuoden 2024 tulos muodostui 118,6 M€ alijäämäiseksi, talousarvion ollessa 156,6 M€ alijäämäinen. Alijäämä väheni vuoteen 2023 verrattuna 19,5 % eli 28,8 M€. Alla olevassa taulukossa on esitetty hyvinvointialueen alkuperäinen talousarvio tuloslaskelmamuodossa, 13.11.2024 muutettu talousarvio sekä toteuma poikkeamavertailuineen.

Hyvinvointialue yhteensä								
Talousarvion 2024 toteuma tuloslaskelmamuodossa, 1000 euroa	Tilinpäätös 2023	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutos II	Muutettu talousarvio II (AVAL13.11.2024 §100)	Toteuma 2024	Talousarvion toteuma-%	Toteuma yli (+) alle (-) talousarvion	Muutos-% Toteuma 2024 vs TP2023
Toimintatuotot	365 620,3	370 868,9	17 030,4	387 899,3	396 731,1	102,3%	8 831,8	8,51%
Myyntituotot	135 965,8	130 720,8	15 784,1	146 504,9	145 747,3	99,5%	- 757,6	7,19%
Maksutuotot	136 505,6	151 091,6	- 2 432,3	148 659,3	154 432,7	103,9%	5 773,4	13,13%
Tuet ja avustukset	57 523,9	52 994,2	3 822,4	56 816,6	59 441,0	104,6%	2 624,4	3,33%
Muut toimintatuotot	35 624,9	36 062,3	- 143,8	35 918,5	37 110,2	103,3%	1 191,7	4,17%
Valmistus omaan käyttöön	128,0	0,0	112,5	112,5	159,6	141,8%	47,1	24,67%
Valmistus omaan käyttöön	128,0	0,0	112,5	112,5	159,6	141,8%	47,1	24,67%
Toimintakulut	2 446 971,0	2 466 109,4	90 585,5	2 556 694,9	2 528 571,4	98,9%	- 28 123,5	3,33%
Palkat ja palkkiot	995 528,6	1 063 085,9	- 9 529,5	1 053 556,4	1 050 543,1	99,7%	- 3 013,3	5,53%
Henkilösivukulut	242 520,3	256 175,5	- 8 027,3	248 148,2	239 859,0	96,7%	- 8 289,2	-1,10%
Palvelujen ostot	773 207,0	732 122,1	67 444,6	799 566,7	796 795,3	99,7%	- 2 771,4	3,05%
Asiakaspalvelujen ostot	393 012,2	390 212,4	42 151,8	432 364,2	435 013,9	100,6%	2 649,7	10,69%
Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	175 738,8	149 648,1	13 277,7	162 925,8	165 816,3	101,8%	2 890,5	-5,65%
Huolto- ja korjauspalvelut	42 705,8	39 790,6	1 282,8	41 073,4	41 350,6	100,7%	277,2	-3,17%
Sosiaali- ja terveyspalvelut	68 537,3	61 691,3	1 599,9	63 291,2	60 834,4	96,1%	- 2 456,8	-11,24%
Muut palvelut	93 212,9	90 779,8	9 132,3	99 912,1	93 780,1	93,9%	- 6 132,0	0,61%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	229 642,7	217 022,2	10 608,5	227 630,7	220 666,4	96,9%	- 6 964,3	-3,91%
Avustukset	70 195,0	59 542,2	19 008,9	78 551,1	75 685,0	96,4%	- 2 866,1	7,82%
Muut toimintakulut	135 877,4	138 161,5	11 080,3	149 241,8	145 022,6	97,2%	- 4 219,2	6,73%
Ulkoinen toimintakate	- 2 081 222,8	- 2 095 240,5	- 73 442,6	- 2 168 683,1	- 2 131 680,7	98,3%	37 002,4	2,42%
Valtion rahoitus	1 984 808,1	2 069 121,0	- 147,7	2 068 973,3	2 068 973,3	100,0%	0,0	4,24%
Rahoitustuotot ja -kulut	- 213,2	- 5 200,0	- 489,0	- 5 689,0	- 5 040,4	88,6%	648,6	2264,37%
Rahoitustuotot	5 449,7	3 900,0	575,0	4 475,0	4 936,2	110,3%	461,2	-9,42%
Rahoituskulut	5 662,9	9 100,0	1 064,0	10 164,0	9 976,6	98,2%	- 187,4	76,18%
Ulkoinen vuosikate	- 96 627,9	- 31 319,5	- 74 079,3	- 105 398,8	- 67 747,8	64,3%	37 651,0	-29,89%
Poistot ja arvonalentumiset	51 589,0	53 383,0	- 2 166,7	51 216,3	50 864,7	99,3%	- 351,6	-1,40%
Ulkoinen tulos	- 148 216,9	- 84 702,5	- 71 912,6	- 156 615,1	- 118 612,5	75,7%	38 002,6	-19,97%
Satunnaiset erät	822,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	-100,00%
Satunnaiset tuotot	822,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	-100,00%
Tilinpäätöstitit	46,5	0,0	46,5	46,5	46,5	100,0%	0,0	0,00%
Poistoeron muutos	46,5	0,0	46,5	46,5	46,5	100,0%	0,0	0,00%
Ali- (-) / ylijäämä (+)	- 147 348,4	- 84 702,5	- 71 866,1	- 156 568,6	- 118 566,0	75,7%	38 002,6	-19,53%

Hyvinvointialueen talousarvion sitoviksi taloudellisiksi tavoitteiksi aluehallitukselle aluevaltuustoon nähden asetettiin vuosikate nettotasolla ja investointimenot bruttotasolla. Alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikatteen tavoite oli -31,3 M€, joka muutettiin aluevaltuustossa 13.11.2024 §100 tasolle -105,4 M€. Vuosikatteen tavoitetaso heikkeni täten 74,1 M€ alkuperäiseen talousarviotavoitteeseen nähden, muutoksen muodostuessa pääosin muutetun talousarvion toimintakulujen 90,6 M€ ja toimintatuottojen 17,0 M€ lisäyksistä. Toteutunut vuosikate vuonna 2024 oli -67,8 M€, eli 37,7 M€ muutettua talousarviota vahvempi, pääosin toimintatuottojen 8,8 M€ ylityksen ja toisaalta toimintakulujen 28,1 M€ alituksen myötävaikutuksella. Alla olevassa taulukossa on koottuna hyvinvointialueen toteutuneet taloudelliset tunnusluvut ja talousarvion sitovat taloudelliset tavoitteet vertailutietoineen. Investointimenojen osalta alkuperäiseen sitovaan tavoitetasoon ei tehty muutoksia vuoden 2024 aikana. Investointimenojen toteumaksi muodostui 60,4 M€ vuonna 2024. Talousarviossa asetettu tavoite alittui 51,8 M€ toteuman jäädessä 53,8 % hankintojen viivästymisten kautta. Alituksesta 23,8 M€ muodostui rakennusten ja 28,1 M€ laite- ja kalustohankintojen osalta. Tarkemmat investointeihin liittyvät tiedot ovat esitettynä dokumentin seuraavassa osiossa investoinnit ja rahoitusosa.

Taloudelliset tavoitteet,1000 eur	Alkuperäinen TA2024	Muutokset vuonna 2024	Muutettu TA2024*	Toteuma 2024	Toteuma -% vrt. muutettu TA2024	Poikkeama ylitys (+) /alitus (-) vrt. muutettu TA2024	Toteuma -% vrt. alkup. TA2024
Toimintatuotot, ulkoiset erät	370 868,9	17 030,4	387 899,3	396 731,1	102,3 %	8 831,8	107,0 %
Toimintakulut, ulkoiset erät	2 466 109,4	90 585,5	2 556 694,9	2 528 571,4	98,9 %	-28 123,5	102,5 %
Toimintakate, ulkoiset erät	-2 095 240,5	-73 442,6	-2 168 683,1	-2 131 680,7	98,3 %	37 002,4	101,7 %
Vuosikate	-31 319,5	-74 079,3	-105 398,8	-67 747,8	64,3 %	37 651,0	216,3 %
Yli- (+) / Alijäämä (-)	-84 702,5	-71 866,1	-156 615,1	-118 612,5	75,7 %	38 002,6	140,0 %
Investointimenot	112 226		112 226	60 387	53,8 %	-51 839	53,8 %

* Aluevaltuusto 13.11.2024 §100: Vuoden 2024 talousarvion muutokset.

Investointi- ja rahoitusosa

Investointien toteutuminen

Investointiosan toteutuminen esitetään hankkeittain tai hankeryhmittäin vastaavalla tavalla kuin talousarviossa. Osiossa kerrotaan hankkeiden kustannusarviot, alkuperäinen talousarvio sekä mahdolliset talousarviomuutokset ja toteutumat. Investointisuunnitelma laadittiin talousarviovuotta ja sitä seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Sitovina suunnitelmassa olivat vuonna 2024 käynnissä olevat tai käynnistettävät investoinnit hyvinvointialueelle myönnetyn lainanottovaltuuden ehtojen mukaisesti. Rahoitusosaan vaikuttavat pysyvinä vastaavina toteutettavat investoinnit ja niitä vastaava lainanotto.

Hyvinvointialuelain 16 §:n mukainen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ensimmäinen investointisuunnitelma vuosille 2023 -2026 toimitettiin ministeriölle 1.10.2022 ja se hyväksyttiin vuoden lopulla. Samaan aikaan siirtymävaiheen investointisuunnitelman kanssa valmisteltiin loppusyksyllä 2022 seuraava, vuosien 2024-2027 investointeja koskeva suunnitelma. Kuten edellistekin suunnitelmaa, myös uutta suunnitelmaa valmisteltiin varsin vaillinaisin, aiemmilta sote-järjestäjiltä ja pelastustoimelta kerätyn tiedon pohjalta. Vuosien 2024-2027 investointisuunnitelma vaati toteutuakseen lainanottovaltuutta 175 miljoonaa euroa. Investointisuunnitelmaa tarkennettiin vielä tarvittavilta osin kevään 2023 aikana. Koska vuoden 2023 talousarvion mukainen oikaistu vuosikate jäi negatiiviseksi eikä lainanottovaltuutta investointisuunnitelmavuosille 2024-2027 näin ollen muodostunut, päätti aluevaltuusto kokouksessaan 24.5.23 § 77 käynnistää lisälainanottovaltuuden hakumenettelyn vuosien 2024 - 2027 investointisuunnitelman toteuttamiseksi.

Ennakoidulla tavalla Valtioneuvosto ei myöntänyt Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle lainanottovaltuutta osana normaalia vuosittaista tarkasteluprosessia talousarvion ollessa alijäämäinen. Valtioneuvoston kielteinen päätös saatiin 1.6.2023. Aluevaltuusto käynnisti päätöksensä 24.5.2023 mukaisesti lisälainanottovaltuuden hakumenettelyn vuosien 2024 - 2027 investointisuunnitelman toteuttamiseksi ja valtiovarainministeriölle jätettiin hakemus lainanottovaltuuden muuttamisesta. Lain mukaan valtiovarainministeriö asettaa lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa.

Valtiovarainministeriö asetti 8.8.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmän. Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimi finanssineuvos Teemu Eriksson valtiovarainministeriöstä ja jäseninä olivat neuvotteleva virkamies Piia Pekonen valtiovarainministeriöstä,

erityisasiantuntija Jussi Lind sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, erityisasiantuntija Jaana Määttä sisäministeriöstä sekä hyvinvointialuejohtaja Tarmo Martikainen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta. Valmisteluryhmän toimikausi oli 8.8.-29.9.2023. Asiantuntijoina valmisteluryhmän kuultavina olivat talousjohtaja Arja Pesonen, hallituksen puheenjohtaja Sanna Vauranoja, järjestämisjohtaja Antti Parpo sekä kiinteistöjohtaja Timo Seppälä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 15.3 §:n mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin.

Hyvinvointialue valmistautui kevään ja kesän aikana neuvotteluihin läpikäymällä investointisuunnitelman 2024–2027 kohteita ja niiden välttämättömyyttä. Investointisuunnitelmaan tuli tarkastelun perusteella joitain muutoksia. Erityisesti tilahankkeiden valmiusastetarkastelu siten, että investointipäätös tai sitoumus tulisi tehtäväksi vuonna 2024, muutti rakennusinvestointien aikatauluja ja edellytyksiä suunnitelmassa.

Aiemmasta suunnitelmasta poiketen päivitettyyn suunnitelmaan ei sisällynyt investointitukia ja omaisuuden luovutusten arvioitiin olevan 3 milj. euroa. Tarkennetussa suunnitelmassa lainanottovaltuutta esitettiin käytettäväksi yhteensä 179,3 milj. euroa, kun se joulukuussa 2022 hyväksytyssä suunnitelmassa oli 175 milj. euroa. Hyvinvointialueen taseeseen esitettiin investointeja yhteensä 48,3 milj. eurolla ja sopimuksenkaltaisia investointeja on 130,9 milj. euroa. Talousarviota laadittaessa arvioitiin vuonna 2024 toteutuvan omaisuuden luovutuksia 3,0 milj. euron arvosta.

Välttämättömien investointien määrä 179,3 milj. euroa perustui hyvinvointialueen esittämään arvioon. Valmisteluryhmä ei arvioinut yksittäisten irtaimen omaisuuden hankintojen välttämättömyyttä, minkä vuoksi lainanottovaltuuden muuttamiselle esitettiin välttämättömyyteen liittyvää ehtoa. Muutetulla lainanottovaltuudella rahoitettavien investointien välttämättömyys olisi arvioitava hyvinvointialueella ennen investointien toteuttamista.

Valmisteluryhmän päätösehdotus annettiin 22.9.2023 ja sen pohjalta valtiovarainministeriö esitti, että valtioneuvosto myöntäisi hyvinvointialueesta annetun lain 15 § 3 ja 4 momentin nojalla, että Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2024 olisi 179,3 milj. euroa. Lainanottovaltuuden muuttamiselle asetettiin työryhmässä seuraavat ehdot:

- Lainanottovaltuutta on mahdollista käyttää ainoastaan investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin, jotka ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla välttämättömiä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi. Hyvinvointialueen tulee varmistaa ennen investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteuttamista niiden laissa edellytetty välttämättömyys sekä se, että investointitarvetta ei voida kattaa muulla tavoin kuten pitkäaikaisen lainan sijaan rahavaroilla, avustuksilla, hankerahoituksella tai muulla rahoituksella.
- Lainanottovaltuutta saa käyttää vain esitettyihin hankkeisiin esitetyt määrät.
- Hyvinvointialue laatii ja toimittaa valtiovarainministeriölle 15.11.2023 mennessä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä ja turvaa lakisääteiset palvelut. Ohjelma sisältää palvelujen tuottavuutta parantavat toimenpiteet ja niiden mitattavissa olevat taloudelliset vaikutukset. Valtiovarainministeriö voi hylätä ohjelman tai edellyttää ohjelman täydentämistä, jos on ilmeistä, että toimenpiteet eivät ole riittäviä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus ohjelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää ohjelmaa tulee antaa hyvinvointialueelle 13.12.2023 mennessä. Hyvinvointialue voi täydentää ohjelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 29.12.2023 mennessä. Hyvinvointialue raportoi ohjelman toteutumisesta puolivuositain valtiovarainministeriölle.

Aluevaltuusto hyväksyi päivitetyn investointisuunnitelman 2024–2027 kokouksessaan 11.10.2023 § 127 aluehallituksen 26.9.2023 § 313 esittämällä tavalla sekä hyväksyi valtioneuvoston hyvinvointialueelle myöntämän lainanottovaltuuden käyttämisen asetettujen ehtojen mukaisella tavalla ja merkitsi tiedoksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman valmisteluajataulun. Investointisuunnitelma esitetään investointimenojen hankekohtaisessa talousarvion toteutumistietäilyssä kappaleen lopussa.

Investointimenot olivat vuonna 2024 koko hyvinvointialueella 60,4 milj. euroa, mikä on investointeihin varatusta 112,2 milj. euron määrärahasta 53,8 %. Talousarvio alittui yhteensä 24,4 milj. euroa. Investointien toteuma painottuu yleensä loppuvuodelle ja myös pitkät toimitusprosessit ovat vaikuttaneet joidenkin hankkeiden etenemiseen. Investointitulot olivat yhteensä 0,14 milj. euroa ja rahoitusosuudet olivat 0,06 milj. euroa, joten nettoinvestoinnit olivat 60,2 milj. euroa. Rahoitusosuudet kohdistuvat kokonaisuudessaan Pelastuspalvelut – tulosalueen säiliöautohankintaan. Investointien luovutustulot (0,14 milj. euroa) syntyivät pääasiassa ajoneuvojen ja työväneen myynneistä kohdistuen eri tulosalueille. Rakentamisen investoinnit olivat 46,9 milj. euroa (66,3 % talousarviosta). Rakentamisen vuoden 2024 määrärahoista jäi käyttämättä yhteensä 23,8 milj. euroa hankkeiden viivästymisten ja maksuerien aikataulumuutosten takia. Toisaalta rakennushankkeiden kustannustason hillintä on onnistunut. Vuoden 2024 aikana tai aiemmin käynnistyneistä rakennushankkeista seuraaville vuosille käytettäväksi siirtyvää lainanottovaltuuteen kuuluvaa määrärahaa oli 160,3 (v. 2023 208,6) milj. euroa.

Laitehankinta- ja muut käyttöomaisuusinvestoinnit olivat yhteensä 13,4 milj. euroa (32,4 % talousarviosta). Niiden määrärahoista jäi vuonna 2024 käyttämättä 28,0 milj. euroa, minkä taustalla oli mm. toimitusaikojen pitkittymisestä johtuvat haasteet sekä henkilöresurssipula. Vuoden 2024 aikana sitouduttuihin hankkeisiin liittyviä siirtyviä määrärahoja oli vuoden lopussa 14,9 milj. euroa (v. 23: 1,9 milj. euroa). Vuoden 2024 lainanottovaltuuden käyttö seuraavan tilikauden aikana tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi toimitusaika on venynyt vuoden 2025 puolelle, vaikka hankintapäätös on tehty vuoden 2024 aikana. Myös tarjouspyynnön julkaisu vuoden 2024 puolella katsotaan sitoumuksen muodostamiseksi, koska sen jälkeen tulee olla hankintalain mukaiset perusteet kilpailutuksen keskeyttämiselle. Merkittävät tutkimus- ja hoitolaite- ja muut käyttöomaisuushankinnat (määräraha 12,0 milj. euroa) alittivat talousarvion, hankintojen siirryttyä kokonaan tai osittain (Pelastuslaitos: säiliöautot, öljyntorjuntakalusto. Tyks sairaalapalvelut: P-sairaalan ensikertainen kalustaminen, tietokonetomografialaitteet) tai hankkeiden toteutuessa arvioitua edullisemmin, toteutumisprosentin ollessa 37,3 %. Osassa hankkeista, kuten öljyntorjunta-alukset E-luokka, hankinta päätettiin jättää toteuttamatta.

Havainnot keskeisistä rakennushankkeista

Vuonna 2024 ei aloitettu omaan taseeseen tehtäviä merkittäviä uusia rakennushankkeita. Alla luetellut kohteet on aloitettu vuodelle 2023 myönnettyllä lainanottovaltuudella.

Psykiatrian uudisrakennukset, 2019–2026

Psykiatrisen sairaalan rakentamiselle on varattu lainanottovaltuutta hyvinvointialueen vuoden 2023–2027 investointisuunnitelmaan (yhteensä noin 148,5 milj. euroa). I-vaiheessa rakennettiin noin puolet arvioidusta tarpeesta ja rakennus on valmistunut suunnitelman mukaisesti elokuussa 2024. Kompassisairaalaksi nimetyn rakennuksen potilashoito aloitettiin loka-marraskuun 2024 vaihteessa. Rakennuksessa tehdään takuuajan töitä ja huolehditaan mm. järjestelmien käyttökuntoon saattamisesta. Ensimmäisen vaiheen rakentamiskustannukset kokonaisuudessaan olivat 69,6 milj. € alittaen näin alkuperäisen kustannusarvion, joka oli 72,0 milj. euroa. Psykiatrian I-vaiheen kustannuksista yhteensä 15,7 milj. euroa on syntynyt sairaanhoitopiirin aikana ennen hyvinvointialueen muodostumista. Tämä osuus hankkeen kustannuksista on lisätietona, eikä sitä ei ole huomioitu lainanottovaltuuden käytössä.

Psykiatrian uudisrakennuksen II-vaiheen keväällä 2024 valmistuneen hankesuunnitelman mukaiset rakentamiskustannukset ovat laaditun tavoitehintalaskelman mukaan noin 11,0 miljoonaa euroa hankkeelle myönnettyä lainanottovaltuutta korkeammat. Aluevaltuusto hyväksyi 25.9.2024 psykiatrian uudisrakennuksen toisen vaiheen hankesuunnitelman ja hankkeen tarkistetun kustannusarvion 87,1 miljoonaa euroa. Tarvittavaa 11,0 miljoonan euron lisävaltuutta esitettiin osana investointisuunnitelmaa 2025–2028. Muilta osin hanke sisältyy vuoden 2023 lainanottovaltuuteen. Toisessa vaiheessa rakennettaviin tiloihin on tarkoitus sijoittaa psykiatrian toiminnan loput vuodeosastopaikat, sitä tukeva avohoito ja toiminnan tarvitsemat tukipalvelutilat. Rakentamisen tapahtuu alustavan aikataulun mukaan vuosina 2026–2029.

Salon sairaala, uudistaminen, 2019–2027:

Salon sairaalakampuksen uudistushanke lähti liikkeelle toiminnallisten muutosten tarpeesta sekä rakennusten huonokuntoisuudesta johtuvasta peruskorjaustarpeesta. Hanke toteutetaan kahdessa uudisrakennus- ja kahdessa purkuvaiheessa. Vuonna 2022 alkaneet rakennustyöt ovat edenneet suunnitelmien mukaan ja hankkeen on määrä

valmistua vuoden 2027 aikana. Hankesuunnitelmaan perustuva tarkistettu kustannusarvio on 63 milj. euroa ilman vanhojen rakennusosien purkukustannuksia. Vuoden 2024 loppuun mennessä hankkeen toteutuneet investointimenot olivat 24,2 milj. euroa.

T-sairaala lisäosa uudisrakennus, 2022–2025

Hanke on T-sairaalan yhteyteen rakennettava lisäosa, jolla mahdollistetaan teknisen käyttöikänsä jo ylittäneen U-sairaalan jatkokehitys tai purkaminen. T-sairaalan lisäosan kustannusarvio on 55,0 milj. euroa. Vuoden 2024 loppuun mennessä hankkeen toteutuneet investointimenot olivat 11,5 milj. euroa.

Alla olevassa taulukossa esitetään investointimenojen hankekohtainen talousarvion toteutumisvertailu.

Investointimenojen hankekohtainen talousarvion toteutumisvertailu 2024

Investointimenot Pysyvät vastaavat	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Talousarvio 2024 yhteensä	Toteutuma 2024	Tot. % Yli arvion- Alle arvion	Kustannus- arviosta käy- tetty 31.12.2024
1 000 €						
Rakennukset						
Konsernipalvelut						
Merkittävät hankkeet						
230267 Psykiatrian uudisrakennus vaihe 1	72 000	53 227	28 550	16 429	57,5	69 656
230268 Psykiatrian uudisrakennus vaihe 2	76 495	86	3 150	153	4,9	239
230269 Salon sairaala uudistaminen	63 000	7 752	17 220	16 426	95,4	24 179
230270 T-sairaalan lisäosa	55 000	1 482	11 000	10 008	91,0	11 490
Yhteensä	266 495	62 547	59 920	43 017	71,8	105 564
Muut rakennushankkeet	7 808		10 846	3 919	36,1	3 919
Yhteensä	274 303	62 547	70 766	46 936	66,3	109 483
Laite- ja kalustohankinnat						
Ikäntyneiden palvelut						
Muut laite- ja kalustohankinnat	3 265		3 265	241	7,4	241
Sotepalvelut						
Muut laite- ja kalustohankinnat	2 697		2 697	317	11,8	317
Pela						
Merkittävät hankkeet						
230162 sammutusautot	300		300	1 418	472,6	1 418
240024 säiliöautot	1 200		1 200	0	0,0	0
240025 öljyntorjunta-alukset E-luokka	900		900	0	0,0	0
230164 öljyntorjuntakalusto	200		200	111	55,7	111
Yhteensä	2 600		2 600	1 529	58,8	1 529
Muut laite- ja kalustohankinnat	2 035		2 035	263	12,9	263
Yhteensä	4 635	0	4 635	1 792	38,7	1 792
Tyks sairaalapaalvelut						
Merkittävät hankkeet						
230039 P-sairaala, ensikertaista kalustamista	3 545		3 545	2 126	60,0	2 126
240047 Tietokonetomografia / K942 (Päivystys)	1 710		1 710	7	0,4	7
240048 Magneettikuvauslaite /K141 (TKS)	125		125	124	98,8	124
240049 Tietokonetomografia / K147 (Loimaa)	1 040		1 040	7	0,6	7
240050 Kahden kuvantamisohjausjärjestelmän uusi	1 500		1 500	25	1,6	25
240051 Rikkoutuineitten laitteiden korvaaminen	1 000		1 000	567	56,7	567
230041 Sähköpyörätuolit 15 kpl a hinta 15 000	240		240	173	72,0	173
240248 Potilasvalvonta/ Tku	150		150	148	98,7	148
240052 Bakteeriviljelyautomaatio (nykyinen on Kiest)	50		50	0	0,0	0
Yhteensä	9 360	0	9 360	3 176	33,9	3 176
Muut laite- ja kalustohankinnat	17 991		17 991	7 130	39,6	7 130
Yhteensä	27 351	0	27 351	10 307	37,7	10 307
Konsernipalvelut						
Muut laite- ja kalustohankinnat	3 513		3 513	728	20,7	728
Järjestämisen palvelut						
Muut laite- ja kalustohankinnat	0	0	0	0		0
Yhteensä	41 460	0	41 460	13 385	32,3	13 385
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet						
Konsernipalvelut						
Yhteensä	0	0	0	0		0
Muut investoinnit						
Konsernipalvelut						
Yhteensä	0	0	0	65		65
Yhteensä	0	0	0	65	-65	65
Hyvinvointialue yhteensä	315 763	62 547	112 226	60 387	53,8	122 933

Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuodelle 2024 myönnetty lainanottovaltuus oli yhteensä 179,3 milj. euroa omaisuuden luovutukset (3,0 milj. euroa) huomioiden. Lainanottovaltuus määritellään vuosittain. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää lainanottovaltuutta useana vuotena, jos se toteuttaa vuoden aikana käynnistettävän investoinnin usean vuoden aikana.

Aluevaltuuston lokakuussa 2024 hyväksymän päivitetyn investointisuunnitelman mukaan lainanottovaltuutta käytetään investointisuunnitelmassa 2024–2027 yhteensä 182,3 miljoonaa euroa (brutto). Lisäksi vuonna 2024 arvioitiin syntyvän omaisuuden luovutuksia 3,0 milj. euroa. Hyvinvointialueen taseeseen toteutetaan päivitetyn suunnitelman mukaan investointeja yhteensä 112,2 miljoonalla eurolla vuonna 2024.

Lainanottovaltuutta käytettiin tilikaudella 2024 yhteensä 62,2 milj. euroa (v. 2023: 161,9 milj. euroa). Tästä 60,4 milj. euroa syntyi omaan taseeseen toteutetuista investoinneista ja 1,8 milj. euroa syntyi investointeja vastaavista sopimuksista, joita ovat mm. pitkäaikaiset toimitilojen vuokrasopimukset ja ICT-hankkeet. Tilikaudella käytetystä lainanottovaltuudesta 46,4 milj. euroa oli vuodelle 2023 myönnetyn lainanottovaltuuden käyttöä ja 15,9 milj. euroa vuodelle 2024 myönnetyn valtuuden käyttöä.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä noudatetun tulkinnan mukaisesti tilikauden aikainen sitoutuminen investointeja vastaaviin sopimuksiin merkitsi koko sopimussumman raportointia toteutuneeksi tilikaudelle. Tarkentuneen tulkinnan mukaan hankkeen kokonaisarvo raportoidaan toteutuneeksi sille tilikaudelle, jolloin vuokranmaksu alkaa – tätä periaatetta noudatetaan alkaen vuoden 2024 tilinpäätöksen raportoinnista. Vuonna 2024 ei näin ollen toteutunut merkittäviä investointeja vastaavia sopimuksia. Muita pitkäaikaisia toimitilojen vuokrasopimuksia toteutui vuonna 2024 0,152 milj. euroa sekä laite- ja kalustohankintoja toteutettiin investointeja vastaavin sopimuksin vuoden 2024 aikana 1,7 milj. eurolla. Investointeja vastaaviin sopimuksiin sisältyviä ICT-hankkeita edistettiin vuoden 2024 aikana suunnitelmien mukaisesti vuonna 2023 alkaneilla valtuuksilla (v. 2023: 30,1 milj. euroa). Lisäksi osalle ICT-hankkeista oli saatavilla erillistä rahoitusta valmistelu- tai muutosrahoituksen kautta.

Alla olevassa taulukossa esitetään lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

tilanne 31.12.2024	1 000 €	Valtuudella käynnistettävät	Valtuutta käytetty aiemmillä tilikausilla	Valtuutta käytetty tilikaudella	Valtuutta käyttämättä
Lainanottovaltuudet	Lainanottovaltuus	investoinnit			
Vuosi 2023					
Investoinnit, pysyvät vastaavat	305 677	86 333	70 478	46 365	159 338
Investointeja vastaavat sopimukset	121 321	121 321	91 391	0	
Yhteensä	426 998	207 654	161 869	46 365	159 338
Vuosi 2024					
Investoinnit, pysyvät vastaavat	48 345	112 226		14 022	15 863
Investointeja vastaavat sopimukset	133 991	133 991		1 840	118 880
Yhteensä	182 336	246 217	0	15 862	134 743

Pysyviin vastaaviin kohdennettavaa vuoden 2024 valtuutta jäi käyttämättä 15,9 milj. euroa (v. 2023 224,2 milj. euroa), josta 14,9 milj. euroa käytetään vuonna 2025 pääasiassa vuoden vaihteessa kesken olleisiin laite- ja kalustohankintoihin. Tilikaudella 2024 vuoden 2023 lainanottovaltuudella toteutetut pysyviin vastaaviin kuuluvat hankkeet (46,4 milj. euroa) ovat pääasiassa merkittäviä rakennushankkeita.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna hyvinvointialueen tilikauden tuloksen muodostuminen ja tuloslaskelman tunnusluvut vertailutietoineen.

Hyvinvointialueen tuloslaskelma, milj. euroa

	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	396,7	365,6
Valmistus omaan käyttöön	0,2	0,1
Toimintakulut	-2 528,6	-2 447,0
TOIMINTAKATE	-2 131,7	-2 081,2
Valtionrahoitus	2 069,0	1 984,8
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4,2	5,1
Muut rahoitustuotot	0,8	0,3
Korkokulut	-9,8	-5,3
Muut rahoituskulut	-0,2	-0,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-5,0	-0,2
VUOSIKATE	-67,7	-96,6
Poistot ja arvonalentumiset	-50,9	-51,6
Satunnaiset tuotot	0,0	0,8
Satunnaiset kulut	0,0	0,8
TILIKAUDEN TULOS		
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄM)	-118,6	-147,3
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,7 %	14,9 %
Vuosikate/Poistot, %	-133,2 %	-187,3 %
Vuosikate, €/asukas	-137	-199
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmassa kuvataan, miten toiminnan edellyttämä rahoitustarve katetaan. Hyvinvointialueen toiminnan rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointeja varten hyvinvointialue voi ottaa pitkäaikaista lainaa, jos valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden hyvinvointialuelain §15 mukaisesti. Investointien taso on sovitettava myönnettyyn lainanottovaltuuteen. Rahoituslaskelma kuvaa rahavarojen käyttöä investointimenoihin ja osoittaa rahoituksen rahavirran muutokset.

Tulorahoitus ei riittänyt vuonna 2024 käyttötalouden ja investointien rahoitukseen. Rahoitusaliijäämää jäi -133,5 milj. euroa. Kun lainojen muutos oli +131,8 milj. euroa ja muut maksuvalmiuden muutokset + 6,7 milj. euroa, muodostui kassavarojen muutokseksi +138,5 milj. euroa. Kassavarojen määrä 31.12.2024 oli 16,7milj. euroa. Vuoden 2024 talousarviossa oli varattu lainojen kokonaismuutokseen 131,8 milj. euroa, mikä toteutui lähes tarkalleen.

Pitkäaikainen lainakanta 31.12.2024 oli 370,8 milj. euroa. Alla esitetään rahoitusosan talousarvion toteutumisvertailu tuhansina euroina sekä rahoituslaskelma milj. euroina.

Rahoituslaskelma	1000 €	TA 2024	TA- muutokset	TA 2024 muutos- ten jälkeen	Tot. 31.12.2024	Tot. %
Vuosikate		-31 320	-74 080	-105 399	-67 748	64,3
Satunnaiserät		0	0		0	
Tulorahoituksen korjauserät		0	0		-5 556	
Toiminnan rahavirta yhteensä		-31 320	-74 080	-105 399	-73 304	69,5
Investointimenot		112 226	0	112 226	60 387	53,8
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0	0		-56	
Pysyvien vastaavien luovutustulot		-3 000	0	-3 000	-144	4,8
Investointien rahavirta yhteensä		109 226	0	109 226	60 187	55,1
Toiminta ja investoinnit yhteensä		-140 546	-74 080	-214 625	-133 491	62,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		104 000		104 000	80 000	76,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		78 205		78 205	283 561	362,6
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-50 571		-50 571	-66 640	131,8
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0		0	-165 087	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		0		0	-608	
Vaihto-omaisuuden muutos		0		0	987	
Saamisten muutos		0		0	47 370	
Korottomien velkojen muutos		8 912		8 912	-41 066	-460,8
Rahoituksen rahavirta yhteensä		140 546	0	140 546	138 518	98,6
Rahavirrat yhteensä		0	-74 080	-74 080	5 027	-6,8

Hyvinvointialueen rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	-67,7	-96,6
Satunnaiset erät	0,0	0,8
Tulorahoituksen korjaukset	-5,6	-2,6
Toiminnan rahavirta	-73,3	-98,4
Toiminnan rahavirta	-73,3	-98,4
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-60,4	-70,5
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,1	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,1	0,1
Investointien rahavirta	-60,2	-70,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	-133,5	-168,7
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,0	0,0
	0,0	0,0
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80,0	70,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-66,6	-50,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	118,5	38,3
	131,8	57,6
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0
	0,0	0,0
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-0,6	1,5
Vaihto-omaisuuden muutos	1,0	0,0
Saamisten muutos	47,4	-117,0
Korottomien velkojen muutos	-41,1	19,7
	6,7	-95,9
Rahoituksen rahavirta	138,5	-38,3
Rahavarojen muutos	5,0	-207,0
Rahavarat 1.1	11,7	218,7
Rahavarojen muutos	5,0	-207,0

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

T toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, € *	-302 181 841	-168 690 971
Investointien tulorahoitus, %	-112,3 %	-137,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,9	-2,0
Kassan riittävyys, pv	2,3	1,7
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

*) Kertymä vuosilta 2023-2024

Rahoitusasema

Taseen loppusumma 31.12.2024 oli 841,4 milj. euroa, mikä on 33,2 milj. euroa vähemmän kuin 31.12.2023.

Pysyvien vastaavien tasearvo kasvoi 9,4 milj. euroa. Nettoinvestoinnit lisäsivät tasearvoa 60,3 milj. euroa, jota poistot puolestaan vähensivät 50,9 milj. euroa. Saamiset vähenivät 47,4 milj. euroa ja kassavarat lisääntyivät 5,0 milj. euroa.

Taseen vastattavaa puolella oma pääoma väheni tilikauden alijäämän verran, 118,6 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä lisääntyi yhteensä 90,8 milj. euroa. Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli 306,4 milj. euroa ja lyhytaikaisen 669,9 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 66,6 milj. euroa, uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 80,0 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen nettomuutos oli +118,5 milj. euroa, jolloin lainakannan kokonaisuutos oli +131,8 milj. euroa. Vieraan pääoman lisääntymästä muiden velkojen muutos oli +1,3 milj. euroa ja saatujen ennakoiden +0,7 milj. euroa, kun taas ostovelkojen määrä väheni - 33,7 milj. euroa ja siirtovelkojen - 9,4 milj. euroa. Pakollisten varausten määrä väheni 5,5 milj. euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty hyvinvointialueen tase milj. euroina.

Hyvinvointialueen tase, milj. euroa

	31.12.2024	31.12.2023	VASTATTAVAA	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA			OMA PÄÄOMA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			Peruspääoma	98,5	98,5
Aineettomat hyödykkeet			Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,0	0,0
Aineettomat oikeudet	0,0	0,6	Ylikurssirahasto	0,0	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	0,6	0,4	Muut omat rahastot	0,0	0,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,0	0,0	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-147,0	0,4
Aineettomat hyödykkeet	0,6	1,1	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-118,6	-147,3
Aineelliset hyödykkeet			OMA PÄÄOMA	-167,0	-48,5
Maa- ja vesialueet	13,0	12,9	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Rakennukset	525,2	483,6	Poistoero	0,8	0,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,9	0,9	Vapaaehtoiset varaukset	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	69,2	70,5	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,8	0,9
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	0,2	PAKOLLISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	44,3	74,7	Eläkevaraukset	0,1	0,1
Aineelliset hyödykkeet	652,9	643,0	Muut pakolliset varaukset	28,1	33,6
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET	28,2	33,7
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,9	0,9	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Hyvinvointiyhtymäosuudet	0,0	0,0	Valtion toimeksiannot	0,9	0,9
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	9,7	9,7	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,3	2,2
Muut osakkeet ja osuudet	0,6	0,6	Muut toimeksiantojen pääomat	0,0	0,0
Joukkovelkakirjasaamiset	0,0	0,0	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3,2	3,1
Muut lainasaamiset	0,1	0,1	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	1,3	1,3	Pitkäaikainen vieras pääoma		
Sijoitukset	12,6	12,6	Joukkovelkakirjalainat	0,0	0,0
PYSYVÄT VASTAAVAT	666,0	656,6	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	306,2	292,8
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pääomalainat	0,0	0,0
Valtion toimeksiannot	0,0	0,0	Lainat julkisyhteisöiltä	0,0	0,0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2,3	1,6	Lainat muilta luotonantajilta	0,0	0,1
Muut toimeksiantojen varat	0,0	0,0	Saadut ennakot	0,0	0,0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2,3	1,6	Ostovelat	0,0	0,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Muut velat	0,1	0,1
Vaihto-omaisuus			Siirtovelat	0,0	0,0
Aineet ja tarvikkeet	12,0	13,0	Laskennalliset verovelat	0,0	0,0
Keskeneräiset tuotteet	0,0	0,0	Pitkäaikainen vieras pääoma	306,4	293,0
Valmiit tuotteet	0,0	0,0	Lyhytaikainen vieras pääoma		
Muu vaihto-omaisuus	0,0	0,0	Joukkovelkakirjalainat	0,0	0,0
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,0	0,0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	229,6	111,1
Vaihto-omaisuus	12,0	13,0	Pääomalainat	0,0	0,0
Saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä	0,0	0,0
Pitkäaikaiset saamiset			Lainat muilta luotonantajilta	0,0	0,0
Myyntisaamiset	0,0	0,0	Saadut ennakot	4,5	3,8
Lainasaamiset	0,6	0,1	Ostovelat	148,6	182,3
Muut saamiset	0,0	0,0	Muut velat	25,3	23,9
Siirtosaamiset	0,0	0,0	Siirtovelat	262,0	271,4
Pitkäaikaiset saamiset	0,6	0,1	Laskennalliset verovelat	0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset			Lyhytaikainen vieras pääoma	669,9	592,5
Myyntisaamiset	61,9	68,8	VIERAS PÄÄOMA	976,3	885,5
Lainasaamiset	0,2	0,1	VASTATTAVAA	841,5	874,7
Muut saamiset	34,6	40,3	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Siirtosaamiset	47,1	82,5	Omavaraisuusaste, %	-19,9 %	-5,5 %
Lyhytaikaiset saamiset	143,8	191,6	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,4 %	37,5 %
Saamiset	144,4	191,8	Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	-265 523 676	-146 957 718
Rahoitusarvopaperit			Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-537	-303
Osakkeet ja osuudet	0,0	0,0	Lainakanta	535 809 857	403 975 104
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,0	0,0	Lainakanta, €/asukas	1 083	832
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,0	0,0	Lainat ja vuokravastuut	1 048 343 505	969 750 153
Muut arvopaperit	0,0	0,0	Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 119	1 997
Rahoitusarvopaperit	0,0	0,0	Lainasaamiset	50 456	0
Rahat ja pankkisaamiset			Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567
Muut saamiset	16,7	11,7			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	173,1	216,5			
VASTAAVAA	841,5	874,7			

Hyvinvointialueen tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta laadittu kokonaistulojen ja –menojen laskema on esitetty alla olevassa taulukossa miljoonan euron tarkkuudella.

Kokonaistulot ja -menot 2024

	milj. €		milj. €
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	397	Toimintakulut	2 529
Valtion rahoitus	2 069	- Valmistus omaan käyttöön	0
Korkotuotot	4	Korkokulut	10
Muut rahoitustuotot	1	Muut rahoituskulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjaukset	
Tulorahoituksen korjaukset		- Pakollisten varausten lis.(-), väh. (+)	5
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	
luovutusvoitot	0	luovutustappiot	0
		- Investointien oikaisu käyttömenoihin	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	Investointimenot	60
Pysyvien vastaavien			
hyödykkeiden luovutustulot	0		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	67
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	118	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	<u>2 669</u>	Kokonaismenot yhteensä	<u>2 671</u>
Täsmäytys:			
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-1 656		
+ Muut maksuvalmiuden muutokset	6 683		
- Rahavarojen muutos	5 027		
	<u>1 656</u>		

Tilinpäätöslaskelmat

Hyvinvointialueen tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	145 747 273,56	135 965 824,21
Maksutuotot	154 432 688,51	136 505 635,58
Tuet ja avustukset	59 441 002,02	57 523 923,17
Muut toimintatuotot	37 110 179,63	35 624 905,01
Toimintatuotot	396 731 143,72	365 620 287,97
Valmistus omaan käyttöön	159 551,61	127 974,17
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 050 543 143,32	-995 528 567,88
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-215 003 573,60	-205 130 970,18
Muut henkilösivukulut	-24 855 462,16	-37 389 354,16
Palvelujen ostot	-796 795 280,27	-773 207 008,02
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-220 666 370,58	-229 642 677,26
Avustukset	-75 684 952,32	-70 195 046,31
Muut toimintakulut	-145 022 573,31	-135 877 424,39
Toimintakulut	-2 528 571 355,56	-2 446 971 048,20
TOIMINTAKATE	-2 131 680 660,23	-2 081 222 786,06
Valtionrahoitus	2 068 973 297,40	1 984 808 057,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4 178 525,11	5 132 013,37
Muut rahoitustuotot	757 660,77	317 663,09
Korkokulut	-9 823 239,15	-5 296 219,20
Muut rahoituskulut	-153 383,83	-366 640,21
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 040 437,10	-213 182,95
VUOSIKATE	-67 747 799,93	-96 627 911,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-50 864 669,56	-51 588 955,14
Poistot ja arvonalentumiset	-50 864 669,56	-51 588 955,14
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	821 986,98
Satunnaiset erät	0,00	821 986,98
TILIKAUDEN TULOS		
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	46 511,10	46 511,61
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-118 565 958,39	-147 348 367,74
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,7 %	14,9 %
Vuosikate/Poistot, %	-133,2 %	-187,3 %
Vuosikate, €/asukas	-137	-199
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

Hyvinvointialueen tase

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,00	646 994,52
Muut pitkävaikutteiset menot	582 798,65	411 613,94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet	582 798,65	1 058 608,46
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	13 005 941,35	12 947 407,68
Rakennukset	525 220 109,24	483 638 023,80
Kiinteät rakenteet ja laitteet	851 714,22	942 619,06
Koneet ja kalusto	69 230 583,91	70 481 469,02
Muut aineelliset hyödykkeet	228 059,48	228 059,48
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	44 318 736,03	74 738 590,42
Aineelliset hyödykkeet	652 855 144,23	642 976 169,46
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	912 178,57	912 178,57
Hyvinvointiyhtymäosuudet	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	9 654 205,91	9 654 205,91
Muut osakkeet ja osuudet	625 897,41	625 908,69
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	50 456,00	50 456,00
Muut saamiset	1 347 155,67	1 347 155,67
Sijoitukset	12 589 893,56	12 589 904,84
PYSYVÄT VASTAAVAT	666 027 836,44	656 624 682,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2 289 545,19	1 608 193,11
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 289 545,19	1 608 193,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12 003 554,85	12 990 484,42
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Valmiit tuotteet	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus	12 003 554,85	12 990 484,42
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	563 947,69	138 333,66
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	563 947,69	138 333,66
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	61 920 463,85	68 759 166,93
Lainasaamiset	234 328,03	101 737,28
Muut saamiset	34 554 115,87	40 317 944,28
Siirtosaamiset	47 134 646,84	82 459 890,70
Lyhytaikaiset saamiset	143 843 554,59	191 638 739,19
Saamiset	144 407 502,28	191 777 072,85
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut arvopaperit	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	16 728 061,03	11 700 840,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT	173 139 118,16	216 468 398,09
VASTAAVAA	841 456 499,79	874 701 273,96

VASTATTAVAA
OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	98 475 537,17	98 475 537,17
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	0,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-146 957 717,84	390 649,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-118 565 958,39	-147 348 367,74

OMA PÄÄOMA
-167 048 139,06 **-48 482 180,67**
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	813 944,25	860 455,35
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET
813 944,25 **860 455,35**
PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	113 600,00	117 700,00
Muut pakolliset varaukset	28 093 086,00	33 564 233,00

PAKOLLISET VARAUKSET
28 206 686,00 **33 681 933,00**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	889 000,00	889 000,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 281 478,51	2 207 704,72
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT
3 170 478,51 **3 096 704,72**
VIERAS PÄÄOMA
Pitkäaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	306 248 392,15	292 809 856,60
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	78 062,20
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	120 941,62	120 941,62
Siirtovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00

Pitkäaikainen vieras pääoma
306 369 333,77 **293 008 860,42**
Lyhytaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	229 561 464,45	111 087 185,20
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	4 487 492,00	3 827 084,94
Ostovelat	148 589 535,00	182 267 859,06
Muut velat	25 272 095,61	23 938 539,72
Siirtovelat	262 033 609,26	271 414 832,22
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00

Lyhytaikainen vieras pääoma
669 944 196,32 **592 535 501,14**
VIERAS PÄÄOMA
976 313 530,09 **885 544 361,56**
VASTATTAVAA
841 456 499,79 **874 701 273,96**
TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	-19,9 %	-5,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,4 %	37,5 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	-265 523 676	-146 957 718
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-537	-303
Lainakanta	535 809 857	403 975 104
Lainakanta, €/asukas	1 083	832
Lainat ja vuokravastuut	1 048 343 505	969 750 153
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 119	1 997
Lainasaamiset	50 456	50 456
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

Hyvinvointialueen rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	-67 747 799,93	-96 627 911,19
Satunnaiset erät	0,00	821 986,98
Tulorahoituksen korjauserät	-5 556 134,69	-2 590 329,15
Toiminnan rahavirta	-73 303 934,62	-98 396 253,36
Toiminnan rahavirta	-73 303 934,62	-98 396 253,36
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-60 386 535,39	-70 477 968,27
Rahoitusosuudet investointimenoihin	56 000,00	48 645,40
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	143 599,84	134 605,24
Investointien rahavirta	-60 186 935,55	-70 294 717,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	-133 490 870,17	-168 690 970,99
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	0,00	0,00
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000 000,00	70 007 586,40
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-66 639 526,65	-50 680 842,50
Lyhytaikaisten lainojen muutos	118 474 279,25	38 259 317,20
	131 834 752,60	57 586 061,10
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
	0,00	0,00
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-607 578,29	1 491 307,27
Vaihto-omaisuuden muutos	986 929,57	17 216,38
Saamisten muutos	47 369 570,57	-117 014 979,25
Korottomien velkojen muutos	-41 065 584,07	19 652 452,27
	6 683 337,78	-95 854 003,33
Rahoituksen rahavirta	138 518 090,38	-38 267 942,23
	5 027 220,21	-206 958 913,22
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	16 728 061,03	11 700 840,82
Rahavarat 1.1	11 700 840,82	218 659 754,04
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, € *	-302 181 841	-168 690 971
Investointien tulorahoitus, %	-112,3 %	-137,2 %
Lainanhoitokate	-0,9	-2,0
Kassan riittävyys, pv	2,3	1,7
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

*) Kertymä vuosilta 2023-2024

Konsernituloslaskelma

	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot	410 531 486,89	378 050 425,12
Toimintakulut	-2 540 611 289,13	-2 458 249 440,42
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 358 311,41	3 718 878,44
TOIMINTAKATE	-2 125 721 490,83	-2 076 480 136,86
Valtionrahoitus	2 068 973 297,40	1 984 808 057,82
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	4 182 188,51	5 134 870,02
Muut rahoitustuotot	190 243,81	208 575,78
Korkokulut	-9 984 319,68	-5 434 066,74
Muut rahoituskulut	-154 124,26	-379 297,72
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 766 011,62	-469 918,66
VUOSIKATE	-62 514 205,05	-92 141 997,70
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Poistot	-50 922 724,19	-51 836 308,59
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-50 922 724,19	-51 836 308,59
Satunnaiset erät	0,00	821 986,98
TILIKAUDEN TULOS	-113 436 929,24	-143 156 319,31
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
Tilikauden verot	0,00	0,00
Laskennalliset verot	19 596,89	3 030,67
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-400 213,62	-224 470,23
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-113 817 545,97	-143 377 758,87
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	16,16 %	15,38 %
Vuosikate/Poistot, %	-122,76 %	-177,76 %
Vuosikate, euroa/asukas	-126	-190
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

Konsernitase

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	316 077,11	647 672,64
Muut pitkävaikutteiset menot	266 721,54	411 613,94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet	582 798,65	1 059 286,58
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	13 009 364,40	12 950 830,73
Rakennukset	525 512 826,20	487 095 915,92
Kiinteät rakenteet ja laitteet	851 714,22	942 619,06
Koneet ja kalusto	69 319 125,36	70 608 465,43
Muut aineelliset hyödykkeet	291 465,94	304 247,15
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	44 318 736,03	74 738 590,42
Aineelliset hyödykkeet	653 303 232,15	646 640 668,71
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	19 685 884,55	15 880 463,14
Muut osakkeet ja osuudet	626 027,41	626 038,69
Muut lainasaamiset	50 456,00	50 456,00
Muut saamiset	1 347 155,67	1 347 155,67
Sijoitukset	21 709 523,63	17 904 113,50
PYSYVÄT VASTAAVAT	675 595 554,43	665 604 068,79
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2 289 545,19	1 608 193,11
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 289 545,19	1 608 193,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12 016 331,75	13 008 741,46
Vaihto-omaisuus	12 016 331,75	13 008 741,46
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	563 947,69	138 333,66
Pitkäaikaiset saamiset	563 947,69	138 333,66
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	62 874 944,30	70 545 954,88
Lainasaamiset	234 328,03	101 737,28
Muut saamiset	34 556 161,82	40 343 371,27
Siirtosaamiset	47 228 762,75	82 484 798,81
Lyhytaikaiset saamiset	144 894 196,90	193 475 862,24
Saamiset	145 458 144,59	193 614 195,90
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	2 000 781,06	781,06
Rahoitusarvopaperit	2 000 781,06	781,06
Rahat ja pankkisaamiset	22 614 011,91	16 679 306,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT	182 089 269,31	223 303 024,99
VASTAAVAA	859 974 368,93	890 515 286,89

VASTATTAVAA
OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	98 475 537,17	98 475 537,17
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	16 818,79	16 818,79
Muut omat rahastot	533 771,86	533 771,86
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-141 614 453,52	4 913 345,87
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-113 817 545,97	-143 377 758,87
OMA PÄÄOMA	-156 405 871,66	-39 438 285,17

VÄHEMMISTÖOSUDET

	1 294 423,48	894 209,87
--	---------------------	-------------------

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	113 600,00	117 700,00
Muut pakolliset varaukset	28 093 086,00	33 564 233,00
PAKOLLISET VARAUKSET	28 206 686,00	33 681 933,00

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	889 000,00	889 000,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 281 478,51	2 207 704,72
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 170 478,51	3 096 704,72

VIERAS PÄÄOMA
Pitkäaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	309 887 219,67	296 591 580,68
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	78 062,20
Muut velat	120 941,62	120 941,62
Pitkäaikainen vieras pääoma	310 008 161,29	296 790 584,50

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	229 704 361,01	111 230 081,76
Saadut ennakot	4 491 415,50	4 014 303,15
Ostovelat	147 876 266,67	179 841 584,86
Muut velat	25 809 367,37	24 534 349,01
Siirtovelat	265 819 080,76	275 850 224,31
Laskennalliset verovelat	0,00	19 596,89
Lyhytaikainen vieras pääoma	673 700 491,31	595 490 139,98

VIERAS PÄÄOMA	983 708 652,60	892 280 724,48
----------------------	-----------------------	-----------------------

VASTATTAVAA	859 974 368,93	890 515 286,89
--------------------	-----------------------	-----------------------

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	-18,13 %	-4,35 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,49 %	37,59 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	-255 432	-138 464
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-516	-285
Konsernin lainat, €/asukas	1 091	840
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	539 592	407 900
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	1 054 611 852	976 708 619
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 131	2 011
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	50	50
Hyvinvointialueen asukasmäärä	494 781	485 567

Konsernin rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	-62 514 205,05	-92 141 997,70
Satunnaiset erät	0,00	821 986,98
Tulorahoituksen korjauserät	-9 361 556,10	-6 215 216,29
Toiminnan rahavirta	<u>-71 875 761,15</u>	<u>-97 535 227,01</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-58 107 238,14	-70 572 060,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	56 000,00	48 645,40
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-3 503 323,19	134 605,24
Investointien rahavirta	<u>-61 554 561,33</u>	<u>-70 388 809,51</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-133 430 322,48	-167 924 036,52
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000 000,00	70 007 586,40
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-66 639 526,65	-50 816 842,50
Lyhytaikaisten lainojen muutos	118 331 382,69	38 252 420,64
	<u>131 691 856,04</u>	<u>57 443 164,54</u>
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
Oman pääoman muutokset	1 376 620,08	0,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	0,00	0,00
	<u>1 376 620,08</u>	<u>0,00</u>
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-607 578,29	1 491 307,27
Vaihto-omaisuuden muutos	992 409,71	24 494,81
Saamisten muutos	48 156 051,31	-116 997 040,72
Korottomien velkojen muutos	-40 244 331,03	17 793 154,62
	<u>8 296 551,70</u>	<u>-97 688 084,02</u>
Rahoituksen rahavirta	141 365 027,82	-40 244 919,48
Rahavarojen muutos	7 934 705,34	-208 168 956,00
Rahavarat 31.12.	24 614 792,97	16 680 087,63
Rahavarat 1.1	16 680 087,63	224 849 043,63
Rahavarojen muutos	7 934 705,34	-208 168 956,00
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1000 €*	-301 354,36	-167 924,04
Investointien tulorahoitus, %	-107,69 %	-130,65 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,82	-1,88
Kassanriittävyys	3,36	2,35

*) Kertymä vuosilta 2023-2024

Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon.

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n ja Vasso Oy:n osakkeet on arvostettu taseessa siirtyvästä omaisuudesta annetun voimaannapolain mukaisen selvityksen mukaiseen arvoon. Yhtiöt on hyvinvointialueen päätöksellä asetettu selvitystilaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset koostuvat koronvaihtosopimuksista, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa. Suojaamistarkoituksessa tehdyt koronvaihtosopimukset on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Hyvinvointialue on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Koronvaihtosopimuksista pitkäaikaisin on voimassa 25.1.2041 asti.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahan määräiseksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusosuudet on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Esittämistapaa koskevat liitetiedot

Oikaisu edellisen tilikauden tietoihin

Liitetietoon yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisällyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhtiöissä, erittelyä muutettu. Osakkuusyhteisön osinko siirretty riville osinkotuotot muista yhtiöistä. Samoin vakuuksia koskevan liitetiedon erittelyä on korjattu. Osakkuusyhtiön takaus siirretty kohtaan muiden puolesta annetut vakuudet tytäryhtiön sarakkeesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Hyvinvointialueen konsernin rakenne ei ole muuttunut vuoden 2024 aikana.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty sen kaikki tytär- ja osakkuusyhteisöt. Konserniin kuuluu viisi tytärtä: Oy Vasso Ab, Myllykoti Oy, Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy ja sen tytäryhtiö Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi, Länsirannikon Työterveys Oy sekä TYKS:n koulutus- ja vapaa-ajanviettokeskuksen säätiö. Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n palveluliiketoiminta on siirretty 1.5.2024 osaksi Varhan palvelutuotantoa. Myös Vasso Oy:n liiketoiminta on siirretty 1.4.2024 Varhalle. Molemmat yhtiöt ovat selvitystilassa ja ne tullaan purkamaan.

Hyvinvointialueen konsernitilinpäätökseen on tytäryhtiöiden lisäksi yhdistelty seuraavat osakkuusyhteisöt: Laitilan Terveyskoti Oy, 2M-IT Oy, Kaarea Oy, Kiinteistö Oy Kuskinkuja, Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy ja Kiinteistö Oy Malminselkä.

Julkisyhteisöjen yhteisessä määräysvallassa olevia yhtiöitä, joissa Varhan omistusosuus on alle 20% ei ole yhdistelty, koska niiden yhdistelyllä ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätöksen antamaan oikeaan ja riittävään kuvaan. Kuntien ja hyvinvointialueen sekä valtion ja hyvinvointialueen yhteisessä määräysvallassa olevat yhtiöt on esitetty liitetiedossa Omistukset muissa yhteisöissä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Olennaisia sisäisiä katteita ei ole.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konserniyhteisöjen verotusperusteiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta

Suunnitelman mukaiset poistot

Tytäryhtiöiden oman poistosuunnitelman mukaan tehtyjä poistoja ei ole oikaistu hyvinvointialueen.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Esittämistapaa koskevat liitetiedot**Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin**

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät yhteensä summa on korjattu vastaamaan erittelyä. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät korjattu vastaamaan yhteissummaa. Lisäksi tuloslaskelman toimintatuottoja koskeva toimintatuotot, sosiaali- ja terveystulot kohdan summa on korjattu vastaamaan yhteenlaskua.

Vertailutiedot

Oma pääoma ei jatku johtuen siitä, että tytäryhtiöiden vuoden 2023 tilinpäätöksiä on muutettu emoyhteisön konsernitilinpäätöksen 2023 valmistumisen jälkeen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Toimintatuotot, sosiaali- ja terveyspalvelut	357 319 835,53	320 278 978,61	343 560 269,56	307 765 879,27
Toimintatuotot, pelastustoimi	4 188 102,06	3 764 237,14	4 188 102,06	3 764 237,14
Toimintatuotot, yleishallinto ja muut palvelut	49 023 549,30	54 007 209,37	48 982 772,10	54 090 171,56
Toimintatuotot	410 531 486,89	378 050 425,12	396 731 143,72	365 620 287,97

Valtionrahoitus

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Valtionrahoitus, pelastustoimi	41 335 225,56	40 343 021,13
Valtionrahoitus, sosiaali- ja terveyshuolto	2 027 638 071,84	1 944 465 036,69
Valtionrahoitus	2 068 973 297,40	1 984 808 057,82

Palvelujen ostojen erittely

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	-435 013 914,52	-393 012 162,15
Muiden palvelujen ostot	-361 781 365,75	-380 194 845,87
Hyvinvointialueen palvelujen ostot yhteensä	-796 795 280,27	-773 207 008,02

Valtuustoryhmille annetut tuet

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Keskustan Varsinais-Suomen piiri ry	-62 000,00	-72 000,00
Kristillisdemokraattien Varsinais-Suomen piiri	-10 000,00	-12 000,00
Liike Nyt V-S piiriyhdistys	0,00	-6 000,00
Perussuomalaiset Varsinais-Suomen piiri ry	-35 000,00	-42 000,00
Svenska folkpartiet i Egentliga Finland r.f.	-23 000,00	-30 000,00
Varsinais-Suomen Kokoomus ry	-100 000,00	-114 000,00
Varsinais-Suomen SDP	-80 000,00	-96 000,00
Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto	-50 000,00	-60 000,00
Varsinais-Suomen Vihreät ry	-35 000,00	-42 000,00
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	-395 000,00	-474 000,00

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
PYSYVÄT VASTAAVAT

	Poistomenetelmä	Poistoaika
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	2-5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön hankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja)	Tasapoisto	2-10 vuotta
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseräparannusmenot	Tasapoisto	5-10 vuotta, enintään vuokrasopimuskauden loppuun
Kehittämismenot	Tasapoisto	2-5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2-5 vuotta
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	Ei poistonalainen hyödyke	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20-40 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30-40 vuotta
Kallioluolat ja tunnelit, väestönsuojat	Tasapoisto	30-70 vuotta
Rakennusten kiinteistölaitteet	Tasapoisto	10-20 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Tasapoisto	10-30 vuotta *
Koneet ja kalusto	Tasapoisto	2-20 vuotta *
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistonalainen hyödyke	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistonalainen hyödyke	
<u>Pysyvien vastaavien sijoitukset</u>		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistonalainen hyödyke	

* Aluehallitus päättää hyödykekohtaisista poistoaajoista

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevaraus				
Eläkevaraus 1.1.	117 700,00	116 800,00	117 700,00	116 800,00
Eläkevaraus, Lisäykset	0,00	900,00	0,00	900,00
Eläkevaraus, Vähennykset	-4 100,00	0,00	-4 100,00	0,00
Eläkevaraus 31.12.	113 600,00	117 700,00	113 600,00	117 700,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	33 564 233,00	36 243 497,00	33 564 233,00	36 243 497,00
potilasvahinkovakuutusmaksu, Lisäykset, menojäämiin kirjattu	368 520,00	368 520,00	235 680,00	368 520,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu, Vähennykset, tuloslaskelmaan kirjattu	-3 047 784,00	-3 047 784,00	-5 706 824,00	-3 047 784,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	28 093 086,00	33 564 233,00	28 093 086,00	33 564 233,00
Pakolliset varaukset 31.12.	28 206 686,00	33 681 933,00	28 206 686,00	33 681 933,00

Potilasvahinkovastuun kokonaismäärä 31.12.2024 on 31.184.806 euroa, josta seuraavana vuonna maksettava osuus, 3.091.720 euroa, on kirjattu menojäämiin ja loppuosa, 28.093.086 euroa, pakolliseksi varaukseksi.

Potilasvahinkovastuun kokonaismäärä 31.12.2023 oli 36.891.633 euroa, josta seuraavana vuonna maksettava menojäämiin kirjattu osuus oli 3.327.400 euroa ja loppuosa, 33.564.233 euroa, oli kirjattu pakolliseksi varaukseksi.

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisällyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yrityksissä

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöiltä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	615 287,95	190 376,00
Yhteensä	615 287,95	190 376,30

Taseen liitetiedot

Hyvinvointialue

Aineettomat hyödykkeet

	Muut pitkävaikutteiset menot
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 058 608,46
Lisäykset tilikauden aikana	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00
Siirrot erien välillä	0,00
Tilikauden poisto	-475 809,81
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	582 798,65

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 947 407,68	483 638 023,80	942 619,06	70 481 469,02
Lisäykset tilikauden aikana	65 000,00	5 075 440,44	0,00	8 041 933,82
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-56 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-6 466,33	0,00	0,00	-56 234,54
Siirrot erien välillä	0,00	67 796 821,38	0,00	9 827 194,14
Tilikauden poisto	0,00	-31 290 176,38	-90 904,84	-19 007 778,53
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	13 005 941,35	525 220 109,24	851 714,22	69 230 583,91

	Muut aineelliset hyödykkeet yhteensä	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	228 059,48	74 738 590,42	642 976 169,46
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	47 204 161,13	60 386 535,39
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-56 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	-62 700,87
Siirrot erien välillä	0,00	-77 624 015,52	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	-50 388 859,75
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	228 059,48	44 318 736,03	652 855 144,23

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	Osakkuusyhteisöosakkeet ja - osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	912 178,57	9 654 205,91	625 908,69	11 192 293,17
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	-11,28	-11,28
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	912 178,57	9 654 205,91	625 897,41	11 192 281,89
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	912 178,57	9 654 205,91	625 897,41	11 192 281,89

	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset hyv.- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	1 397 611,67	1 397 611,67
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	1 397 611,67	1 397 611,67
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	1 397 611,67	1 397 611,67

Taseen liitetiedot

Konserni

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	678,12	1 058 608,46	1 059 286,58
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-678,12	0,00	-678,12
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-475 809,81	-475 809,81
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	582 798,65	582 798,65

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 950 830,73	484 792 536,00	942 619,06	70 608 465,43
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	5 076 065,53	0,00	8 065 391,40
Rahoitusosuudet tilikaudella	65 000,00	0,00	0,00	-56 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-6 466,33	-4 275,84	0,00	-88 633,39
Siirrot erien välillä	0,00	67 796 821,38	0,00	9 827 194,14
Tilikauden poisto	0,00	-31 301 660,27	-90 904,84	-19 037 292,22
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-846 660,60	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	13 009 364,40	525 512 826,20	851 714,22	69 319 125,36

Aineelliset hyödykkeet

	Muut aineelliset hyödykkeet yhteensä	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	304 247,15	74 738 590,42	644 337 288,79
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	47 204 161,13	60 345 618,06
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	9 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	-99 375,56
Siirrot erien välillä	0,00	-77 624 015,52	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	-50 429 857,33
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-12 781,21	0,00	-859 441,81
Poistamaton hankintameno 31.12.	291 465,94	44 318 736,03	653 303 232,15

	Osakkuusyhteisö- osakkeet ja - osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	15 880 463,14	626 038,69	16 506 501,83
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-11,28	-11,28
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet, Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 358 311,41	0,00	3 066 634,12
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet, Tilikaudella osakkuusyhteisöltä saatujen osinkojen peruutus	-552 890,00	0,00	-552 890,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 685 884,55	626 027,41	19 020 234,67

Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Hyv.alueen		Hyv.aluekonsernin osuus (1000 €)		
		omistusosuus	omistusosuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy	2560530-5	100,00 %	100,00 %	-2 897,11	3 990,57	-220,25
Myllykoti Oy	0826727-9	100,00 %	100,00 %	1 067,62	790,91	499,28
Oy Vasso Ab	1796674-1	100,00 %	100,00 %	108,37	117,81	-14,80
TYKSin koulutus- ja vapaa-ajanviettokeksuksen säätiö	0591167-1	100,00 %	100,00 %	49,98	7,83	9,49
Länsirannikon Työterveys Oy	2519386-5	64,00 %	64,00 %	2 301,20	3 111,13	711,49
Yhteensä				630,06	8 018,25	985,22
Osakkuusyhteisöt						
Laitilan Terveyskoti Oy	3232305-8	49,28 %	49,28 %	744,50	384,84	120,97
2M-IT Oy	2859795-3	42,74 %	42,81 %	6 966,67	13 572,92	1 803,07
Kaarea Oy	2925981-7	34,51 %	34,51 %	2 257,73	3 898,71	318,19
Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy	3172148-4	26,56 %	26,56 %	707,70	2 435,38	129,81
Suomen Keskinäinen Potilasvakuutusyhtiö	3146137-9	24,33 %	24,33 %	7 686,24	31 059,26	891,48
Kiinteistö Oy Kuskinkuja	0608362-8	31,62 %	31,62 %	527,41	25 884,11	-2,95
Kiinteistö Oy Malminselkä	2642639-2	25,00 %	25,00 %	15,93	144,92	-0,01
Kuntien ja hyvinvointialueen yhteiset						
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området	1757862-6	15,44 %	15,44 %	10,58	11,71	1,23
Biopankkien osuuskunta Suomi FINBB *	2853268-2	7,69 %	7,69 %	173,29	85,68	14,02
UNA Oy	2898565-7	7,06 %	7,06 %	261,26	60,95	5,70
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy *	3324881-1	4,17 %	4,17 %	33,46	32,21	13,45
Kaiku24 Oy	3192900-7	2,00 %	2,00 %	33,89	63,30	18,70
Fimlab Laboratoriot Oy	2392519-6	0,89 %	0,89 %	216,38	242,77	11,81
Numera Palvelut Oy *	2360731-5	0,09 %	0,09 %	13,95	36,33	0,12
Kuntarahoitus Oyj *	1701683-4	0,07 %	0,07 %	1 220,67	33 594,78	77,37
Tiera Oy *	2362180-3	0,07 %	0,07 %	-0,44	18,45	2,73
Monetra Oulu Oy	2454638-2	0,06 %	0,06 %	1,85	7,36	0,50
Istekki Oy	2292633-0	0,05 %	0,05 %	16,24	25,00	1,33
Valtion ja hyvinvointialueiden yhteiset						
Maakuntien tilakeskus Oy	2809806-2	8,76 %	8,76 %	294,36	121,93	75,32
DigiFinland Oy	2859355-7	2,89 %	2,89 %	374,98	76,02	-48,84
Yhteensä				21 556,66	111 756,63	3 434,00

*) Tilinpäätöstiedot 2023

Saamisten erittely

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		264 216,27		453 634,99
Yhteensä	0,00	264 216,27	0,00	453 634,99
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		5 249 594,46		94 955,81
Yhteensä	0,00	5 249 594,46	0,00	94 955,81
Saamiset yhteensä	0,00	5 513 810,73	0,00	548 590,80

Saamiset tytäryhteisöiltä on eliminoitu konsernitaseesta.

Vieras pääoma

	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		2 047 099,86		4 312 153,76
Yhteensä	0,00	2 047 099,86	0,00	4 312 153,76
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat		6 335 595,39		14 868 346,76
Yhteensä	0,00	6 335 595,39	0,00	14 868 346,76
Velat yhteensä	0,00	8 382 695,25	0,00	19 180 500,52

Velat tytäryhteisöiltä on eliminoitu konsernitaseesta.

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Valtion rahoituksen tulojäämä	0,00	47 653 316,71	0,00	47 653 316,71
Ulkoisen rahoituksen kehittämishankkeiden tulojen jaksotus	20 788 824,02	15 759 817,86	20 788 824,02	15 759 817,86
Kelan korvaus työterveyshuollosta	12 640 715,15	7 022 411,56	12 640 715,15	7 017 300,00
Muut siirtosaamiset	13 799 223,58	12 057 213,48	13 705 107,67	12 029 456,13
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	47 228 762,75	82 484 798,81	47 134 646,84	82 459 890,70

Tase-erittely, vastattavaa

Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	98 475 537,17	98 475 537,17	98 475 537,17	98 475 537,17
Peruspääoma, Yritysostot	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma, Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma, Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	98 475 537,17	98 475 537,17	98 475 537,17	98 475 537,17
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	16 818,79	16 818,79	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	16 818,79	16 818,79	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Muu oma rahasto 1				
Muu oma rahasto 1, 1.1.	533 771,86	533 771,86	0,00	0,00
Muu oma rahasto 1	533 771,86	533 771,86	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	533 771,86	533 771,86	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä), 1.1.	-138 464 413,00	4 121 175,77	-146 957 717,84	390 649,90
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä), Yritysostot	0,00	812 081,48	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä), Yritysmyyntit	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä), Muutos *	-3 150 040,52	-19 911,38	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 31.12.	-141 614 453,52	4 913 345,87	-146 957 717,84	390 649,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-113 817 545,97	-143 377 758,87	-118 565 958,39	-147 348 367,74
Oma pääoma 31.12.	-156 405 871,66	-39 438 285,17	-167 048 139,06	-48 482 180,67

*) Tytäryhtiön 2023 tilipäätöstiedot muutuivat konsernitilinpäätöksen 2023 laatimisen jälkeen.

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	197 925 703,86	189 007 287,33	195 108 144,90	185 571 247,56
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	22 552 092,55	24 349 175,86	22 039 141,34	23 572 770,57
Ulkaisen rahoituksen kehittämishankkeiden jaksotukset	20 930 508,76	31 599 069,37	20 930 508,76	31 599 069,37
Tutkimusapurahojen jaksotukset	10 443 261,48	10 703 904,63	10 443 261,48	10 703 904,63
Potilasvakuutuksen vakuutusmaksulainan lyhennys	3 327 400,00	3 327 400,00	3 327 400,00	3 327 400,00
Korkojaksotukset	1 859 871,65	1 289 503,26	1 859 871,65	1 231 796,54
Muut siirtovelat	8 558 694,84	15 617 135,74	8 325 281,13	15 408 643,55
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	265 597 533,14	275 893 476,19	262 033 609,26	271 414 832,22
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	265 597 533,14	275 893 476,19	262 033 609,26	271 414 832,22

Velat, jotka erääntyvät +5 vuoden kuluttua

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	78 461 106,00	80 534 368,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	78 062,20
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	78 461 106,00	80 612 430,20

Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkitililimiitti

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti	-50 000 000,00	-50 000 000,00
Luotollisen sekkitilin limiitti, käyttämättä oleva määrä	-50 000 000,00	-50 000 000,00

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot
Vakuudet

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Muut omasta puolesta annetut vakuudet				
Muut	0,00	6 728,00	0,00	6 728,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	0,00	6 728,00	0,00	6 728,00
Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	3 740 000,00	3 876 000,00	3 740 000,00	3 876 000,00
Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet	3 740 000,00	3 876 000,00	3 740 000,00	3 876 000,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	188 633,20	206 453,20	143 530,00	161 350,00
Muiden puolesta annetut vakuudet	188 633,20	206 453,20	143 530,00	161 350,00
Vakuudet yhteensä	3 928 633,20	4 089 181,20	3 883 530,00	4 044 078,00

Hyvinvointialueen vertailutiedoista on siirretty 161.350,00 euroa Tytäryhtiöiden puolesta annetuista vakuuksista Muiden puolesta annettuihin vakuuksiin.

Vuokravastuut

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut				
Vuokravastuut	477 326 109,84	538 508 150,10	474 987 920,24	535 561 374,55
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus, vuokravastuut	106 196 952,26	105 754 337,34	104 640 372,86	104 252 322,66
Leasingvastuut				
Leasingvastuut	37 694 161,97	30 300 744,70	37 545 728,08	30 213 674,60
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus, leasingvastuut	17 102 235,89	9 982 435,13	17 042 448,78	9 937 249,57
Vuokravastuut yhteensä 31.12.	515 020 271,81	568 808 894,80	512 533 648,32	565 775 049,15

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Hyvinvointialue	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Muut sopimusvastuut	645 311,20	748 359,00	645 311,20	735 258,90
Muut sopimusvastuut ,seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	106 511,70	123 912,90	106 511,70	110 812,80
Sopimusvastuut yhteensä 31.12.	645 311,20	748 359,00	645 311,20	735 258,90

Rakennushankkeiden esisopimuksilla on sitouduttu Saloon ja Laitilaan rakennettävien vuonna 2026 valmistuvien palveluyksiköiden vuokranmaksuun. Esisopimusten mukaan vuokravastuiden yhteismäärä 20 vuodelta alkaen vuodesta 2026 on 37.228.320,00 euroa. Lopullinen vuokra vahvistetaan kun rakentamiskustannukset ovat tiedossa.

Koronvaihtosopimukset

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt					
Järjestelyn tarkoitus	Tunnus	Konserni		Hyvinvointialue	
		2024	2023	2024	2023
Kuntarahoiutus Oyj	199093				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.					
Tekopäivä	25.1.2021				
Päättymispäivä	25.1.2041				
Vaihtuva korko	3kk EURIBOR				
Kiinteä korko	2,50 %				
Nimellisarvo				20 000 000,00	20 000 000,00
Markkina-arvo				-161 493,86	242 049,68
Korkoherkkyys *				-2 463 871,54	
Kuntarahoiutus Oyj / KSWAP011/13b	67429				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.					
Tekopäivä	5.2.2013				
Päättymispäivä	30.3.2033				
Vaihtuva korko	3kk EURIBOR				
Kiinteä korko	1,55 %				
Nimellisarvo				30 000 000,00	30 000 000,00
Markkina-arvo				1 648 498,68	2 221 963,69
Korkoherkkyys *				-1 990 800,71	
OP Yrityspankki Oyj / IRS9242	75324				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä ja koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.					
Tekopäivä	26.5.2020				
Päättymispäivä	27.8.2025				
Vaihtuva korko	6kk EURIBOR				
Kiinteä korko	2,85 %				
Nimellisarvo				1 333 333,330	2 666 666,67
Markkina-arvo				1 703,88	18 490,67
Korkoherkkyys *				-3 229,89	

* 100 bp nousun vaikutus sopimuksen markkina-arvoon

Tilinpäätöksessä lainakannan suojausaste on 37 %.

Henkilöstön lukumäärä

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Henkilöstön lukumäärä	23 491	23 549
Henkilöstön lukumäärä ryhmiteltynä		
Hoitohenkilöstö	14 550	14 516
Lääkärit	2 217	2 138
Sosiaalihuollon henkilöstö	2 097	2 077
Hallintohenkilöstö	1 583	1 715
Huoltohenkilöstö	1 153	1 299
Akateemiset	1 146	1 116
Pelastustoimen henkilöstö	599	575
Tilapäiset tutkijat ja projektihenkilöstö	161	142
Luottamushenkilöt	45	41
Henkilöstön lukumäärä ryhmiteltynä	23 551	23 619

Henkilöstön lukumäärä yhteensä on 23 491. Henkilöstöryhmäerittely ei kuitenkaan täsmää tämän luvun kanssa. Syynä tähän on se, että yhdellä työntekijällä voi olla useampi samanaikainen palvelujakso eri tulos-, toimi- tai vastuualueella. Tästä johtuen sama henkilö voi näkyä useammassa henkilöstöryhmässä.

Taseeseen aktivoitujen henkilöstömenot

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	-1 290 402 179,08	-1 238 048 892,22
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	-1 290 402 179,08	-1 238 048 892,22

Tilintarkastajien palkkiot

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Tilintarkastus	132 662,60	56 702,27
Muut palvelut	35 736,00	21 063,10
Tilintarkastajien palkkiot	168 398,60	77 765,37

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Hyvinvointialue	
	2024	2023
Varsinais-Suomen Kokoomus	-26 955,00	-19 474,50
Varsinais-Suomen SDP	-24 016,00	-17 305,50
Varsinais-Suomen Vasemmistoliitto	-16 499,44	-13 343,78
Varsinais-Suomen Keskusta	-15 955,50	-11 418,75
Varsinais-Suomen vihreät	-11 273,50	-8 022,50
Svenska Folkpartiet	-7 459,00	-5 564,00
Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri ry	-5 394,50	-3 873,25
Kristillisdemokraatit	-1 882,91	-941,26
Kokoomus Kaarina	-133,89	-86,63
Liedon PS	-36,25	0,00
Kaarinan PS	0,00	-32,00
Uudenkaupungin PS	0,00	-32,00
Raision seudun Vihreät	0,00	-24,00
Kustavin Keskusta ry	0,00	-24,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	-109 605,99	-80 142,17

Hyvinvointialueen ja intressitahojen väliset liiketoimet
**Osakkuusyhteisöille myönnetyt pääomallinat
31.12.2024**

Laitilan Terveyskoti Oy	50 456,00
-------------------------	-----------